

Fred Hojl i Džon Eliot

a kao andromeda

• Kentaur • Naučna fantastika

1. DOLAZAK

Nebo je upravo počinjalo da tamni kada stigoše nadomak Bulderšo Fela. Džudi je sedela pored profesora, na zadnjem sedištu službenih kola koja su klizila putem od grada Bulderšoa ka pustari. Virila je kroz prozor puna nade, ali radio-teleskop se ukazao pred njima tek pošto su stigli gotovo do vrha brda.

On odjedared iskrsnu pred njima: tri visoka stuba pri vrhu lučno sučeljena u trostrani svod koji se, tajanstven i postojan, ocrtavao na sumračnom nebu.

Između stubova bilo je postavljeno, ukopano u zemlju, betonirano udubljenje, veličine sportskog stadiona, a iznad njega, okačena o vrh svoda, visila je jedna manja metalna polusfera sa šupljinom okrenutom nadole i sa dugom antenom upravljenom ka zemlji.

Veličina čitavog ovog uređaja nije na prvi pogled padala u oči; on je naprosto bio nesrazmeran u odnosu na okolinu. Džudi je počela da uviđa koliko je on ogroman tek kada su kola stigla do njega i zaustavila se u njegovom podnožju. To nije naličilo bilo čemu što je ona do tada videla - tako potpuno i silno svojstveno, poput neke skulpture.

Međutim, i pored sve njene neobičnosti, u visokoj građevini koja se ukazala pred njima nije bilo ničeg zlokobnog što bi im dalo da naslute čudnovatu i kobnu budućnost koju će ona prouzrokovati.

Zastadoše za trenutak pored kola, dok im je blag okrepljujući vazduh ispunjavao nozdrve i pluća, posmatrajući tri ogromna stuba, metalni reflektor koji je svetlucao visoko iznad njihovih glava, i sumračno nebo iznad njega. Oko njih, pri vrhu pustare, bilo je razbacano nekoliko prizemnih zgrada i nekoliko manjih nizova radio-antena opasanih žičanom ogradom. Nije se čuo nikakav drugi šum sem hujanja vetra oko stubova i kliktanja ritskih šljuka, i oni su gotovo mogli da osete kako se betonsko-metalno uvo pored njih napinje da oslušne zvezde.

Tada profesor krenu prema glavnoj zgradi - prizemnom zdanju sa

kamenim pročeljem, nedovršenog ulaza i sa tek izgrađenim prilazom. Neki ljudi su postavljali i bojili dovratnike i oznake za pravac kretanja. Sve je to izgledalo veoma neobično i štrčalo je nasuprot pitomom tamnom vrhu brda.

"U glavnoj kontrolnoj prostoriji ima svakojakih pomoćnih uređaja", reče profesor, načinivši jedva primetan pokret rukom.

Bio je to čovek šezdesetih godina, omanji, uredan i prijatan poput nekog domaćeg lekara.

"Još uvek je beba", reče Džudi.

"Beba? To je najveća beba koju sam ikada doneo na svet. Desetogodišnji trud."

On joj namignu i zatrupka svojim malim crnim cipelama uza stepenice upravne zgrade.

Ulazni hol je delovao nedovršeno, ali istovremeno i uobičajeno: neizbežna rupičasta tavanica i neizbežan montažni pod, goli obojeni zidovi od opeke i fluorescentno osvetljenje. Na zidu je bio okačen telefon, a bila je ugrađena i česma u obliku fontane; na bočnim zidovima bila su ugrađena po jedna mala vrata, a na zidu nasuprot ulazu dvokrilna vrata, i to bi bilo sve. Iz prostorije iza dvokrilnih vrata dopirao je neki nejasan pištav zvuk. Kada ih profesor otvori, pištanje postade glasnije. To je bio zvuk sličan atmosferskim smetnjama na radiju.

Kada uđoše kroz dvokrilna vrata, naiđoše na jednog čoveka u smeđem radnom mantilu. Njegov pogled se za trenutak ukrsti sa Džudinim, ali kada ona zausti da nešto kaže, on pogleda u stranu.

"Dobro večer, Herise", reče profesor.

Prostorija u koju su ušli predstavljala je kontrolnu sobu, središte opservatorije. Prozor na drugom kraju gledao je na gigantsku skulpturu, a naspram njega bio je postavljen glomazan metalni sto poput postolja nekih orgulja, opremljen razvodnim tablama, sijalicama i prekidačima. Za tim stolom radilo je nekoliko mladih ljudi koji su, s vremena na vreme, prilazili jednom od dva kompjutera ugrađena u visoka metalna kućišta sa obeju strana stola. Jedan od bočnih zidova bio je prekriven uveličanim fotografijama zvezda, snimljenim optičkim teleskopom, a dve trećine drugog zida sastojale su se od staklene pregrade kroz koju se videla grupa mlađih ljudi što su radili na opremi u prostoriji iza zida.

"Ovde će se odigrati ceremonija puštanja u rad", reče Rajnhart.

"A gde će ministar razbiti bocu šampanjca ili preseći vrpcu, ili šta već treba da učini?"

"Za stolom. Pritisnuće dugme na kontrolnom stolu i pustiće ga u rad."

"Pa zar on već ne radi?"

"Ne još. Mi za sada obavljamo prijemna ispitivanja."

Džudi je stajala kod vrata upijajući sve u sebe. Ona je spadala u onu vrstu zgodnih mladih žena za koje bi se pre reklo da su lepe negoli ljupke, sa čistim tenom i živahnim inteligentnim licem, veoma samouverenog, donekle nezgrapnog držanja. Ona bi mogla da bude neka bolničarka ili oficir oružanih snaga, ili naprosto proizvod neke dobre hokejaške škole. Imala je poveće šake i duboke plave oči. Pod rukom je nosila hrpu papira i brošura; ona poče da ih razgleda kao da u njima traži objašnjenje za ono što je videla.

"Ovo je najveći radio-teleskop, da kažemo, na svetu." Profesor se blaženo osmehivao gledajući po prostoriji. "On, naravno, nije tako veliki kao neki interferometar, ali njime se može upravljati. Uz pomoć malog reflektora na vrhu, žiža se može pomerati i na taj način možete slediti izvor preko neba."

"Na osnovu ovoga sam zaključila", Džudi lupnu po svojim papirima, "da ima i drugih radio-teleskopa koji dejstvuje na isti način."

"Ima ih. Bilo ih je i 1960. kada smo započeli gradnju ovoga - to znači još pre nekoliko godina. Ali, oni nisu tako osetljivi kao ovaj naš."

"Da li zbog toga što je ovaj veći?"

"Ne samo zato nego i zbog toga što naš ima bolji prijemni uređaj. To bi trebalo da nam omogući hvatanje većeg opsega zvučnih signala. Sve je to tu ugrađeno."

On pokaza svojim malenim slabašnim prstom na prostoriju iza staklene pregrade.

"Znate, sve što do nas dopre iz većine astronomskih izvora na primer od radioaktivnih zvezda - predstavlja veoma slabašan električni podsticaj, a izmešano je sa svakojakim zvucima koji potiču iz atmosfere, međuzvezdanog gasa i bog sveti zna odakle - dakle, u svakom slučaju, sa neba."

Govorio je jasnim suvoparnim tenorom, poput nekog lekara koji raspravlja o nazebu. On uopšte nije odavao utisak čoveka koji je

učinio podvig ili koji mašta.

"Vi možete čuti izvore koje drugi ne mogu?" upita Džudi.

"Tako se bar nadamo. To nam je bila namera. Ali ne pitajte me kako. To je ostvarenje čitave jedne ekipe." On skromno spusti pogled na svoja mala stopala. "Doktori Fleming i Bridžer."

"Bridžer?" Džudi pogleda oštro u njega.

"Flemingu stvarno rade klikeri. Džon Fleming." On uljudno pozva preko sobe. "Džone!"

Jedan od mladića odvoji se od grupe za kontrolnim stolom i uputi se prema njima.

On reče "Zdravo!" profesoru, ne obraćajući pažnju na Džudi.

"Ako si slobodan za trenutak, Džone. Doktor Fleming. Gospodica Adamson."

Mladić pogleda Džudi, a onda se obrati onima za kontrolnim stolom.

"Utišajte tu buku!"

"Šta je to?" upita Džudi. Atmosferske smetnje svedoše se na slabo šištanje. Mladi čovek sleže ramenima.

"Uglavnom međuzvezdani šumovi. Svemir je pun materija nabijenih elektricitetom. Ono što mi hvatamo predstavlja električno emitovanje tih naboja koje do nas dopire kao buka."

"Muzička pratnja svemira", dodade Rajnhart.

"Sačuvajte to, profo", reče mladić s blagonaklonim potcenjivanjem.

"Sačuvajte to za Džekoove prospekte za štampu."

"Džeko se neće vratiti."

Izgledalo je da se Fleming nije mnogo iznenadio, a Džudi se namršti kao da ne shvata o čemu je reč.

"Ko?" upita ona profesora.

"Džekson, vaš prethodnik." On se okrete Flemingu. "Gospođica Adamson je naš novi predstavnik za štampu."

Fleming je pogleda kiselo. "Pa, oni se svaki čas menjaju, zar ne? Nasleđujući Džekoove sfere."

"Ko su to 'oni'?"

"Draga mlada damo, to ćete uskoro i sami otkriti." "Pokazujem joj raspored za četvrtak", reče profesor. "Zvanično puštanje u rad. Ona će se postarati za novinare."

Flemingovo lice bilo je crnomanjasto, zamišljeno i više rasejano nego natmureno; ali je delovao umorno i jetko. Progundā nešto na

rogobatnom midlendskom narečju.

"Oh, da - zvanično otvaranje! Sve svetiljke u boji biće upaljene. Nebeski horovi zvezda pevaće Rule Britannia, a ja ću svratiti u kafanicu."

"Bićeš ovde, Džone. Bar se ja nadam", izgovori profesor pomalo naljućen. "U međuvremenu, možda bi mogao malo da provedeš okolo gospođicu Adamson."

"Ne morate ako ste zauzeti", reče Džudi tankim, neprijateljskim glasom. Fleming je prvi put pogleda sa interesovanjem.

"Koliko znate o svemu ovome?"

"Još uvek vrlo malo." Ona lupnu po svojim papirima. "Oslanjam se na ovo."

Fleming se nestrpljivo okrete po sobi i široko razmahnu rukom.

"Dame i gospodo, ovo je najveći i najnoviji radio-teleskop na svetu - da ne kažemo i najskuplji. Njegova moć razlaganja je petnaest do dvadeset puta veća od bilo kojeg postojećeg uređaja i on, naravno, predstavlja čudo britanske nauke. A tehniku da i ne pominjemo. Elementi za prihvatanje su" - on pokaza kroz prozor - "pokretljivi kako bi mogli da prate kretanje nebeskog tela preko neba. Sada im sve možete objasniti, zar ne?"

"Hvala", reče Džudi ledeno. Ona pogleda profesora, ali on je odavao utisak kao da ga sve to nije mnogo iznenadilo.

"Žao mi je što smo ti dosađivali, Džone", reče on.

"Ni govora. To je bilo pravo zadovoljstvo. Samo vi izvolite kad god želite."

Profesor se posveti Džudi svojom prijaznom predusretljivošću opšteg praktičara.

"Pokazaću vam ja lično."

"Želite da sve bude sredeno do četvrtka, zar ne?" reče Fleming. "Za ministra."

"Da, Džone. Hoće li biti u redu?"

"Izgledaće kao da je u redu. Tupoglavko neće ni znati da li radi. A ni lovci senzacija."

"Voleo bih kada bi proradio dotle."

"Pih."

Fleming ih ostavi i vrati se kontrolnom stolu. Džudi je očekivala da će profesor prasnuti ili bar nekim gestom pokazati da je uvređen, ali on

samo klimnu glavom kao da je upravo izrekao neku dijagnozu.

"Ne možete pritegnuti momka kao što je Džon. Na neku ideju treba ponekad čekati mesecima. Godinama. To se isplati samo ako je dobra, a kod njega je obično tako." On setno pogleda u Flemingova leđa koja su se udaljavala: mlitava, nehajna, sa neurednom kosom i odelom. "Znate, oslanjamo se na mlade. On je uradio celokupan projekat niskih temperatura, on i Bridžer. Prijemnici su zasnovani na uređaju za niske temperature, a to ne spada u moj delokrug. Tu negde postoji prospekt o tome." Rasejano pokaza glavom na svoju hrpu papira. "Na žalost, malo smo ga rasrdili."

Uzdahnu i povede je u obilazak građevine. Pokaza joj noćne fotografije neba na zidu, govoreći joj imena i osobine velikih radioaktivnih zvezda, glavnih izvora zvukova koje čujemo iz svemira. "Ovo", objašnjavao je pokazujući na fotografije, "uopšte nije zvezda, nego su čitave dve galaksije koje se sudaraju, a ovo je zvezda koja eksplodira."

"A ovo?"

"Velika maglina u Andromedi. Zovemo je M.31 samo zato da bi je pobrkali sa auto-putem."

"Da li se ona nalazi u sazvežđu Andromeda?"

"Ne. Ona je daleko, daleko izvan nje. Ona sama za sebe predstavlja čitavu galaksiju. Nije baš tako jednostavno, zar ne?" Ona potvrdi, gledajući bele spirale zvezda.

"Jeste li uhvatili signal sa nje?"

"Pištanje. Kao ono koje ste čuli." Pored zida se nalazila velika sfera od perspeksa s malom tamnom loptom u središtu i belim lopticama oko nje, poput elektrona na modelu atoma nekog fizičara.

"Džekoove sfere!" Profesor namignu. "Ili Džekoove gluposti, kako ih zovu. To je prikaz letelica u orbiti u blizini Zemlje. Sve te bele jedinice predstavljaju satelite, balističke projekte i slično. Gvožđurija. Ova u sredini predstavlja Zemlju."

Profesor je pažljivo skloni u stranu.

"Mislim da vi to zovete demonstrator. Džeko je mislio da će to zanimati naše posetioce. Mi, naravno, moramo da vodimo tabele o onome što se dešava u blizini Zemlje, a to je traćenje oruđa kao što je ovo. Međutim, vojska to od nas traži, a mi dobijamo novac koji nam je potreban jedino ako potpadnemo pod budžet za odbranu."

On je to govorio kao da čini neki nestašluk u kome uživa. Načini jedan od svojih laganih ugladenih pokreta obuhvatajući sobu i gigantski predmet napolju. "Ovo je stajalo dvadeset pet ili više miliona."

"Znači i vojska je zainteresovana za ovo?"

"Da. Ali to je moja ustanova - ili, bolje reći, Ministarstva nauke. Ne vašeg ministarstva."

"Sada i ja spadam među vaše osoblje."

"Ne na moj zahtev." Njegovo ponašanje postade ukočeno, što nije bio slučaj kada je Fleming bio neuljudan prema njemu; na kraju krajeva, Fleming je bio jedan od njegovih.

"Zna li neko sem vas zašto sam ja ovde?" upita Džudi.

"Nisam nikome rekao."

On zabašuri tu temu i uvede je u drugu prostoriju, gde polako priđe prijemniku i uređaju za vezu.

"Mi naprosto predstavljamo jednu od karika u lancu opservatorija širom celog sveta, ali ne i najslabiju kariku." Gledao je okolo, s nekom vrstom iskrenog zadovoljstva, na razvodne table, žice i prečage uređaja. "Nisam se osećao kao star čovek kada smo počeli da sve ovo ugrađujemo, ali sada se osećam. Padne vam tako na um ideja i vi pomislite: "To je ono što moramo učiniti", i to se upravo ukazuje kao sledeći korak. Možda sasvim sitan korak. Potom počinjete: projekat, ispitivanja, komiteti, građenje, politika. Jedan sat života ovde, mesec dana tamo. Nadajmo se da će raditi. Ah, evo Vilena! On zna sve o ovom delu opservatorije."

Džudi se upoznade s bledunjavim mladim čovekom koji je govorio sa australijanskim naglaskom; držao je njenu ruku kao da je našao nešto što je izgubio.

"Zar se mi već negde nismo ranije sreli?"

"Ne bih rekla." Piljila je prodorno u njega svojim velikim plavim očima, ali on se ne obeshrabri.

"Siguran sam u to."

Ona se pokoleba i pogleda bespomoćno oko sebe. Na drugom kraju prostorije stajao je Heris koji je održavao uređaje, pa kada ona pogleda u njegovom pravcu, on gotovo neprimetno zavrte glavom. Ona se ponovo obrati Vilenu.

"Na žalost, ne sećam se."

"Možda u Vumeri..."

Profesor je povede nazad u glavnu kontrolnu prostoriju. "Kako se zvaše ovaj čovek?"

"Vilen."

Ona nešto pribeleži u svoju beležnicu. Društvo za kontrolnim stolom se razišlo; ostao je samo jedan mlađi čovek koji je sedeo na sedištu dežurnog inženjera, proveravajući razvodne ploče. Profesor je dovede do njega.

"Zdravo, Harvi."

Mladić podiže pogled i upola se pridiže sa sedišta.

"Dobro večer, profesore Rajnhart." On je bar bio učtiv. Džudi pogleda kroz prozor na ogromnu napravu napolju, na praznu pustaru i nebo koje se sada prekrivalo tamnim purpurom.

"Poznajete li princip rada ove naprave?" upita je Harvi.

"Svaka nebeska radio-emisija odbija se od udubljenja, vraća se natrag do antene, prihvata se i registruje na onom tamo uređaju." On pokaza rukom kroz staklenu pregradu. Džudi ne pogleda u tom pravcu plašeći se da ne ugleda Vilenu, a Harvi žustar, tvrdokoran i bezbojan - ubrzo joj obrati pažnju na nešto drugo. "Ovaj radni sto kompjutera određuje azimut i elevaciju bilo kakvog izbora na koji želite da se usredsredite, i sledi ga. To je lančani servo-uređaj..."

Džudi najzad pođe za rukom da izmakne u hol i da za trenutak ostane nasamo sa Herisom.

"Premestite Vilenu", reče ona.

Ostavila je kofer u hotelu u gradu i dovezla se na brdo nepripremljena za ono na šta će naići. Obišla je mnoge državne ustanove, i u mnogima od njih je radila kao organ obezbeđenja, od Filingdejla do Uskršnjeg ostrva. Sa Vilenom se, znala je, sreća u raketnoj bazi u Australiji. Sa Herisom je izvršavala jedan službeni zadatak u Malvernu. Ona sebe nije smatrala špijunom, i pomisao da uhodi svoje kolege ispuni je nelagodnim osećanjem da obavlja neprijatan posao; ali Ministarstvo unutrašnjih poslova je tražilo da ona, ili bilo ko drugi, bude premeštena iz Odeljenja bezbednosti Ministarstva odbrane u Ministarstvo nauke, a kod mlađega pogovora nema. Ranije su ljudi sa kojima je radila uvek znali ko je ona, a ona je smatrala da se njena dužnost sastoji u tome da im pruži zaštitu.

Ovoga puta su oni sami bili osumnjičeni, pa je ona bila podmetnuta kao voditelj javnih nastupa koji može da njuška unaokolo i da postavlja pitanja ne izazivajući sumnju. Rajnhart je to znao, i to mu se nije dopadalo. Ali posao je posao, a ovo je - kako joj je rečeno - važno.

Ona je mogla da igra tu ulogu bez teškoća: delovala je tako iskreno, tako otvoreno, kao član ekipe. Njena jedina dužnost bila je da se drži u pozadini, da sluša i pamti. Ljudi na koje je naišla stvorili su kod nje osećaj nelagodnosti; oni su imali svoj svet i sopstveni način procenjivanja. Ko je bila ona da ih ocenjuje ili da bude predmet njihovog ocenjivanja. Kad Heris klimnu glavom i izgubi se da bi učinio ono što je tražila, ona je prezirala i njega i sebe.

Uskoro posle toga, profesor ode i prepusti je Džonu Flemingu.

"Mogao bi da je prebaciš do 'Lava' kad se budeš vraćao u Bulderšo. Tamo je odsela."

Oni iziđoše na stepenište da isprate starca.

"Vrlo je prijatan", reče Džudi.

Fleming progunđa: "Lafčina."

Izvadi pljosku iz džepa i otpi. Potom je pruži njoj. Kada ona odbi, on još jednom nategnu. Posmatrala ga je kako stoji u osvetljenom hodniku, zabačene glave, i kako mu jabučica šeta gore-dole dok je gutao. Iz njega je izbijala neka pomamna napetost; možda su ga, kako reče Rajnhart, rasrdili. Pored toga, postojalo je još nešto - osećaj da dinamo u njemu stalno radi.

"Bavite li se kuglanjem?" Izgledalo je kao da je zaboravio svoju raniju nezainteresovanost u odnosu na nju. Možda zahvaljujući piću.

"Dole u Bulderšou ima jedna uličica. Dođite da učestvujete u našim malograđanskim rasonodama:"

Ona je oklevala.

"Ma, hajdete! Nemam nameru da vas ostavim na milost i nemilost tim šašavim astronomima."

"Zar vi niste astronom?"

"Šta vam pada na pamet! Moj delokrug su niske temperature, kompjuteri, a ne te idimi-dodimi besmislice."

Oni došetaše do omanje betonske ploče na kojoj su bila parkirana njegova kola. Na vrhu teleskopa sjajila je crvena signalna svetiljka, a na tamnom nebu iza njega počele su da se pojavljuju zvezde. Neke

od njih nazirale su se između visokih lučnih stubova, kao da ih je čovek već pohvatao u svoje zamke. Kad stigoše do kola, Fleming pogleda iza sebe uvis.

"Pade mi na pamet", poče tišim glasom, sasvim blagim i ne više agresivnim. "Pade mi na pamet da smo stigli do jedne prekretnice u fizici."

Počeo je da otkopčava prekrivač sedišta svojih malih otvorenih sportskih kola, a ona zaobiđe s druge strane.

"Dozvolite da vam pomognem."

On kao da to preču.

"Jednog trenutka, negde u perimetru našeg znanja, nameravamo da odemo - paf! - potpuno do kraja. Pravo u jednu novu oblast. A to se može dogoditi ovde, uz pomoć ove besmislice." Smotao je prekrivač iza sedišta. "Filozofija je ispisana u toj beskonačnoj knjizi koja stoji zauvek otvorena pred našim očima. Mislim na vasionu. Znete li ko je to napisao?"

"Čerčil?"

"Čerčil!" On se nasmeja. "Galilej! Ispisana je matematičkim jezikom. Tako je rekao Galilej. Može li se iskoristiti za novinsku informaciju?"

Ona ga pogleda, kolebajući se kako da to shvati. On joj otvori vrata.

"Hajdemo."

Put se jednom stranom spuštao ka Lankaširu, a drugom ka Jorkširu. Na jorkširskoj strani je vodio preko prostrane doline u kojoj je, duž svakih nekoliko kilometara, uz reku stajala vitka stara vodenica od opeke, sve do samog grada Bulderšoa. Fleming je vozio suviše brzo, gundajući.

"Popeli su mi se na vrh glave... Kazneno ministarsko otvaranje!... Stari profa koji se preznojava na počasnoj listi, gomila ministara koji svi zakeraju i gundaju. Sve to, u stvari, spada u laboratorijsku opremu. Stoga što je veliko i što košta bestraga mnogo, to postaje opšte vlasništvo. Ja ne krivim matorog. On se uhvatio ukoštac sa tim. Isprasio se i sada mora da pokaže rezultate."

"Pa, zar neće?"

"Ne znam."

"Mislila sam da je to vaš uređaj."

"Denisa Bridžera i moj."

"Gde je doktor Bridžer?"

"U uličici. Nadam se da je rezervisao stazu za nas. I pljosku."

"Već imate jednu."

"Jedna ko nijedna. Tamo se ne toči alkohol."

Dok su krivudali neosvetljenim vijugavim drumom, on poče da joj priča o sebi i Bridžeru. Obojica su studirali na Birmingemskom univerzitetu i bavili se naučnim istraživanjima u Kevendišu. Fleming je bio teoretičar, Bridžer praktičar, razvojni matematičar i inženjer; uz to je bio naučnik od karijere; trudio se da izvuče što više može iz svoje izuzetne struke. Fleming je bio pravi istraživač koji nije mario ni za šta drugo sem za činjenice. Ali, obojica su se gnušali akademskog sistema u kojem su odgojeni i držali su se jedan drugoga. Rajnhart ih je, pre nekoliko godina, pokupio da rade na njegovom novom teleskopu. Pošto je on bio možda najistaknutiji i najcenjeniji astrofizičar zapadnog sveta, rođeni rukovodilac ekipe i okupljač talenata, oni su mu se pridružili bez oklevanja, a on ih je potpomogao, hrabrio i bio njihov glavni staratelj tokom čitavog njihovog dugog i vijugavog razvoja.

Dok je Fleming govorio, bilo je lako uočljivo i pored njegove osornosti, uzajamno poverenje koje ga je vezivalo za starca. Za Bridžera je, s druge strane, starac bio gnjavator i smetalo. On je odigrao svoju ulogu. A oni su; kako reče Fleming, bez skromnosti ili taštine, dali matorom najbasnoslovniji uređaj na Zemlji.

Nije se raspitivao o Džudi, a ona je ćutala. Čekao ju je u baru 'Lava' dok se bavila u svojoj sobi. Dok su stigli do kuglane, postao je nemoguć.

Kuglana je bila smeštena u adaptiranoj bioskopskoj sali, zapljusnuta neonom i zaslepljujućim svetlom, u kontrastu sa neosvetljenim starim gradom s vodenicama. Njeni posetioци izgledali su kao da nisu došli sa kaldrmisanih ulica. To su, uglavnom, bili mladi ljudi. Na sebi su imali farmerke i kelnerske sakoe, bili su podšišani na američki način i nosili su bluze s natpisima. Teško je bilo poverovati da se oni osećaju komotno u starim kućama sa terasama iz čađavih jorkširskih dolina. Njihovi glasovi gubili su se u slapovima muzike i tutnjavi i kloparanju kugli i čunjeva po drvenim podovima staza. Bilo je šest staza sa deset čunjeva na jednom kraju svake od njih, i na drugom kraju sa po jednom policom za kugle, stolom za ubeležavanje rezultata, klupom i četvoricom igrača. Kad bi kugla bila bačena i

pogodak ubeležen, mašina za automatsko postavljanje čunjeva ponovo bi ih namestila i vratila kuglu igračima. Izuzimajući trenutke kada su bacali kugle, igrači su odavali utisak kao da su nezainteresovani za igru, švrljali su tamo-amo, razgovarali i pili koka-kolu iz flaša. Kuglana je bila mnogo amerikanskija nego što je to ranije bio bioskop: kao da se američki način života iznenada pojavio na ekranu i opsenio auditorijum. Ali to je, kako reče Fleming, bilo upravo karakteristično za opšte stanje stvari.

Zatekoše Bridžera, omanjeg šiljatog čoveka Flemingovih godina, kako se kugla na jednoj od staza sa jednom devojkom veoma izraženih oblina, u skarletnoj bluzi i pripijenim svetložutim pantalonama do ispod kolena. Njene grudi i kosa bili su utegnuti koliko god je bilo moguće, a ona se kretala kao neka holivudska starleta, ali čim je zaustila, izbilo je na videlo sve jorkširsko u njoj. Ona prilično vešto baci kuglu, vrati se Bridžeru i nasloni se na njega sisajući prst.

"Eh, malo sam ogulila kožu."

"Ovo je Grejs." Izgledalo je da se Bridžer pomalo stidi zbog nje. On je bio prevremeno izboran i plah, odeven bez ukusa u oklembeseno sportsko odelo poput nekog poštanskog službenika u subotu pre podne. Rukova se učtivo sa Džudi, a kada ona reče: "Već sam slušala o vama", on joj uputi ljubopitljiv pogled.

"Gospodica Adamson", reče Fleming sipajući viski u Bridžerovu koka-kolu. "Gospodica Adamson je naša nova vidra mudrica - vidra dama - S.J.O." *Službenik za javne odnose. U originalu P.R.O. - Public Relations Officer; prim. prev.*

"Kako se zoveš, dušo?" upita je devojka.

"Džudi."

"Imaš li malo flastera?"

"Ama, upitaj za šankom!" reče Bridžer goropadno.

"Neka iz vaše ekipe?" upita Džudi Fleminga.

"Lokalni talenat. Denisova. Ja nemam vremena za te stvari."

"Šteta", odvrati ona. On kao da nije čuo; otpivši još jedan gutljaj iz pljoske, nesigurno se lati kuglanja. Bridžer joj se obrati overljivo:

"Šta ste to čuli o meni?"

"Samo to da ste radili sa doktorom Flemingom."

"Nisam se baš usrećio." Delovao je ožalošćeno, vrh nosa mu je

podrhtavao kao kod zeca. "U industriji bih imao pet puta veću platu."

"Je li to ono što želite?"

"Čim ono čudo na brdu proradi, ja odoh." On zaverenički pogleda Fleminga, a onda vrati pogled na nju. "Stari Džon će ostati da traži doba blagostanja. A pre nego što išta pronađe, biće star. Star i poštovan. I siromašan."

"A možda i srećan."

"Džon nikada neće biti srećan. Suviše misli."

"Ko suviše pije?" Fleming im priđe teturajući se i zabeleži svoj rezultat.

"Ti."

"Dobro - suviše pijem. Brajko moj, moraš imati nešto čega ćeš se držati."

"Šta to nije u redu sa gelenderima?" reče Bridžer mrdajući nosom.

"Pazi..." Fleming se skljoka na klupu pored njih. "Nameravaš da se držiš tih gelendera, a onda ćeš zakoračiti, ali njih neće biti. Govorili smo o Galileju - zašto? Jer je on predstavljao renesansu. On i Kopernik i Leonardo da Vinči. To se dogodilo kad su oni rekli 'Paf!' odbacujući sve gelendere, i kada su morali da stanu na vlastite noge usred ogromno velike razotkrivene vasionne."

Podiže se i uze jednu od teških kugli sa police. Njegov glas je nadjačavao buku koju su stvarale muzika i kuglanje.

"Ljudi su onda postavili nove gelendere. Ali ovo je druga renesansa? Jednoga dana, kad niko ne bude ništa slutio, kad se svi budu bavili politikom i fudbalom i novcem", pogled mu se zaustavi na Bridžeru, "tada će, odjednom, svi gelenderi za koje znamo biti srušeni - paf! - upravo tako!"

On široko zamahnu kuglom i obori boce za koka-kolu sa stola za ubeležavanje rezultata.

"Hej! Pazi, glupane!" Bridžer skoči na noge i poče da skuplja boce i da briše prosuto piće maramicom. "Izvinite, gospođice Adamson."

Fleming zabaci glavu i poče da se smeje.

"Džudi - ona se zove Džudi."

Bridžer, klečeći, obrisa mrlju sa Džudine suknje.

"Izgleda da će ostati."

"Ne mari." Džudi ga nije ni pogledala. Piljila je u Fleminga, smetena i zanete. Tada naiđe portir.

"Doktore Fleming, zovu vas na telefon."

Fleming se ubrzo vrati, tresući glavom kao da želi da je razbistri. Povuče Bridžera sa klupe.

"Hajdemo, Denise momče. Traže nas."

Harvi je bio sam u kontrolnoj prostoriji; sedeći za stolom podešavao je zvuk prijemnika. Prozor pred njim bio je potpuno mračan, a u sobi je vladao mir, izuzimajući neprestano tiho pucketanje iz zvučnika. Spolja nije dopirao nikakav šum sve dok nije naišao Flemingov auto. Fleming i Bridžer uđoše, odgurnuvši leptir-vrata, i stadoše žmirkajući na svetlosti. Flemingov zamućeni pogled zaustavi se na Harviju.

"U čemu je stvar?"

"Slušajte." Harvi ispruži ruku, a oni počеше da osluškuju. Kroz pucketanje, zujanje i pištanje iz zvučnika dopirao je jedva čujan izdvojen zvuk, isprekidan, ali postojan.

"Morzeovi znaci", reče Bridžer.

"Nisu grupisani."

Oni ponovo oslušnuše.

"Kratk pa dug", reče Bridžer. "To je to."

"Odakle dopire?" upita Fleming.

"Negde iz Andromede. Posmatrali smo kroz..."

"Koliko dugo traje?"

"Oko jedan sat. Sada je dostigao vrhunac."

"Možeš li da pokreneš reflektor?"

"Verovatno."

"Nije predviđeno", reče Bridžer. "Nije predviđeno da već započnemo probno traganje."

Fleming nije obraćao pažnju na njega. On upita: "Da li je osoblje kod servo-uređaja?"

"Jeste, doktore Fleming."

"Pa, pokušajte da ga pratite."

"Nemoj, čuj, Džone." Bridžer uzaludno uhvati Fleminga za rukav.

"To je možda sputnjik ili nešto slično tome", reče Harvi.

"Da li je izbačen neki novi?" Fleming otrese Bridžerovu ruku.

"Nije, koliko nam je poznato."

"Možda je neko izbacio u orbitu nešto novo", poče Bridžer, ali ga Fleming preseče.

"Denise..." Pokušao je da misli trezveno. "Idi i snimi ovo na

magnetofon, hoćeš li? Tamo je jedan momak i po. I na printeru takođe."

"Zar ne bi bilo bolje da proverimo?"

"Proverićemo kasnije."

Fleming oprezno pređe u hol, naže lice nad česmu i poprska ga vodom. Kada se vratio, svež, ozaren i приметно trezniji, zateče Bridžera, koji je već bio prionuo na posao u prostoriji sa uređajem, i Harvija, koji je telefonirao dežurnom inženjeru. Sijalice zasvetleše kad su elektromotori počeli da rade. Metalni reflektor visoko gore izvan zgrade, pokrenu se bešumno i neprimetno; njegovo kretanje usklađivano je sa obrtanjem Zemlje. Zvuk iz zvučnika čuo se nešto jače.

"Je li to najviše što možeš postići?"

"Signal nije naročito jak."

"Hm." Fleming otvori fioku u kontrolnom stolu i izvadi neki katalog.

"Da li ste odredili njegove galaktičke koordinate?"

"Teško. Nisam mu pratio putanju. Ali nisu se mogle mnogo pomeriti."

"Znači nije u orbiti?"

"Rekao bih da nije." Harvi se zabrinuto nagnu nad ublaživače smetnji na svom stolu. "Da to nije neki radio-amater koji šalje Morzeove znake preko Meseca?"

"To, u stvari, ne liči na Morzeove znake, a ni Mesec još nije izišao."

"A preko Marsa ili Venere? Nadam se da vas nisam upeljavao u jalov posao."

"Ti reče Andromeda?"

Harvi potvrdno klimnu. Fleming je listao stranice kataloga, čitajući i osluškajući. On je ponovo postao tih i blag, kakav je bio ranije sa Džudi u kolima. Ličio je na nekog marljivog malog dečaka.

"Držiš li ga?"

"Da, doktore Fleming."

Fleming priđe stolu i uključi interkomunikacioni sistem.

"Jesi li ga uhvatio, Denise?"

"Da", odvrati mu Bridžer slabim glasom. "Ali nisam mu odgonetnuo smisao."

"Možda ćeš uspeti do jutra. Pokušaću da stvorim neku predstavu o udaljenosti izvora."

Fleming isključi uređaj i, s knjigom u ruci, pređe do astronomskih

karata na zidu.

Izvesno vreme radili su u tišini koju su narušavali samo zvuci iz svemira. Fleming je proveravao udaljenost izvora, a Harvi ga je pratio pomoću velikog bešumnog vanjskog teleskopa.

"Šta mislite", upita najzad Harvi.

"Mislim da dolazi iz velike daljine."

Posle toga su samo radili i slušali, a signal se javljao neprekidno.

2. OBJAVLJIVANJE

Krajem šezdesetih godina XX veka, kad se sve ovo dešavalo, Ministarstvo nauke preselilo se u novu zastakljenu zgradu u blizini Vajthola. Zgrada je bila prvorazredno opremljena i obezbeđena osobljem, kao da se htelo dokazati da tehnika drži korak sa umetnošću, a jedan od najobrazovanijih među mnogim obrazovanim službenicima ovoga ministarstva bio je stalni državni podsekretar Majkl Ozborn. Mada je nosio odelo od tivda dok je bio na poslu, to je bilo odelo od najmekšeg i najfinijeg tvida. Retko je sedeo za svojim ogromnim pisaćim stolom, nego je to činio na jednoj od niskih lakih stolica pored niskog stočića za kafu sa mermernom pločom.

Tu je on bio dekorativno izvaljen i sledećeg jutra, pošto je poruka stigla u Bulderšo Fel, razgovarajući sa Čarlsom G. Vandenbergom, generalom vazduhoplovstva Sjedinjenih Američkih Država. Bio je obasjan skladnim prugama svetlosti koja je prodirala kroz žaluzine.

Engleska je u to vreme predstavljala najistureniji deo opsednute oblasti koju su sačinjavale zapadna Evropa i Severna Amerika. Pritisak sa Istoka i iz Afrike i Azije priterao je zapadnu civilizaciju na jedan deo Zemljine kugle, sa prilično pouzdanim središtem u Americi, severno od Paname, i zapadnom Evropom kao za borbu pripravnim predstražom. Zvanično, niko nije ni sa kim ratovao, ali ekonomske sankcije i pretnje bombama i projektilima održavale su ostatke starog sveta u prilično akutnom opsadnom stanju. Uže za spasavanje preko Atlantika pridržavali su gotovo isključivo Amerikanci, a američki garnizoni u Britaniji, Francuskoj i Zapadnoj Nemačkoj održavani su očajničkom prepredenošću, poput rimskih legija u III i IV veku.

Protokolarno su Britanija i njeni susedi još predstavljali suverene države, ali im je, faktički, inicijativa naglo izmicala. Iako je general Vandenberg bio skromno titulisan kao predstavnik Koordinacionog komiteta za odbranu, on je u stvari predstavljao komandanta vazduhoplovstva jedne prijateljske, ali dominantne okupacione sile, za koju je ova država predstavljali jedno od polja na ogromnoj

šahovskoj tabli.

Bivši pilot bombardera, bikovskog vrata i četvrtaste glave, on je, iako srednjih godina, još delovao silovito i mladalački, ali njegovo ponašanje nije bilo ni najmanje nametljivo. Poticao je iz Nove Engleske, neusiljen u izražavanju i obrazovan, a govorio je sa autoritetom, kao da svet bolje poznaje od većine ljudi.

Razgovarali su o Vilenu. Njegova karakteristika mlitavo je visila u Ozbornovoj ruci.

"Sada ne mogu ništa da učinim."

"Postoji neka vrsta prioriteta..."

Ozborn se podiže iz stolice i pozva svoju sekretaricu preko interkoma koji se nalazio na njegovom stolu.

"Koordinacioni komitet za odbranu ima nisku tačku ključanja", primeti Vandenberg.

"Možete im preneti da se ni mi nećemo dati."

Kad je sekretarica ušla, Ozborn joj pruži karakteristiku:

"Molim vas, nađite nekoga da se postara o ovome."

Ona je prihvatila, a na njegov sto spusti fasciklu s papirima. Bila je mlada i lepuškasta, a njena haljina bila je nalik na toalete za koktele: civilna služba je uznapredovala.

"Vaši papiri za Bulderšo."

"Hvala. Jesu li mi tu kola?"

"Jesu, gospodine Ozborn."

On otvori fasciklu i počeo da čita:

"Predstavnici ministarstva stići će u Bulderšo Fel u 15,15 časova, a primiće ih profesor Rajnhart."

"To je sutra", primeti Vandenberg. "Idete li pešice?"

"Idem dan ranije da bih se našao sa Rajnhartom." On stavi fasciklu u torbu. "Hoćete li da vas povezem do Vajthola?"

"To bi bilo pravo hrišćansko dobročinstvo."

Bili su oprezni jedan prema drugome, ali ućtivi - gotovo staromodni. Kad Ozborn ustade, Vandenberg ga upita nehajno:

"Jeste li odredili datum početka operacije?"

"Još nismo."

"To počinje da biva ozbiljno."

"Zvezde mogu da pričekaju. Ionako već dugo čekaju."

"Kao i Koordinacioni komitet za odbranu."

Ozborn nestrpljivo sleže ramenima. Nalazio se u situaciji nekog Grka koji bi morao da se raspravlja s Rimljaninom.

"Rajnhart će se latiti vojnih programa kako i kada bude mogao. Takav je sporazum."

"Ako se ukaže nužda..."

"Ako se ukaže nužda."

"Jeste li čitali novine?"

"Ovih dana ne čitam ništa sem zabavnog dela."

"Trebalo bi da pokušate da pročitate vesti. Ako se ukaže da, biće nam potrebne sve uši koje možemo da sakupimo sa ove strane Atlantika." Vandenberg pokaza glavom na umetnički predstavljen radio-teleskop na zidu kancelarije. "To za nas ne predstavlja dečju igračku."

"To ni za njih nije dečja igračka", reče Ozborn.

Pošto oni odoše, Fleming se javi telefonom iz Bulderšo Fela, ali je bilo suviše kasno.

Džudi je stigla do radio-teleskopa upravo pre Ozborna i Rajnharta, pa je na miru razgovarala sa Harisom u holu.

"Šta je sa Bridžerom?"

Haris se pravio kao da čisti kvaku na vratima.

"Dve ili tri posete bukmejkeru u sokačetu u Bradfordu. Sem toga ništa."

"Trebalo bi da bolje pripazimo na njega."

"Ja ga držim na oku."

Kad stigoše Ozborn i Rajnhart, ona pođe sa njima u kontrolnu prostoriju, koja je bila tiha gotovo prazna; jedino je Harvi sedeo za stolom, petljajući nešto, okružen razbacanim papirima, opušcima od cigareta i praznim šoljama. Rajnhart se raskokodaka kao uznemirena kvočka.

"Moraćeš bolje da održavaš čistoću."

"Hoće li moći da ga postave u fokus za ministra?" upita Ozborn.

"Nadam se da hoće. Nismo još isprobali uređaj za praćenje putanje." Rajnhart se živahno motao okolo, a Harvi je pokušavao da privuče njegovu pažnju.

"Izgledaš kao da noćas nisi ni trenuo, Harvi."

"Pa i nisam, gospodine. Nisu ni doktor Fleming i doktor Bridžer."

"Jeste li nabasali na neku smetnju?"

"Ne to, gospodine. Tragali smo."

"Po čijem nalogu?"

"Doktora Fleminga." Harvi se nije nimalo uzbuđivao. "Sada ćemo opet proveriti koordinate."

"Zašto meni niko ništa nije rekao?" Rajnhart se okrete Ozbornu i Džudi. "Jeste li vi znali za ovo?"

Džudi odrečno odmahnu glavom.

"Izgleda da Fleming uvodi neke svoje lične propise", primeti Ozborn.

"Gde je on?" upita Rajnhart.

"Tamo, preko." Harvi pokaza na prostoriju u kojoj je bio smešten uređaj. "Sa doktorom Bridžerom."

"Onda ga zamoli da mi posveti minut vremena."

Dok je Harvi govorio u mikrofona na stolu, Rajnhart je koračao tamo-amo na svojim malim stopalima.

"Za čim ste tragali?" upita on.

"Za nekim izvorom u Andromedi."

"M. 31?"

"Ne M. 31. gospodine."

"Za čim, onda?"

"Za nekim drugim signalom u blizini. Za nekim isprekidanim signalom."

"Jeste li ga čuli i ranije?"

"Ne, gospodine."

Fleming uđe, umoran i neobrijan, trezan, ali jedva obuzdavajući uzbuđenje. U ruci je držao hrpu papira sa linijskog printera. Ovoga puta Rajnhart je bio nepopustljiv.

"Kako vidim, ti si preuzeo teleskop."

Fleming zastade čkiljeći u njih.

"Ja se izvinjavam, gospodo, ali nisam imao vremena da ispunim potrebne formulare u tri primerka." Zatim se okrete Ozbornu:

"Telefonirao sam u vašu kancelariju, ali niste bili tamo."

"I šta ste uradili?" upita Rajnhart.

Fleming im ispriča, bacivši papire pred njih na sto.

"...A ovo je poruka."

Rajnhart ga ljubopitljivo pogleda.

"Misliš signal."

"Rekao sam poruka. Tačke i crte, zar ne, Harvi?"

"Tako je zvučalo."

"Trajalo je cele noći", reče Fleming. "Sada je ispod horizonta, ali večeras možemo opet pokušati."

Džudi pogleda u Ozborna, ali on nije reagovao.

"A šta će biti sa otvaranjem?" upita ona bojažljivo.

"Oh, do đavola sa otvaranjem!" Fleming se okrete prema njoj. "Ovo je nešto! Ovo je glas sa milijardu miliona kilometara daljine."

"Glas?" Njen sopstveni glas zvučao je slabašno i nestvarno.

"Trebalo mu je dve stotine svetlosnih godina da stigne do nas. Valjda i ministar može da pričeka jedan dan, zar ne?" Rajnhart kao da je došao k sebi. On pogleda Fleminga sa zadovoljstvom.

"Ukoliko to nije neki satelit."

"Nije to satelit."

Rajnhart se zamisli nad Džekoovom besmislicom.

"Pre no što se suviše oduševiš, Džone, proverimo gvožđuriju u orbiti."

"Proverili smo."

Rajnhart se okrete Ozbornu.

"Da li ste čuli da se nešto novo odigrava?"

"Ne."

"Pazite", reče Fleming, "da je to bio satelit, on se ne bi držao cele noći usred sazvežđa Andromeda."

"Siguran si da to nije bila Velika maglina?"

"Nju smo odvojeno locirali, zar ne, Harvi?"

Harvi potvrdno klimnu, ali Rajnhart još nije bio ubeđen.

"Možda je to bila shematska interferencija - ili bilo šta drugo."

"Prepoznajem poruku čim je vidim!" reče Fleming. "Sem toga, kod ove poruke postoji nešto što nikada ranije nisam video. Između grupa tačaka i crta postoji fantastična količina postojanih sićušnih naboja. Moraćemo improvizovati naročit prijemnik koji će to moći da registruje."

On uključi interkom i pozva Bridžera iz druge sobe, pokupi papire i utrapi ih Rajnhartu. "Pogledajte! Ljudi su na ovo čekali deset i više godina. Deset vekova je bilo potrebno da se dođe do ovoga."

"Je li razumljiva?" upita Ozborn svojim visokim i njištavim glasom nepristrasnog civilnog službenika.

"Jeste!"

"Možete li je dešifrovati?"

"Za ime sveta! Mislite li da vasionu naseljavaju skauti koji šalju Morzeove znake?"

Bridžer uđe bled i grčevito podrhtavajući. Izgleda da njegovo prisustvo uspokoji Fleminga. On je potvrdio Flemingove izveštaje.

"To možda potiče sa neke veoma udaljene sonde", natuknu Osborn.

Fleming se ne osvrnu na njega. Džudi prikupi hrabrost.

"Ili sa neke druge planete?"

"Da!"

"Marsa ili neke druge?"

Fleming sleže ramenima. "Verovatno sa neke planete koja kruži oko neke zvezde u Andromedi."

"Javlja se nama?"

Rajnhart pruži papire Osbornu.

"To je verovatno izvestan svojstven poredak tačaka i crtica."

"Zašto ga onda niko drugi nije uhvatio?"

"Jer niko drugi nema uređaj kao što je ovaj. Da vam mi nismo isporučili ovako ogromno kolo, ni vi ga se sada ne biste domogli."

Osborn sede na ivicu kontrolnog stola zbunjeno razgledajući papire.

"Ako neko osećajno biće pokušava da saobraća... Ne, to je besmisleno."

"Mogućno je." Rajnhart spusti pogled na svoje male nežne prste, kao da je to predstavljalo temu o kojoj on radije ne bi govorio. "Ako postoje neka druga bića..."

Fleming mu upade u reč: "Ne bića - neka druga inteligencija. To ne moraju biti neki mali zeleni ljudi. To uopšte ne mora da bude nešto organsko; samo inteligencija."

Džudi se strese, a potom se pribra.

"Zašto li drhtim?"

"Iz istog razloga kao i ja", reče Fleming.

Osborn se povratu iz svoje zapanjenosti.

"Iz istog razloga zbog koga će svako zadrhtati ako to jeste neki astronomski izvor."

Najzad odlučiše da te noći ponovo slušaju. Poruka je i dalje stizala, ali se čula slabije, pošto je rotacija Zemlje udaljila teleskop od izvora emitovanja. Postojali su izgledi da će se ona i dalje čuti. Kad je

Rajnhart sve to jednom prihvatio kao verovatno, on postade smiren i poslovan. On, Fleming i Bridžer rasprostrše papire i počеше da ih proučavaju.

"Znate li šta bi to moglo da bude?" reče Fleming. "Binarna aritmetika."

"Šta je to?" upita Džudi.

"To je aritmetika izražena isključivo ciframa 0 i 1 umesto ciframa od 1 do 10 koje mi obično koristimo i koje zovemo decimalnim sistemom. 0 i 1, znate, mogu biti crta i tačka. Ili crta može da odgovara nuli, a tačka jedinici. Sistem koji mi koristimo je proizvoljan, a binarni sistem je bazičan; on se zasniva na pozitivnom i negativnom, da i ne, tačka i crta - on je univerzalan. Sušta istina." On upravi pogled na nju, očiju zakrvavljenih i grozničavih od napetosti i uzbuđenja. "Filozofija je ispisana matematičkim jezikom! Sećate li se? Mi idemo - paf! - sasvim do kraja!"

"Bilo bi dobro da odložimo otvaranje", reče Ozborn. "Ne bi bilo zgodno da se ovo objavi u Društvenom glasniku."

"Zašto?"

Ozborn kao da je bio uvređen. Ništa na ovom svetu nije bilo jednostavnije od toga; ništa se nije moglo reći ili učiniti bez dozvole. Ono što se dogodilo u Bulderšo Felu, u njegovim fasciklama je predstavljalo jedan neznatan deo veoma zamršene i složene sheme nagodbi koje su uvek počinjale na onome što je spadalo u Vandenbergovu nadležnost. Sve je moralo biti pažljivo odmereno i razmotreno.

"Šta da kažem novinarima?" upita ga Džudi.

"Ništa."

"Ništa?"

"Jesmo li mi neko tajno udruženje ili tako nešto?" Fleming je prezrivo gledao u njega, ali Ozbornu pođe za rukom da u svoje unese istovremeno služben i trezven ton.

"Ne možemo puštati u javnost nerazrađene informacije takve vrste. Treba se sa nekim posavetovati, a sem toga, može doći i do panike: vasijski brodovi, leteći tanjiri, čudovišta iskolačenih očiju. Oni će se priviđati svakoj budali na ovoj zemlji. A možda postoji i neko ko nešto zna o tome. Ništa ne sme dospeti u štampu, gospođice Adamson." Oni ostaviše Fleminga koji je besneo, svratiše do profesorove

kancelarije da telefoniraju u ministarstvo i odvezoše se.

Kod 'Lava' u Bulderšou počeli su već da pristižu novinari da bi prisustvovali ceremonijalu puštanja u rad. Džudi povede Rajnharta i Ozborna okolo kroz zadnja vrata u malu salu gde su još mogli da dobiju večeru, kao i da izbegnu sve veću četvu naučnih dopisnika koji su se iskupili u salonu. Ozborn je između pojedinih jela kriomice odlazio do telefonske govornice i svaki put se vraćao sve uznemireniji i potišteniji.

"Šta je rekao ministar?"

"Rekao je - pitajte Vandenbergga."

Jeli su neko ohladeno meso; on ponovo iziđe.

"Šta je rekao Vandenberg?"

"A šta ste mislili da će reći? Nikome ni reći o tome."

Džudi će sutra ujutro reći novinarima da je otvaranje odloženo zbog nekog tehničkog zastoja, i ništa više. Sve druge izjave za Flit Strit potićaće iz Londona. Uspeli su da neprimećeni ponovo prođu kroz stražnja vrata.

Pola časa kasnije stiže Flemingov auto, a Fleming, umoran i žedan, izgubi se u salonu.

Te večeri su ponovo uhvatili poruku. Stizala je tokom cele noći, a beležili su je naizmenično Fleming i Bridžer, i to ne samo tačke i crte koje su se mogle čuti nego i onaj deo poruke koji je stizao velikom brzinom. Sledećeg jutra, Denis Bridžer stiže u Bulderšo Fel, a Haris ga je u stopu pratio. Ostavivši kola na parkingu ispred Gradske većnice, Bridžer pođe jednom kaldrmisanom sporednom ulicom u donji deo grada. Haris ga je sledio pešice, na razdaljini od jednog uličnog ugla. U kišnom mantilu umesto svog radnog mantila, Haris je pre izgledao kao neki irski razbojnik nego kao neko ko radi u laboratoriji. Trudio se da ga Bridžer ne primeti. Haris nije zapazio dvojicu ljudi koji su stajali na pločniku preko puta, ispred malih vrata sa natpisom JAS. OLDROJD, KLADIONICA. Oko njih je stajalo nekoliko ljudi, tako da dva čoveka koji stoje i razgovaraju nisu izazivala sumnju.

Bridžer prođe kroz vratnice i uđe u uzan mračan hodnik sa stepeništem koje je bilo prekriveno linoleumom, a vodilo je na gornji sprat do vrata sa mlečnim staklom. Kad on zatvori spoljna vrata,

buka sa ulice uminu; u hodniku je bilo pusto kao na groblju. I vrata sa mlečnim staklom nosila su isti natpis, Jas Oldrojđ. Na njima je, takođe, pisalo Pokucajte i uđite. Bridđer tako i učini.

Džas Oldrojđ je unutra doručkovao za svojim stolom, mada je već bilo prilično kasno. Kad je Bridđer ušao, postariji čovek u izbledelom džemperu umakao je viljuškom komad hleba u pržena jaja. U kancelariji nije bilo nikoga sem njega, ali je ipak mala sobica izgledala pretrpana zbog silnih otpadaka hartije, telefona, računске mašine, teleprinterskih traka i teleprintera koji su bili nagurani u njoj. Na zidovima je visilo nekoliko reklamnih kalendara sa kojih su bili istrgnuti listovi sa različitim mesecima, ali tu se nalazio i jedan upadljiv, veoma tačan časovnik. Gospodin Oldrojđ podiže pogled sa gomile starih otpadaka i svojih novih uređaja, i za trenutak pogleda u Bridžera.

"Oh, to ste vi."

Bridđer pokaza glavom prema teleprinteru.

"Radi li?"

Umesto odgovora, gospodin Oldrojđ stavi komad hleba umočenog u jaje u usta, a Bridđer poče da petlja oko teleksa.

"Kako posao?" upita on, pošto ga je uključio i okrenuo broj. Ovo je zvučalo kao uobičajen pozdrav starih poznanika.

"Riskantno", reče gospodin Oldrojđ. "Konji nemaju osećaj odgovornosti. Ako nisu u grupi, oni mile kao prokleti autobusi."

Bridđer otkuca: KAUFMAN TELEKS 21303 ŽENEVA. Tada se spolja iz hodnika začu neka lomnjava. Za trenutak se kroz staklena vrata ukaza silueta nečije glave. Potom se ču neko roptanje i ječanje, a neke druge, manje jasne spodobе ukloniše glavu. Bridđer pogleda Oldrojđa koji je, praveći se da ništa ne primećuje, skidao kožicu sa slanine uvijene u rolnu. On se vrati teleprinteru. Kad je završio kucanje, on oprezno kroči u hodnik. Bio je prazan. Ulična vrata bila su otvorena, ali na ulici nije bilo ni traga nečem neobičnom. Niko nije stajao preko puta, niko nije virio iza ugla. Automobil koji se udaljjavao imao je možda neke veze sa svim tim, a možda i nije.

Denis Bridđer uputi se klecajući prema parking-prostoru.

Vest o poruci prodrła je u javnost preko jedne telegrafske agencije tačno za večernje izdanje novina. Prethodno je već general

Vandenberg pozvao Ministarstvo nauke ulažući protest, a izjava vlade upravo je emitovana na televiziji. Ministar je bio odsutan. Ozborn je stajao sa Vandenbergom u kancelariji svoga pretpostavljenog, posmatrajući spikera na ekranu u uglu sobe.

Vladu je u to vreme sačinjavala jedna na izgled dobra, ali besmislena koalicija talenata, prozvanih meritokratima, koji su se u ovom presudnom trenutku borili za položaje. Bili su to sposobni ljudi i žene, ali bez zajedničkog principa izuzev sopstvenog opstanka. Premijer je bio liberalni torijevac, a ministar rada renegat sindikalista. Ključne položaje držali su vredni i ambiciozni mladi ljudi, kao što je bio ministar odbrane, a ostale položaje držale su manje sposobne, ali upečatljive ličnosti koje su dobro baratale frazama, kao što je bio ministar nauke. Partijske razlike gubile su se više same od sebe nego što su sistematski odstranjivane; možda je to bio kraj višepartijskom sistemu u ovoj zemlji. Niko se nije mnogo uzbuđivao; suočena sa svetom koji je bio van njene kontrole, čitava nacija je očigledno utonula u beznadežnu apatiju. Neki od preostalih levičarskih pokreta, neprijateljski raspoloženih prema državnom poretku, povremeno su davali glasa od sebe na zidovima Vajthola, pišući kredom natpis *Viši, Odnosi se na banju u Francuskoj koja je za vreme drugog svetskog rata bila središte francuske kolaboracionističke vlade; prim. prev.* ali to je bio jedini vidljiv znak javnog raspoloženja. Ljudi su mlitavo tavorili; a javnim poslovima ovladala je neka neobična učmalost. Kako neko reče, bilo je toliko mirno da se moglo čuti kako bomba pada.

U taj vakuum pala je vest o poruci iz vasiona. Kao i uvek, štampa ju je shvatila potpuno naopako: SENZACIJA, LJUDI IZ SVEMIRA: DA LI JE OVO NAPAD? pisalo je u novinama. Mladić na ekranu važno je čitao zvaničnu izjavu:

"Večeras je vlada kategorički opovrgla glasine o mogućoj invaziji iz svemira. Predstavnici Ministarstva nauke saopštili su reporterima da, iako je tačno da je novi gigantski radio-teleskop u Bulderšo Felu po svemu sudeći uhvatio neku poruku, nema razloga da se poveruje da ona potiče sa nekog vasijskog broda ili sa neke od obližnjih planeta. Ukoliko primljeni signal i predstavlja poruku, onda ona dolazi iz nekog veoma udaljenog izvora."

Bilo je neobjašnjivo kako je to procurilo u javnost. Rajnhart nije znao

ništa o tome, a organ obezbeđenja iz Ministarstva odbrane, Haris, nestao je na neobjašnjiv način. Vandenberg izvadi dva dosijea i otvori ih na ministarovom stolu.

"Fleming, dr Džon - od 1960. nadalje: anti-NATO i proafrički nastrojen, učesnik u maršu na Aldermaston, građanska neposlušnost, nuklearno razoružanje. Da li je to za vas pouzdan čovek?"

"On je naučnik, a ne kandidat za neku policijsku dužnost."

"On je odgovoran kao i svako drugi. Da vidimo ovog drugog." General počne da pretura po drugoj fascikli, ne bez izvesnog likovanja. "Bridžer - Komunistička partija od 1958. do 1963. Tada je prešao u drugi tabor i počeo da obavlja poslove za jedan od internacionalnih kartela. Ali za jedan od najnesolidnijih: Intel! Ovoga, u svakom slučaju, nije trebalo da angažujete."

"Fleming neće da radi bez njega."

"Znači u tome je stvar." General pokupi fascikle. "Rekao bih da smo, u ovoj oblasti, podložni kritici."

"U redu", reče Ozborn klonulo i podiže slušalicu ministarovog telefona. On reče u slušalicu, blago kao da poručuje cveće: "Bulderšo Fel."

U prostoriji kontrolnog uređaja ponovo su primali poruku. Harvi je u prostoriji za snimanje nadgledao trake, a Fleming je bio sam za kontrolnim stolom. Nije bilo dovoljno radne snage: Vilen je iznenada nekud premešten, a čak je i Haris bio odsutan. Bridžer se muvao po ćoškovima mrzovoljnog i brižnog izgleda, jako podrhtavajući. Najzad pogleda u Fleminga.

"Čuj, Džone, ovo može večno potrajati."

"Možda."

Zvuk sa zvezda i dalje se čuo preko zvučnika.

"Ja više neću da se petljam oko ovoga." Fleming ga pogleda.

"Projekat je završen. Ja ovde više nemam šta da radim."

"Ima ovde za tebe dosta posla!"

"Ja bih radije digao ruke od svega."

"Šta kažeš za ovo?"

Za trenutak obratiše pažnju na glasogovornik. Bridžerov nos zadrhta.

"Moglo bi da bude nešto", reče on nehajno.

"Ali ja imam ideju šta bi to moglo biti."

"Šta?"

"To bi mogla biti uputstva."

"U redu, ti radi na tome."

"Radićemo na tome zajedno."

U tom trenutku uđe Džudi. Koračala je od vrata, lupkajući odsečno visokim štiklama kao grenadir; lice joj je bilo napregnuto i ljutito. Jedva izdrža da stigne do njih, a da ne progovori.

"Koji je od vas dvojice rekao novinarima?"

Fleming je pogleda začuđeno. Ona se okrete Bridžeru.

"Neko je pustio informaciju - sve informacije - novinarima."

Fleming je snemo coktao jezikom. Džudi ga oštro pogleda i ponovo se okrete Bridžeru.

"Profesor Rajnhart nije, a nisam ni ja. Nije ni Harvi, niti ostali momci - oni ne znaju dovoljno. Znači, to mora da je jedan od vas dvojice."

"Q.E.D.", *Latinski: quod erat deomonstrandum, što je dokazano; prim. prev.* reče Fleming. Ona ne obrati pažnju na njega.

"Koliko su vam platili, doktore Bridžer?"

"Ja..."

Bridžer učuta. Fleming ustade i postavi se između njih.

"Je li to vaš posao?" upita je on.

"Da ja..."

"Dakle, šta ste vi?" Unese joj se sasvim u lice i ona ponovo oseti zadah alkohola.

"Ja..." Oklevala je. "Ja sam predstavnik za štampu. Ja ispaštam zbog toga. Upravo su me izbrusili kao nikada dosad."

"Jako mi je žao", reče Bridžer.

"Je li to sve što imate da kažete." Glas joj se kolebljivo podiže.

"Kako bi bilo da gledate svoja posla?" Fleming je stajao raskrečenih nogu, ljuljajući se i cereći se na nju prezrivo.

"Ostavite na miru moga prijatelja Denisa."

"Zašto?"

"Jer sam im ja rekao."

"Vi!" Ona ustuknu kao da ju je neko ošamario. "Jeste li bili pijani?"

"Jesam", reče Fleming i okrete joj leđa. Odšeta do vrata prostorije u kojoj se vršilo snimanje, a onda pogleda okolo. "Ne bi bilo nikakve razlike ni da sam bio trezan."

Dok je izlazio, on joj doviknu: "I nisu mi platili!"

Džudi je stajala za trenutak zanemela i obnevidela. Glasogovornik je pištao i pucketao, fluorescentna svetlost obasjavala je raštrkan uglast nameštaj. Kroz prozor se nazirao svod teleskopa koji se propinjao u već smračeno nebo. Došla je tek pre tri večeri, neupućena i prostodušna... Postade svesna da pored nje stoji Bridžer i da joj nudi cigaretu.

"Izgubiste idola, gospođice Adamson?"

Kao predstavnik za štampu, Džudi je morala da podnese izveštaj Ozbornu, a Ozborn svome ministru. O Harisu se ništa nije čulo, i njegov nestanak nije objavljen. Štampa je bila uveravana da je cela ova stvar ili greška ili prevara. Posle čitavog niza mučnih ministarskih sastanaka, Ministarstvo odbrane nije uspelo da ubedi generala Vandenbergga i njegove pretpostavljene da se više neće događati ništa slično: oni preuzimaju punu odgovornost. Pojačano je traganje za Harisom, a Fleminga su pozvali u London.

U početku je izgledalo da Fleming zaklanja Bridžera, ali se ubrzo ispostavilo da je on u stvari ispričao čitavu priču, pijuci kod 'Lava', reporteru jedne agencije koji se zvao Dženkins. Iako je Bridžer podneo otkaz, morao je da odradi tromesečni otkazni rok, pa je ostavljen da rukovodi Bulderšo Felom za vreme Flemingovog odsustva. Poruka je i dalje stizala, a ubeležavana je pomoću šifre koju su sačinjavale nule i jedinice.

Samog Fleminga izgleda da uopšte nije uznemirila sva ta gungula oko njega. Poneo je sa sobom u London sve otkucane tabake, proučavajući ih u vozu, iz sata u sat, praveći beleške i obračune na marginama, na pismima i kovertama koje je našao u svojim džepovima. Činilo se da je jedva bio svestan ičega drugog. Oblačio se i jeo rasejano, pio je malo; izgarao je od silne prezauzetosti i uzbuđenja. Na Džudi nije obraćao nikakvu pažnju, a jedva da je i pogledao u novine.

Kada je stigao u Ministarstvo nauke, odvedoše ga u Ozbornovu kancelariju u kojoj su ga čekali Ozborn, Rajnhart i jedan uštogljen sredovečan čovek sede kose i nemirnih plavih očiju. Ozborn ustade i rukova se sa njim.

"Doktor Fleming." Bio je vrlo zvaničan.

"Ha", reče Fleming.

"Ovo je vazduhoplovni zapovednik Votling, Odeljenje bezbednosti Ministarstva odbrane."

Uštogljeni čovek se nakloni i pogleda ih bez imalo srdačnosti. Fleming se pomeri i okrete Rajnhartu, pogledavši ga upitno.

"Zdravo, Džone", reče Rajnhart tihim uzdržanim glasom, pa zbunjeno spusti pogled na svoje prste.

"Sedite, doktore Fleming."

Ozborn pokaza na stolicu okrenutu prema njima, ali se Fleming, pre nego što sede, zagleda u jednog, pa u drugog, kao da se probudio na nekom nepoznatom mestu.

"Je li ovo istražni sud?"

Nastupi kratko zatišje. Votling pripali cigaretu.

"Jeste li bili upozoreni na to da u vašem poslu postoji izvesna barijera bezbednosti?"

"Šta to znači?"

"Da je to poverljiv posao."

"Da."

"Onda zašto?"

"Ja ne želim da budem jedan od naučnika koji ćute."

"Polako Džone", reče Rajnhart umirujuće. Votling promeni smer.

"Jeste li videli novine?"

"Samo neke."

"Polovina sveta veruje da će se mali zeleni ljudi sa rogovima spustiti u naše baštice iza kuće."

Fleming se nasmeja, osetivši čvršće tle pod sobom.

"A vi?"

"Ja posedujem činjenice."

"Ja sam štampi izneo samo činjenice. Čiste naučne činjenice. Kako sam mogao znati da će ih oni izokrenuti?"

"Nije vaš posao da procenjujete te stvari, doktore Fleming." Ozborn se otmeno, poput sudije, smesti za svojim stolom." Zbog toga vam je i rečeno da se ne mešate u to. Ja sam vas lično upozorio."

"Ah, tako?" Fleming se već dosađivao.

"Morali smo da pošaljemo detaljan izveštaj Koordinacionom komitetu za odbranu", reče Votling ozbiljno. "A premijer sastavlja izveštaj za Ujedinjene nacije."

"Znači, sve je u redu."

"Mi baš ne želimo da se nalazimo u takvom položaju, ali bili smo primorani na to, a moramo i da smirimo strahovanja."

"Prirodno."

"Vi ste nas primorali na to."

"Da li se od mene traži da molim za oprostaj?" Sem što mu je bilo dosadno, Fleming je počeo i da se ljuti. "Moja je stvar šta ću učiniti sa sopstvenim otkrićima. Ovo je još slobodna zemlja, zar ne?"

"Ti si član ekipe, Džone", reče Rajnhart ne gledajući ga.

Ozborn se naže preko stola, ulagujući se.

"Nama, doktore Fleming, jedino treba jedna vaša lična izjava."

"Šta će to pomoći?"

"Sve što će umiriti ljude, biće od pomoći."

"Naročito ako možete da diskreditujete svoga informatora."

"Ovo nije lična stvar, Džone", reče Rajnhart.

"Nije? Pa zašto sam ja onda ovde?" Fleming ih prezrivo pogleda. "A šta će biti ako izjavim da sam govorio gluposti?"

"Na žalost..." Rajnhart se opet zagleda u svoje prste.

"Na žalost, profesore Rajnhart, nema drugog izbora", reče Volting.

"Od tebe se traži da napustiš ekipu", reče mu Rajnhart. Dok su oni očekivali izliv besa, Fleming ustade i zamisli se za trenutak.

"Pa, to je prirodno, zar ne?" prozbori on najzad blago.

"Ne želim da te izgubim, Džone." Rajnhart svojim ručicama načini lagan pokret, izražavajući neodobravanje.

"Ne, naravno. Postoji jedna prepreka."

"Oh?"

"Ne možete dalje nastaviti bez mene."

To su oni i očekivali. Ozborn ukaza na to da ima i drugih ljudi.

"Ali oni ne znaju šta je to, je li tako?"

"Da li vi znate?"

Fleming klimnu i nasmeja se. Volting se još više uspravi u svojoj stolici.

"Hoćete da kažete da ste dešifrovali?"

"Hoću da kažem da znam o čemu se radi."

"Mislite li da vam verujemo?"

Ozborn mu očigledno nije verovao, a ni Volting; ali Rajnhart se kolebao. "O čemu se radi, Džone?"

"Da li ostajem ako vam kažem?"

"Šta je to?"

Fleming se isceri. "To je neki uređaj uradi sam i nije ljudskog porekla.

Ja ću vam to dokazati."

On gurnu ruku u tašnu s papirima.

3. PRIHVATANJE

Novi Institut za elektroniku bio je smešten na nekadašnjem Ridžensi skveru, sada ograđenom pešačkom skveru koji je bio okružen visokim zgradama od stakla i betona, s fasadama u mozaiku. Nekoliko spratova Instituta ispunjeno je uređajima za računanje. Posle upornih nastojanja, Rajnhart je uspeo da Fleming bude pomilovan i da njemu i ostalim članovima ekipe bude dozvoljen pristup uređajima. Bridžer, kome je uskoro isticao otkazni rok, dobio je mladu asistentkinju Kristinu Flemstad, a Džudi je - na njeno i sveopšte nezadovoljstvo - bila poslata sa njima.

"Šta će nama", pitao se Fleming, "predstavnik za štampu ako je posao koji radimo tako đavolski poverljiv da nas mora čuvati straža i kad peremo zube?"

"Od mene se traži da nešto naučim ako mi omogućite. Tako da kada ovo bude ostvareno..."

"Vi ćete biti au fait?" *Francuski: etre au fait, biti upućen, obavešten; prim. prev.*

"Imate li nešto protiv?" Džudi je govorila brižno, kao da je ona bila ukorena, a ne Fleming. Osećala se vezanom za njega na neki neobjašnjiv način.

"Baš me briga!" reče Fleming. "Što više seksa, tim bolje."

Ali, kao što je rekao u Bulderšou, on nije imao vremena za te stvari. Provodio je sve svoje dane i većinu noći raščlanjavajući ogromnu količinu podataka, dobijenih preko teleskopa, na shvatljive simbole. Kako god da se pogodio - ili Rajnhart u njegovo ime - to ga je otreznilo i pojačalo njegove napore. Gonio je Bridžera i devojkicu postojanom i nepopustljivom odlučnošću i strpljivo je podnosio sve oblike nadzora i rutinskih procedura. Nominalni rukovodilac bio je Rajnhart, i on mu je poslušno podnosio sve svoje rezultate, ali ljudi iz Ministarstva odbrane uvek su bili u blizini, a on je uspevao da bude učtiv čak i prema Votlingu koga su zvali 'Srebrna krila'.

Ostali članovi ekipe nisu bili tako zadovoljni. Između Briždera i Džudi vladali su upadljivo hladni odnosi. Bridžer je, svakako, nestrpljivo

čekao da ode, a njegova saradnica Kristina neprikriveno se nadala da će ga naslediti. Ona je bila mlada i divna, u izvesnoj meri je posedovala Flemingovu prostodušnost, i očigledno je na Džudi gledala kao na prišipetlju. Koristila je svaku priliku za borbu.

Ubrzo po njihovom preseljenju iz Bulderšoa pojavio se Heris. To im je saopštio Votling prilikom jedne od svojih poseta radnoj jedinici. Herisa su spetljali ispred bukmejkerove kancelarije, svezanog ga ubacili u kola, pretukli i ostavili u jednoj od napuštenih vodenica, gde umalo nije umro. On je puzio po njoj, sa slomljenom nogom, nesposoban da iziđe, održavši se u životu zahvaljujući vodi koja je kapala iz jedne cevčice i parčetu čokolade koje mu se zateklo u džepu, dok ga, posle tri dana, nije otkrio jedan lovac na krtice. On se nije vratio da radi sa njima, a Votling je jedino Džudi upoznao sa ovim detaljima. Ona ih je zadržala za sebe, ali je pokušala da iz Kristine izvuče nešto o Bridžeru.

"Koliko ga dugo poznajete?"

Nalazile su se u maloj kancelariji pored hale u kojoj je bio smešten najveći kompjuter. Kristina je radila za stolom sa nogarima, prekrivenim hrpom izbušenih kartica. Džudi je koračala po prostoriji, želeći da i sama ima svoju stolicu.

"Bila sam jedan od njegovih studenata koji su se bavili naučnim radom u Kembridžu." Uprkos svom baltičkom poreklu, sa kojim je Džudi bila upoznata, Kristina se po govoru nije razlikovala od bilo koje engleske studentkinje.

"Da li ste ga dobro poznavali?"

"Ne. Ako želite karakteristiku o njegovim naučnim kvalifikacijama..."

"Zanimalo me je samo..."

"Šta?"

"Da li se on nekad ponašao - čudno?"

"Nisam morala da nosim pojas od bodljikave žice."

"Nisam na to mislila."

"A na šta ste mislili?"

"Da li je ikada tražio od vas da mu pomognete da učini nešto što se kosi sa propisima?"

"Zašto bi to tražio?" Ona obuhvati Džudi mirnim neprijateljskim pogledom. "Ima nas koji nemamo vremena za bacanje."

Džudi odšvrlja u kompjutersku halu i zagleda se u mašine koje su

zveketale i svetlucale. Svaka mašina imala je sopstvenog poslužioca, mlađeg čoveka ili ženu neutralnog izgleda u istovetnim radnim odelima. Na sredini prostorije nalazio se dug sto na kome su predračuni iz kompjutera bili skupljeni u hrpe izbušenih kartica, ili svitaka vrpce, ili dugih traka hartije iz izlaznih printera. Količina cifara kojima su baratali bila je ogromna, a sve je to izgledalo kao da nema nikakve veze sa ljudima - gomila mašinerije sa sopstvenim jezikom.

Džudi je saznala vrlo malo o onome čime se ekipa bavila. Poruka iz Andromede i dalje je stizala, ne ponavljajući se nedeljama, a onda je počela ponovo od početka; i sve je počelo nanovo. To je omogućilo da se popune mnoge praznine iz prvog emitovanja; pošto se Zemlja okreće, oni su mogli da primaju poruku samo u vreme kada je zapadna hemisfera bila okrenuta prema sazvežđu Andromeda, a dvanaest časova, od svakih dvadeset i četiri, izvor je zalazio za horizont. Kada je poruka ponovo počela da stiže od početka, okretanje Zemlje bilo je u različitoj fazi u odnosu na Andromedu, tako da su sada mogli biti uhvaćeni i delovi poruke koji ranije nisu primljeni. Osoblje u Bulderšo Felu nastavljalo je oslušivanje, ali nije bilo odstupanja. Kakav god da je bio izvor iz koga je poticala poruka, on je poručivao jednu istu stvar, i to je neprekidno ponavljao.

Niko od zainteresovanih nije više sumnjao da je to neka poruka. Čak su i u Odeljenju vazduhoplovnog zapovednika Votlinga govorili o njoj kao o 'emisiji iz Andromede', jer su njen izvor i identitet bili van svake sumnje. Rad na njoj vodili su kao projekat 'A'. Poruka je bila veoma duga, a na osnovu tačaka i crtica, kada su protumačene u okviru razumljive aritmetike, došlo se do miliona drugih grupa cifara. Njihovo preobraćanje u normalne oblike trajalo bi bez kompjutera čitav jedan život, pa i uz njihovu pomoć trajalo je mesecima. Svaka mašina morala je biti podešena za obradu podataka koje je dobijala, a to se, kako je Džudi saznala, nazivalo programiranjem. Program se sastojao od niza proračuna nanesenih na izbušene kartice kojima je mašina usmeravana na obavljanje traženog posla. Tada je u nju ubacivana grupa cifara koje je trebalo analizirati - podaci - i mašina je davala odgovor za nekoliko sekundi. Ovaj proces morao se ponavljati pri svakom novom obrađivanju svake grupe cifara. Na svu sreću, za pripremanje materijala za veće kompjutere mogli su se koristiti manji, a sve mašine su - pored ulaznih, kontrolnih, računskih

i izlaznih jedinica - imale i odgovarajuće uređaje za pamćenje, tako da su se novi odgovori mogli zasnivati na iskustvu ranijih.

Najveći deo toga Džudi je saznala od ljubaznog, strpljivog, uviđavnog i taktičnog Rajnharta. Posle afere u Bilderšö Felu, on ju je usrdnije prihvatao i ukazivao joj svoju naklonost, a osećao je i sažaljenje prema njoj. Iako je bio duboko i nezgodno upleten u diplomatiju unutar odeljenja, zahvaljujući kojoj su jedino i mogli da rade, njegove izuzetne rukovodeće sposobnosti su, u to vreme, dolazile do punog izražaja. On je nekako uspevao da Fleminga održi u koloseku i da spreči državne organe da se mešaju u posao, a uvek je nalazio i dovoljno vremena da sasluša svačije zamisli i probleme; sve vreme ostao je diskretno u pozadini, skakućući sa problema na problem poput neke mirne, osećajne, veoma inteligentne ptice.

On bi uzeo Džudi pod ruku i govorio bi joj sasvim jednostavno o onome šta se radi, kao da poseduje sve vreme i sve znanje na ovome svetu. Međutim, doprli su do takvog stupnja razumljivosti proračuna kada je on morao da sve prepusti Flemingu, i Fleming je sam nastavljao dalje. Kompjuteri su, shvatila je Džudi, predstavljali Flemingovu najpreču i najveću ljubav, i on je saobraćao sa njima nekom vrstom intuitivne magije.

To nije bila posledica neke njegove nastranosti u bilo kom smislu; on je naprosto posedovao nadljudsku snalažljivost u razumevanju njihovog jezika. Snalazio se u binarnoj matematici kao riba u vodi, služeći se skraćenim računskim postupcima koji su od Bridžera i Kristine zahtevali sate i sate mukotrpnog rada na proveravanju njihovih rezultata. Ali mu oni nikada nisu pronašli neku grešku.

Jednoga dana, upravo pred Bridžerov odlazak, Rajnhart pozva njega i Fleminga na dogovor koji je trajao duže nego što je bilo uobičajeno, a kada je bio završen, on ode pravo kod ministra. Sledećeg jutra profesor i Fleming odoše u Vajthol zajedno.

"Jesmo li svi na okupu?"

Ozbornov njištavi glas zarza preko sale za sednice. Oko dugog stola stajalo je dvadesetak ljudi koji su razgovarali po grupicama. Na uglačanom mahagoniju bili su postavljeni upijači, beležnice i olovke i, prema sredini stola, srebrni poslužavnici sa bokalima i čašama. U

čelu stola nalazio se jedan veći upijač sa ukrašenim kožnim uglovima, za predsedavajućeg.

Vandenberg i Votling sačinjavali su jednu grupu, Fleming i Rajnhart drugu, a grupa uljudnih činovnika u tamnosivim odelima okružavala je jednu zasenjuću matronu u kostimu sa cvetnim šarama. Ozborn ih stručno odmeri pogledom i klimnu glavom najmlađem od ljudi u tamnosivim odelima koji je stajao kraj vrata. Mladić nestade u hodniku, a Ozborn zauze svoje mesto u čelu stola.

"Hm!" zarza on. Ostali, vrpoljeći se, zauzeše svoja mesta. Vandenberg - na Ozbornov poziv - sede sa njegove desne strane. Fleming, zajedno sa Rajnhartom, jogunasto sede sasvim daleko. Nastupi kratko zatišje, a onda se otvoriše vrata i uđe Džejms Robert Ratklif, ministar za nauku. On ljubazno mahnu rukom jednom ili dvojici svojih podređenih, koji počеше da ustaju - "sedi, momče, sedi!" - i zauze svoje mesto kod ukrašenog upijača. Imao je izvanrednu, izuzetno dobro negovanu sedu kosu, zdravo rumeno-belo lice i takve iste prste. Prsti su mu bili veoma jaki, četvrtasti i sa velikim zahvatom: nije ga bilo teško zamisliti kako grabi velike rukoveti. On se prijazno nasmeši prisutnima.

"Dobro jutro, dame i gospodo. Nadam se da nisam zadocnio."

Oni plašljiviji odrečno odmahnuše glavama i promrmljaše:

"Niste."

"Kako ste, generale?" zauzimajući cezarsku pozu, Ratklif se okrete Vandenbergu.

"Star i bolestan", reče Vandenberg, koji nije bio ni jedno ni drugo.

Ozborn se nakašlja. "Mogu li da vam predstavim prisutne?"

"Hvala. Kao što vidim, ima nekoliko novih lica."

Ozborn je znao sva imena, a ministar je svakome ljubazno klimnuo ili ga pozdravio podignutom rukom. Rascvetana primadona bila je u stvari gospođa Tejt-Alen iz Ministarstva finansija, a došla je kao predstavnik Komiteta za stipendije.

Kada stigoše do Fleminga, ministarovo reagovanje se promeni.

"Ah... Fleming. Nadam se da više nema indiskrecija."

Fleming ga namrgođeno pogleda preko stola.

"Držim jezik za zubima, ako na to mislite."

"Na to." Ratklif se ljubazno nasmeši i pređe na Votlinga.

"Pokušaćemo da jedan drugome oduzmemo što manje vremena, je

li?" On podiže glavu i pogleda u dno stola, na Rajnharta. "Imate li još nekih novosti za nas, profesore?"

Rajnhart snebivljivo kašljucnu u svoju sitnu belu ruku.

"To će vam izložiti doktor Fleming."

"Izvinite", gospoda Tejt-Alen se nasmeši zadovoljno, "ali ja mislim da gospodin Njubi nije sasvim u toku stvari."

Gospodin Njubi je bio omalen mršav čovečuljak koji je izgledao kao da je navikao na poniženje.

"Molim", reče Ratklif, "možda biste mogli da mu ukratko objasnite o čemu je reč, Ozborne."

Ozborn mu objasni.

"A sada?"

Dvadeset pari očiju, uključujući i ministre, usmeriše se ka Flemingu.

"Znamo šta je", reče Fleming.

"Alal vera!" uzviknu, gospoda Tejt-Alen.

"Šta je?"

Fleming pogleda u ministra bez ustručavanja.

"To je program nekog kompjutera", reče on spokojno.

"Program nekog kompjutera? Jeste li sigurni u to?"

Fleming samo klimnu. Svi ostali zažagoriše.

"Molim vas!" reče Ozborn, udarivši pesnicom po stolu. Buka se utiša.

Gospođa Tejt-Alen podiže ruku u plavoj rukavici.

"Na žalost, gospodine ministre, ima nas koji ne znamo šta je to program kompjutera."

Dok je Fleming objašnjavao, Rajnhart i Ozborn se zavališe, odahnuvši sa olakšanjem. Momak se lepo ponašao.

"Jeste li to ispitali u kompjuteru?" upita gospođa Tejt-Alen.

"Kompjutere smo koristili da bismo ga razlučili. Nemamo ništa što bi ga moglo obuhvatiti celog."

On lupnu po papirima pred sobom. "Ovo je naprosto neizmerno."

"Ako biste imali na raspolaganju neki veći kompjuter...", natuknu Ozborn.

"Nije u pitanju samo veličina. U stvari, to je nešto više od programa."

"Pa šta je onda?" upita Vandenberg, nameštajući se udobnije u svojoj stolici. "Biće ovo duži posao."

"Sastoji se iz tri dela." Fleming je sređivao svoje papire kao da će to

celu stvar učiniti jasnijom. "Prvi deo predstavlja plan... ili, bolje reći, to je matematički uslov koji se može protumačiti slično nekom planu. Drugi deo je pravi program, šifra naloga, kako mi to nazivamo. Treći, i poslednji, deo su podaci, informacija o mašinama sa kojima treba raditi."

"Bilo bi mi milo ako bi postojala mogućnost..." Vandenberg pruži ruku i prihvati papire. "Ne kažem da grešite. Voleo bih da naši vezisti provere vašu metodologiju."

"Učinite to", reče Fleming. Dok je on dodavao papire preko stola, ostali se utišaše, puni poštovanja, ali je gospođa Tejt-Alen očigledno smatrala da je potreban i nekakav komentar.

"Moram da priznam, ovo je vrlo zanimljivo."

"Zanimljivo!" Fleming je izgledao kao da će eksplodirati. Zauzdavajući ga, Rajnhart ga uhvati za rukav. "Ovo je najznačajnije od svega što se dogodilo još od evolucije mozga."

"Polako, Džone", reče Rajnhart. Ministar ćutke pređe preko toga.

"Šta biste želeli da preduzmete dalje?"

"Da napravimo kompjuter koji će to obraditi."

"Da li vi stvarno smatrate", ministar je govorio polako birajući reči pažljivo kao da bira čokolad-bonbone sortirane u kutiji, "da su nam neka bića, iz nekog udaljenog dela te galaksije, koja nikada ranije nisu imala sa nama nikakvih kontakata, sada na prikladan način poslala plan i program za neku vrstu elektronske mašine..."

"Da", reče Fleming, a ministar nastavi: "koju mi slučajno posedujemo na ovoj Zemlji?"

"Ne posedujemo."

"Posedujemo osnovni oblik, ako ne uzorak. Da li je to verovatno?"

"To se dogodilo."

Fleming je ostavio neubedljiv utisak na skup. Oni su to često i ranije viđali: zaneseni mladi naučnici, tvrdoglavi, svadljivi, netrpeljivi u odnosu na odborsku proceduru, prema kojima se ipak treba odnositi sa velikim strpljenjem, jer oni možda predlažu nešto što vredi truda. Ti službenici, koje je bilo lako ismevati, nisu bili budale; bili su naviknuti na procenjivanje ljudi i situacija. Mnogo je zavisilo od toga šta misle Vandenberg, Ozborn i Rajnhart. Ratklif se raspitivao kod profesora.

"Aritmetika je univerzalna", reče Rajnhart. "Elektronsko računanje moglo bi takođe biti univerzalno."

"Ono bi, u krajnjem raščlanjivanju, moglo predstavljati jedini oblik računanja", ubaci Fleming.

Vandenberg podiže pogled sa papira. "Pitam se..."

"Čujte", prekide ga Fleming. "Poruka je bila neprestano ponavljana. Ako vi imate neku bolju ideju, onda se upravljajte prema njoj."

Rajnhart nelagodno pogleda u Ozborna, koji je posmatrao šta se zbiva kao kakav zapisničar na utakmici u kriketu.

"Zar ne možete da iskoristite neku postojeću mašinu?" upita Ozborn. "Već sam rekao!"

"Pitanje mi izgleda sasvim umesno", blago primeti ministar. Fleming se nervozno okrete prema njemu.

"Taj program je naprosto ogroman. Čini mi se da vi to ne shvatate."

"Lepo im objasni, Džone", reče Rajnhart.

Fleming udahnu i nastavi mnogo smirenije: "Ako želite kompjuter koji je sposoban da odigra solidnu igru dame, on mora biti sposoban da prihvati program od oko pet hiljada grupa naloga. Ako želite neki koji je sposoban da igra šah - a to je moguće, jer ja sam igrao šah sa kompjuterima - morate ubaciti oko petnaest hiljada naloga. Da biste obradili taj materijal" - on pokaza na papire koji su se nalazili pred Vandenbergom - "potreban vam je kompjuter koji može da primi hiljadu miliona ili, tačnije, desetine stotina miliona cifara pre nego što čak i počne da obrađuje podatke."

Najzad nađoše zajednički jezik: to je bio blesak uma koji je zasluživao poštovanje.

"Verovatno je stvar u tome da se prikupi dovoljno jedinica", reče Ozborn.

Fleming odrečno zavrte glavom.

"Nije u pitanju samo veličina; potrebna je nova koncepcija. Nema uređaja na Zemlji..." Naprezao je mozak ne bi li našao odgovarajući primer, a oni su pomno čekali dok se on priseti. "Naši najnoviji kompjuteri još rade u mikrosekundama. Ova mašina morala bi raditi u milimikrosekundama, inače ćemo svi ostariti dok ona stigne da obuhvati svu tu ogromnu količinu podataka. A bio bi potreban i uređaj za pamćenje - po svoj prilici neki uređaj za pamćenje koji bi radio na niskim temperaturama - čiji bi kapacitet bio bar jednak

kapacitetu ljudskog mozga, ali bi se njima daleko efikasnije upravljalo."

"Je li to provereno?" upita Ratklif.

"Šta biste vi hteli? Moramo raspolagati sredstvima da bismo to dokazali. Kakva god inteligencija da je poslala ovu poruku, ona je daleko ispred nas. Mi ne znamo ni zašto su je poslali, ni kome. Ali to je nešto što mi ne možemo da učinimo. Mi smo samo homo sapiens koji se gegucka napred. Ako želimo da je protumačimo..." on zastade.

"Ako."

"To je teorija, zar ne?"

"To je analiza."

Ministar se ponovo obrati Rajnhartu:

"Mislite li da se to može dokazati?"

"Ja to mogu dokazati", reče Fleming.

"Pitao sam profesora."

"Ja je mogu dokazati tako što ću napraviti kompjuter koji će to obraditi", reče Fleming ne uzmičući. "To nam je bila namera."

"Je li ona ostvarljiva?"

"To je ono što se nalaže u poruci."

Ministar poče da gubi strpljenje. Lupkao je svojim četvrtastim prstima po stolu.

"Profesore?"

Rajnhart je premišljao, ali ne toliko o tome koliko je ovo verovatno, nego o tome šta će da kaže.

"Za to bi bilo potrebno dosta vremena."

"Ali to je ono što bi trebalo uraditi?"

"Verovatno."

"Biće mi potreban najbolji raspoloživ kompjuter", reče Fleming kao da je sve dogovoreno, "i cela naša sadašnja ekipa."

Ozborn je izgledao obespokojen; ishod je još bio sasvim neizvestan za svakoga ko je poznavao situaciju, a ministar je pokazivao znake uvređenosti.

"Možemo vam staviti na raspolaganje univerzitetske kompjutere", reče on tonom koji je nagoveštavao da je to nešto što se samo po sebi razume. Fleming najedanput izgubi strpljenje.

"Univerzitetske ništarije! Zar vi mislite da univerziteti danas i u

ovakvo doba poseduju najbolje uređaje?" On pokaza preko stola na Vandenbergu. "Pitajte vašeg prijatelja vojnika gde se nalazi jedini zaista pristojan kompjuter u ovoj zemlji."

Nastupi kratka ledena pauza: svi učesnici sastanka pogledaše u američkog generala.

"Trebaće mi izveštaj o tom pitanju."

"Neće, jer ja ću vam reći. Nalazi se u raketnom istraživačkom institutu u Tornesu."

"Taj je zauzet oko poslova odbrane."

"Naravno da je zauzet", reče Felming prezrivo.

Vandenberg ne odgovori. Ovaj mladi čovek spadao je u ministrovu nadležnost. Skup je čekao dok je Ratklif dobivao prstima po ukrašenoj koži, a Osborn je procenjivao situaciju kao ne baš naročito povoljnu. Njegov pretpostavljeni bio je nesumnjivo impresioniran, ali ne i ubeđen: kao i većina iskrenih ljudi, Fleming je bio loš advokat; imao je priliku, ali ju je, manje-više, propustio. Ako ministar ništa ne učini, čitava stvar će ostati samo deo univerzitetske teorije. Ako nešto preduzme, moraće da se nagađa s vojskom: moraće da ubedi ne samo ministra za odbranu već i Vandenbergov saveznički komitet da će napor biti vredan truda. Ratklif je oklevao. Voleo je da ljudi čekaju na njega.

"Možemo zaključiti", reče on najzad. "Time će se pozabaviti Kabinet."

Izvesno vreme posle sastanka, ekipa nije imala nikakvog posla. Rajnhart i Osborn su nastavili pregovaranje, oprezno, korak po korak, ali Fleming nije mogao više ništa da učini. Bridžer je otaljavao svoj preostali posao, Kristina je spokojno sedela u kancelariji, uvek ponovo proveravajući ono što su već uradili. Fleming je digao ruke od svega i poveo Džudi sa sobom.

"Treba se nečim zabaviti dok se oni ne odluče", reče joj i povede je da mu pomogne da se rasonodi. Ne može se reći da joj se udvarao. Naprosto, prijatno se osećao pored nje, bio je srdačan i iznenađujuće prijatan partner. Ona otkri da je izvor njegovog nezadovoljstva ležao u njegovom nipodaštavanju hvalisavaca i razmetljivaca. Bio je mrzovoljan i ponekad plah kad su mu oni smetali u poslu, ali kad je prestajao da radi, oni su postajali samo

mete njemu svojstvenog zajedljivo-duhovitog humora.

"Britanija polako tone ka zapadu", primeti on jednom kad ga je ona upitala za mišljenje o opštem stanju stvari, govoreći to uz keženje. Kada je pokušala da opravda svoj ispad u Bulderšo Felu, on je samo pljesnu po zadnjici.

"Oprostite i zaboraviti, takav sam ja", reče on i naruči joj piće. Mnogo šta je podnosila da bi ga zadovoljila: on je bio ljubitelj moderne muzike koju ona nije razumevala, voleo je brzu vožnju koja je nju plašila, i voleo je da gleda vestern-filmove, što je nju još više plašilo. Bio je veoma iscrpljen i uznemiren. Jurili su iz bioskopa na koncert, sa koncerta na dugu vožnju, sa duge vožnje na dugu pijanku, a kada se sve to završilo, on je bio rastrojen. Bio je bar naizgled srećan, ali ona nije mogla da postigne ni to. Osećala se kao da se skriva iza maske.

Samo su povremeno odlazili u malu kancelariju u Institutu, a kada su bili tamo, Fleming je flertovao sa Kristinom. Džudi nije mogla ništa da mu zameri. Sem na taj način, on uopšte nije obraćao pažnju na nju, a Kristina je bila očaravajuće lepa. Bila je, kako se poverila Bridžeru, "zaljubljena u njegovu pamet", ali izgleda da nije naročito marila da je grle i štipkaju. Nastavljala je ravnodušno sa svojim radom. Ipak, raspitivala se za Tornes.

"Jeste li ikad bili tamo, doktore Fleming?"

"Jednom."

"Kako izgleda?"

"Nepristupačan i divan, kao vi. Takođe i veoma snažan, bezdušan, neefikasan - za razliku od vas."

Pretpostavljalo se da će ukoliko Flemingu dozvole da ode tamo, otići i ona. Votling je pogledao podatke o njoj i zaključio da su besprekorni. Otac i majka Flemstad prebegli su iz Litvanije kada ju je pregazila ruska vojska, pri kraju rata sa Hitlerom, a Kristina je rođena i odgojena u Engleskoj. Pre svoje smrti, njeni roditelji su, postali naturalizovani britanski podanici, i ona je bila podvrgnuta svim mogućim proveravanjima.

Delatnost Denisa Bridžera bila je znatno zanimljivija. Što se datum njegovog odlaska približavao, on je primao sve veći broj neobjašnjivih međugradskih telefonskih poziva, koji su ga izgleda dosta zabrinjavali, mada o njima nikada nije govorio. Jednoga jutra,

kad su se u kancelariji nalazili samo on i Džudi, izgledao je zabrinutiji nego obično. Kada je telefon zazvonio, on joj gotovo istrže slušalicu iz ruke. To je, očigledno, bio jedan od onih poziva; pod nekim izgovorom on napusti kancelariju. Džudi ga je posmatrala sa prozora dok je koračao ograđenim prostorom prema drumu gde su ga čekala jedna veoma velika i veoma skupa kola.

Kada se on približi, vozačeva vrata se otvoriše i iziđe neobično visok šofer, obučen u nekakvu livreju koja je podsećala na coupe de ville iz dvadesetih godina našeg veka bleдозelenkast, do grla zakopčan koporan, pantalone i izglancane kožne kamašne.

"Doktor Bridžer?"

Nosio je tamne naočari i govorio je sa jedva primetnim stranim naglaskom. Kola su bila sjajna i neprirodno lepa kao neka moderna letelica bez krila. Dvostruke radio-antene pružale su se iz zadnjih blatobrana u obliku peraja premašujući čovečju visinu - čak i visinu toga čoveka. Celokupna oprema bila je apsurdno uvećana u odnosu na normalne proporcije.

Dok je Bridžer ulazio, šofer je pridržavao otvorena zadnja vrata automobila. Bridžer ugleda neobično široko sedište, pod prekriven debelim tepihom, plavo zasenčene prozore i, na suprotnom kraju sedišta, omanjeg zdepastog čoveka, bez ijedne dlake na glavi.

Omanji čovek ispruži ruku na kojoj se isticao prsten.

"Ja sam Kaufman."

Šofer ponovo zauze svoje mesto ispred staklene pregrade i oni kretoše.

"Nemate ništa protiv da se provozamo unaokolo?" Što se tiče Kaufmanovog naglaska, tu nije moglo biti nedoumice: on je bio Namac, bogat i uporan. "Suviše se govorka ako nekoga primete na izvesnim mestima."

Začu se neki tih šum pored njegovog uva. On podiže telefonsku slušalicu od slonove kosti koja se nalazila pred njim. Bridžer primeti da šofer nešto govori u mikrofon ugrađen pored upravljača.

"Ja." Kaufman je slušao trenutak, a potom se okrete i pogleda kroz zadnji prozor. "Ja, Egon, vidim. Pa onda vozi ukруг, jasno? Und Stuttgart... poziv za Štuttgart."

On spusti slušalicu i okrenu se Bridžeru.

"Moj šofer kaže da nas prati neki taksi." Bridžer se nervozno okrete.

Kaufman se nasmeši, ili bar pokaza zube. "Budite bez brige. U Londonu uvek ima taksija. Videće da ne idemo nigde. Važno je da sam pozvao Štutgart." On otvori srebrnu tabakeru u kojoj su bile minijaturne cigare. "Pušite?"

"Ne, hvala."

"Poslali ste mi teleksom poruku u Ženevu." Kaufman uze jedan cigarilos. "Pre nekoliko meseci."

"Da."

"Otada nam se niste javljali."

"Predomislio sam se." Bridžer zatrepta uzbuđeno.

"A sada je, možda, vreme da se vratite na staro. Znae, bili smo u velikoj zabuni nekoliko poslednjih meseci." Bio je svečan, ali prijatan i blagog izraza lica. Bridžer ponovo pogleda kroz zadnji prozor sa osećanjem krivice.

"Ne brinite, kažem vam. O njemu se vodi računa." Zatim kraju svoga cigarilosa prinese srebrni upaljač ukrašen dragim kamenjem i povuče dim. "Da li je stvarno postojala poruka?"

"Jeste."

"Sa neke planete?"

"Sa neke veoma udaljene planete."

"Negde u Andromedi?"

"Tako je."

"Pa, to je poprilično daleko."

"Čemu sve...?" Bridžer nabra nos kad dim od cigare doleluja do njega.

"Čemu sve ovo? Doći ću i na to. U Americi - ja sam u to vreme bio u Americi - zavladao je veliko uzbuđenje. Svi su bili veoma uznemireni. Takođe i u Evropi - svugde. Tada je vaša vlada izjavila: Ništa. To nije ništa. Reći ćemo vam kasnije i tako dalje. A ljudi zaboravljaju; meseci prolaze, a ljudi postepeno zaboravljaju. Druge stvari zaokupljaju njihovu pažnju. Ali, ima li tu nečega?"

"Zvanično, nema."

"Ne, ne - zvanično nema ničega. Pokušali smo, ali svuda smo nailazili na ćutanje. Svima su usta zapečaćena."

"Uključujući i moja."

Do tada su već upola obišli Ridžent park. Bridžer pogleda na svoj časovnik.

"Moram se vratiti nazad ovog popodneva."

"Radite za britansku vladu?" Kaufman to reče tako kao da razgovara reda radi.

"Ja sam član ekipe koja radi za nju", reče Bridžer.

"Radite na poruci?"

"Zašto bi vas to zanimalo?"

"Nas zanima sve što ima bilo kakav značaj. A ovo može imati veliki značaj."

"Može, ali i ne mora."

"Međutim, vi nastavljate rad? Molim vas, ne pravite se tako tajanstveni. Ne pokušavam da vas ispitujem."

"Ja neću dalje raditi na tome."

"Zašto?"

"Ne želim da večno služim vladi."

Prodoše pored zoološkog vrta i skretoše nadole prema Portland plejsu. Kaufman je zadovoljno pućkao svoju cigaru dok je Bridžer čekao. Kad skrenuše ka zapadu, u Merileboun, Kaufman reče:

"Vi biste želeli nešto unosnije? Sa nama?"

"Upravo sam to mislio", reče Bridžer, trepćući i gledajući u svoja stopala.

"Posle one vaše male gužve u Bulderšou?"

"Vi znate za to?" Bridžer ga oštro pogleda. "Kod Oldrojda?"

"Naravno da znam."

Bio je veoma prijazan, gotovo otužan. Bridžer ponovo poče da proučava svoje cipele.

"Želeo sam da izbegnem neprilike."

"Ne bi trebalo da tako lako odustajete", reče Kaufman. "Isto tako ne smete huškati ljude protiv vas. Možda ćemo biti zauzeti oko nečega drugog."

Okrenuše opet na sever, duž Bejker strita.

"Mislim da bi trebalo da ostanete tamo gde ste", reče on. "Ali treba da održavate vezu sa mnom."

"Koliko?"

Kaufman razrogači oči:

"Izvinite?"

"Ako želite da vam dajem informacije."

"Zaista, doktore Bridžer?" Kaufman se nasmeja. "Nemate stila."

Interkom zazuja. Kaufman podiže slušalicu. "Kaufman... Ja, ja... Das ist Felix?"

Napraviše još dva kruga oko parka, a onda ostaviše Bridžera nekoliko stotina metara ispred Instituta. Džudi ga je posmatrala dok je dolazio, ali on joj ništa ne reče. Ionako je bio veoma nepoverljiv prema njoj.

Pola sata kasnije, taksi koji je pratio Kaufmanova kola stade pored jedne telefonske govornice i iz njega iziđe Heris. Noga mu je još bila u zavojima i on se kretao sa naporom, ali je smatrao da je sposoban za rad. Plati šoferu i othrama do govornice. Kada se taksi udaljio, priđuše neka druga kola i zaustaviše se čekajući ga.

Na poziv je odgovorio jedan mrzovoljan konjički poručnik iz Ministarstva odbrane, Votlingov ađutant, koji je u to vreme bio, kako se to kaže, 'integrisan'.

"Razumem. Pa, biće bolje da dođete i podnesete izveštaj."

Tek što on spusti slušalicu ulete Votling, žustar i uznemiren, sa još jednog sastanka sa Ozbornom.

"Brbljaju, brbljaju, brbljaju. Jedino to i rade." On zavitla svoju torbu sa stolice. "Ima li šta novo?"

"Javljao se Heris."

"I?"

Votling zauze svoj sto, jednostavan metalni sto u jednostavnoj sobi betonskih zidova, sa uputstvima za gašenje požara na vratima. Ađutant podiže obrvu konjanički izvežbano.

"Kaže da je video Bridžera sa nekim budžovanom."

"Sa kim? Mani se žargona!"

"Kaufmanom, gospodine."

"Kaufmanom?"

"Intel. Ljudi iz Intemacionalnog kartela."

Votling je zurio u beli zid pred sobom. Još je postojao izvestan broj velikih kosmopolitskih kartela uprkos zakonima protiv trustova i administraciji Zajedničkog tržišta. Njihovo delovanje nije bilo nezakonito na neki opipljiv način, ali oni su bili toliko moćni da su u nekim slučajevima hvatali evropsku trgovinu u gotovo smrtonosan stisak. U vreme kada je Zapad bio izložen bojkotu pojedinih ili svih

zemalja od kojih je zavisilo njegovo snabdevanje sirovinama, postojao je zastrašujući broj beskrupuloznih trgovinskih agencija, a Intel je bio opštepoznat i omražen zbog potpunog nedostatka skrupula. Moglo se sa velikom verovatnoćom računati na to da će sve što na neki način dospe u njegov posed biti unosno unovčeno u nekoj drugoj prestonici kada se za to ukaže prva povoljna prilika.

"Još nešto?"

"Ne. Napravili su dva ili tri kruga u Kaufmanovoj pokretnoj džinovskoj palati, zatim su ga dopremili u bazu."

Votling je gladio bradu dok je pažljivo i metodično sabirao misli.

"Misliš li da je bio upleten u to dok je radio u Bulderšou?"

"Heris misli da jeste."

"Misliš li da su zbog toga Herisa smotali, sredili i isprebijali?"

"Delimično."

"Oni su poslednji za koje bismo poželeli da budu upleteni u to."

Kada bi jednom nešto dospelo u ruke Intela, bilo je gotovo nemoguće pratiti šta se kasnije sa tim dešava. Oni su imali besprekorno legalnu organizaciju u Londonu, registrovane kancelarije u Švajcarskoj i ogranke bar na tri kontinenta. Njihovim privatnim telekomunikacijama neprekidno su strujale informacije, i tu se moglo postići veoma malo. Nisu postojala ovlašćenja za preispitivanje takve vrste operacija. Dok ste pretraživali neku kancelariju na Pikadiliju, ono što ste zagubili, već je bilo trampljeno za mangan ili boksit u nekoj od ni najmanje poželjnih država. Ništa nije bilo sveto niti bezbedno.

"Pretpostavljam da će ih Bridžer kljukati materijalom", reče on.

"Očekuje se da će on otići", podseti ga njegov ađutant.

"Sumnjam da će sada otići. Oni će mu dobro napuniti džepove." On uzdahnu. "U svakom slučaju, on će sve saznati od Fleminga. Povezani su kao crevca."

"Mislite li da je i Fleming umešan?"

"Pih!" Votling gurnu svoju stolicu nazad, dižući ruke od svega. "On je samo beznadežna naivčina. Izlanuće tajnu bilo kome samo da bi pokazao koliko je nezavisan. Vidiš šta se dogodilo poslednji put. A sada će se oni nalaziti među nama."

"Kako?"

"Kako? Trebalo bi da se baviš pisanjem zbirke fraza. Sele se u naše

V.O. *Vojno odeljenje; engleski W.D. skraćeno od War Department; prim. prev. četvrti, eto kako.* Prava papazjanija. Fleming želi da sagradi svoj superkompjuter u Institutu za raketna istraživanja u Tornesu."

"Oh?"

"To je strogo poverljivo."

"Razumem, gospodine." Ađutant je izgledao nenapadno diskretan.

"Je li to potvrđeno."

"Biće. Osetio sam da je to besmislica čim sam čuo za to." Vandenberg je besneo. "I svi saveznici, takođe; a nije ni čudo. Ali Rajnhart se sav predao tome, a i Ozborn i njihov ministar. Verujem da će i kabinet biti za to."

"U tom slučaju ne možemo im zabraniti pristup?"

"Možemo motriti na njih. Ako ikoga treba da zadržimo, onda je to Heris."

"U Tornesu imaju vlastito osoblje za obezbeđenje, armijsko", dodade ađutant s ponosom.

Vazduhoplovni zapovednik frknu prezrivo. "Heris može da saraduje sa njima."

"Heris želi da se ispetlja iz toga."

"Zašto?"

"Kaže da je siguran da su ga otkrili."

"Kako? Izvinite." Votling mu se osmehnu. "Kako to?"

"Pa, pretukli su ga u Bulderšou. Verovatno misle da je nanjušio nešto krupnije nego što je ovo."

"Verovatno i jeste. Gde je on sada?"

"Uhodi ih. Doći će kasnije da podnese izveštaj."

Ali Heris nije podneo izveštaj, ni kasnije, niti bilo kada. Džudi i Fleming nađoše njegov leš sledećeg jutra ispod prekrivača sedišta u Flemingovim kolima.

Kad su obavljene formalnosti u policijskoj stanici i kad je leš odnesen i podvrgnut uobičajenom postupku, njih dvoje se, pošto se Džudi nije osećala dobro, vratiše u kancelariju; tu zatekoše poruku za Felimnga da se odmah javi ministru za nauku. Džudi, koja je čekajući sa Kristinom imala razgovor sa Votlingom, bila je obeshrabrena i utučena. Kristina je nastavila rad, prekinuvši ga jedino da bi dala Džudi dva aspirina, ponašajući se kao osoba koja udeljuje milostinju

nekome ko je ne zasluđuje.

Pre nego što je krenuo u Ministarstvo, Fleming poljubi Džudi u obraz. Ona mu se nežno osmehnu.

"Zašto li su mi ovo natovarili na vrat?" reče on.

"Nisu to oni natovarili tebi. Oni su to svalili na mene, kao upozorenje."

Ona ode u toalet i ponovo oseti mučninu.

Fleming se vrati pre ručka, trijumfujući i nadimajući se od ushićenja. On zgrabi Kristinu sa stolice i privuče je k sebi.

"Gotovo je!"

"Gotovo?" zapanji se Džudi na drugom kraju prostorije.

"Ovlašćenje u tri primerka od viših službenika Zapovedništva turboelisnih vazduhoplovnih snaga. Širom su otvorili svoju blistavu ogradu od bodljikave žice."

"Tornes?" upita Kristina odgurnuvši ga. Fleming se nasloni na sto sa nogarima.

"Velikodušno nam je dozvoljeno da koristimo njihov divni, divni poresko-obveznički uređaj koji je do sada bio upotrebljavan za igranje vojnika."

"Kada?" upita Džudi.

Fleming kliznu sa stola, priđe joj i zagrlji je.

"Čim budemo spremni. Prioritet A na velikom kompjuteru - izuzimajući ono što se tako smešno naziva nacionalnom opasnošću. Oprostiće nam jutarnje smotre, snabdeće nas propusnicama, uzeće nam otiske prstiju, ispraće nam mozak i pretražiće nam kosu ne bi li našli male životinjice. I načinićemo čudo ovoga doba." On ostavi Džudi i pruži ruke prema Kristini. "Ti i ja, mila! Mi ćemo im održati lekciju, zar ne? Je li to provereno? - pita njegova visost ministar. Mi ćemo im to dokazati! Neka se sve četiri strane sveta sprema za borbu i mi ćemo ih zaprepastiti - kako reče ona dama u striptiz-klubu. A Srebrna krila će nam izdati naređenje za pokret."

Poče da peva 'Srebrna krila među zlatom', i povede ih obe na ručak, koji Džudi nije mogla ni da okusi. Od Bridžera ni traga ni glasa.

Posle podne ih pozva Votling, staložen, ali strog poput nekog školskog inspektora. Primorao ih je sve troje da sede dok im je on čitao bukvicu.

"Ono što se dogodilo Herisu nastalo je kao neposredna posledica njegove saradnje sa vama."

"Ali on je samo održavao mašine u laboratoriji!"

"Bio je u vojnoj obaveštajnoj službi."

"Oh!"

Za Kristinu i Fleminga to je bila novost. On je reagovao donekle grubo i nametljivo.

"Rekoste li našoj?"

"Našoj."

"Divno."

"Ne laskajte sebi da je to sve nastalo zbog onoga što vi radite. Još niste toliko važni." Devojke su sedele i slušale, a Votling je svoju pažnju usmerio isključivo na Fleminga. "Heris je verovatno uleteo u nešto drugo dok je vas obezbeđivao."

"Zašto nas je obezbeđivao ako nismo važni?"

"Ljudi - drugi ljudi - ne znaju da li je to važno ili nije. Oni znaju da se nešto događa zahvaljujući tome što ste se vi izbrbljali. To može imati veliki strateški značaj, ali i ne mora."

"Znate li ko je ubio Herisa?" upita Fleming krotko. Verovatno je postao svestan svog udela u Herisovoj smrti.

"Da."

"To je ipak nešto."

"A znamo i ko ih je potplatio."

"Pa onda znate sve."

"Sem što nećemo smeti ni da ih taknemo", reče Votling usiljeno. "Iz diplomatskih razloga."

"Opet divno."

"Ovo nije baš naročito divan svet." On ih obuhvati pogledom kao da obavlja neku neprijatnu dužnost. Bio je to skroman i nenametljiv čovek, koji je mrzeo pridikovanje. "Vi koji ste živeli spokojni i neuznemiravani u svojim laboratorijama, morate shvatiti jedno: sada sudelujete u op."

"U čemu?" upita Fleming.

"U operacijama. Ako ova vaša zamisao procuri napolje, to će nam stvoriti grdne neprilike."

"Ko su to mi?"

"Domovina."

"Ah da, naravno."

Votling pređe preko toga. Naslušao se dosta o Flemingovom stavu prema Državnoj upravi.

"Čak i ako se ne ostvari, to će privući pažnju. Tornes je značajno mesto i ljudi neće žaliti truda da saznaju šta se tamo dešava. Zbog toga vas upozoravam - sve vas." Fiksirao ih je, jedno po jedno, svojim živahnim plavim očima. "Više niste na univerzitetu - sada ste u džungli. To može da izgleda i kao dosadno izlapelo birokratisanje, sa mnoštvom naklapanja i suvoparnih izveštaja političara i vladinih slugu kao što sam ja, ali to je ipak džungla. Za to vam jamčim. Tajne se kupuju i prodaju, ideje se krađu, a ponekad i ljudi bivaju ozleđeni. Tako se obavljaju svetski poslovi. Molim vas imajte to na umu."

Kada on ode, Fleming se vrati kompjuterima, a Džudi krenu u Vajthol po dalja uputstva. Bridžer se, kasnije u toku dana, ušunja usplahiren tražeći Fleminga.

"Denise..." Fleming bučno ulete iz sale sa kompjuterima, "krećemo!"

"Krećemo?"

"Tornes. Skuvali smo ih."

"Oh, dobro", reče Bridžer skrušeno.

"Pridobili smo ministra za nauku. Čovečanstvo se upravo sprema da učini jedan mali korak napred u džungli, kako rekoše naši uniformisani prijatelji. Zašto se ne predomisliš? Pridruži se srećnoj gomili."

"Hoću. Hvala ti, Džone." Bridžer pogleda u svoja stopala i snebivljivo mrdnu nosom. "Zbog toga sam te i tražio. Predomislio sam se."

Dok je Džudi stigla do Ozborna, on je već bio obavešten o ovome.

4. IŠČEKIVANJE

U Tornes još niko nije došao radi zabave. Najbržim putem bilo je potrebno dvanaest časova od Londona, avionom do Aberdina; a potom brzom dizelkom preko Škotske visije, do Gerloha na zapadnoj obali. Tornes je bio prva stanica severno od Gerloha; tu nije bilo ničega sem malog oronulog sela, divlje stenovite obale i pustara. Institut za istraživanja bio je podignut na grebenu naspram prostranog moreuza između ostrva Skaj i ostrva Luis, a sa kopnene strane bio je omeđen visokom žičanom ogradom kroz koju je sprovedena električna struja, s bodljikavom žicom na vrhu. Sa obe strane ulaza bile su stražare, a duž ograde i preko vrha grebena patrolirali su vojnici sa psima. Sa morske strane prostirala se tmurna voda Atlantskog okeana, sa jednim ostrvom koje su naseljavale ptice i, povremeno, ponekim patrolnim čamcem Kraljevske mornarice. Sve je bilo zeleno, tmurno i tamno, naoblačeno i, izuzimajući povremenu buku iz unutrašnjosti logora, uopšte uzev bio je to miran kraj.

Kada su stigli Rajnhart i Fleming padala je kiša. Na stanici ih dočeka crni službeni automobil koji je vozila jedna mlada žena u zelenoj uniformi i koji ih, šljapkajući po izlokonom drumu preko pustare, doveze do ulaza u logor. Tamo im je jedan narednik, pripadnik Argilskog puka Južnoškotlandana, proverio isprave i telefonom pozvao direktora, obavestivši ga da su stigli.

Upravne kancelarije bile su smeštene u dugoj uzanoj jednospratnici, podignutoj na sredini otvorene zaravni. Mada je bila nova i savremeno projektovana, ona je ipak odavala uobičajen sumoran utisak barake, ali je unutrašnjost direktorove kancelarije delovala sasvim drugačije. Blistavi pod od ebonovine, svetiljke sa belim pokretnim abažurima, prozori prekriveni zastorima koji su dosežali do poda i geografske i pomorske mape na zidovima uokvirene ramovima od politiranog drveta. Direktorov radni sto bio je prostran i ukrašen; a za njim je sedeo čovek uskog izboranog lica; na stolu se nalazila mala pločica na kojoj je skladnim crnim slovima bilo ispisano: DR F. T. N. DŽIRS.

On ih pozdravi učtivo, ali ne naročito oduševljeno, uz očigledno

prativorno ograđivanje od onoga što radi.

"Videćete da je ovo vrlo dosadno mesto", reče nudeći ih cigaretama iz sjajne stonke tabakere u obliku kapsule rakete. "Mi se, naravno, znamo po čuvenju."

Rajnhart je klonulo sedeo u jednoj od stolica za posetioce; one su bile toliko niske da je on jedva mogao videti direktora za stolom.

"Čini mi se da smo se dopisivali oko praćenja projektila." Morao je da istegne vrat da bi mogao da govori; to je očigledno radio namerno. Fleming to zapazi i nasmeši se.

Fizičar po struci, Džirs je godinama bio viši naučni izvršni organ za odbrambene projekte, tako da je sada više ličio na nekog oficira na rukovodećem položaju nego na naučnika. Uštirkana uniforma skrivala je razočaranog istraživača, ali on je zbog toga bio samo još zavidljiviji u odnosu na tuđ rad i još više razdražen mnoštvom sitnica sa kojima je svakodnevno morao da se bakaće.

"Po svemu što sam čuo, već je bilo vreme da dobijete posao iza bodljikave žice." Bio je mrzovoljan, ali umešan; imao je razrađene planove za njih. "Naravno, biće teško. Ne možemo vam dati neograničene povlastice."

"Mi ne tražimo..." počeo Rajnhart.

Fleming ga prekide. "Ustanovljen je neki prioritet, ako sam dobro shvatio." Džirs mu uputi oštar i hladan pogled, pa otrese pepeo u pepeljaru načinjenu od odlivka klipa.

"Za vas su odvojeni izvesni sati na glavnom kompjuteru. Imaćete sopstveni radni blok i stambene četvrti za vašu ekipu. Oni će spadati u naš delokrug i vi ćete biti pod našim nadzorom, ali ćete imati propusnice i moći ćete slobodno da dolazite i odlazite kada god zaželite. Major Kvadring je zadužen za našu bezbednost, a ja sam zadužen za sve istraživačke projekte."

"Ne za naše", reče Fleming ne gledajući u Rajnharta.

"Moji zadaci su više ovozemaljski i više se odnose na sadašnjost." Koliko god je to bilo moguće, Džirs je pokušavao da zaobiđe Fleminga i obraćao se profesoru. "Vi potpadate pod nadležnost Ministarstva za nauku, što je više idealistički, mada je možda malo pre naglašeno i promašeno."

Na jednom kraju radnog stola nalazila se uramljena fotografija njegove žene i dvoje male dece.

"Pitam se kako oni životare?" reče Fleming Rajnhartu kad iziđoše. Napolju je i dalje pljuštala kiša. Jedan od Džirsovih asistenata povede ih ograđenim prostorom, preko mokre trave betonskim stazama između nizova niskih, poluukopanih u zemlju, građevina nalik na bunkere, do prostora za lansiranje na rtu.

"Danas je ovde prilično tiho", reče asistent dok su oni krivili glave da bi izbegli mlazeve kiše. "Bura može dunuti za tren oka."

Na nagnutim rampama počivalo je nekoliko manjih raketa umotanih u najlonske prekrivače i usmerenih prema moru, a jedna veća bila je postavljena vertikalno na glavnoj rampi za lansiranje. Delovala je masivno i kao da je prikovana za zemlju, pošto je bila pričvršćena za postolje.

"Mi se ovde ne bavimo nečim stvarno krupnim. To su sve rakete za presretanje; velika razorna moć smeštena na malom prostoru. Sve to, svakako, spada u visoke domene. Mi ne ohrabrujemo posetioce, kao što je to uobičajeno."

Glavni kompjuter bio je veoma impresivan; nalazio se u velikoj laboratorijskoj zgradi. Uvezen je iz Amerike i bio je tri puta veći od bilo čega što je do tada upotrebljavano u te svrhe. Dežurno osoblje dalo je Flemingu raspored sa naznačenim terminima koji su bili rezervisani za njega; oni su se ponašali sasvim prijateljski, mada izgleda da nisu bili naročito zainteresovani. Stavljena im je, takođe, na raspolaganje jedna prazna zgrada sa kancelarijama, kao i izvestan broj montažnih kućica za stanovanje - malih i skromnih, ali čistih i opremljenih potrebnim nameštajem.

Odšljapkali su u nakvašenim cipelama do zone za osoblje, gde im pokazaše trpezariju i salon za upravno osoblje, prodavnicu, perionicu i garažu, bioskop i poštu. U logoru su se mogle zadovoljiti sve potrebe; nije bilo nikakve nužde da se izlazi iz njega, sem ukoliko neko nije bio željan da se nagleda vresa i neba.

U toku prva dva ili tri meseca preselili su se samo oni koji su činili jezgro ekipe: Fleming, Bridžer, Kristina, Džudi i nekoliko mlađih asistenata. Njihove kancelarije su se sve više punile proračunima, nacrtima, kopijama i pojedinim delovima eksperimentalne automatske opreme. Fleming i Bridžer su noćima raspravljali o strujnim kolima i elektronskim komponentama i, malo-pomalo, u zgradu se useljavalo sve više asistenata, istraživača i konstruktora,

crtača i inženjera.

Početak idućeg meseca, na licu mesta se pojavila firma preduzimača iz Glazgova, ukrašavajući logor tablama sa natpisima MEKINTAJER i SINOVI. U prostoru omeđenom njima, podalje od ostalih građevina logora, podignuta je jedna zgrada za novi superkompjuter, kako je nazvana ova tvorevina Flemingovog uma, u koju su unošeni mnogi kamionski tovari opreme koja je počela da stiže.

Starosedeci logora posmatrali su sve ovo sa živim ali nepristrasnim interesovanjem, nastavljajući rad na sopstvenim projektima. Otprilike jednom nedeljno začula bi se huka blesnuo bi plamen sa rampe za lansiranje, i tako bi novih četvrt miliona funti sakupljenih od poreskih obveznika odletelo u vazduh. Ovce i goveda na pustari uspaničili bi se, ali nekako mlitavo, a zatim bi usledilo nekoliko dana pojačane aktivnosti u projektantskim kancelarijama. Ako se ovo izuzme, inače je bilo mirno kao u nekoj neotkrivenoj zemlji, a kada je prestala kiša bilo je nepojmljivo lepo.

Pripadnici Rajnhartove ekipe koji su bili mlađi po rang, svesrdno su se družili sa naučnicima iz odbrane i sa vojnicima koji su ih čuvali. Oni su zajedno jeli, pili, išli na izlete i jedrili u malim čamcima po zalivu. Međutim, Bridžer i Fleming su šetali za svoj račun tako da ih prozvaše nebeskim blizancima. Kada nisu bili u zgradi kompjutera ili u kancelarijama, obično su boravili u kućici jednoga od njih dvojice, radeći. Povremeno, Fleming bi se hvatao ukoštac sa nekim problemom, a Bridžer bi za to vreme odlazio motornim čamcem na ptičje ostrvo, Torholm, noseći sa sobom dogled.

Rajnhart je delovao iz Londona, navraćajući povremeno, ali je najviše vremena provodio oko Vajthola, petljajući se oko planova, dozvola, budžeta i beskrajnih izveštaja koje je zahtevala vlada. Nekako su uspevali da sve što zatraže i dobiju brzo, bez odugovlačenja. Doba Ozbornovog gazdovanja je, kako skromno reče Rajnhart, prošlo.

Jedino Džudi nije imala neki određen posao. Njena kancelarija bila je odvojena od ostalih, u upravnom administrativnom bloku, a stanovala je sa ženama naučnicima iz odbrane. Mada je bio veoma srdačan, Fleming je bio suviše zauzet, a da bi mogao da provodi vreme sa njom; što se tiče Bridžera i Kristine, ne bi se baš moglo

reći da im je Džudi nedostajala. Uspevala je da stekne opšti uvid u ono što se događa; ponekad je izlazila sa nekim od vojnih službenika, ali na tome se sve i završavalo. U dugim zimskim večerima vezla je goblene i vajala u glini, tako da je stekla ugled osobe koja ima smisla za umetnost, ali ona je, u stvari, samo ubijala dosadu.

Kad je novi kompjuter bio skoro gotov, Fleming je povede da joj ga pokaže. Njegov lični stav predstavljao je mešavinu omalovažavanja i bojazni; možda je bio na sasvim pogrešnom putu, ili je to možda predstavljalo nešto nezamislivo i strahotno. Preovlađujući utisak koji je on ostavljao bio je utisak umora, bio je očajno umoran i umorno očajan. Sama mašinerija bila je zaista impresivna. Bila je toliko velika da je umesto da ona bude smeštena u prostoriji, u njenoj unutrašnjosti napravljena prostorija sa kontrolnim uređajima.

"Mi smo vam kao Jona u kitovoj utrobi", reče joj on pokazujući na tavanu. "Jedinica za hlađenje je tamo gore - helijumski aparat za pretvaranje gasa u tečno stanje. Tamo tečni helijum stalno teče oko jezgra."

Iza masivnih dvostrukih vrata zaštićenih od vatre nalazila se jedna prostorija, prostrana kao kakva dvorana za ples, sa zidom do tavanice koji ju je delio na dva dela, a koji se sastojao od raznih uređaja. Njemu nasuprot, na sredini, bio je postavljen glavni kontrolni sto, okrenut svojom zadnjom stranom prema vratima; pored njega su se nalazili nekakav nakinduren daktilografski sto, s jedne strane, i jedna štamparska mašina s druge. Uz daktilografski sto i uz printer bili su postavljeni spojeni pultovi sa trakama i uređaji za bušenje kartica. Glavne sijalice još nisu radile: na kontrolnom stolu nalazila se samo jedna sijalica, a izvestan broj moniterskih svetiljki visio je sa police uređaja. Prostorija je bila poluukopana u zemlju i nije imala prozora. Bila je nalik na tajanstvenu pećinu.

"Sve ovo", reče Fleming pokazujući na zid koji je činio uređaj naspram njih, "predstavlja kontrolnu jedinicu. Ono je konzola s prključcima."

On joj pokaza tastaturu za automatsko otkucavanje, magnetski trakasti raščlanjivač i jedinicu za bušenje kartica. "On je napravljen sa namerom da se ostvari neka vrsta osećajnog magnetnog sistema, ali mi smo ga preinačili tako da on sada služi za raščlanjivanje

kopija. Time olakšava posao smrtnicima koji imaju samo oči."

"On?"

Fleming nekako čudno pogleda u nju.

"Kažem on, jer me podseća na um. Gotovo na ličnost."

Ona je toliko vremena provela na ograncima svega toga da se bezmalo saživela sa takvim rezonovanjem. Sasvim je zaboravila na drhtavicu koja ju je obuzela u Bulderšo Felu kada je poruka iz vasiona prvi put dospela do njih. Bilo je toliko uzbuna i napada da je ishod postao neizvestan, ali sama poruka bila je, u svakom slučaju, svedena u ovozemaljske okvire zgrada, žičanih ograda i komplikovanog uređaja koji je predstavljao čovekovo delo. Ali stojeći tu pored Fleminga, koji je odavao utisak ne samo umornog čoveka nego čoveka opsednutog i progonjenog nekakvom unutrašnjom prinudom, ona nije mogla, a da ne oseti neku tajanstvenu, tuđinsku silu koja vreba u tami prostorije. Ona ju je samo dotakla i odjezdila. Nije se nastanila u njenom mozgu kao što je to, izgleda, bio slučaj sa njim, ali dovela je do toga da ona ponovo uzdrhti.

"A ovo je izlazna jedinica", reče Fleming, koji izgleda nije zapazio kako se ona oseća. "Njegovi normalni procesi razmišljanja odvijaju se u oblasti binarne aritmetike, ali mi smo postigli da ih on otkucava u decimalama tako da ih odmah možemo pročitati."

Zid koji su činili uređaji pred njima bio je podeljen na dva dela nizom kontrolnih tabli.

"Šta je ovo?" upita Džudi pokazujući na nizove od nekoliko stotina sišućnih neonskih sijalica poređanih između dve perspeksom obložene metalne ploče, koje su štrčale pod pravim uglom iz kućišta uređaja.

"To sve sačinjava kontrolnu jedinicu. Svetiljke naprosto pripadaju napravi preko koje se prati napredovanje procesa. One pokazuju stanje podataka koji prolaze kroz mašinu."

"Da li je neki podatak već prošao?"

"Ne, nije još."

"Izgleda da ste sasvim sigurni da će sve ovo funkcionisati."

"Nikada mi nije ni palo na pamet da neće. Bilo bi besmisleno da su nam poslali plan za nešto što ne bi radilo." Samouverenost u njegovom glasu nije bila posledica samo njemu svojstvene arogancije nego i nečega što se iskazivalo kroz njega.

"Ako shvatate šta hoću da kažem."

"Da, shvatam. Uglavnom." On mahnu rukom u pravcu obloženih metalnih ploča. "Nisam sasvim načisto čemu one služe. To su električni priključci sa oko hiljadu volti između njih, i zbog toga smo ih prekrili sigurnosnim poklopcima. Oni su se nalazili u planu, pa se i nadam da ćemo saznati kako se koriste. Verovatno da oni predstavljaju neku vrstu osećajnih instrumenata."

I ovoga puta je izgledao potpuno siguran u ono što govori i ni najmanje nije bio zbunjen složenošću svega toga. Kao da je njegov um dugo pripreman za to i kao da je to dugo iščekivao. Džudi pomisli koliku je čežnju i prazninu morao osećati pre godinu dana kada je govorio o probijanju i rušenju prepreka. Ne bi se moglo reći ni da je sada sretniji. Seti se Bridžerovih reči: "Džon nikada neće biti srećan." Sve drugo izgledalo je prozaično u poređenju sa tim dok su tumarali po prostoriji.

"Ovo radi na taj način", reče Fleming, "što se podaci automatski otkucavaju unutra - to je najbrži način kojim raspoložemo. Kontrolna jedinica odlučuje šta treba da se čini. Aritmetičke jedinice obavljaju računске operacije - pozivajući se, ukoliko zatreba, na skladište memorije i ostavljajući novu informaciju u njega - a odgovor se otkucava na printeru. Glavni kanali za sprovođenje kablova smešteni su ispod poda, a aritmetičke jedinice nalaze se duž bočnih zidova. To je zaista jedan sasvim uobičajen sistem, ali tu se uobičajenost i završava. On ima brzinu i kapacitet koji se jedva mogu i zamisliti."

Oko njih je vladala potpuna tišina. Sa svih strana nalazili su se sjajni nizovi metalnih kućišta, skrivajući svoje tajne, a pred njima se, u polutama, nazirala bezizražajna površina kontrolne table. Fleming je stajao, povremeno se obazirući unaokolo, kao da je i on sastavni deo svega toga, u istoj meri kao što je bio i sastavni deo svoga automobila kada je vozio.

"Izgledaće lepše kada bude radio", reče on i povede je u prostor iza kontrolnih polica.

Bila je to prostrana polukružna prostorija, slabo osvetljena kao i ostale, sa jednim golemim, metalom obloženim stubom koji se izdizao u njenom središtu.

"Ovo je, u stvari, njegova utroba: uređaj za pamćenje." On skide jednu ploču na nižem delu stuba i osvetli njegovu unutrašnjost

lampom sa električnim lukom. "Ima jedan lep mali poslić za vas, iz molekulame elektronike. Pamćenje je u jezgru, a jezgro se drži u potpunom vakuumu na temperaturi od jednog ili dva stepena iznad apsolutne nule. Tuda ulazi tečan helijum."

Zavirivši unutra, Džudi ugleda jednu kocku od nečega nalik na metal, površine strana od oko 30 kvadratnih decimetara, hermetički zatvorenu u jednoj staklenoj cevi i okruženu cevima za hlađenje. Fleming je govorio mehanički, kao da drži predavanje.

"Svako jezgro sastavljeno je od alternativnih obloga od sprovodljivih i nesprovodljivih materijala, oko pet stotina njih, izukrštanih tako da čine jedno saće. Na taj način je moguće dobiti kompletan da-ne selekциони sistem strujnog kola na deliću metala koji se jedva može videti."

"Je li to ekvivalentno moždanoj ćeliji?"

"Jeste, ako baš hoćete."

"A koliko ih ima ovde?"

"Jezgro je kocka visine tri metra. To predstavlja nekoliko miliona miliona. A ima šest jezgara."

"Veće je od čovečjeg mozga."

"Oh, svakako. Mnogo veće. I brže. I efikasnije."

On ponovo namesti ploču i ne reče više ništa o tome. Ona je pokušavala da zamisli kako će to u stvari raditi, ali to je isto toliko prevazilazilo njene moći kao i sam pokušaj da shvati o čemu se zapravo radi; bilo je to suviše obimno i neuobičajeno da bi se moglo dočarati. Čestitala mu je i otišla. Za trenutak je izgledalo kao da je usamljen i rastrojen, ali nije pokušavao da je zadrži. Zatim počeo ponovo da proverava cifre.

Denis Bridžer nije bio tako zanet. Otaljavao je svoj posao ravnodušno i mrzovoljno, i nije učinio nikakav primetan pokušaj da nastavi svoje kontakte sa Intelom. Major Kvadring i njegovi ljudi iz obezbeđenja pažljivo su motrili na njega; povremeno je vršen pretres celokupnog osoblja koje je prolazilo kroz glavne kapije da bi se utvrdilo da li iznose dokumenta ili kakav drugi klasifikovan materijal, ali Bridžer nije učinio ništa što bi pobudilo njihovu sumnju. Njegovu jedinu rekreaciju predstavljale su posete ostrvu Torholm, daleko od obale, sa kojih bi se vraćao sa jajima galebova i bluna i sa

simpatičnim fotografijama njorki. Bilo kako da ga je Kaufman nagovarao da nastavi saradnju, izgledalo je da ga nije ni u šta upleo. Džirs je bio sumnjičav prema celoj ekipi. Nikada im nije pravio smetnje, ali između njega i njih vladala je izvesna netrpeljivost. Bilo je jasno da bi on bio zadovoljan kada bi eksperiment pretrpeo neuspeh. Međutim, pošto se izgradnja superkompjuteru bližila kraju, a kako se interesovanje njegovog osoblja i njegovih pretpostavljenih za njega povećavalo, on se trudio da se poistoveti sa bilo kakvim eventualnim uspehom. On je bio taj koji je predložio da bi trebalo organizovati jedno formalno, mada svakako nezvanično puštanje u rad, a ministar za nauku - koji je prošle godine izbegao puštanje u rad u Bulderšo Felu - pustio je da ga nagovore da preseče vrpcu u Škotskoj. Fleming je, što je duže mogao, nastojao da odloži puštanje u rad, ali ono je konačno ugovoreno za oktobar, do kada je trebalo da novi kompjuter bude programiran i spreman da prihvati podatke. General Vandenberg i izvestan broj službenika iz Vajthola zamolili su svoje sekretarice da to pribeleže u svoje podsetnike.

Najzad je i Džudi imala šta da radi. Neće biti novinara, ali trebalo je srediti aranžmane sa raznim ministrima i razraditi planove posete sa Džirsovim osobljem. Retko je viđala Fleminga. Kada bi završila posao odlazila bi, po vetrovitom vremenu rane jeseni, u duge usamljene šetnje po pustari.

Otprilike nedelju dana pre puštanja u rad, ona ugleda nekakvu belu jahtu usidrenu na pučini, prilično daleko od obale. Bila je to velika prekookeanska jahta. Iz logora se nije mogla primetiti jer je bila zaklonjena ostrvom Torholm; ukazivala se pogledu tek pošto se ode malo dalje obalom. Džudi ju je ugledala jednog popodneva vraćajući se iz šetnje stazom preko vrha grebena.

Sledeće popodne ona je još bila tu i Džudi se, dok je šetala stazom koja je vodila između ivice grebena i vresišta, učini da je spazila treptanje brodske signalne lampe, kao da je neko davao signale. To joj samo po sebi ne bi izgledalo toliko čudno da se iznenada iz pustare iznad nje ne začu zvuk automobilskog motora. Ona se instinktivno skloni iza jednog žbuna štipavice i ostade čekajući. Bio je to neki snažan, ali gotovo bešuman motor koji je raskošno prporio takarajući.

Odmah zatim, Džudi primeti da je signalizovanje prestalo. Nekoliko

trenutaka kasnije, motor zabrunda i ona začu kako se automobil lagano udaljava. Pošto on odmače, ona ustade i ode do kraja staze. Kada stigoše do vrha grebena, kola naiđoše na neravan kolski put koji je zavijao prema kopnu, izlazeći na glavni put u dolini uokvirenoj bregovima. Velika uglancana kola gubila su se iza prve okuke, u šumarku jela. Džudi se zagleda u njih; učini joj se da su joj odnekud poznata.

Ona ne reče ništa Kvadringu nego sutradan opet otide, ali tamo ne beše ni jahte ni automobila. Pejzaž je bio pust i samo su galebovi narušavali tišinu. Sledećeg dana padala je kiša, a kasnije je bila prezauzeta oko ministrove posete tako da uopšte nije izlazila. Jedan dan pre puštanja u rad, do vremena za popodnevni čaj, sve je bilo sređeno - određeni su šoferi koji će dovesti goste sa stanice, obezbeđeno je osoblje za regulisanje ateriranja ministrovog helikoptera, doneti su piće i sendviči u direktorovu kancelariju i učinjen je raspored obilaska, sa kojim su se složili Rajnhart i ostali. Fleming je bio mrzovoljan i povučen. Što se tiče Džudi, nju je bolela glava.

Oko četiri sata pojavi se sunce, te ona obuče vindjaknu i iziđe. Dok je šetala stazom preko grebena, svuda oko nje isparavala se zemlja, a zeleni talasi daleko ispod nje prelivali su se preko stena, gonjeni vetrom koji je jačao, izbacujući čupkaste okrajke pene koja je svetlucala na sunčevoj svetlosti.

Nije bilo jahte, a takođe ni automobila na mestu gde se staza spajala sa putem na vrhu grebena, ali su se videli sveži tragovi guma posle kiše. Džudi je upravo razmišljala o tome, kad postade svesna neke udaljene buke. Ovoga puta bio je to vanbrodski motor za čamac koji se čuo sa suprotnog kraja ostrva, nekoliko kilometara odatle. Naprežući oči na suncu, posmatrala je majušnu udaljenu konturu čamca koji se pojavljivao iza ostrva, krećući se prema zalivu ispod logora u Tornesu. Bio je to Bridžerov čamac i ona je mogla nazreti samo jednu osobu u njemu - verovatno Bridžera.

Više nije promatrala. Začu se fijuk kuršuma i prasak pored nje, a od stene sa litice grebena pored njene glave odvali se jedna krhotina. Nije se potrudila da razgleda ožiljak od kuršuma na steni, nego potrča koliko je noge nose. Drugi kuršum profijuka pored nje dok je kao muva bez glave jurila stazom; najzad zamače iza prve okuke

grebena i iziđe van domašaja. Trčala je najbrže što je mogla, povremeno koračajući, pa onda opet trčeći. Sunce je zašlo za oblake znatno pre nego što se ona vratila u logor. Vetar se podiže i zamete dan. Drhtala je, a noge su joj klecale.

Oseti se bezbednijom kada prođe kroz glavni ulaz, ali i užasno usamljenom. Kvadringova kancelarija bila je zatvorena. Nije imala nikoga s kim bi mogla da porazgovara, a nije želela da se sretne sa Bridžerom u oficirskoj menaži. Tumarala je oko kućica u stambenoj četvrti u sumraku koji se polako navlačio; iznenada ona zateče sebe kod Fleminga. Nije mogla da izdrži više ni trenutka napolju. Pokuca jednom na vrata i uđe pravo unutra.

Fleming je ležao na krevetu i slušao neku Vebemovu ploču na jednom veoma kvalitetnom gramofonu koji je sam napravio. Podigavši pogled, on ugleda Džudi kako stoji u dovratku, zadihana, užarenog lica, razbarušena.

"Vrlo spektakularno. Čemu treba da zahvalim za ovo?"

Bio je već sredio pola boce skoča.

Džudi zatvori vrata za sobom. "Džone..."

"Pa, šta je"

"Ne mene su pucali."

"Oho." On ostavi čašu i spusti noge na pod.

"Jesu! Sad malo pre, gore u pustari."

"Misliš zazviždali su za tobom."

"Stajala sam na vrhu grebena kad kuršum iznenada fijuknu sasvim pored mene i udari u stenu. Odskočila sam unazad, a drugi ..."

"Neki od zalutalih metaka pri vežbi u gađanju. Sve su to bili promašaji." Fleming priđe gramofonu i isključi ga. Bio je sasvim odmeren i potpuno trezan uprkos popijenom viskiju.

"Nije bilo nikoga", reče Džudi. "Uopšte nikoga."

"Onda nije bilo ni kuršuma. Evo, popij nešto i smiri se." On počeo da traži čašu za nju.

"Gađali su me", uporno je tvrdila Džudi sedajući na krevet. "Neko sa snajperskim nišanom."

"Ti si stvarno uzbuđena, je li?" Nađe čašu, napuni je do pola i pruži joj je. "Zašto bi neko nišanio u tebe?"

"Možda ima razloga."

"Kao na primer?"

Džudi se zagleda u svoju čašu.

"Ništa što bi imalo bilo kakvog smisla."

"Šta si radila na grebenu?"

"Samo sam posmatrala more."

"Šta si videla na moru?"

"Čamac doktora Bridžera. Ništa više."

"Zašto te je toliko zanimao Denisov čamac?"

"Nije me zanimao."

"Hoćeš li da kažeš da je on pucao na tebe?"

"Ne. To nije bio on." Ona uhvati nogu od kreveta da bi zaustavila drhtanje ruke. "Mogu li malo da ostanem ovde? Dok ne savladam ovu drhtavicu."

"Kako god hoćeš. Ali popij to."

Ona otpi gutljaj nerazblaženog viskija i oseti kako joj peče nepce i grlo. Tišinu spolja naruši dugo tiho zavijanje praćeno treskanjem oluka na kućici.

"Šta je to?"

"Vetar", reče Fleming koji ju je posmatrao stojeći. Osećala je kako joj alkohol klizi, pekući, u stomak. "Ne sviđa mi se ovo mesto."

"Ni meni", reče on.

Pili su u tišini koju je narušavalo samo hujanje vetra oko zgrada u logoru. Nebo koje se naziralo kroz prozor bilo je gotovo mračno, prekrivajući se još tamnijim dronjcima oblaka koji su se valjali s mora. Ona spusti čašu i pogleda Fleminga pravo u oči.

"Zašto doktor Bridžer ide na ostrvo?" Nikada nije bila sklona tome da Bridžera zove po imenu.

"Ide da posmatra ptice. Ti vrlo dobro znaš da ide da posmatra ptice."

"Svake večeri?"

"Čuj, kada se predveče osetim izmrcvaren, ja odem na jedrenje." To je bilo tačno. Plovidba u jedrenjaku dugom oko četiri metra predstavljala je jedinu Flemingovu razbibrigu. On je tome pribegavao prilično retko i za svoj račun, a ne u okviru logorskog jedriličarskog kluba. "Osim kada sam stvarno satrven, kao sada."

On podiže bocu držeći je za grlić i stajaše namršten, razmišljajući o Denisu Bridžeru. "On ide da cunja oko morskih ptica."

"Uvek na ostrvo?"

"Pa one su tamo", reče on nestrpljivo. "Ima ih tamo mnoštvo - blune,

gnjurci, severni galebovi... Uzmi još malo ovoga."

Ona ga pusti da joj dospe u čašu. U glavi joj je pomalo bučalo.

"Izvini što sam tako upala."

"Ma, ništa." On joj razbaruši ionako zamršenu kosu, njemu svojstvenom srdačnom nehajnošću. "Nije naodmet imati malo društva u ovom magacinu. Naročito kada je u pitanju jedna cakana, cakana devojka."

"Za mene se uopšte ne može reći da sam cakana."

"Oh?"

"Ne sviđa mi se kakva sam." Džudi odvrti pogled od njega, spustivši ga ponovo na svoju čašu. "Ne volim ni ono što radim."

"Onda nas je dvoje takvih." Fleming pogleda preko njene glave prema prozoru. "Ni ja ne volim ono što radim."

"Mislila sam da si sasvim obuzet time?"

"Bio sam, ali sada, kad je to gotovo, ne znam ni sam. Pokušavao sam da se zaglibim u to, ali ne ide." On nekako smeteno spusti pogled na nju, ni nalik onome kako ju je gledao kada su bili kod kompjutera. "Možda si upravo ti ono što meni treba."

"Džone"

"Molim?"

"Nemoj suviše da se pouzdavaš u mene."

Fleming se iscreri. "Da nisi upetljana u neku sumnjivu rabotu?"

"Ništa što bi bilo u vezi sa tobom."

"Milo mi je što to čujem", reče on podižući joj bradu rukom. "Imaš pošteno lice."

On je ovlaš poljubi u čelo, ne naročito ozbiljno.

"Nemoj." Ona okrete glavu u stranu. On mlitavo spusti ruku, kao da se zabavio nečim drugim.

"Šta nameravaš da preduzmeš u vezi sa tim pucanjem?" upita je on posle izvesne pauze.

Ona je drhtala uprkos toploti iznutra, a on joj položi ruku na rame.

"Ponekad noću", reče on, "ležim i slušam vetar i mislim o onome momku tamo."

"Kojem momku?"

On mahnu glavom u pravcu kompjutera, novog kompjutera što ga je on napravio.

"On nema telo niti organe za disanje i osećanja poput naših. Ali on

ima bolji mozak."

"To nije osoba." Ona povuče Fleminga na krevet tako da su sedeli jedno pored drugog. Ovoga puta osećala se mnogo starijom od njega.

"Mi ne znamo šta je to, je li tako?" reče Fleming. "Ko god da je poslao tu starostavnu poruku, ne bi delio levo-desno jedan takav plan šale radi. Oni žele da počnemo nešto što je potpuno izvan granica našeg poimanja."

"Misliš li da oni znaju za nas?"

"Znaju da u vasioni moraju postojati i neka druga razumna bića. Slučajno se desilo da smo to mi."

Džudi ga uze za ruku.

"Ne moraš u svemu tome ići dalje nego što želiš."

"Nadam se da je tako."

"Jedino što ti činiš jeste gradnja kompjutera."

"S mentalnim kapacitetom koji je daleko iznad našeg."

"Da li je zaista tako?"

"Čovek je vrlo neefikasna mašina koja misli."

"To se ne odnosi na tebe."

"To se odnosi na sve nas. Svi kompjuteri zasnovani na biološkom sistemu neefikasni su."

"Ja sam sasvim zadovoljna biološkim sistemom", reče ona. Njen govor i pogled počеше da se zamagljuju. Fleming je otresito, kao medved, zagri.

"Ti si samo jedno seksi ženče."

On ustade, zevnu, protegnu se i upali svetlost. Osetivši naglo popuštanje napetosti, ona se lenjo zaveli na krevet.

"Trebalo bi da uzmeš odsustvo", promrmlja ona.

"Možda."

"Mesecima si radio na tome, bez prekida. Na toj stvarčici." Ona pokaza prema prozoru.

"Mora biti gotov za njegovu visost ministra."

"Ako izgubiš kontrolu nad njim, uvek ga možete zaustaviti."

"Možemo li? Osposobljen je za rad još pre više od mesec dana. Jesi li ti to znala?"

"Nisam."

"Unosili smo u njega šifru naloga da bi svi podaci bili unutra kad

stignu gospoda."

"Da li se nešto dogodilo?"

"U početku ništa, ali ja nisam obratio pažnju na jedan mali deo šifre naloga. Pomoću nje se ostvaruje redosled, kad uključiš struju, prvi talas elektriciteta automatski stavlja program u pogon: od tačke koju sam izabere. Taj deo sam hotimično izostavio iz projekta, jer nisam želeo da on sve radi na svoju ruku, a on se razbesneo."

Džudi ga sumnjičavo pogleda.

"To je glupost."

"Dobro, on je registrovao smetnje. Bez ikakve pobude, čak pre nego što smo i počeli da ubacujemo podatke, on je počeo da otkucava: upravo onaj deo šifre koji je nedostajao. Nanovo i nanovo - zahtevajući od mene da i to ubacim unutra. Bio je strašno ljut." Piljio je uozbiljeno u njeno lice na kome se ogledala neverica. "Isključio sam ga, zakratko, i počeo sam da ubacujem podatke. Posle toga bio je miran. On je konstruisan tako da registruje smetnje. Bog sveti zna za šta je sve još konstruisan!"

Ona je ležala gledajući u njega, ali neusredsređeno.

"Sutra ćemo ubaciti poslednje podatke", nastavi on. "Sam bog zna šta će se onda dogoditi. Primili smo poruku poslanu pre dve stotine svetlosnih godina - misliš li ti da će sve što ćemo time dobiti biti jedan mali praktični brzi računar? E, ja ne mislim tako. Niti tako misle ljudi koji su ubili Herisa i koji su pucali na tebe, a koji verovatno prate Denisa i mene."

Ona zausti da mu upadne u reč, ali odustade od toga.

"Da li se sećaš?" upita on. "Sećaš li se da sam govorio o prodoru?"

"Jasno." Ona se nasmeši.

"O onoj vrsti proboja koji se događa jednom u hiljadu godina. Izložiću ti sve prednosti..."

Okrete se prozoru i pogleda napolje, izgubljen, razmišljajući ko zna o čemu.

"Uvek ga možete isključiti."

"Možda. Možda ga možemo isključiti."

Napolju je bio mrkli mrak, padala je nenasnosna kiša, a vetar je i dalje zavijao.

"Mračno je", reče on. Zatim navuče zastore i vrati joj se sa onim istim uznemirenim odsjajem u očima koji je zapazila i ranije.

"Oboje smo uspaničeni zbog toga", reče ona.

"Otpратиću te do tvoje kućice ako želiš." Pogleda je nasmešivši se. "A možeš i ovde da provedeš noć."

5. ATOMI

Džudi ode od njega u cik zore i vrati se u svoju kućicu. Do podne je već stigao prvi kontigent gostiju iz Londona; oni su se zabavljali u oficirskoj menaži. Kretala se kroz gomilu ljudi u tamnosivim odelima deleći odštampane informacije; bila je sveža, živahna i sretna. Fleming je, sa Bridžerom i Kristinom, bio u zgradi u kojoj je postavljen kompjuter i ubacivao poslednje podatke. Rajnhart i Ozborn su sa Džirsom bili u kabinetu. Vandenberg, Votling, gospođa Tejt-Alen i savesni ali omalovažavani Njubi stigli su vozom u dva sata. Dočekala su ih dva najbolja automobila. Određeno je da ministar stigne helikopterom u tri - karakteristično nastrana i nesuvišna zamisao koju su ostali uglađeno primili k znanju, ne komentarišući je.

Do tada je kiša već prestala, a na mestu određenom za smotru, u sredini logora, postrojena je počasna četa. S njima su čekali i Rajnhart i major Kvadring. Kvadring je obukao svoju najbolju paradnu uniformu sa izglancanim ordenskim vrpcama; Rajnhart je bio umotan u nakvašen kišni mantil od plastične mase.

Ostali gosti i starosedeooci okupili su se u predvorju nove zgrade kompjutera, pogledajući sa nadom u nebo. Ozborn je plačnim glasom vodio diplomatski razgovor.

"Ne verujem da ste znali da se Britanska ostrva prostiru ovako daleko na sever, a, generale?" To je bilo upućeno Vandenbergu koji je pokazivao znake uznemirenosti i suzdržane ljutnje. "Šta kažete na to, Džirs?"

Džirs je imao na sebi novo odelo i ukočeno je stajao ispred ostalih - pravi pravcati direktor.

"Jesu li izlegli labuda il' ružno pače?" upita ga gospođa Tejt-Alen.

"Ne bih vam mogao reći. Imali smo samo toliko vremena da otaljamo svrsishodne poslove."

"Zar ovo nije svrsishodno?" upita Ozborn.

Votling reče: "Doleteo sam ovamo za vreme rata."

"Stvarno?" reče Vandenberg, ne naročito zainteresovano.

"Patroliranje po severnom Atlantiku. Dok sam bio u priobalnoj službi."

Ali niko ga nije slušao: stigao je helikopter koji je, poput neke smušene ptice, obletao mesto određeno za smotru, a onda se spustio na svoje hidraulične noge. Njegovi rotori sekli su vazduh još oko jedan minut, a onda stadoše. Vrata se otvoriše i kroz njih iskoči njegova visost Džejms Ratklif. Počasna četa ga pozdravi sa puškama u stavu 'pozdrav', Kvadring salutira, a Rajnhart doskakuta napred na svojim delikatnim nožicama, rukova se i povede ministra do grupe okupljene u predvorju. Ratklif je izgledao veoma čilo i kao da je bio sveže okupan. On se rukova sa Džirsom, a ostalima oko sebe se vedro i sladunjavo nasmeši.

"Kako ste, doktore? Vrlo lepo od vas što ste u vašoj sredini dali utočište našem uređajčiću."

Džirs je bio preobražen.

"Počastvovani smo, gospodine, što imamo jedno takvo ostvarenje", reče uz svoj najfiniji smešak. "Pravi istraživački rad među nama neotesanim operativcima."

Ozborn i Rajnhart izmenjaše poglede.

"Hoćemo li ući?" upita Ozborn.

"Da, svakako." Ministar se osmehnu svima. "Zdravo, Vandenberg, lepo je od vas što ste došli."

Džirs iskorači napred i ščepa kvaku.

"Neka, ja ću!" On izazivački pogleda u Rajnharta. "Dobro, hajde", reče Rajnhart.

"Ovuda, gospodine ministre." I tako ih Džirs povede unutra. U prostoriji u kojoj je bio smešten kompjuter bile su upaljene sve svetiljke, a Džirs se ponašao kao ponosan i razmetljiv domaćin. Rajnhart i Ozborn su mu prepustili tu ulogu, a Fleming je zlovoljno posmatrao iza kontrolnog stola. Džirs predstavi Bridžera i Kristinu i - kao uzgred - Fleminga.

"Vi sigurno poznajete doktora Fleminga, gospodine ministre. On je ovo projektovao."

"Projektanti su u sazveždu Andromeda", odvrati Fleming. Ratklif se nasmeja kao da je čuo neki dobar vic.

"Pa, obavili ste priličan posao. Sada mi je jasno zašto ste svi tražili toliko mnogo novca."

Društvo pođe dalje. Gospođa Tejt-Alen bila je impresionirana neonskim svjetiljkama; ljudi u tamnosivim odelima zagledali su plavo obojena kućišta uređaja, zbunjeno zainteresovani, a Flemingu ne preostade ništa drugo nego da im se, zajedno sa Ozbornom, priključi na začelju.

"Nema goreg posla od ovakvog prikazivanja."

"U stvari, ono predstavlja kompliment", reče Ozborn. "Vama su povereni: znanje, uloženi novac, ovlašćenja."

"To samo znači da su oni još veće budale."

Ali se Ozborn ne složi sa tim. Pošto se svi okupiše oko cilindra za pamćenje, cela grupa se natisnu ispred kontrolnog stola.

"Pa?" reče Ratklif.

Fleming sa stola podiže list hartije na kome su bile otkucane neke cifre.

"Ovo", reče on tako tiho da teško da ga je iko čuo. "Ovo su završne grupe podataka dobijenih u poruci."

Rajnhart to ponovi, uze papire i poče da objašnjava. "Sada ćemo ovo ubaciti kroz ulazni otvor i uključiti celu mašineriju." On dodade hartiju Kristini koja, sedeći za mašinom za otkucavanje podataka, poče da prebira po tastaturi. Delovala je veoma okretno i dražesno; ljudi su joj se divili. Kad ona završi, Fleming i Bridžer uključiše prekidače, pritisnuše dugmad na kontrolnom stolu i počeše da čekaju. Čekao je i ministar. Iz zadnjeg dela kompjutera začu se jednoliko zujanje, inače je vladala tišina. Neko se nakašlja.

"Je li u redu, Denise?" upita Fleming. Tada počeše da svetlucaju indikacione sijalice.

U početku je to delovalo veoma efektno. Objasniše skupu da one pokazuju kretanje podataka kroz mašineriju; čim proračuni budu obavljani, rezultati će biti otkucani na onoj širokoj rolni hartije... Ali ništa se ne dogodi; jedan sat kasnije, oni su još čekali. U pet sati, ministar se bez osmeha pope u svoj helikopter, podiže se i ode prema jugu. U šest sati, preostali posetioци odvezoše se na stanicu da uhvate večernji voz za Aberdin. Sa njima ode i Rajnhart, stisnutih usana i pokunjen. U osam sati, Bridžer i Kristina behu slobodni.

Fleming i dalje ostade u praznoj kontrolnoj prostoriji, slušajući zujanje uređaja i piljeći u ploču koja je i dalje svetlucala. Čim je uzmogla, Džudi mu se pridruži i sede pored njega za kontrolni sto.

On ne reče ništa; nije čak ni posvao niti je gundao, a ni njoj ne pade na pamet ništa što bi mogla da kaže a da to zvuči prikladno.

Kazaljke na zidnom satu pokazivale su deset časova kad sijalice na ploči prestadoše da svetle. Fleming uzdahnu i pokrenu se kao da će ustati i otići. Džudi dodirnu njegov rukav vrhovima prstiju, izražavajući tako neku vrstu utehe. On se okrete i poljubi je, a u tom trenutku zaklopara izlazni printer oživevši.

Rajnhart je noćio u Aberdinu u kome se održavao seminar škotskih univerziteta. Taj seminar bio je samo izgovor; nije želeo da provede ostatak putovanja licem u lice sa uglađeno prijaznim društvom iz Londona. Jedina mu je uteha bila to što je sreo svoju staru prijateljicu Madlenu Doni, profesora hemije u Edinburgu. Ona je bila možda najbolji biohemičar u zemlji, izvanredno sposobna, ospokojavajuća i, kako su govorili njeni studenti, puna šarma jedne epruvete napunjene osušenom kožom. Oni se narazgovaraše do mile volje, a potom on, potišten, ode u svoju hotelsku sobu.

Ujutro stiže telegram iz Tornesa: IDE KAO ALVA. KEČEVI NA DESETKE. DOĐITE BRZO. FLEMING. On otkaza rezervaciju u avionu za London, kupi novu voznu kartu i ponovo krenu na severozapad, vodeći Doni sa sobom.

"Šta ovo znači?" upita ona.

"Nadam se da to znači da se, daj bože, nešto dogodilo. Prokleta naprava, koštala je nekoliko miliona, a sinoć mi je izgledalo da ćemo postati predmet podsmeha u Vajtholu."

Ni on sam nije bio sasvim načisto zbog čega ju je poveo. Verovatno da bi sebi obezbedio neku moralnu podršku.

Kad je sa stanice u Tornesu telefonirao u logor, tražeći kola i još jednu propusnicu, njegov poziv prebačen je pravo u Kvadringovu kancelariju.

"Prokleti naučnici", reče Kvadring svome ađutantu. "Ulaze i izlaze kao da je ovo neko vašarište."

Uze propusnicu koju je ađutant popunio i ode hodnikom do Džirsove kancelarije. On je, uopšte uzevši, bio prilično prijatna osoba, ali Džudi mu je podnela izveštaj o događaju sa pucnjavom, što je učinilo da postane osoran i razdražljiv.

"Pitam se da li ćete ovo potpisati, gospodine?" On spusti propusnicu na Džirsov sto.

"Ko je to?"

"Neko koga dovodi profesor Rajnhart."

"Jeste li ga proverili?"

"To je zapravo ona."

"Kako se zove?" Džirs začkilji na propusnicu kroz naočari.

"Profesorka Doni."

"Doni! Madlena Doni?" On pogleda sa probuđenim interesovanjem.

"Za nju ne brinite. Radio sam sa njom u Mančesteru pre nego što je unapređena."

Dok je potpisivao propusnicu, smeškao se sećajući se prošlosti. Kvadring se nelagodno uzvrpolji.

"Teško je držati na oku ove iz Ministarstva za nauku."

"Nema problema dokle god se drže svoje zgrade." Džirs mu vrati propusnicu.

"Ali oni se ne drže svoje zgrade."

"Ko se ne drži?"

"Recimo Bridžer. Često se izvozi čamcem na ostrvo."

"On posmatra ptice."

"Mi mislimo da je posredi nešto drugo. Ja lično mislim da on nosi papire sa sobom."

"Papire?" Džirs ga oštro pogleda kroz naočari koje zasvetlucaše.

"Imate li neki dokaz?"

"Nemam."

"Pa onda..."

"Kako bi bilo da ga pretresemo na pristaništu?"

"Pretpostavimo da ništa ne nađete."

"To bi me iznenadilo."

"A mi bismo ispali prilično smešni, zar ne?" Džirs skide naočari i zagleda se obeshrabrujuće u majora. "Ali ako je nešto nanjušio, samo bismo ga još više uzbunili."

"On i jeste nešto nanjušio."

"Onda mi dajte činjenice na osnovu kojih bismo mogli preduzeti odgovarajuće mere."

"Nije mi jasno kako."

"Vi ste odgovorni za bezbednost ove ustanove."

"Da, gospodine."

Džirs se za trenutak potpuno usredsredi na ovaj problem.

"Šta je sa gospođicom Adamson?"

Kvadring mu ispriča.

"Od tada ništa?"

"Ništa nismo primetili, gospodine."

"Hm." On sklopi naočare škljocnuvši, i tako zaključi razgovor o toj temi. "Ako idete u zgradu kompjutera, predajte profesorki Doni njenu propusnicu."

"Neću ići tamo."

"Onda pošaljite nekoga. I prenesite joj moje pozdrave. U stvari, ukoliko stignu u zgodno vreme mogli bi da navrate na čašicu šerija."

"U redu, gospodine." Kvadring se oprezno udalji od stola.

"Ako je sa njima, neka navrati i Fleming."

"Da, gospodine."

On se dohvati vrata. Džirs je setno gledao u tavanicu razmišljajući o Madleni Doni.

"Voleo bih da smo i sami preduzimali više fundamentalnih istraživanja. Baveći se razrađivačkim poslom, čovek se zamori."

Kvadring se izgubi.

Na kraju krajeva, propusnicu odnese Džudi. Doni je bila u kontrolnoj prostoriji kompjutera. Rajnhart i Bridžer su je vodili unaokolo, dok je Kristina pokušavala da dozove Fleminga preko logorskog telefona. Džudi predade propusnicu, a oni je predstaviše.

"Predstavnik za javnost? Pa, mило mi je što i devojkama daju da nešto rade", reče Doni odsečnim, muževnim glasom. Ona je svakoga gledala strogo, ali ne neljubazno. Rajnhart je drhturio; delovao je neuobičajeno nervozno.

"Šta je hteo Džon?"

"Ne znam", reče Džudi. "Ili bar nisam sasvim načisto."

"Poslao mi je telegram."

Nešto kasnije žurno uđe Fleming.

"Ah, tu ste."

Rajnhart se ustremi na njega.

"Šta se dogodilo?"

"Jesmo li sami?" upita Fleming, pogledavši hladno u Doni.

Premeštajući se s noge na nogu, Rajnhart ih, razdražen, upozna; ona je ispitivala Fleminga o kompjuteru.

"Madlena je veoma poznata osoba."

"Blago njoj. Voleo bih da sam i ja." Fleming izvadi iz džepa presavijen list hartije i dade ga profesoru.

"Šta je to?" Rajnhart ga otvori. Fleming je ljubopitljivo gledao u njega kao dečak koji tera šegu na račun odraslog. Na listu je bilo otkucano nekoliko redova cifara.

"Kada je ovo otkucao?" upita Rajnhart.

"Sinoć, pošto ste svi otišli, Džudi i ja smo se zatekli tamo."

"A meni nisi rekao", upade Bridžer prekorno.

"Bio si već otišao."

Rajnhart se namršti gledajući cifre.

"Da li ti ovo nešto znači?"

"Zar ne prepoznajete?"

"Ne bih mogao da se pohvalim da prepoznajem."

"Zar vam to ne liči na relativnu raspodelu energetske nivoe u atomu vodonika?"

"Stvarno?" Rajnhart dade listić Doni.

"Hoćeš da kažeš da je ovo iznenada izbacio?" upita Bridžer.

"Da. Moglo bi biti." Doni je polako čitala cifre. "Liči na relativne frekvencije. Kakva neobična stvar."

"Čitav ovaj posao pomalo izlazi iz okvira običnog", reče Fleming.

Doni opet prelete pogledom cifre i odmahnu glavom.

"Ne razumem u čemu je stvar." Džudi se dvoumila da li je Doni neuobičajeno ograničena.

"Izgleda kao da se neko tamo", Doni pokaza na nebo, "grdno upinje da nam saopšti ono što mi već znamo o vodoniku."

"Ako je to stvarno sve." Džudi pogleda u Fleminga, koji ništa ne reče. Maldena Doni se okrete Rajnhartu.

"Pomalo razočaravajuće."

"Ja nisam razočaran", reče Fleming staloženo. "To je polazna tačka. Stvar je u tome da li želimo nastaviti?"

"Kako ćete nastaviti?" upita Doni.

"Pa, vodonik je zajednički element vasione. Zar ne? To je znači jedna vrlo prosta uopštena informacija. Ako to ne shvatimo, onda nema svrhe da mašinerija radi dalje. Ako shvatimo, onda možemo preći na sledeće pitanje."

"Kakvo sledeće pitanje?"

"Još ne znamo. Ali ja vam jamčim da ovo predstavlja prvi korak u

dugoj, dugoj igri pitanja i odgovora." On uze hartiju od nje i dodade je Kristini. "Stavi ovo u ulazni otvor."

"Stvarno?" Kristina pogleda u njega pa u Rajnharta.

"Stvarno."

Rajnhart ne progovori, ali sa njim se nešto dogodilo; nije više bio potišten, oči su mu živahno svetlucale.

Ostali su zamišljeno ćutali dok je Kristina sedala za ulazni printer, a Bridžer je podešavao regulatore na kontrolnom stolu.

"Sad", reče on. Bio je još staloženiji od Fleminga, a Džudi nije mogla da se opredeli da li je bio ljubomoran ili oštrouman, ili je, kao i ostali, samo pokušavao da reši problem.

Kristina je brzo kucala na tastaturi, a kompjuter je ravnomerno zujao u svom metalnom kućištu. U stvari, izgledalo je kao da se on rasprostire svuda oko njih - glomazan, bezosećajan, u iščekivanju. Doni je posmatrala nizove plavih kućišta i sijalice koje se ritmički pale i gase sa manje strahopoštovanja nego Džudi, ali zainteresovano.

"Pitanja i odgovori - verujete li vi u to?"

"Kada biste vi bili među zvezdama, ne biste nas neposredno mogli preslišati o onome šta znamo. Ali ovaj momak to može." Fleming pokaza na kontrolne police kompjutera. "Ukoliko je konstruisan i programiran radi toga da bi to obavio za njih."

Doni se ponovo obrati Rajnhartu.

"Ako je doktor Fleming na pravom putu, onda zaista imate nešto kolosalno."

"Fleming ima instinkt za takve stvari" reče Rajnhart posmatrajući Kristinu. Ništa se ne dogodi kada je ona završila otkucavanje. Bridžer je petljao oko dugmadi na kontrolnom stolu, a ostali su čekali.

"Šta se dešava, Denise?"

"Ne znam."

"Možda ste pogrešili", reče Džudi.

"Do sada još nismo."

Kako Fleming progovori, tako sijalice na razvodnoj tabli počеше da svetlucaju i, trenutak kasnije, izlazni printer počе da radi zvekećući. Oni se okupiše oko njega, posmatrajući belu traku hartije koja se okretala oko svog valjka, prekrivena redovima cifara.

U jednom od dugih niskih ormara u Džirsovoj kancelariji bio je bife. Direktor izvadi četiri čaše, a potom sa donje police i bocu džina.

"Ovo što Rajnhart i njegovi ljudi rade, strašno je uzbudljivo." Imao je na sebi svoje drugo najbolje odelo, ali se prema Doni ponašao najbolje što je umeo. "Juče je došlo do malog zastoja, no čini mi se da je danas sve u redu."

Utonuvši u jednu od fotelja, Doni pogleda nagore i uhvati Rajnhartov pogled. Džirs je i dalje čavrljao dok je sipao biter u jednu od čaša.

"Mi, stvarno, u ovoj divljini i nemamo ništa drugo sem gvožđurije. Naravno, mi zadovoljavamo dobar deo potreba domovine za raketama, a to podrazumeva i veliki broj složenih uređaja, ali ja ne bih imao ništa protiv toga da se presvučem u neko staro odelo i da se ponovo vratim laboratorijskom poslu. Jesam li dovoljno slobodouman?"

On stavi napunjenu čašu na svoj sto, u visini Doninog uha. Stavio ju je na mali papirnati podmetač da ne bi ostavila trag na polituri.

"Divno, hvala," Doni ju je jedva mogla videti i doseći, a da ne ustaje. Džirs dohvati iz ormara drugu bocu.

"A za vas, Rajnharte, šeri?" On nasu šeri u drugu čašu. "Čovek se tako zaparloži za stolom operativca. Živeli... Milo mi je što te ponovo vidim, Madlena. Čime si se ti bavila?"

"Nukleinske kiseline, hromozomi, poreklo životnog impulsa." Doni je govorila osorno. Ona vrati svoju čašu na sto i zapali cigaretu, ispuštajući dim kroz nos kao muškarac. "Zapala sam u mali ćorsokak. Upravo sam pošla bestraga da bih razmislila, kada sretoh Ernesta."

"Ostani i razmišljaj ovde." Džirs se ljubazno osmehnu, a onda se naglo uozbilji. "A kuda je otišao Fleming?"

"Odmah će se vratiti", reče Rajnhart.

"Imate bistrog momka, mada je malo nezgodan", reče Džirs. "U stvari, sve u svemu, imate prilično nezgodno društvanje, zar ne?"

"To nam ne smeta da ostvarujemo rezultate." Rajnhart je ostao staložen. "Počelo je da otkucava."

Džirs podiže obrve.

"Zar je stvarno počelo? Šta otkucava?"

Oni mu rekoše.

"Vrlo čudno. Zaista vrlo čudno. A šta se dogodilo kad ste mu ponovo

ubacili podatke?"

"Izišlo je mnoštvo cifara."

"A šta one predstavljaju?"

"Nemam pojma. Pregledali smo ih, ali za sada..." Rajnhart sleže ramenima.

Fleming uđe kucnuvši ovlašno.

"Pa ovo je pravi žur."

"Uđite, uđite", reče mu Džirs kao da se obraća kakvom netaktičnom studentu od koga se mnogo očekuje. "Jeste li žedni?"

"A kada ja nisam žedan?"

Fleming je doneo iskucane papire. Baci ih na sto da bi uzeo svoje piće.

"Ima li dobrih vesti?" upita Rajnhart.

"Ni trunke. Nešto nije u redu s njim ili sa nama."

"Je li ovo poslednje?" upita Džirs ispravljajući hartije i naginjući se nad njih. "I ovo ćete morati dugo da analizirate, zar ne. Ako nekako možemo da pomognemo..."

"Trebalo bi da bude jednostavno." Fleming je bio odmeren i zaokupljen kao da je pokušavao da sagleda nešto što je na pomolu.

"Siguran sam da bi to trebalo da bude nešto sasvim lako. Nešto shvatljivo."

"Ima ovde jedan deo..." Rajnhart uze papire i prelete preko njih pogledom. "Izgleda mi nekako, kao kroz maglu, poznato. Pogledaj još jednom ovaj deo, Madlena."

Madlena pogleda.

"A šta vi to očekujete?" upita Džirs Fleminga nalivajući piće.

"Ne znam, još ne znam kakvu igru igramo."

"A šta kažete na to ako je u pitanju atom ugljenika?" Doni podiže pogled, osmehnuvši se slabašno iz svoje stolice.

"Atom ugljenika!"

"Nije izraženo onako kako bismo mi to uradili, ali, da, to bi mogao biti opis strukture ugljenika." Ona ispusti dim kroz nos. "Jesi li na to mislio, Erneste?"

Rajnhart i Džirs se ponovo nagnuše nad papire.

"Ja sam se, naravno, malo zaparložio", reče Džirs.

"Ali moglo bi to da bude, zar ne?"

"Da, moglo bi. Pitam se ima li tu još nečega."

"Nema tu ničeg drugog", reče Fleming. Izgledao je vrlo samouvereno i kao da više nije bio zaokupljen. "Pođimo od početka. Uzmimo u razmatranje vodonik. On sam postavlja pitanje kakvom obliku života pripadamo. Sve ove druge cifre su drugi mogući načini da se stvore živa bića. Ali mi o njima ništa ne znamo, jer život na ovoj Zemlji zasniva se na atomu ugljenika."

"Dobro, to je teorija", reče Rajnhart. "Šta ćemo sada? Da ponovo ubacimo cifre koje se odnose na ugljenik?"

"Ako želimo da on sazna od čega smo sazdani. On to neće zaboraviti."

"Zar ne pretpostavljate da je reč o nekoj inteligenciji?" reče Džirs, koji nije imao vremena za šalu.

"Pazite", obrati mu se Fleming. "Poruka koju smo uhvatili sadržala je dve stvari. Uslovila je plan. Zatim nam je dala mnoštvo osnovnih informacija koje je trebalo ubaciti u kompjuter kad ga načinimo. U to vreme nismo znali kakva je to informacija, ali sada već počinjemo da naziremo. Raspoložujući onim što je u prvobitnom programu i onim što mu mi kažemo, on može da sazna o nama što god zaželi. A može i naučiti da se upravlja prema tome. Ako to nije inteligencija, onda ja ne znam šta je."

"To je jedna vrlo korisna mašina", reče Doni. Fleming se okrete prema njoj.

"Samo zato što nema protoplazmu, nijedan hemičar ne može da je prihvati kao agens koji misli."

Doni šmrknu.

"Čega se plašiš, Džone?" upita Rajnhart.

"Njene svrhe. Ova mašinerija nije ovde postavljena šale radi. Nije postavljena ni zbog našeg dobra."

"Imate neurozu zbog toga", reče Doni.

"Mislite?"

"Zadesila vas je neočekivana sreća, iskoristite je." Onda se obrati Rajnhartu: "Ako upotrebite metod doktora Fleminga i ponovo ubacite formulu ugljenika, možda ćete dobiti nešto drugo. Možda ćete doći do komplikovanijih struktura, a imate veličanstvenu računsku mašinu koja ih može obraditi. To bi bilo sve. Primenite ga."

"Džone?" obrati se Rajnhart Flemingu.

"Na mene nemojte računati."

"Da li bi se ti, Madlena, prihvatila ovoga?" upita profesor.

"A zašto nećeš ti?" upita ga ona.

"Veliki je raskorak između astronomije i biosinteze. Ako bi tvoj univerzitet mogao bez tebe..."

"Mi te možemo smestiti." Kad bi se pokrenuo, Džirs je bio brz.

"Rekla si da si na mrtvoj tački."

Doni se premišljala.

"Da li biste radili sa mnom doktore Fleming?"

Fleming odmahnu glavom. "Postoji nešto što zahteva da najpre dobro razmislimo - pre nego što uopšte započnemo."

"Ne slažem se sa vama."

"Stigao sam dokle sam želeo. U stvari, još dalje da bih ispunio očekivanja. Ali, što se mene tiče, to je kraj puta." Rajnhart zausti, ali Fleming ode.

"U redu", reče Rajnhart. "Hoćeš li se latiti toga, Madlena?"

Oni utanačiše ostalo pošto je Fleming otišao.

Iduće nedelje Doni se useli i poče, uz Bridžerovu i Kristininu pomoć, da radi na kompjuteru, a Džirs je bio pun oduševljenja i pažnje. Fleming se vratio u London i Džudi ga nije uopšte viđala, pošto je bila službenik vezan zakletvom i morala je da boravi tamo gde joj se naredi. Oslobodivši se njihovog nedefinisanog odnosa, ona je osećala izvesno olakšanje. Posle one njihove jedine zajednički provedene noći u kućici, ona se, koliko god je mogla, držala podalje od njega jer je bila rastrzana između svoje zaljubljenosti i osećanja da ne želi da je on smatra onim što ona nije. Kada je bio odsutan, bar nije morala da podnosi izveštaj o njemu - već samo o Bridžeru, a to joj nije toliko teško padalo.

Bridžer nikome od njih nije davao nikakvog povoda. Džudi se držala podalje od pustare, a Kvadringove patrole nisu otkrile ništa. Sam Bridžer postao je još kukavniji i povučeniji. Radio je valjano, ali bez oduševljenja, provodeći slobodno vreme u posmatranju poslednjih seoba iz tornholmskih gnezda.

Jesen pređe u zimu. Fleming se skrasio u Londonu, proveravajući čitavu poruku i sve svoje prvobitne proračune. U Bulderšo Felu su i dalje hvatali signale, ali sada je to predstavljalo samo uobičajen postupak. Cifra je bila uvek ista. Fleming u celom svom radu nije

mogao da pronađe bilo šta što bi potvrđivalo ono čega se plašio.

Doni je u Tornesu napredovala bolje od njega.

"Momak je bio u pravu što se tiče jedne stvari", reče ona Rajnhartu.

"Ono u vezi sa pitanjima i odgovorima. Stavili smo unutra cifre atoma ugljenika i odmah je počelo da se otkucava nešto u vezi sa strukturom molekula proteina."

Kada je to ponovo ubacila, počelo je postavljanje daljih pitanja. Date su razne formule različitih struktura koje su se zasnivale na proteinima i jasno je pokazano da treba ubaciti dalje informacije o njima. Doni je zaposlila i svoje odeljenje u Edinburgu. Oni su stavljali u mašinu sve što su, među sobom, znali o obrazovanju ćelije. Do nove godine, mašina im je dala molekularnu strukturu hemoglobina.

"Zašto hemoglobina?" upita Džudi koja ju je pratila u Edinburg, pokušavajući da shvati šta se događa.

"Hemoglobin u krvi snabdeva mozak elektricitetom."

"Dobili ste to kao jednu od mnogih alternativa?" upita Rajnhart. Sve troje su se našli u Doninoj radnoj sobi, u jednoj od starih sivih univerzitetskih zgrada, jer im je ona rekla da želi odluku Ministarstva.

"Da", reče ona. "Kao i ranije. I to smo mu ponovo vratili."

"Tako on sada zna šta pogoni naš mozak."

"Do sada je saznao i mnogo više od toga."

Rajnhart pogladi bradu svojim malim prstima.

"A šta će mu to?"

"Ti si pod Flemingovim uticajem, zar ne?" reče Doni prekorno. "On ništa ne 'želi da zna'. On proučava logične odgovore na osnovu informacija koje mu mi dajemo i na osnovu onoga što već poseduje. Jer, to je računar."

"Je li to sve?" Na osnovu ono malo svoga znanja, Džudi je delila Rajnhartove sumnje.

"Pokušajmo da razmatramo tu stvar naučno, hoćete li?" reče Doni.

"Ne mistički."

"Profesore Rajnhart, da li vi...?"

Rajnhartu kao da bi nezgodno. "Fleming bi rekao da on želi da zna sa kakvom se inteligencijom ogleda - u koju vrstu kompjutera mi spadamo, koliki su naši mozgovi, kako ih hranimo, u kakva ih bića smeštamo."

"Što se mene tiče, ja smatram da je mladi Fleming emocionalno

poremećen", reče Doni. Ona pokaza rukom prema policama koje su bile pretrpane savijucima hartije. "Sada imamo toliko materijala da nećemo videti beloga dana dok ih ne obradimo, ali imam ideju na šta se sve to odnosi; zbog toga si mi i bio potreban. Mislim da nam je dao osnovni plan žive ćelije?"

"Čega?"

"To ne mora da bude dobro po nas. Imamo ovu ogromnu količinu brojeva. Suviše je složeno čak i da bi se moglo potpuno razumeti."

"Zašto?"

"Pogledaj koliko je to! Možemo razaznati sastavne delove, pojedine delove hromozomne strukture i tako dalje - ali bile bi nam potrebne godine da se sve to proanalizira."

"To se od vas i očekuje."

"Kako to misliš?"

Rajnhart ponovo pogladi bradu. Džudi zapazi sitne borice na njegovim prstima. Bilo je u njemu nečeg veoma ohrabrujućeg i čovečnog, čak i kada bi bio suočen sa teorijom izvan granica svoga delokruga.

"Porazgovaraću sa Flemingom i Ozbornom", reče on.

Konačno, on ih okupi u Ozbornoj kancelariji. Već je imao sve činjenice u malom prstu i želeo je akciju. Fleming je izgledao stariji i opušten, kao da je iscrpeo svu svoju gipkost. Lice mu je bilo izborano, a oči zakrvavljene.

Ozborn se elegantno zavalio u stolicu, slušajući Rajnharta. "Profesorka Doni istupa sa nečim što, po svemu sudeći, predstavlja detaljnu hromozomnu strukturu ćelije."

"Žive ćelije?"

"Da. To je nešto što nam ranije nije bilo poznato: sastav molekula nukleinskih kiselina."

"Znači vi, u stvari, možete da stvorite ćeliju?"

"Ako bismo mogli da koristimo kompjuter kao kontrolu i ako bismo proizveli neku hemijsku supstancu koja bi se ponašala saglasno uputstvima, kako nailaze - u stvari, ako bismo mogli da sagradimo jedan uređaj za sintezu nukleinske kiseline mislim da bismo tada mogli početi da stvaramo živo tkivo."

"Za tim biolozi teže već godinama, zar ne?"

"Hoćete li stvarno da mu dopustite da stvori živi organizam?" upita Fleming.

"Doni želi da pokuša", reče Rajnhart. "A Fleming ne želi. Šta ćemo sada?"

"Zašto vi to ne želite?" obrati se Ozbourn Flemingu sasvim nehajno, kao da je reč o nečemu što je od sporednog značaja.

"Jer smo uvučeni u to nekim vidom prinude", reče Fleming umorno.

"To govorim još od dana kada smo sastavili tu prokletinju, i ne mogu da nađem ništa što bi me razuverilo. Madlena Doni zamišlja da ga možete koristiti kao da to predstavlja samo deo laboratorijske opreme: ona je optimista. Ako želi da se poigrava sa nukleinskom kiselinom, neka to čini na svom univerzitetu. Nemojte joj dozvoliti da koristi kompjuter. Ili, ako baš morate, najpre uništite uređaj za pamćenje."

"Rajnharte?" Ozbourn se tromo okrete profesoru. Kakav god utisak da je Fleming ostavio na njega, on to ne pokaza.

"Ne znam", reče Rajnhart. "Naprosto ne znam. To potiče od nekih stranih inteligentnih bića, ali..."

"Uvek ga možemo isključiti" odcitira mu Fleming. "Pazite, sagradili smo ga da bismo proverili sadržaj poruke. Je li tako? Dobro, to smo obavili. Pustili smo ga u rad da bismo otkrili njegovu svrhu. Sada nam je i to poznato."

"Da li nam je poznato?"

"Meni jeste! To je peta kolona intelektualaca iz nekog drugog sveta - iz nekog drugačijeg oblika egzistencije. Ona nosi u sebi seme života, ali takođe i seme uništenja."

"Imate li uopšte nekog osnova da tako govorite?" upita Ozbourn.

"Nikakvih opipljivih osnova."

"Pa kako onda mi možemo...?"

"Dobro, samo vi nastavite!" Fleming se diže i pođe prema vratima.

"Nastavite i videćete šta će se dogoditi - ali posle nemojte da kukate da vam pomognem!"

6. OPREZ

Bez obzira na sve, on je na proleće došao u Tornes - da, kako reče, poseti Džudi, ali u stvari zbog nezajažljive ljubopitljivosti. Klonio se bloka u kome je bio smešten kompjuter, ali mu Džudi i Bridžer, nezavisno jedno od drugoga, ispričaše šta se zbivalo. Zgradi je pridodana jedna nova niša koju je Doni ispunila složenom laboratorijskom opremom, uključujući uređaj za hemijsku sintezu i elektronski mikroskop. Ona je, kao i Kristina, imala nekoliko svojih postdiplomaca koji su saradivali na projektu, kao i novca koliko god joj je bilo potrebno. Rajnhart i Ozborn su, sa svoje strane, raspolagali veoma snažnom potporom.

"Kako si ti?" upita Fleming Džudi.

Sedeli su na vrhu grebena, u logorskom krugu, iznad pristaništa.

"Prilagođavam se okolnostima." Ona mu se nasmeši nežno, ali uzdržano. Bila je zapanjena promenama koje su se zapažale na njemu - njegovom bubuljičavošću i opštim pogoršanjem njegovog izgleda, kao i krajnjim razočarenjem kojim je odisao. Žudela je za tim da ga zagrlji i da mu se preda. U isto vreme želela je da ga zadrži na odstojanju njihovog prvobitnog prijateljstva, koje joj je izgledalo kao krajnja granica do koje je mogla časno ići dokle god bude igrala svoju ulogu koje se stidela. Pokušala je čak i da podnese ostavku kad je čula da se on vraća, ali ona nije bila prihvaćena. Sada je znala suviše da bi je mogli otpustiti, a pogotovu da bi mogla da mu kaže istinu.

Bridžer je ostao u logoru, radeći čitave zime, ne preduzimajući ništa što bi pobuđivalo sumnju. Ali, Kaufmanova kola su nekoliko puta primećena u susedstvu, a visoki, neobično obučeni šofer motrio je na dolaske i odlaske na stanici i bar jedanput je telefonirao Bridžeru. Posle toga, Bridžer je izgledao nesrećniji nego ikad i zatražio da mu se prekucaju kopije kompjuterovih odgovora za ličnu upotrebu. Džudi u tome nije videla ništa sumnjivo, ali Kvadring jeste. Međutim, sve se završilo na tome. Bela jahta se nije pojavljivala, a to bi se teško moglo i očekivati tokom zime sa vetrovima, snežnim olujama i divljim

uzburkanim morem. Početkom proleća su mornaričke patrole pojačane helikopterima koji su ih pratili, ali jahta je, ukoliko je uopšte i imala neke veze sa svim tim, utekla. Međutim, kako su pojačavane mere obezbeđenja, rasla je i vrednost obaveštenja, i Džudini pretpostavljeni su smatrali da se opasnost, uopšte uzevši, povećava. Nemajući nikakvog drugog posla sem da posmatra, Džudi je imala - kao i obično vremena napretek, a to je dobro došlo Kvadringu da pokrije Fleminga, i tako je sedela na vrhu grebena sa njim, pretvarajući se da je srećna što ga vidi i gadeći se same sebe.

"Kada ćeš održati konferenciju za štampu?" glasilo je njegovo sledeće pitanje.

"Ne znam. Ove godine, sledeće, jednom."

"Sve je ovo trebalo saopštiti javnosti još pre nekoliko meseci."

"Ali, ako je to tajna?"

"Tajna je, jer tako odgovara političarima. Zato sve i ide naopako. Kada se jednom nauka oduzme naučnicima i preda njima, ona je osuđena na propast." Ovu svoju konstataciju proprati trzanjem ramena. "Ako sve to nije još i ranije bilo osuđeno na propast."

"Šta nameravaš preduzeti u vezi sa tim?" upita ga ona. On se zagleda u talase koji su se rasprskavali pedesetak metara ispod njih, a potom se okrete, nasmešivši joj se prvi put posle dužeg vremena.

"Povešću te na jedrenje", reče.

Bilo je to jedno od onih varljivih ranih proleća koja ponekad neočekivano nailaze početkom marta. Sunce je sjalo, sa jugozapada je pirkao lak povetarac, a more je bilo divno. Fleming je prihvatio zdravo za gotovo da Džudi nema nikakvog drugog posla, te su svakodnevno jedrili po zalivu i pored obale, sve do Grinstoun Pointa i dole do ušća Gerloha. Voda je bila hladna kao led, ali je pesak bio topao i oni bi posle podne obično nasukali čamac u neku zgodnu uvalu, izvalili se na žalu i izležavali se na suncu.

Za nekoliko dana, Fleming je izgledao zdraviji. Postao je raspoloženiji i izgledalo je kao da je, povremeno, satima zaboravljao moru koja mu je pritiskivala dušu. On je očigledno shvatio da ona nije više seksualno zainteresovana za njega i, ubrzo, ponovo je preuzeo ulogu nežnog starijeg brata koji vodi glavnu reč. Džudi se suzdržana daha, nadala svemu najboljem.

Tada, jednog toplog i svetlog popodneva, oni se uvukoše u jedan

majušan zaliv na ostrvu Torholm, sa strane okrenute pučini. Zaliv je bio oivičen okomitim stenama koje su odbijale sunčeve zrake na njih dok su ležali na pesku jedno pored drugog. Jedino što se videlo bilo je plavo nebo iznad njih, a jedino što su čuli bili su tromi i nežni šumovi talasa i zov morskih ptica. Malo zatim, Fleming sede i skide svoj debeli džemper.

"Bolje skini i ti svoj", reče on.

Ona je oklevala, a zatim ga skide preko glave i leže u šortsu i grudnjaku, osetivši na telu dah povetarca i toplotu sunca.

Fleming, u početku, nije obraćao pažnju na nju.

"Ovo je bolje od kompjutera", nasmeši se ona zatvorenih očiju. "Da li Bridžer ovde dolazi?"

"Aha."

"Ja uopšte ne vidim ptice."

"Ja vidim jednu." On se dovalja do nje i poljubi je. Ona je ležala ne reagujući, a on se ponovo okrete na drugu stranu, ostavivši svoju ruku preko njenog struka.

"Zašto on ne švrlja s tobom?" upita ona.

"Ne želi da nam smeta."

Ona se namršti zasenjena suncem.

"On me ne trpi."

"To je obostrano, zar ne?"

Ona ne odgovori. Njegova ruka skliznu na njeno bedro.

"Nemoj, Džone."

"Da nisi slučajno potpisala obavezu za devojke-vodiče?"

On odjednom postade ljut i zlovoljan.

"Nisam licemerna, samo..."

"Samo šta?"

"Ne poznaješ me."

"Do đavola! Nisi mi pružila baš mnogo prilike za to, zar ne?"

Ona naglo ustade i pogleda oko sebe. U stenama iza njihovih leđa nalazila se pukotina.

"Hajde da malo pogledamo okolo."

"Kako hoćeš."

"Je li ono tamo pećina?"

"Jeste."

"Hajdemo da vidimo."

"Nismo odeveni za tako nešto."

"Ala si ti formalist!" Ona mu se nasmeši i navuče svoj džemper, bacivši mu njegov. "Drži!"

"Bestraga se duboko uvukla u greben. Bila bi nam potrebna oprema za pentranje koju upotrebljavaju speleolozi."

"Nećemo ići daleko."

"U redu." On ustade, savlađujući svoje loše raspoloženje.

"Hajde."

Pećina se iznutra proširivala, a potom se, što je dublje zalazila u stenu, sužavala. Tle je na početku bilo peskovito i posuto kamenjem. Kada su zamakli u unutrašnjost pećine, počеше da se veru preko stenja. Bilo je hladno i veoma tiho. Fleming je poneo iz čamca baterijsku lampu i osvetljavao je zidove stena ispred njih; barice nakapane vode presijavale su se pod njenom svetlošću. Nekoliko desetina metara odatle naiđoše na još jednu dvoranu sa velikim jezerom na njenom drugom kraju. Džudi kleknu i zagleda se u vodu.

"Ovde je komad nekakvog užeta."

"Čega?" Fleming kleče pored nje i pogleda preko ivice jezera. Jedan kraj belog užeta bio je privezan oko jedne stene na ivici jezera, dok se ostatak užeta gubio u vodi. Fleming ga povuče. Bilo je sasvim zategnuto.

"Je li duboko?" Džudi se zagleda prateći zrak svetlosti baterijske lampe, ali nije mogla da prodre pogledom kroz tamu ispod površine jezera.

"Hoćeš li da mi pridržiš lampu?"

Fleming povuče užu obema rukama i počе polako da ga izvlači. Na njegovom kraju nalazila se velika limena kutija slična termos-boci, otežana kamenjem. Džudi osvetli poklopac.

"Ovo je Denisovo!" uzviknu Fleming.

"Denisa Bridžera?"

"Da. Kupio ju je za izlete. Vidiš li ovu oznaku u cik-cak."

"Zašto li ju je ostavio?" Džudi je govorila više sebi nego Flemingu.

"Nemam pojma. Bolje upitaj njega."

Džudi otvori poklopac i posegnu unutra.

"Za ime sveta!"

"Puna je papira." Ona izvuče nekoliko i podnese ih pod svetlost.

"Jesu li ti poznati?"

"To je iz našeg delokruga." Fleming je sa nevericom gledao u njih.

"Kopije. Bolje da mu to odnesemo."

"Ne." Džudi vrati papire u kutiju i zatvori je.

"Šta ćeš da uradiš?"

"Ostaviću je gde sam je našla."

"Ali to je besmisleno."

"Molim te, Džone, znam šta radim." Podiže kutiju i baci je natrag u vodu, dok ju je on natmureno posmatrao, držeći baterijsku lampu.

"Šta je tvoj posao?" upita on, ali mu ona ne reče.

Kada se vratiše u logor, tamo zatekoše Rajnharta, koji zadrža Fleminga izvan službenog bloka.

"Imaš li minut vremena, Džone?"

"Ja nisam ovde."

"Čuj, Džone." Izgledalo je kao da je profesor povređen. "Zaglibili smo se."

"Dobro."

"Madlena je uspela da sprovede sintezu nukleinske kiseline. Čelije su se stvarno obrazovale."

"Mora biti da se ponosite njome."

"Pojedine ćelije. Ali one ili uopšte ne žive, ili žive samo nekoliko minuta."

"Sreća vaša što je tako. Kada bi živele, bile bi pod nadzorom mašine."

"Kako?"

"Ne znam kako. Ali ne bi bile naši prijatelji."

"Jedna ćelija ne može da pričini veliku štetu." Džudi nikada ranije nije čula Rajnharta da se otvoreno žali. "Dođi svakako."

Fleming tvrdoglavo isturi donju usnu.

"Hajde, Džone." Džudi se okrete prema njemu. "Ili se plašiš da će te ujesti?"

Fleming izdiže ramena i pode sa profesorom.

Džudi ode pravo u Kvadringovu kancelariju i podnese izveštaj.

"Ah", reče Kvadring. "To već nešto znači. Gde je on sada?"

Telefonirali su u prostoriju kompjutera, ali Bridžer je bio upravo izišao.

"Javi momcima iz P.O.B. *Patrola oblasne bezbednosti; u originalu: Field Security Patrol; prim. prev. da ga pronađu i prate*", reče Kvadring svom ađutantu. "Ali neka paze da ih on ne primeti."

"U redu, gospodine." Ađutant se okrete zajedno sa stolicom prema diktafonu.

"Ko patrolira na grebenu?"

"Sekcija B, gospodine."

"Recite im da drže na oku prilaz pristaništu."

"Trebali da ga zaustave."

"Ne. Treba da ga puste da iziđe ako bude želeo, i da nas izveste."

Kvadring se okrete prema Džudi. "Danas mu je telefonirao njegov prijatelj. Mora biti da imaju neki veoma hitan zahtev kad se izlažu takvom riziku."

"Zašto?"

"Možda nešto mute. Prisluškivali smo, naravno. Uglavnom su bili prilično oprezni, ali spomenuli su nešto o novom putu."

Džudi zadrhta. Ovo je bilo iznad njenih mogućnosti. Kvadring sačeka dok je ađutant telefonirao podoficiru oblasne bezbednosti i dok nije otišao da preda poruku komandiru sekcije B, a onda privede Džudi mapu na zidu.

"Stari put je vodio preko ostrva. Bridžer je mogao da iznese materijal i da ga tamo skloni, a da se ne izlaže proveravanju koje se sprovodi pri izlasku iz logora. Kada im zatreba, jahta može doći po njega. Neki od Kaufmanovih kolega verovatno se bavi nekim poslom koji ima veze sa prekookeanskom plovidbom, tako da se može ukotviti podalje odavde i poslati brodić na sastanak s Bridžerom."

"Onaj beli?"

"Onaj koji si ti videla."

"Znači, zato...?" Prošlo je dosta vremena od pucnjave u pustari, ali kad pogleda na mapu, njoj se sve ponovo ukaza jasno pred očima.

"Kaufman je morao imati nekoga ko će da preuzme materijal od Bridžera i da održava vezu sa jahtom. Za to je angažovao svoga šofera koji je upotrebio njegov automobil."

"I pucao na mene?"

"Verovatno je to bio on. Tada je napravio glupost, ili pretpostavljam da je smatrao kako će moći da se oslobodi leša u moru."

Džudi oseti kako se ježi ispod svoga toplog džempera.

"A novi put?"

"Nešto zbog vremena, nešto zbog nas, jahtu više ne mogu koristiti tako da ne mogu da se domognu ostrva. Bridžeru ono, kako ste i sami okrili, još uvek služi kao sklonšte, ali on će morati da vrati nazad materijal i da ga prokrijumčari preko glavnog ulaza, što je opasnije."

Džudi pogleda napolje u hladan sumrak koji je smenjivao toplotu dana. Niski četvrtasti krovovi zgrada za istraživački rad tmurno su štrčali iz trave koja je sve više tamnela. Nekoliko prozora na kućicama bilo je osvetljeno, a ogroman svod neba iznad njih postepeno se gubio iz vida. Doni je radila u jednoj od osvetljenih podzemnih prostorija, predana i ni sama ne znajući šta će proizići iz onoga što radi. Fleming je negde raspravljao sa Rajnhartom o budućnosti. A Bridžer je negde, usamljen i kukavan, možda se tresući od prikrivenog straha, oblačio ribarsku potkošulju, nepromočiv kaput i gumene čizme, spremajući se da krene u noć.

"Bilo bi dobro da obučeš nešto tolije", reče Kvadring Džudi. "Poći ću i ja."

Donina laboratorija bila je pregrejana. Sijalice i uređaji, koji su danima radili bez prestanka, polako su odnosili pobjedu na uređajem za klimatizaciju.

"Oseća se na biologa", reče Fleming kad uđe sa Rajnhartom. Doni je piljila kroz okular mikroskopa. Ona nehajno podiže pogled.

"Zdravo, doktore Fleming." Govorila je kao da se on vratio pošto je bio izišao samo da bi popio šolju čaja. "Ovde je, na žalost, kao u kuhinji neke veštice."

"Ima li neke mirođije?" upita Rajnhart.

"Upravo smo pripremili novu količinu. Hoćete li da pričekate i pogledate?" Mikroskop je imao jednu elektronsku indikatorsku cev, sličnu televizijskom ekranu. "Možete tu da posmatrate ako se nešto bude događalo."

"Nova kultura?" upita jedan od njenih asistenata, nameštajući iglu na špric za davanje injekcija.

"Uzmite odavde i vodite računa o temperaturi igle."

Doni je objašnjavala Flemingu šta je postigla, a za to vreme je asistent izvadio jednu bočicu iz hladnjaka.

"Sintezu vršimo na temperaturi bliskoj tački smrzavanja, a pri normalnoj temperaturi oni oživljavaju." Izgledala je sasvim prijateljski raspoložena i kao da je se ne tiče Flemingovo mišljenje. Asistent probuši iglom gumeni poklopac bočice i usisa malo tečnosti u špric.

"Na kojem su stepenu razvitka?" upita Fleming.

"Veoma jednostavan vid protoplazme, sa jezgrom. Šta biste vi hteli - pipke i glave?"

Ona uze špric, istisnu kap tečnosti na staklence i učvrsti ga u ležište na mikroskopu.

"Kako se ponašaju?"

"Kratko vreme se kreću, a onda umiru. U tome je nevolja. Verovatno još nismo pronašli odgovarajuću kulturu."

Ona prisloni oko na mikroskop i podesi ga. Dok je pokretala staklo pod sočivima, oni su mogli da vide na ekranu obrazovanje pojedinih ćelija - blede diskovi sa tamnijim središtem - koje su plivale tamo-amo nekoliko sekundi. Dok je Doni podesila mikroskop na jače povećanje, one prestadoše da se kreću i već su očigledno bile uginule. Ona izvuče staklo napolje.

"Pokušajmo sa novom šaržom." Okrete se i pogleda u njih sa umornim osmehom na licu. "Ovo može potrajati i čitavu noć."

Bridžer je primećen ubrzo posle ponoći kako napušta svoju kućicu. Patrola sa grebena posmatrala ga je dok je silazio stazom do pristaništa. Nisu ga uznemirili, nego su to samo javili telefonom stražari sa jednog napuštenog mesta za zasede pri vrhu staze. Kvadring i Džudi im se pridružiše kad se Bridžer otisnu sa pristaništa. Njegov vanbrodski motor zabrekta dvaput, a onda se zahukta preko vode. Bilo je nešto malo mesečine tako da su mogli videti čamac kako se udaljava preko zaliva.

"Zar ga nećete pratiti?" upita Džudi.

"Ne. Vratice se on." Kvadring tihim glasom pozva stražare. "Ostanite na vrhu i pazite da vas ne primeti. Ovo će možda potrajati i malo duže."

Džudi je posmatrala pučinu na kojoj se čamčić gubio među talasima. Mesec je zašao davno pre svitanja, i oni su se tresli od hladnoće, iako su na sebi imali kabanice.

"Zašto li se ne vraća?" upita ona Kvadringa.

"Ne želi da plovi po mraku."

"Ako zna da smo ovde..."

"Kako bi mogao znati? On samo čeka tračak dnevne svetlosti."

U četiri sata obavi se smena straže. Još je bilo mračno. U pet, na nebu poče da se pojavljuje prvo bledo biserno sivilo. Noćni dežurni kuvar zveckao je unaokolo limenkama sa čajem. Jednu je ostavio u stražari, drugu na glavnoj kapiji, a treću u zgradi kompjutera.

Doni zabaci naočari na čelo i poče bučno da pije.

"Zašto ne batališ za večeras, Madlena?" upita Rajnhart zevajući.

"Evo, sad ću." Ona ugura novo staklo pod sočivo. Na stolu pored nje nalazio se poslužavnik poluprekriven upotrebljenim stakličima, a Fleming se ugnezdi na uglu stola kudeći to što ona radi, ali ipak zainteresovan.

"Čekaj." Ona neznatno promeri staklo. "Evo ga."

Na indikatorskoj cevi moglo se pratiti formiranje ćelije.

"Ova napreduje bolje od većine ostalih", reče Rajnhart.

"Postaje prilično velika." Doni isključi uveličavanje. "Gledajte - počinje da se deli!"

Ćelija se izduži u dva režnja koji se razvukoše i razdvojiše, a onda se svaki od režnjeva opet podeli u nove ćelije.

"Množi se!" Doni se nasloni leđima, posmatrajući ekran. Lice joj je bilo smežurano od umora i blaženstva. "Stvorili smo život. Načinili smo reproduktivnu ćeliju. Gle - evo je opet... Šta kažete na ovo, doktore Fleming?"

Fleming se uspravi i netremice se zagleda u ekran.

"Kako mislite da ovo zaustavite."

"Nemam nameru da to zaustavljam. Želim da vidim ishod."

"Razvija se u jednu sasvim skladnu strukturu", primeti Rajnhart.

Fleming udari pesnicama o sto. "Ubijte to!"

"Šta?" Doni ga pogleda malo iznenađeno.

"Ubijte to dok ste još u mogućnosti."

"Pod savršenom je kontrolom."

"Stvarno? Gledajte na kakav način raste." Fleming pokaza na masu ćelija na ekranu koja se naglo udvostručavala.

"To je normalno. Za nedelju dana mogli biste da odgajite amebu koja bi bila velika kao Zemljina kugla samo ako biste uspeli da je dovoljno brzo hranite."

"Ovo nije ameba."

"Ali upadljivo liči na nju."

"Ubijte to!" Fleming pogleda u njihova zabrinuta ukočena lica, a onda ponovo na ekran. On dohvati tešku posudu u kojoj su doneli čaj i tresnu je o vizuelnu površinu mikroskopa. Zveket metala i stakla naruši tišinu prostorije. Vizuelna ploča se razbi u paramparčad.

"Budalo balava!" Doni gotovo zaplaka.

"Džone - šta to radiš?" Rajnhart krenu napred da ga zaustavi, ali bilo je suviše kasno. Fleming izvuče ostatke stakla iz mikroskopa, tresnu ih o pod i izgazi.

"Vi ste ljudi! Svi ste ljudi! Svi ste vi zaslepljeni pomahnitali ludaci!" doviknu im on i otrča kroz vrata.

Protrčao je kroz prostoriju kompjutera, pa duž ulaznog hodnika do predvorja. Tu zastade za trenutak teško dišući, a hladan vetar ga ošinu po licu. Izišavši na otvoren prostor u osvit dana, posle noći provedene u punoj usredsređenosti u Doninoj sobi, izgledalo mu je kao da se probudio iz nekog košmara. On halapljivo udahnu vazduh nekoliko puta i pođe preko trave prema rtu, pokušavajući da razbistri mozak i pluća.

Iz daljine se čuo zvuk vanbrodskog motora.

On promeni pravac i besno pođe prema mestu na kome je staza koja je vodila i pristaništa izbijala na vrh grebena. Kako se razdanjivalo, zvuk motora se nepokolebljivo približavao, privlačeći ga poput magneta; ali kad stiže do vrha grebena, on se gotovo saplete o Kvadringa, Džudi i dva vojnika koji su u travi čekali u zasedi. On se malo uspravi.

"Šta se to, do đavola, događa?" Besno je buljio u njih, ništa ne shvatajući. Kvadring ustade. Na grudima mu se njihao dogled.

"Vratite se natrag. Sklonite se odavde."

Motor se zaustavi. Čamac je klizio prema keju ispod njih. Džudi se pridiže, ali joj Kvadring dade znak da ostane dole.

"Odlazi, Džone, molim te!" reče ona sa bolom u glasu.

"Odlazi? Odlazi? U šta ste se to, do đavola, svi vi upetljali?"

"Tišina", naredi Kvadring. I držite se podalje od ivice.

"Čekamo Denisa Bridžera", reče Džudi.

"Denisa?" Bio je preneražen, na jedvite jade shvatajući šta se događa.

"Da sam na vašem mestu, ja bih se izgubio odavde", reče mu Kvadring. "Sem ukoliko ne želite da prisustvujete njegovom hapšenju."

"Njegovom hapšenju?" Kada je shvatio o čemu se radi, Fleming se polako okrete od Kvadringovih leđa prema Džudi.

"Vi ste svi ljudi!"

"Stojte pozadi i ćutite", reče Kvadring.

Fleming pođe prema ivici grebena, ali ga, na Kvadringov znak, dva vojnika uhvatiše za laktove i povukoše nazad. Stajao je sputan između njih, osujećen i očajan. Niz lice mu se slivao hladan znoj, i jedino što je moga da vidi bila je Džudi.

"Jesi li i ti upetljana u sve ovo?"

"Znaš i sam šta smo našli." Ona je izbegavala njegov pogled.

"Jesi li?"

"Jesam", reče ona, koraknu napred i stade pored Kvadringa. Pustili su Bridžera, koji je vukao tešku kutiju iz pećine, da stigne sasvim do vrha staze. Kad se njegova glava promoli iznad ivice, Fleming mu doviknu:

"Denise!"

Jedan od vojnika poklopi šakom Flemingova usta, ali Bridžer ih je već bio ugledao. Pre no što je Kvadring stigao do njega, on ispusti kutiju i potrča.

Trčao je brzo kad se uzme u obzir da je bio u gumenim čizmama; bežao je stazom koja je vodila pored ivice grebena. Kvadring i vojnici sjuriše se za njim. Fleming je trčao za njima, a iza njega Džudi. To je ličilo na poteru za jelenom u hladnoj jutarnjoj svetlosti. Nisu mogli da vide kuda ide Bridžer. On dođe do ivice rta, tada se osvrte i okliznu. Njegove mokre gumene čizme skliznuše niz travom obraslu ivicu, i sa njim je bilo svršeno. Za nekoliko sekundi od njega preostade samo slomljen leš na stenama pored mora.

Fleming stiže vojnike na ivici grebena i pogleda dole. Kada mu Džudi priđe, on se okrete bez reči pođe lagano nazad prema logoru. U prstu mu je bio zaostao komadić stakla od mikroskopa. Zastavši za trenutak, on ga iščupa, a potom ode.

7. ANALIZA

General Vandenberg je do tada svoj saveznički štab smestio u nerazoriv bunker pokroviteljstva Ministarstva za odbranu. Njegove koordinacione delatnosti postepeno su se proširivale sve dok nije postao stvarni zapovednik lokalne vazduhoplovne strategije. Mada nevoljno, vlada Njenog Veličanstva, suočena sa sve gorom međunarodnom situacijom, pomirila se sa tim. U operativnoj prostoriji, neposredno do njegove privatne kancelarije, dominirala je zidna mapa sveta na kojoj su bile prikazane putanje uznemirujućeg broja orbitalnih satelita nepoznatog potencijala. Sem američkih i ruskih letelica - od kojih su neke svakako nosile nuklearno punjenje - bilo je sve više letelica koje su izbacivale ostale sile čiji su međusobni odnosi, kao i njihovi odnosi sa Zapadom, bili često takvi da je svakog trenutka mogla da sevne varnica. Što su se ljudi i mašine peli više, javni moral je splašnjavao poput probušenog balona, a teško održavano zatišje, koje je trebalo da obezbedi kontrolu nad atmosferom i prostorom iznad nje, sve je više prelazilo u anarhiju.

Vandenberg se sada preko Ministarstva za odbranu uvukao u sve lokalne ustanove, uključujući Tornes. Rukovodio je obzirno, ali odlučno, pažljivo kontrolišući šta se dešava. Kada je primio izveštaj o Bridžerovoj smrti, on posla po Ozborna.

Ozbornov položaj se sada znatno razlikovao od njegovog položaja iz dana posle puštanja u rad Bulderšo Fela. Daleko od toga da predstavljaju Ministarstvo koje poseduje vlast, on i Ratklif su sada morali da se priklanjaju pred željama vojnih lica, trudeći se, koliko god je to bilo u njihovoj moći, da se održe kao ljudi koji se nešto pitaju u vezi sa sopstvenim poslovima. Ozborna nije bilo lako zbuniti. Stajao je pred Vandenbergovim stolom, besprekora i ljubazan kao i uvek.

"Sedite", Vandenberg mahnu prema stolici. "Odmorite noge."

Razmotrili su okolnosti Bridžerove pogibije, deo po deo, kao da igraju partiju šaha; general ispitujući, a Ozborna braneći se, ali ništa ne poričući i ne pravdajući se.

"Morate priznati", reče Vandenberg na kraju, "da je to vaš ministar čvrsto i nerazmrsivo zapetljao."

"Zavisi kako se gleda na to."

Vandenberg odgurnu svoju stolicu i ode do zidne mape.

"Ne možemo sebi dozvoliti da se igramo škole, Osborne. Tu mašineriju možemo iskoristiti. Sagrađena je na vojnom zemljištu i uz vojnu pomoć. Možemo je koristiti za opšte dobro."

"A šta, do đavola, mislite da radi Rajnhart?" Ozborn je bio očigledno uzrujan. "Siguran sam da bi vaši ljudi želeli da umešaju svoje prste u to. Siguran sam da vam svi mi izgledamo kao anarhisti zato što nemamo izdresiran mozak. Znam da je došlo do tragedije. Ali oni tamo rade nešto od prvorazrednog značaja."

"A mi ne?"

"Ne možete ih odjedanput prekinuti u njihovim traganjima."

"Vaš kabinet bi odgovorio da možemo."

"Jeste li ih pitali?"

"Nisam. Ali tako bi rekli."

"Bar..." Ozborn je bio ponovo pribran, "bar nam dozvolite da dovršimo ovaj sadašnji projekat ako vam pružimo pouzdane garancije."

Čim se vrati u svoju kancelariju, on telefonom pozva Rajnharta:

"Za ime sveta, uspostavite primirje sa Džirsom", reče mu.

Rajnhartov susret sa direktorom bio je do zla boga nalik Ozbornovom sastanku sa Vandenbergom, ali Rajnhart je bio bolji strateg od Džirsa. Posle dva mučna sata, oni poslaše po Džudi.

"Gospođice Adamson, moraćemo ovde da pojačamo bezbednost."

"Ne očekujete valjda da ja...?" ona začuta.

Džirsove oči sevnuše kroz naočari, a ona se okrete Rajnhartu tražeći razumevanje.

"Ovde bi moj položaj bio nepodnošljiv. Svi su imali poverenja u mene, a sada je ispalo da sam njuškalo iz obezbeđenja."

"Ja sam oduvek znao za to", reče Rajnhart blago. "I profesorka Doni je naslutila. Ona to prihvata tako kako jeste."

"Doktor Fleming ne prihvata."

"Od njega niko nije ništa drugo ni očekivao", reče Džirs.

"On me je smatrao osobom koja ima neku drugu dužnost."

"Svi znaju da ste vi morali da obavite posao", Rajnhart potišteno pogleda u svoje prste. "I svi to poštuju."

"Ja ne poštujem."

"Molim?" Džirs skide naočari i začkilji u nju kao da se izgubila iz njegovog vidokruga. Ona je drhtala.

"Mrzela sam to od samog početka. Bilo je sasvim jasno da se svakom ovde moglo savršeno verovati sem Bridžeru."

"Čak i Flemingu?"

"Doktor Fleming vredi koliko deset bilo kojih drugih ljudi koje sam do sad srela! Njemu je potrebna zaštita od sopstvene indiskrecije, i ja sam pokušala da mu je pružim. Ali neću da ga i dalje špijuniram."

"Šta kaže Fleming?" upita Rajnhart.

"Ne razgovara sa mnom od..."

"Gde je on?" upita Džirs.

"Pretpostavljam da pije?"

"Zar i dalje?" Džirs pogleda nagore, izražavajući beznadežnost, što iznenada strašno razbesne Džudi.

"A šta bi trebalo da radi posle svega što se dogodilo? Da igra loto?" Ona se ponovo, sa ugašenom nadom, okrete Rajnhartu.

"Veoma sam zavolela - sve njih. Ja im se divim."

"Draga moja devojko, ja nisam u situaciji..." Rajnhart je izbegavao da je pogleda u oči. "Verovatno je dobro što je to izbilo u javnost."

Džudi shvati da stoji u stavu mirno. Okrete se Džirsu.

"Mogu li da budem smenjena?"

"Ne."

"Mogu li da dobijem neki drugi zadatak?"

"Ne."

"Mogu li onda da podnesem ostavku?"

"Ne dok traje nacionalna opasnost." Džirsove oči, opazi ona, behu usađene suviše blizu. Gledale su pravo u nju, autoritativno i bezizrazno. "Da nemate tako besprekornu prošlost rekao bih da ste nezreli za ovaj posao. Bilo kako bilo, ja mislim da vas naprosto uznemirava uticaj naučničkog uma, naročito tako uzburkanog i neodgovornog kao što je Flemingov."

"On nije neodgovoran."

"Nije?"

"Nije kada su u pitanju značajne stvari."

"Značajne stvari u ovoj ustanovi predstavljaju sredstva za opstanak. Mi smo izloženi veoma velikom pritisku."

"Vojska sve posmatra vojnički", reče Rajnhart ledeno. Pređe preko sobe i pogleda kroz prozor, nervozno prekrstivši svoje male ruke na leđima. "Ovo je sumorno mesto, znate. Svi smo mi zbog toga prenapregnuti."

Izvesno vreme posle ovoga istupa, Džirs je bio neuobičajeno prijatan. Učinio je za Doni sve što god je mogao, prionuvši na izradu novog uređaja, da bi nadoknadio ono što je Fleming uništio i, uopšte uzevši, poistovećujući sebe s onim što je ona radila. Rajnhart se žilavo borio da se održi na svom mestu, a Džudi se ponovo prihvatila svoje dužnosti sa nekom vrstom prigušenog očajanja. Čak je skupila dovoljno hrabrosti da ode do Fleminga, ali njegova soba je bila prazna kao i tri boce viskija pored kreveta. Sa jednim izuzetkom, on ni sa kim nije progovorio ni reči tokom dana koji su usledili posle Bridžerove smrti.

Doni se ponovo prihvatila posla sa Kristinom koja joj je pomagala pri srazmemo prostim proračunima što su bili potrebni za kompjuter. Za nedelju dana izvršili su još jednu uspešnu sintezu koju su, kasno uveče, upravo posmatrali na popravljenom mikroskopu, kad se vrata laboratorije naglo otvoriše i Fleming nesigurno stupi unutra.

Doni se uspravi i pogleda ga. Bio je bez sakoa i kravate, košulja mu je bila izgužvana i prljava, a lice uokvireno sedmodnevnom bradom. Mora biti da je bio na ivici delirium tremensa.

"Šta želite?"

On joj uputi ukočen pogled i zatetura se, načinivši još jedan korak napred u sobi.

"Ne ulazite ovamo, molim vas."

"Vidim da imate nov uređaj", reče on promuklo s tupim grčevitim osmehom.

"Tako je. A sada, hoćete li nas ostaviti na miru?"

"Bridžer je mrtav." On se budalasto smešio na nju.

"Znam."

"Vi terate dalje kao da se ništa nije dogodilo." Bilo ga je teško razumeti šta govori. "Ali on je mrtav. On se nikada neće vratiti."

"Čuli smo sve o tome, doktore Fleming."

Teturajući se, on koraknu još jednom prema njima. "Šta vi to ovde

radite?"

"To je naša stvar. Hoćete li, molim vas, otići?" Ona ustade i pođe besno prema njemu. On je stajao piljeći u nju, a osmeh iščeze sa njegovog lica.

"Bio je moj najstariji prijatelj. Bio je budala, ali moj..."

"Doktore Fleming", reče ona pribrano. "Hoćete li otići ili da pozovem stražare?"

On je za trenutak zurio u nju kao da pokušava da je nazre kroz maglu, potom slegnu ramenima i polako ode. Ona je išla za njim do vrata, a onda ih zaključa.

"Možemo i bez toga", reče ona Kristini.

Fleming nekako dođe do svoje kućice, uze jednu nedovršenu bocu viskija iz fioke pisaćeg stola i prosu je u slivnik. Tada se sruči na krevet i prespava dvadeset i četiri časa. Sledeće večeri obrija se, okupa i poče da se pakuje.

Novi eksperiment je fantastično napredovao. Posle nekoliko časova, Doni je morala da premesti uzorak sa stakla za mikroskop u jedan mali sud sa kulturom, a sledećeg jutra morala je da ga premesti u veći sud. Nastavio je da se udvostručava celog onog dana koji je Fleming prespavao, a uveče je Doni bila prinuđena da se obrati za pomoć Džirsu. On se lati tog problema kao da je u pitanju njegov vlastiti, naredivši da se u radionici napravi duboka posuda sa električnim grejanjem, kanalom za hranjenje na njenom gornjem otvorenom delu, i sa jednim kontrolnim oknom na sredini prednje ploče. Pred zoru, četiri asistenta podigoše ovo novo stvorenje iz njegovog suda jer ga je bilo preraslo i premestiše u novi sud.

U novoj sredini napredovalo je do veličine ovce, a onda je prestalo da raste. Izgledalo je savršeno zdravo i bezopasno, ali ne naročito privlačno.

Toga jutra se Rajnhart odluči i ode do Doni. Ona je još bila u svojoj laboratoriji, nadzirući hranjenje kroz gornji otvor suda. On je švrljao unaokolo sve dok ona ne završi.

"Je li još živo?"

"I rita se." Izuzev što je bila bleđa i napeta oko očiju i usana nije pokazivala nikakve druge znake umora. "Još pre dan i po predstavljalo je samo mrlju na staklu: rekla sam vam da nema

razloga zbog koga organizam ne bi rastao onom brzinom kojom vi želite samo ako mu možete dati dovoljno hrane."

"Ali sada je prestalo da raste?" Rajnhart s poštovanjem proviri kroz kontrolni otvor, nazirući tamno obličje kako se kreće u tmuni posude.

"Izgleda da ima unapred određenu veličinu i oblik", reče Doni dodajući mu rendgenske snimke. "Odatle se ne može bog zna šta videti. Nema koštanih formacija. Slično je nekoj velikoj meduzi, ali ima to oko i nekakvu opnu koja podseća na veoma složen nervni splet."

"Ima li i kakvih drugih karakteristika?" Rajnhart podiže rendgenske snimke i začkilji u njih.

"Verovatno postoji nekakav elementarni nagoveštaj nogu, mada ih je teško definisati drugačije nego kao deobu tkiva."

Rajnhart spusti ploče i namršti se.

"Kako se hrani?"

"Uzima hranu preko kože. Živi u hranljivoj tečnosti i upija je neposredno preko svojih telesnih ćelija. Vrlo jednostavno, vrlo efikasno."

"A kompjuter?" Doni se iznenadi.

"Šta je s kompjuterom?"

"Je li on uopšte reagovao?"

"Kako bi mogao da reaguje?"

"Nemam pojma." Rajnhart se zabrinuto namršti. "Zar nije?"

"Ne. Bio je sasvim miran."

Profesor uđe u kontrolnu prostoriju kompjutera, a zatim se vrati oborene glave, zureći u svetlucave kapne svojih izglancanih cipela. Bilo je rano jutro i vrlo tiho. On prekrsti ruke na leđima i progovori ne gledajući u Doni:

"Želim da se Fleming ponovo poduhvati ovoga."

Doni za trenutak ne odgovori, a onda reče: "Pod savršenom je kontrolom."

"Čijom?"

"Mojom."

On s naporom pogleda u nju.

"Mi smo ovde ograničeni vremenski, Madlena. Ovi ovde žele da nas se otarase."

"Usred ovoga?"

"Ne. Ministarstvo se izborilo za ovo, ali moramo da radimo kao ekipa i da pokažemo rezultate."

"Pazi boga ti? Pa zar ovo nisu rezultati?" Doni upravi svoj kratak koščati prst prema posudi. "Nalazimo se usred najvećeg događaja ovoga veka - stvaramo život!"

"Znam", reče Rajnhart, premeštajući se smeteno s noge na nogu. "Ali kuda nas to vodi?"

"Moramo još dosta toga da otkrijemo."

"Ne možemo sebi dozvoliti više nijedan nesretan slučaj."

"To mogu da sredim."

"Nisi samo ti u pitanju, Madlena." Rajnhart je govorio s nekom vrstom blage napetosti. "Svi smo u ovo upetljani."

"To mogu da sredim", ponovi ona.

"Ne možeš ga razdvojiti od onoga odakle potiče - od kompjutera."

"Naravno da ne mogu. Ali Kristina razume kompjuter, a ja imam nju."

"Ona razume osnovnu aritmetiku, ali tu postoji i viša logika, ili se bar meni tako čini. To jedino Fleming razume."

"Neću da mi se Džon Fleming vrzma ovuda i da mi razbija postignuća i uređaje", Doni podiže glas. Rajnhart ju je posmatrao staloženo. I dalje je bio napregnut, ali i pun odlučnosti koja ga već odavno nije napuštala.

"Ne možemo svi da radimo samo ono što želimo." Govorio je tako osorno da ga Doni, iznenađena, ponovo pogleda. "Još rukovodim ovim programom - po svim propisima. I rukovodiću sve dotle dok budemo radili kao ekipa i dok sve to bude imalo nekog smisla. To znači: hoću da i Fleming bude ovde."

"Pijan ili trezan?"

"Blagi bože, Madlena, ako ne možemo da se pouzdamo jedni u druge, u koga onda možemo?"

Doni zausti da protivreči, ali se uzdrža.

"U redu. Dokle god se pristojno ponaša i drži se svoga dela posla."

"Hvala ti, mila." Rajnhart se nasmeši.

Napustivši laboratoriju, uputio se pravo kod Džirsa.

"Ali Fleming me je obavestio da odlazi", reče Džirs. "Upravo sam poslao gospođicu Adamson do kompjutera da pripazi da on, za rastanak, nešto ne pokvari."

Međutim Fleming, nije bio kod kompjutera. Džudi je, kolebajući se,

stajala u prostoriji kontrolnog uređaja kad Doni dođe do nje.

"Zdravo. Hoćeš li da vidiš kiklopa?"

"Zašto ga nazivate kiklopom?"

"Zbog njegovih telesnih osobina." Doni je izgledala sasvim odmorna.

"Zar u današnje vreme ne posvećuju pažnju obrazovanju devojaka? Hajde, on je ovde unutra."

"Moram li?"

"Zar te ne zanima?"

"Da, ali..."

Džudi se zbuni. Ona nije bila upućena u to koliko je eksperiment uznapredovao. Poslednja dva dana nije mislila gotovo ni na šta drugo sem na Fleminga i Bridžera i na svoj beznadežan položaj, a ukoliko je i imala nekakvu predstavu o Doninim ostvarenjima, ona je bila vezana za mikroskop i nije bila u vezi sa njenim sopstvenim životom. Sledila je stariju ženu kroz laboratoriju ne misleći i ne očekujući ništa.

Posuda ju je malo zbunila. Bilo je to nešto na šta nije računala.

"Pogledaj unutra", reče Doni.

Džudi pogleda dole kroz nepokriven deo velike posude, potpuno nepripremljena za ono što će videti. Stvorenje je bilo prilično slično izduženoj meduzi, bez udova ili pipaka, ali sa nekim jedva приметnim račvanjem, na jednom kraju, i jednim produžetkom koji bi mogao predstavljati glavu, na drugom. Lebdelo je u tečnoj, drhtavoj, pihtijastoj masi protoplazme; njegova površina bila je zelenkasto-žućkasta, sluzava i svetlucava. Na sredini onoga što bi moglo predstavljati glavu nalazilo se jedno ogromno, bez kapka i bezbojno - oko.

Džudi oseti žestoku muku, a onda je uhvati panika. Ona se okrenu uzdržavajući se da ne povрати i iskolači se na Doni, kao da i ona predstavlja sastavni deo košmara, stavi ruku preko ustiju i istrča iz prostorije.

Potrča preko zaravni pravo prema Flemingovoj kućici, otvori vrata i uđe.

Fleming je stavljao poslednje preostale stvari u putnu torbu; koferi su bili spakovani i položeni na pod. On nezainteresovano pogleda u nju, a ona zastade u do vratku, dašćući i gušeći se.

"Nemoj opet", reče on.

"Džone!" Ona jedva progovori. U glavi joj se sve vrtelo i zujalo, a u ustima je osećala gorak ukus. "Džone, moraš doći."

"Gde da dođem?" On je gledao u nju sa neprikrivenim neprijateljstvom. Prošlonedeljno pijančenje ostavilo je vidljive posledice u vidu bledila kože i tamnih podočnjaka, ali sada je bio staložen i uredan i ponovo je potpuno vladao sobom. Džudi pokuša da govori ujednačenim glasom.

"U laboratoriju."

"Zbog tebe?" Bilo je to mirno podrugivanje.

"Ne zbog mene. Načinili su nešto užasno. Nekakvo stvorenje."

"Zašto to ne prijaviš petom odeljenju M. I.?" *Ministarstvo informacija; u originalu: Ministry of Information; prim. prev.*

"Molim te." Džudi mu priđe; osećala se potpuno bespomoćnom, ali nije marila šta će joj on reći ili učiniti. On se okrete da nastavi pakovanje. "Molim te, Džone! Događa se nešto strašno. Ti to moraš prekinuti."

"Nemoj da me učiš šta treba, a šta ne treba da radim", reče on.

"Imaju to stvorenje. To grozno stvorenje sa okom. Okom!"

"To je njihov problem." On pritisnu jednu staru potkošulju povrh stvari u torbi i sastavi kaiševe da bi je zatvorio.

"Džone - jedino ti..."

On spusti torbu sa kreveta, pronese je mimo nje i priključi je koferima. "Čija je to greška?"

Džudi duboko uzdahnu.

"Nisam ja ubila Bridžera."

"Nisi? Zar nisi napujdala svoju bandu na njega?"

"Pokušala sam da te upozorim."

"Pokušala si da napraviš budalu od mene! Spavala si sa mnom..."

"Nisam! Samo jednom. Ja sam samo ljudsko biće. Imala sam zadatak..."

"Imala si ogavan zadatak, i veličanstveno si ga obavila."

"Tebe nikad nisam špijunirala. Bridžer je bio drugačiji."

"Denis Bridžer je bio moj najstariji prijatelj i moj najbolji pomagač."

"On te je izneveravao."

"Izneveravao!" On joj uputi oštar pogled, a potom se odmače i poče da sređuje gomilu starih boca i čaša iz ormara. "Svoje službene kliše primenjuj negde drugde. Polovina ovoga ostvarenja je

Denisova. To je delo njegovog uma i mog, a nije svojina tvoja i tvojih gospodara. Ako je Denis želeo da proda svoje vlasništvo, alal mu bilo. Kakve ti veze imaš sa tim?"

"Rekla sam ti da mi se nije dopadalo ono što sam morala da uradim. Rekla sam ti da se ne pouzdavaš suviše u mene. Zar misliš da nisam..."

Uprkos naporima koje je ulagala, glas je izdade.

"Oh, prestani da se pretvaraš", reče Fleming. "I izlazi napolje."

"Ne možeš! Oni su se dokopali tog strašnog stvorenja." Džudi ispruži ruku i očajnički se uhvati za njegov rukav, ali on je otrese i ode do vrata.

"Zbogom." On pritisnu kvaku i otvori vrata.

"Ne možeš sad otići."

"Zbogom", reče on mirno čekajući da ona ode. Stajala je za trenutak, pokušavajući da smisli šta bi još mogla da mu kaže, i u tom trenutku se pojavi Rajnhart.

"Zdravo, Džone." On je gledao u jedno pa u drugo.

"Dobar dan, gospođice Adamson."

Ona prođe između njih bez reči, trepćući očima da ne bi zaplakala. Rajnhart pogleda za njom dok je odlazila, ali Fleming zatvori vrata.

"Jeste li znali za ovu ženu?"

"Jesam."

Rajnhart priđe krevetu i sede. Izgledao je star i umoran.

"Zar niste mogli da mi kažete?" reče Fleming prekorno.

"Ne, Džone, nisam."

"Dobro." Fleming otvori fioke da bi se uverio da su prazne, a onda ih opet zatvori. "Možete na moje mesto da postavite nekoga kome verujete."

Profesor pogleda po sobi.

"Mogu li nešto da popijem?" On pogladi čelo svojim malenim prstima da bi se sredio. Drugi sastanak sa Džirsom nije bio nimalo lak.

"Zašto misliš da nemam poverenja u tebe?"

"Niko nema poverenja u nas, zar ne?" Fleming je preturao po odbačenim bocama. "Niko ne obraća ni najmanju pažnju na ono što kažemo."

"Oni obraćaju pažnju na ono što radimo."

"Može li brendi?" Fleming nađe malo brendija na dnu jedne flaše i

nasu ga u čašu. "Oh, da, mi smo veoma korisni mehaničari. Ali kad dođe do realizovanja, kad steknemo pojam o čemu se radi, oni ne žele da znaju."

On pruži čašu.

"Imaš li malo vode?" upita Rajnhart.

"Pa dabome."

"A ti?" Rajnhart pokaza glavom na flašu. Fleming odrečno odmahnu glavom.

"Oni misle da ih je upravo zadesila neočekivana dobra sreća", reče ispuštajući vodu iz slavine lavaboa. "A kada im kažemo da je ovo tek početak nečeg mnogo krupnijeg, ponašaju se prema nama kao da smo ludaci koje treba zatvoriti. Pujdaju na nas svoje pse čuvare - ili svoje drolje doušnice."

"Nema potrebe da se iskaljuješ na devojci." Rajnhart uze čašu i otpi.

"Ne iskaljujem se ja ni na kome! Ako oni ne mogu da shvate da će to što smo uhvatili pukim slučajem izmeniti živote svih nas, onda ih pustimo neka se ispetljaju kako znaju. Ako bude malo sreće, oni će sve tako zapetljati da od toga ništa neće ispasti."

"Nešto jeste ispalo od toga."

"Donino čudovište."

"Znaš za njega?"

"To spada u podprogram samo kao dopuna mašinerije." Fleming se zagleda u prazan orman i njegova pažnja poče da oživljava. "Doni misli da joj je mašinerija dala moć da stvori život, ali je u zabludi. Ona je sama sebi dala moć."

"Onda ti moraš ostati da bi je držao pod nadzorom, Džone."

"Nije to moj posao." On zalupi vrata ormara. "Kamo lepe sreće da ga nikada nisam ni započeo!"

"Ali jesi. Snosiš odgovornost."

"Prema kome? Prema ljudima koji neće ni da me saslušaju?"

"Ja te slušam."

"U redu." Tumarao je po sobi skupljajući ostatke i bacajući ih u korpu za otpatke. "Reći ću vam sa čime ste se uhvatili ukoštac, a onda ću otići."

"Ako imaš da kažeš nešto konstruktivno..." piće dade neku čvrstinu Rajnhartovom glasu.

"Pazite..." Fleming se spusti na ivicu kreveta, prebaci ruke preko

ploče njegovog donjeg uspravnog dela i nasloni se svom težinom na ruke, usredsređujući se najzad ne na sobu već na ono što govori. "Svi revnosno postavljate pitanja šta?... Šta smo dobili? Čemu to služi?... a niko sem mene ne postavlja pitanje: Zašto? Zašto je neka strana inteligencija, udaljena dve stotine svetlosnih godina, preduzela sav taj trud da započne ovo?"

"Ne znamo, je li tako?"

"Možemo izvesti zaključke."

"Nagađanja."

"U redu - ako ne želite da dobro promislite."

On se uspravi i oslobodi ruke. Rajnhart otpi gutljaj brendija i očeknu. Malo zatim, Fleming se opusti i iskezi se na njega, pomalo smeten.

"Matori đavole!" On sede pored profesora na krevet. "To je neka logička inteligencija kakva god da je i bilo gde da je. Ona šalje niz uputstava, sa apsolutnim uslovima, koja predstavljaju izvesnu tehnologiju što smo je mi ostvarili preko ovog kompjutera. Zašto? Mislite li da su oni rekli: gle, evo zanimljivog tehničkog obaveštenja. Emitovaćemo ga ostalom svetu - možda će im koristiti?"

"Ti očigledno tako ne misliš."

"Zato što tamo gde postoji inteligencija, postoji i volja. A gde postoji volja, postoji i ambicija. Pretpostavimo da je to inteligencija koja je želela da se proširi?"

"Ta teorija je prihvatljiva kao i svaka druga."

"To je jedina logična teorija!" Fleming se pljesnu šakom po butini. "Šta ona čini? Ona šalje poruku koju druge inteligencije mogu da uhvate, protumače i sprovedu u delo. Tehnika koju primenjujemo ne igra nikakvu ulogu, kao što nije važan ni model radio-aparata koji kupujete - hvatate iste programe. Ono što je značajno jeste to da mi prihvatamo njihov program: program koji primenjuje aritmetičku logiku da bi se prilagodio našim uslovima, ili bilo kakvim drugim uslovima u tu svrhu. Ona poznaje osnove života: ona pronalazi kakve su naše. Otkriva kako radi naš mozak, kako su sazdana naša tela, kako dobijamo obaveštenja - mi mu saopštavamo o našem nervnom sistemu i našim čulima. Onda ona proizvodi stvorenje koje ima telo i jedno čulo - oko. Ona ima jedno oko, zar ne?"

"Ima."

"Verovatno je prilično primitivno, ali to je korak napred. Doni misli da

ona koristi tu mašineriju, ali u stvari, mašinerija iskorišćava nju!"

"Korak napred ka čemu?" upita Rajnhart kao uzgred.

"Ne znam. Neka vrsta oblaćivanja."

"Nas?"

"To je jedini moguć smisao svega toga."

Rajnhart ustade i, šetajući sporo i zamišljeno po sobi, ostavi svoju praznu čašu među ostale.

"Ne znam, Džone."

Fleming je izgleda shvatio njegovu kolebljivost.

"Prvi istraživači su, mora biti, domorodačkim plemenima izgledali sasvim bezopasni." Govorio je blago. "Dobri stari misionari sa smešnim tropskim šeširima; ali završilo se tako što su oni postali njihovi gospodari."

"Možda si u pravu." Rajnhart mu se zahvalno nasmeši; bilo je kao u stara dobra vremena kada su obojica mislili na isti način. "Ovo je izgleda neka neobična vrsta misionara."

"Kakav mozak ima ta Donina nakaza?" Rajnhart sleže ramenima, a Fleming nastavi: "Da li misli kao mi, ili misli kao mašina?"

"Ako uopšte i misli."

"Ako ima oko i nervne centre - ima svakako i mozak. Kakav mozak?"

"Verovatno isto tako primitivan."

"Zašto?" upita Fleming. "Zašto mašinerija ne bi proizvela dopunu svoje inteligencije, neki nadkompjuter koji bi delovao na isti način sem što bi bio zavisn od organskog tela?"

"Od kakve bi to koristi bilo?"

"Kakva je korist od ogranskog tela? Mašine sa čulima Mašine sa okom?"

"Nikoga drugog nećeš ubediti u to", reče Rajnhart.

"Ni vi ne morate da to prihvatite."

"Moraćeš da ostaneš sa tim čudom, Džone."

"Zbog čega?"

"Da bi ga držao pod nadzorom." Rajnhart je govorio odlučno: odlučio se još pre nekoliko časova. Fleming odrečno zavrte glavom.

"Kako bismo mogli? Promućurniji je od nas."

"Stvarno?"

"Ne želim da imam ikakve veze sa tim."

"To bi, prema tvojoj teoriji, njemu išlo na ruku."

"Ako mi ne verujete..."

Rajnhart malo podiže glavu: "Predajem se."

"Onda ga uništite. Jedino tako možemo biti sigurni."

"Učinićemo to ako bude potrebno", reče Rajnhart i krenu prema vratima kao da je stvar sređena. Fleming mu priskoči.

"Hoćete li? Da li stvarno mislite da ćete biti kadri? Videli ste šta se dogodilo kad sam ja pokušao da učinim kraj: Doni me je izbacila. A ako vi pokušate, i vas će izbaciti."

"Oni i ovako žele da me izbace."

"Šta žele?" Fleming je izgledao kao da je dobio ćušku.

"Snage koje nastupaju žele da im se svi uklonimo s puta", reče Rajnhart. "Jedva čekaju da čuju da se mi raspuštamo da bi se oni uselili."

"Zašto, za ime boga?"

"Misle da znaju bolje od nas kako da ga iskoriste. Ali sve dok smo mi ovde, Džone, mi možemo učiniti kraj svemu. I hoćemo ako do toga dođe." Pogled mu pređe s Flemingovog zabrinutog lica na njegove kofere na podu. "Bolje bi bilo da to raspakuješ."

Susret između Fleminga i Doni bio je pun elektriciteta, ali se ne dogodi ništa dramatično. Fleming je bio prilično staložen, a Doni se odnosila prema njemu s nekom vrstom trpeljive veselosti.

"Dobro došao, momče litalico", reče ona i povede ga da mu pokaže stvorenje u posudi.

Stvorenje je miroljubivo lebdelo usred svoje hranljive tečnosti: ono je pronašlo otvor i provodilo je najveći deo vremena buljeći kroz njega onim svojim jedinim ogromnim okom bez kapaka. Fleming mu uzvratila pogled, ali ono nije davalo nikakvog znaka da je registrovalo ono što je videlo.

"Može li da komunicira?"

"E, moje momče", Doni je govorila kao da hoće da se našali sa nekim mladim studentom. "Gotovo da nismo imali vremena da saznamo bilo šta o njemu."

"Ima li glasne žice ili tako nešto?"

"Nema."

"Hm." Fleming se uspravi i pogleda kroz gornji otvor suda. "Možda je to neuspeo pokušaj da se stvori čovek."

"Čovek? Ne liči na čoveka."

Fleming prošvrlja kroz prostoriju kompjutera, u kojoj zateče Kristinu, i počne posmatrati kontrolnu tablu.

"Da li nešto otkucava?"

"Ne. Ništa." Kristina je izgledala kao da se čudi nečemu. "Ali nešto se očigledno događa." Kontrolne lampe stalno su treptale. Izgledalo je da mašinerija radi za svoj račun ne dajući nikakve rezultate.

Ni sledeća dva ili tri dana ne dogodi se ništa, a onda Fleming sprovede jedan solenoid od mašine i omota ga oko posude. On nije - u stvari nije ni sam znao - objasnio zašto je to učinio, ali kontrolnik kompjutera počne iznenada snažno da svetli.

Kristina dotrča iz laboratorije.

"Kiklop je užasno uzbuđen: Bacaka se po posudi."

Iz susedne prostorije čulo se treskanje i bučkanje koje je proizvodilo stvorenje u svojoj tečnosti. Fleming prekide spoj, a treskanje prestade. Kad su ponovo uspostavili spoj, stvorenje je ponovo reagovalo, ali iz izlaznog printera ne iziđe ništa. Rajnhart navrati da vidi kako napreduju, pa on, Doni i Fleming ponoviše radnju još jednom, ali bez rezultata.

Sledećeg dana Fleming ih opet okupi.

"Želim da izvedem jedan eksperiment", reče.

On priđe kontrolnoj tabli i postavi se, okrenut leđima prema njoj, između dva tajanstvena priključka koje nikada nisu koristili. Posle toga skide sa priključaka obloge od perspeksa i ponovo stade između njih. Ništa se ne dogodi.

"Hoćete li stati ovde za trenutak?" zamoli on Rajnharta i ukloni se da bi profesor mogao zauzeti njegovo mesto. "Pazite da ih ne dodirnete. Tu je napon od preko hiljadu volti." Rajnhart je stajao sasvim mirno, sa glavom između priključaka, okrenut leđima razvodnoj tabli.

"Osećate li nešto?"

"Vrlo slabo..." Rajnhart zastade. "Nekakvu vrtoglavicu."

"Ništa drugo?"

"Ne."

Rajnhart se udalji od kompjutera.

"Je li sad sve u redu?"

"Da", reče on. "Sada ništa ne osećam."

Fleming ponovi eksperiment sa Doni, ali ona ništa ne oseti.

"Mozak raznih ljudi ispušta različite količine električnog pražnjenja", reče ona. "Moja je očigledno niska, a to je slučaj i sa Flemingom. Tvoja, Erneste, mora da je veća, jer pobuđuje struju u provodnicima. Pokušaj ti, Kristina."

Kristina kao da se plašila.

"Ne boj se", reče Fleming. "Stani tako da ti glava bude između ovih predmeta, ali ih ne dodiruj jer će te spržiti."

Kristina stade tamo gde su pre nje drugi stajali. Za trenutak je izgledalo da nema nikakvog efekta na nju, potom se ukoči, oči joj se sklopiše, i ona pade napred u potpunoj nesvestici. Prihvatiše je i spustiše na stolicu, a Doni joj podiže kapke, ispitujući oči.

"Biće dobro. Samo se onesvestila."

"Šta se dogodilo?" upita Rajnhart. "Da li je dodirnula neki od priključaka?"

"Nije", reče Fleming. "Svejedno, bolje da ponovo stavim obloge."

On to i učini, zamislivši se, dok su Doni i Rajnhart vraćali Kristinu svesti savijajući joj glavu među noge i prskajući joj čelo hladnom vodom.

"Ako između tih priključaka postoji redovno pražnjenje i vi u njega unesete električno polje mozga koji radi..."

"Stani", reče Doni nestrpljivo. "Mislim da dolazi k sebi."

"Oh, neće joj biti ništa." Fleming zamišljeno pogleda tablu i dva obložena priključka koji su štrčali iz nje. "To će izmeniti struju između njih - uskladiće je. Mozak će osetiti reakciju; Možda postoji i neki detektor koji radi uzajamno."

"O čemu to govoriš?" upita Rajnhart.

"Govorim o priključcima!" Fleming sinu od uzbuđenja. "Mislim da znam čemu služe. Oni predstavljaju sredstvo za opštenje sa mašinom."

Doni izgleda nije bila ubeđena. "Ona je samo neurotična mlada žena. Verovatno je dobar medijum za hipnozu."

"Možda."

Kristina se osvesti i zatrepta.

"Zdravo." Uputi im slabašan osmeh. "Jesam li se onesvestila?"

"Rekla bih da jesi. Mora biti da imaš bestraga mnogo električnog strujanja."

"Stvarno?"

Rajnhart joj dade čašu vode. Fleming se okrete prema njoj i isceri se.

"Upravo si učinila veliki doprinos nauci." On mahnu glavom u pravcu priključaka. "Bolje bi bilo da se držiš podalje od ovoga." Zatim se okrete Rajnhartu: "Suština je u tome što ako imate odgovarajuću vrstu mozga - ne ljudskog - mozga koji radi na način koji je isplaniran u mašini, tada dolazi do spoja. Sazdan je da tako komunicira. Naš način ubacivanja prethodnih odgovora kao pitanja, užasno je nespretno. Sva ova petljivina sa printerima..."

"Hoćeš da kažeš da ona može da čita misli?" upita Doni.

"Hoću da kažem da dva mozga ako su odgovarajuće vrste mogu da komuniciraju pomoću električne struje. Ako bismo uzeli vašu nakazu i stavili njenu glavu između ovih priključaka."

"Ne shvatam kako bismo to mogli ostvariti."

"To ona želi! Zbog toga je uznemirena - pa oboje su uznemireni. Žele da dođu u vezu. Kreatura je u elektromagnetnom polju mašinerije, a mašina zna njene logičke mogućnosti. Na tome je radila ne obaveštavajući nas o tome."

"Ne možemo da izvadimo kiklopa iz njegove hranljive tečnosti", reče Doni. "Umro bi."

"To se mora dobro razmotriti."

"Možeš da napraviš elektroencefalograf", reče Rajnhart. "Staviš niz električnih spojeva na kiklopovu glavu i sprovedeš koaksijalni kabl odatle do priključaka da bi se sprovedo obaveštenje. Moraćeš da ih sprovedeš preko transformatora, ili ćeš ga inače ubiti električnom strujom."

"Šta se time postiže?" Doni sumnjičavo pogleda u njega.

"On dovodi kompjuter u dodir sa nadinteligencijom", reče Fleming.

"Zbog kakve svrhe?"

"Zbog svoje svrhe." On se okrenu od njih i izmeri prostoriju koracima. Doni je čekala da Rajnhart progovori, ali je starac stajao mršteći se jogunasto na svoje ruke.

"Da li vam je sada bolje?" upita on Kristinu.

"Jeste."

"Mislite li da možete izvesti tako nešto."

"Doktor Fleming će vam pomoći. Zar ne, Džone?"

Fleming je stajao u drugom delu prostorije, leđima okrenut prema masivnim kućištima uređaja.

"Ako je to stvarno ono što želite", reče on.

"Alternativa je", poče Rajnhart, govoreći više Doni i sebi nego Flemingu, "da se spakujemo i dignemo ruke od svega. Nemamo veliki izbor, zar ne?"

8. AGONIJA

Džudi je izbegavala Fleminga koliko god je mogla, a kada bi ga i srela, on je obično bio sa Kristinom. Sve se izmenilo otkako je Bridžer poginuo; čak je i iznenadni prodor prolećnog vremena uskoro uminuo, ostavljajući nad logorom i nad njom sivu sumornu koprenu. Da bi sve bilo još gore, ona, rastrzana patnjom, shvati da će Kristina vrlo verovatno zauzeti ne samo njeno mesto, nego i mesto Denisa Bridžera u Flemingovom životu, saradujući sa njim i deleći iste misli, što ona nikada nije bila kadra. U početku je mislila da neće moći da podnese sve to, zaobišavši Džirsa, ona se pismom obrati direktno Vajtholu i zamoli da bude premeštena. Jedino što je time postigla bila je još jedna lekcija od Džirsa.

"Vaš posao ovde jedva da je i počeo, gospođice Adamson."

"Ali posao u vezi sa Bridžerom je gotov!"

"Bridžer možda jeste, ali posao nije." Izgleda da on uopšte nije shvatao njenu nevolju. "Ono čega se Intel do sada domogao, dovoljno je da podstakne njihove apetite, a sada, pošto su izgubili njega, oni će potražiti nekog drugog - možda nekog od njegovih prijatelja."

"Mislite li da će se doktor Fleming prodati?" upita ona podrugljivo.

"To bi se moglo desiti bilo kome ukoliko ne budemo na oprezu."

Što se ovoga tiče, Fleming je bio taj - ne Džudi - koji je podneo izveštaj o prvom koraku što ga je preduzeo Intel.

On, Kristina i Doni pronašli su način kako da pričvrste kontaktne priključke encelografa na ono što je, po svemu sudeći, predstavljalo kiklopovu glavu, a Kristina mu je pomogla da ih kablom poveže sa priključcima visokog napona na kompjuteru.

Na police ispod kontrolne ploče postavili su transformator i uključili ga u strujno kolo tako da je struja koja je stizala do kiklopa imala jačinu otprilike kao neka baterija za baterijsku lampu. Bez obzira na to, efekat je bio uznemiravajući. Kada je uključen prvi kontakt, stvorenje se potpuno ukočilo, a kontrolne lampe kompjutera sasvim su zatajile. Nešto kasnije, međutim, izgleda da su se i stvorenje i mašinerija prilagodili; proces obrađivanja podataka odvijao se

pravilno, iako ništa nije otkucavano na izlaznom printeru, a kiklop je mirno plivao u posudi, buljeći kroz otvor svojim jednim okom.

Sve ovo je trajalo nekoliko dana, a Kristini je stavljeno u zadatak da vodi računa o kontrolnoj prostoriji i laboratoriji, koje su sada bile povezane provodnicima, s nalogom da zovne Doni i Fleminga ako se dogodi nešto nepredviđeno. Doni je dobila teško zasluženi odmor, ali je Fleming s vremena na vreme navraćao u zgradu kompjutera da bi izvršio provere i video Kristinu. Primetio je da je ona sve napregnutija kako su dani prolazili, a krajem nedelje postala je toliko nervozna da ju je izgrdio zbog toga.

"Slušaj - ti znaš da se ja smrtno plašim čitave ove rabote, ali nisam znao da se i ti bojiš."

"Ne bojim se", reče ona. Bili su u prostoriji kontrolnog uređaja, i posmatrali neprekidno svetlucanje sijalica na tabli. "Ali to ostavlja na mene neki čudan utisak."

"A šta to?"

"To petljanje oko priključaka i..." Oklevala je, a zatim je nervozno pogledala prema drugoj prostoriji. "Kada sam unutra osećam da me ono oko sve vreme posmatra."

"Posmatra ono sve nas."

"Ne. Mene posmatra nekako naročito."

Fleming se isceri. "Ne krivim ga. I sam sam činio to isto."

"Mislila sam da si zauzet na drugoj strani."

"Bio sam." On napola podiže ruku da bi je dodirnuo, a onda se predomisli i ode do vrata. "Čuvaj se."

On odšeta do staze na grebenu koja je vodila prema obali; tu je mogao da se prepusti tišini, usamljenosti i razmišljanju. Bilo je tmurno, dosadno popodne, nastupila je oseka, i pesak se poput sumornog sivog škrljca prostirao između granitnih rtova. Tumarao je pored samog mora, oborene glave, sa rukama u džepovima, pokušavajući da u glavi rekapitulira ono što se dešavalo u kompjuteru. Polako se vraćao prema stenovitom žalu, suviše zadubljen u misli da bi opazio jednog zdepastog ćelavog čoveka koji je, pušeći malecku cigaru, sedeo na steni.

"Trenutak, gospodine, molim vas", dopre do njega grleni glas, iznenadivši ga.

"Ko ste vi?"

Ćelavko izvuče podsetnicu iz džepa i pruži mu je. "Ne mogu da pročitam", reče Fleming.

Ćelavko se nasmeši. "Vi ste svakako doktor Fleming."

"A vi?"

"To vam ništa ne bi značilo." Ćelavku je malo ponestalo daha.

"Kako ste dospeli ovamo?"

"Oko rta. Može se kad je oseka, ali to je pravo planinarenje." On izvadi srebrnu tabakeru sa cigarilosima. "Pušite li?"

Fleming se napravi da nije čuo. "Šta hoćete?"

"Pošao sam da se prošetam." Sleže ramenima i vrati tabakeru u džep. Izgledalo je kao da je povratio dah. "Da li i vi često dolazite ovamo?"

"Ovde je zabranjen pristup."

"Nije na žal. U ovoj slobodnoj zemlji, žal je..." On ponovo sleže ramenima. "Zovem se Kaufman. Da li ste čuli za mene?"

"Nisam."

"Vaš prijatelj Herr doktor Bridžer..."

"Moj prijatelj Bridžer je mrtav!"

"Znam. Čuo sam." Kaufman povuče dim iz svoje male cigare.

"Vrlo tužno."

"Da li ste poznavali Denisa Bridžera?" upita Fleming, smeten i sumnjičav.

"Oh, da. Izvesno vreme smo saradivali."

"Da li vi radite za...?" Spuštao se sumrak; on je pokušavao da se priseti imena.

"Intel? Da."

Kaufman se nasmeši Flemingu i ispuhnu tanak pramen dima. Fleming izvadi ruke iz džepova.

"Odlazite."

"Molim?"

"Ako se kroz pet minuta ne uklonite odavde pozvaću stražare."

"Nemojte, molim vas." Kaufman kao da je bio uvređen. "Ovo je bila tako sretna okolnost što sam naišao na vas."

"A da li je bila isto tako sretna i za Bridžera?"

"Nikome to nije bilo žalije nego meni. A bio je i veoma koristan."

"I veoma mrtav." Fleming pogleda na sat. "Treba mi pet minuta da se popnem na greben. Kada stignem na vrh obavestiću stražare."

On se okrete da krene, ali ga Kaufman pozva.

"Doktore Fleming! Sledećih pet minuta možete mnogo korisnije utrošiti. Ne predlažem vam ništa nepošteno."

"To je nešto krasno, zar ne?" reče Fleming držeći se na odstojanju.

"Mislili smo da biste možda više voleli da državnu službu zamenite nameštenjem dostojnim poštovanja kod nas. Verujem da ovde niste presrećni."

"Isterajmo stvari na čistinu, hoćete li, moj Herr prijatelju?" Fleming se vrati i stade gledajući naniže u njega. "Možda ja i ne volim državne organe i možda nisam srećan. Ali i kada bih mrzeo njihovu odlučnost i bio na samrtnom času, a ne bih imao nikoga na svetu kome bih se obratio, pre bih crkao nego što bih došao kod vas."

On se okrete i pođe stazom uz greben, ne osvrćući se.

Ode pravo u Džirsovu kancelariju i tu zateče direktora kako diktira izveštaje u diktafon.

"Šta ste mu vi rekli?" upita Džirs kad ga je Fleming izvestio o svemu.

"A šta sam mogao da mu kažem!" Preko Flemingovog lica prelete izraz gnušanja. "Čim se nešto drži podalje od bezazlenih, znači da je suviše opasno da bi se dalo u ruke grabljivcima."

On napusti kancelariju pitajući se zašto se uopšte uzrujavao; u stvari, to je bio jedan od nekoliko poteza koji su mu tokom sledećih meseci išli u prilog.

Na obalu su poslate patrole, od rtova do mora postavljene su žičane prepreke, Kvadringovi organi bezbednosti pretražili su okolinu, i dugo vremena se ništa više nije čulo o Intelu. Eksperiment u zgradi kompjutera tekao je dalje bez nekih vidljivih rezultata sve dok se Doni nije vratila sa odmora, a onda, jednog jutra, kompjuter iznenada počeo da otkucava. Fleming se zatvori u svoju kućicu sa otkucanim materijalom, a posle nekih stotinu časova rada pozva Rajnharta telefonom.

Na osnovu onoga što je mogao da zaključi, kompjuter je postavio niz potpuno novih pitanja. Sva su se odnosila na izgled, dimenzije i funkcije tela. Postojala je mogućnost, kako reče Fleming, da se bilo kakav fizički oblik svede u matematičke okvire, a to je kompjuter očigledno i tražio.

"Na primer", reče on Rajnhartu i Doni kada zasedoše da to zajednički razrade, on želi da se upozna sa čulom sluha. Veliki deo

materijala odnosio se na audio-frekvencije, i on očigledno postavlja pitanje kako proizvodimo zvuke i kako ih čujemo.

"Kako on može da zna za govor?" upita Doni.

"Jer njegova kreatura vidi da mi koristimo usta za sporazumevanje, a uši za slušanje. Sva ova pitanja nastala su na osnovu zapažanja tvog malog čudovišta. Ono verovatno, takođe, može da oseti i vibracije koje nastaju pri govoru, a sad kada je povezano sa mašinerijom, ono može da joj prenese svoja zapažanja."

"To ti pretpostavljaš."

"Kako biste vi to drugačije objasnili?"

"Ne shvatam kako bismo raščlanili celokupnu čovečiju strukturu", reče Rajnhart.

"To ni ne moramo. On i dalje čini intempetne procene, a sve što mi treba da uradimo jeste to da mu vraćamo natrag one koje su tačne. To je već stara igra, mada ja ne mogu da shvatim kako to da on do sada nije pronašao neki brži način. Siguran sam da je sposoban za to. Možda kreatura nije ispunila očekivanja."

"Hoćeš li da pokušaš?" upita Rajnhart Doni.

"Pokušaću sve", reče ona.

Tako se zašlo u sledeću fazu projekta. Kristina je ostala kod kompjutera prihvatajući otkucani materijal i stavljajući u kompjuter rezultate. Izgledalo je kao da je stalno u stanju nervne napetosti, ali nije govorila o tome.

"Da li želiš da pređeš negde drugde?" upita je Fleming kad su jedno veče ostali sami u zgradi kompjutera.

"Ne. Ovo me fascinira."

Fleming pogleda njeno setno i prilično lepo lice. Nije više flertovao sa njom kao što je to činio ranije, pre no što se zainteresovao za nju, kada je ona predstavljala samo jednu od devojaka u laboratoriji. Gurnuvši ruke u džepove, okrenu se od nje i iziđe iz zgrade. Kada je on otišao, ona prođe kroz prostoriju kontrolnog uređaja i ode u aneks u kome je bila laboratorija. S naporom je naterala sebe da uđe u prostoriju u kojoj se nalazila posuda, za trenutak zastavši u do vratku, zgrčenog lica i pokušavajući da dođe k sebi. Nije se čuo nikakav zvuk izuzimajući neprestano zujanje iz spleta električnih provodnika kompjutera, ali kad ona uđe u vidokrug okna na boku posude,

stvorenje poče da se kreće, udarajući u zidove posude i prelivajući tečnost preko gornjeg otvora.

"Polako", reče ona glasno. "Polako."

Mehanički se saže i proviri kroz okno; oko je bilo tu, nepokolebljivo joj uzvraćajući pogled, ali stvorenje je postajalo sve uznemirenije, podrhtavajući opnom koja je obavijala njegovo telo slično meduzi. Kristina pređe rukom preko čela; bila je malo ošamućena od saginjanja, ali je oko zurilo u nju kao da je hipnotiše. Duže je stajala kao ukopana, gubeći sve više sposobnost razmišljanja. Polako, kao da se pokreće nezavisno od njene volje, njena desna ruka pođe uz bok posude, a prsti su tražili žicu koja vodi u kabl encefalografa. Dodirnuše žicu i zadržtaše kao da je kroz njih prošla slaba struja.

U trenutku kad ona dodirnu žicu, stvorenje se umiri. Još uvek ju je netremice posmatralo, ali se više nije micalo. U celoj zgradi vladala je potpuna tišina izuzev zujanja kompjutera. Ona se polako, kao u transu, uspravi, i dalje držeći žicu. Njeni prsti kliznuše duž žice, sve dok ne dodirnuše oblogu kabla, a onda se sklopiše oko njega, držeći ga u zahvatu. Kabl je bio labavo pričvršćen; sproveden je od posude do zida laboratorije, gde je pričvršćen trakastim ogrlicama koje su na svakih nekoliko metara bile prikucane za zid. Idući za rukom koja je klizila po kabl, ona ukočeno pređe od posude do zida, a zatim, idući pored njega, do vrata prostorije kompjutera. Oči joj behu otvorene, ali ništa nisu videle. Kabl se gubio u rupi probušenoj u drvenom ragastovu, i ona kao da zapade u nedoumicu u trenutku kad ga nije mogla slediti dalje. Tada ispuži drugu ruku i uhvati kabl sa druge strane vrata.

Kad pređe u drugu prostoriju, njena desna ruka se mlitavo opusti, a leva ostade na kabl. Koračala je lagano duž zida, do postolja kontrolnog uređaja, dišući duboko i sa naporom, kao pri spavanju ispunjenom mučnim snovima. Na sredini police uređaja, kabl je ispod kontrolne table ulazio u transformator. Sijalice na kontrolnoj tabli ujednačeno su se palile i gasile u nekom hipnotizujućem ritmu, a njen pogled bio je kao prikovan za njih, isto kao što je ranije bio usredsređen na oko kreature. Nekoliko trenutaka stajala je ispred table, kao da je odlučila da se zaustavi, a onda se njena leva šaka polako odvoji od kabla. Desna šaka joj se ponovo podiže i prsti obeju ščepaše žice pod visokim naponom koje su vodile iz transformatora

do dva priključka pored njene glave. Te žice bile su izolovane sve do ispod priključaka, gde su bile gole i priključene na isturene ploče. Ruke su joj se polako, centimetar po centimetar, kretale nagore.

Lice joj je bilo bezizrazno i ispijeno; ona poče da se njiše kao onoga dana kad joj je Fleming rekao da stane između ploča s priključcima, i čvrsto dograbi žice. Njeni prsti su polako klizili uz njih. Tada dohvati ogoljene provodnike.

Sve se završilo veoma brzo. Njeno telo se zgrčilo kad je kroz njega prošao pun napon struje. Ona poče da vrišti, noge joj se iskriviše, glava se zabaci unazad i ostade tako viseći na raširenim rukama, kao razapeta. Sijalice na razvodnoj tabli svetlele su svom snagom osvetljavajući njeno izobličeno lice, a u susednoj sobi začu se glasna i snažna lupa.

To je trajalo oko deset sekundi. Onda se njeno vrištanje prekide, u osiguračima iznad nje začu se žestok prasak, sijalice pregoreše, njeni prsti se odvojiše od ogoljene žice i ona se, zgrčena, stropošta na pod. Za trenutak nastupi tišina. Kreatura prestade da se bacaka, a zujanje kompjutera odjedanput se prekide, kao presečeno. Zazvoni zvono za uzbunu.

Prva osoba koja se pojavi na licu mesta beše Džudi, koja je prolazila pored zgrade kada je alarmno zvono u predvorju stupilo u dejstvo. Gurnuvši vrata, ona mahnito projuri kroz hodnik i ulete u prostoriju kontrolnog uređaja. U prvi mah nije ništa zapazila. Neonske svetiljke na tavanici još su svetlele, ali je kontrolni sto zaklanjao od pogleda deo poda ispred kontrolne table. Tada ugleda Kristinino telo, dotrča i kleče pored njega.

"Kristina!"

Ona je okrete na leđa. Kristinine razrogačene oči nisu više gledale, a njene ruke mlitavo padoše na pod: bile su ugljenisane i spržene do kostiju. Džudi opipa devojčino srce, ali ono nije kucalo.

"Oh, bože!" pomisli. "Zašto ja uvek moram da se zateknem tamo gde je smrt."

Rajnhart je bio u Londonu kada je saznao za novost. Kad je o tome izvestio Ozborna, ovaj je reagovao drugačije nego što je on očekivao: Ozborna je to svakako oneraspoložilo, ali izgleda da je on bio prezauzet drugim stvarima tako da je to primio kao jednu od

mnogih nedaća. Rajnhart je bio ožalošćen, ali i začuđen; ne samo Ozborn već i svi ostali koje je sretao dok je tamarao po kancelarijama Vajthola izgledali su kao da nose nešto tajanstveno i teško na duši. Mislio je da ode do Bulderšo Fela, koji već dugo nije posećivao, da bi pokušao da pobegne od utučenosti koja ga je okruživala, ali odmah saznade da je radio-teleskop stavljen pod vojni nadzor i da mu se ne može prići od organa obezbeđenja iz Ministarstva odbrane. To se, bez ikakvog upozorenja, dogodilo tokom prošle nedelje dok je on bio u Tornesu. Besan zbog toga što se nisu posavetovali sa njim, on potraži Ozborna, ali je Ozborn bio suviše zauzet da bi mogao da održava sastanke.

Izveštaj o Kristininoj smrti i autopsija usledili su posle nekoliko dana. Profesor je bar bio oslobođen mučnog ceremonijala obaveštavanja njenih rođaka, jer su oba njena roditelja bila mrtva, a drugih rođaka u zemlji nije imala. Fleming mu posla kratko ljutito pismo, javljajući da nije došlo ni do kakvog većeg kvara na kompjuteru i da on ima objašnjenje za Kristininu smrt. Zatim je usledilo jedno duže pismo u kome mu je javljao da je uništeni vod popravljen i da kompjuter radi punom parom, doznajući fantastičnu količinu informacija u svoj uređaj za pamćenje. Međutim, Fleming nije ništa rekao o tome kakve su informacije u pitanju. Doni mu je telefonirala nekoliko dana kasnije, obaveštavajući ga da je kompjuter počeo da otkucava. Iz njega je izišlo mnoštvo cifara koje, koliko su ona i Fleming mogli da zaključče, nisu predstavljale pitanja nego informacije.

"To je pravo mnoštvo formula za biosintezu", reče ona.

"Fleming smatra da on traži novi eksperiment, a ja mislim da je u pravu."

"Još čudovišta?" upita Rajnhart preko telefona.

"Verovatno. Ali ovoga puta je mnogo komplikovanije. Biće to ogroman posao. Biće nam potrebno mnogo više sredstava i, na žalost, novca."

Pokušao je još jednom da se sastane sa Ozbornom, ali ga, na njegovo iznenađenje, pozvaše iz Ministarstva odbrane.

Kada je stigao kod Vandenberg, Ozborn je već bio tamo. Tu su takođe bili i Vandenberg i Džirs: izgledalo je da oni već izvesno vreme razgovaraju o nečemu. Džirsova tašna ležala je otvorena na stolu, a iz nje je bilo izvađeno i pregledano mnoštvo dokumenata.

Izvesna odbojnost i neprijaznost koje su lebdele u vazduhu naterale profesora da bude na oprezu.

"Odmorite noge", reče Vandenberg automatski, bez osmeha. Nastupi mala nategnuta pauza za vreme koje je svako od njih očekivao da će neko drugi progovoriti; najzad on dodade: "Čujem da ste otpisali još jedan leš."

"Bio je to nesrećan slučaj", reče Rajnhart.

"Svakako, svakako. Dva nesrećna slučaja."

"Kabinet je dobio rezultate istrage", reče Ozbourn gledajući u tepih. Džirs se nervozno zakašlja i počeo da prikuplja papire.

"Stvarno?" Rajnhart pogleda u generala čekajući.

"Žao mi je, profesore", reče Vandenberg.

"Zašto?"

Ozbourn ga pogleda prvi put. "Moraćemo da prihvatimo promenu nadzora; jedno opšte pritezanje."

"Zašto?"

"Ljudi će početi da postavljaju pitanja. Uskoro će se saznati da imate to živo biće na kome eksperimentišete."

"Mislite na Društvo za zaštitu životinja? To nije nikakva životinja. To je samo skup molekula koje smo mi samo spojili zajedno."

"To neće doprineti da oni postanu popustljiviji."

"Ne možemo tek tako stati usred..." Rajnhart je prelazio pogledom sa jednog na drugog, pokušavajući da dokuči šta imaju na umu. "Doni i Fleming upravo polaze novim smerom."

"Znamo", reče Džirs dodirujući papire koje je vraćao u torbu.

"Onda...?"

"Žalim", opet reče Vandenberg. "Ovo je kraj vašega puta."

"Ne razumem."

Ozbourn se nelagodno promeškoli na svojoj stolici. "Dao sam sve od sebe. Borili smo se koliko smo mogli."

"Borili? Protiv koga?"

"Kabinet je nepokolebljiv." Izgledalo je da Ozbourn pošto-poto želi da izbegne detalje. "Izgubili smo proces, Erneste. Bitka je vođena i izgubljena među mnogo krupnijim zverkama nego što smo mi."

"A sad", ubaci Vandenberg, "otpisaste još jedan leš."

"To je samo izgovor!" Rajnhart ustade na svoja mala stopala i stade nasuprot čoveku za stolom. "Želite da mi odemo da biste vi preuzeli

uređaj. Izmislićete bilo kakav slučaj..."

Vandenberg uzdahnu. "Tako to ide. Ne očekujem od vas da shvatite naše stanovište."

"Vi mi to ne olakšavate."

Džirs zatvori tašnu i na licu mu se ukaza jedva primetan osmeh.

"Stvar je u tome, Rajnharte, što oni žele da se vratite u Bulderšo Fel."

Rajnhart ga pogleda prezrivo.

"Bulderšo Fel? Neće me pustiti ni da provirim unutra."

Džirs pogleda upitno u generala, koji mu glavom daje znak da nastavi.

"Kabinet nam je ukazao poverenje", reče on pokušavajući da prida značaj svojim rečima.

"Ali to je strogo poverljivo shvatite", reče Vandenberg.

"Možda bi onda bilo bolje da mi ne kažete." Rajnhart se pritaji kao kakva životinja u svojoj rupi.

"Morate znati", reče Džirs. "Bićete upleteni u to. Vlada je poslala hitan S.O.S. Žele da svi radite na odbrani."

"Bez obzira na to čime se bavimo?"

"To je odluka Kabineta." Ozborn je govorio gledajući u tepih. "To je bilo najviše što smo mogli učiniti."

Vandenberg ustade i pređe do mape na zidu.

"Zapadne sile su veoma zainteresovane za to." I on je izbegavao da pogleda u Rajnharta. "Zbog putanja koje smo otkrivali."

"Kakvih putanja?"

"Naročito onih koje su uhvaćene vašim radio-teleskopom. Jedino su one dovoljno precizno definisane. Preko njega smo uhvatili putanje priličnog broja letelica u orbiti."

"Zemaljskih?" Rajnhart baci pogled na trajektorije obeležene na mapi. "Jeste li zbog toga svi tako zabrinuti?"

"Da. Neko na drugoj strani Zemljine kugle izbacuje ih ubrzanim tempom, ali one su van dometa našeg radara za daljinsko otkrivanje ciljeva. Svemirska služba ujedinjenih nacija ne zna ništa o njima, a ni zapadni saveznici. Niko."

Džirs dovrši umesto njega: "Znači da oni žele da se vi prihvatite toga."

"Ali to nije moja oblast." Rajnhart je odlučno stajao ispred stola. "Ja

sam astronom."

"A je li ovo što sada radite vaša oblast?" upita Vandenberg.

"Proističe iz nje - iz astronomskog izvora."

Za trenutak mu niko ne odgovori.

"Pa, tako Kabinet želi", reče Ozborn na kraju.

"A posao u Tornesu?"

Vandenberg se okrete prema njemu. "Vašom ekipom - onim što je ostalo od nje - rukovodiće doktor Džirs."

"Džirs!"

"Ja sam direktor stanice."

"Ali vi ne znate ni najosnovnije..." Rajnhart se uzdrža.

"Ja sam fizičar", reče Džirs. "Bar sam bio. Verujem da za kratko vreme mogu ponovo da se uključim."

Rajnhart ga prezrivo pogleda. "Uvek ste ovo želeli, zar ne?"

"Ovo nije moj izbor!" reče Džirs besno.

"Gospodo!" povika Ozborn prekorno.

Vandenberg se tromo vrati svome stolu. "Ne pravimo od ovoga lični problem."

"A Donin i Flemingov rad?" upita Rajnhart.

"Neću ih se sasvim otarasiti", reče Džirs. "Kompjuter će morati da radi i za nas, ali to se može udesiti..."

"Ako se otarasite mene."

"To za tebe ne znači nikakvu degradaciju, Erneste", reče Ozborn.

"Kao što ćeš videti na idućoj počasnoj listi."

"Oh, do đavola i počasna lista!" Rajnhartovi majušni prsti zariše se u šaku. "Ono što rade Doni i Fleming jeste najznačajniji istraživački projekat koji smo ikada imali u ovoj zemlji. Jedino to mene tišti."

Džirs ga pogleda sevajući kroz naočare. "Učinićemo za njih što budemo mogli ukoliko se budu dobro vladali."

"Gospođice Adamson, ovde će doći do nekih promena."

Džudi je bila u Džirsovoj kancelariji, suočena sa doktorom Hanterom, upravnikom medicinskog sektora stanice. Bio je to krupan koščat čovek koji je mnogo više podsećao na vojnika nego na medicinara.

"Profesorka Doni će započeti nov eksperiment, ali ne pod rukovodstvom profesora Rajnharta; Rajnhart je isključen iz toga."

"Ko će onda...?" ona ostavi pitanje nedovršenim. On joj je bio

antipatičan i nije želela da ima posla sa njim.

"Ja ću rukovoditi njime."

"Vi?"

Hanter je verovatno navikao na ovakvu vrstu uvreda; ova izazva samo jedva primetan podrugljiv osmeh na njegovom širokom neproduhovljenom licu.

"Naravno, ja sam samo skroman lekar. Glavna vlast biće doktor Džirs."

"A ako profesorka Doni ima nešto protiv toga?"

"Nema. U stvari, nju nimalo ne zanima kako je sve organizovano. Sve što moramo da učinimo jeste to da za nju stvari postavimo na čvrsto tle. Doktor Džirs će imati konačnu jurisdikciju nad kompjuterom, a ja ću mu pomagati u biološkim eksperimentima. A sada vi..." on uze jedan list hartije sa direktorovog stola, "...vi ste bili premešteni u Ministarstvo nauke. Bilo pa prošlo. Vraćate se nama. Bićete mi potrebni da vodite računa o obezbeđenju našeg dela posla."

"Program profesorke Doni?"

"Da. Mislim da ćemo stvoriti nov oblik života."

"Nov oblik života?"

"Zastaje vam dah, zar ne?"

"Kakav oblik?"

"Još ne znamo, ali i kada budemo znali, moraćemo to da zadržimo za sebe, zar ne?" On je nekako osvajački pohotno pogleda ispod oka. "Imamo čast da budemo babice jednom velikom događaju."

"A doktor Fleming?" upita ona gledajući pravo ispred sebe.

"On ostaje i dalje na zahtev Ministarstva nauke; ali ja stvarno mislim da on tu nema još bog zna šta da radi."

Fleming i Doni primili su vest o Rajnhartovom premeštaju gotovo bez reči. Doni je bila sasvim zaokupljena onim što je radila, a Fleming je bio povučen i usamljen. Jedina osoba s kojom je mogao da razgovara bila je Džudi, ali on ju je izbegavao. Mada su on i Doni tesno sarađivali, i dalje su bili nepoverljivi jedno prema drugome i sem o eksperimentu nisu ni o čemu drugom razgovarali bez ustezanja. Čak i u toj oblasti on je teško izlazio nakraj sa njom kad god bi pokušao da je privoli da prihvati neku bazičnu tezu.

"Pretpostavljam", reče ona dok su stajali pored izlaznog printera koji

je otkucavao nove nizove cifara, "pretpostavljam da su ovo informacije koje je preneo kiklop."

"Neke od njih. Plus ono što je mašinerija naučila od Kristine kada ju je upecala."

"Šta je mogla da nauči?"

"Sećate li se da sam rekao da mora postojati neki brži način na koji će ona dobiti informacije o nama?"

"Sećam se samo da si bio nestrpljiv."

"Nisam samo ja. Za tih nekoliko sekundi, pre no što su osigurači pregoreli, verujem da je dobila više psiholoških podataka nego što bi ste vi postigli radeći čitavog života."

Doni frknu na svoj uobičajeni način i ostavi ga da se bavi sopstvenim mislima. On uze parče izolovanog provodnika, ode do kontrolne jedinice i stade ispred razvodne table na kojoj su se sijalice palile i gasile, zamišljeno držeći u svakoj ruci po jedan ogoljeni kraj žice. Dohvativši jedan od priključaka, on omota jedan kraj žice oko njega, a potom, držeći provodnik za izolovani deo, prinese polako drugi kraj prema suprotnom priključku.

"Šta to pokušavaš?" Doni mu hitro priđe iz drugog kraja prostorije.

"Napravićeš kratak spoj."

"Ne verujem", reče Fleming. On golom žicom dodirnu priključak.

"Vidite." Kada se metalne površine dodirnuše, pojavi se samo mala varnica.

Fleming spusti žicu i postojala nekoliko trenutaka razmišljajući. Onda polako podiže ruke prema priključcima, kao što je učinila i Kristina.

Doni učini korak napred da ga spreči. "Za ime boga!"

"U redu je", Fleming je dodirivao oba priključka istovremeno i ništa se ne dogodi. Stajao je, ispruženih ruku, držeći metalne ploče, dok ga je Doni posmatrala s mešavinom skepticizma i straha.

"Zar nije bilo dovoljno smrti?"

"Njemu je dovoljno." On opusti ruke. "Naučio je. Nije mu bio poznat efekat visokog napona na organsko tkivo sve dok nije privukao Kristinu. Nije znao da će to i njega oštetiti. Ali sada kad mu je to poznato drži se na oprezu. Ako napravite kratak spoj preko ovih elektroda, on će smanjiti napon. Hajde, pokušajte."

"Ne, hvala. Dosta mi je tvojih fantastičnih zamisli."

Fleming je pogleda strogo.

"Nemate posla naprosto sa nekim uređajem, znate. Imate posla sa mozgom, i to đavolski dobrim mozgom." Pošto ona ništa ne odgovori, on iziđe.

Uprkos tome što je bio zaokupljen radom na odbrani, Džirs nađe vremena i sredstava da pomogne Doni. Spadao je u onu vrstu ljudi koji se hrane aktivnošću, kao paraziti; težnja za podvrgavanjem što više stvari sopstvenom nadzoru zadovoljavala je podsvesne žudnje njegovog uma i možda je zauzela mesto njegovog kreativnog genija koji mu je izmicao. Uspeo je da joj stavi na raspolaganje još više uređaja i olakšica, i sve ponosnije je izveštavao o njenom napredovanju. Postigao je više nego što bi učinio Rajnhart da je ostao na svom mestu.

Bloku kompjutera dodata je nova laboratorija da bi se u nju smestio ogroman i veoma složen uređaj za sintezu nukleinske kiseline, tokom sledećih nedelja montirani su novokonstruisani rendgenski kristalografski uređaj i hemijske sintezne jedinice za proizvodnju sastojaka fosfata, deoxybiose, adenina, timina, citozina, tirozina i ostalih sastojaka koji su potrebni za stvaranje molekula nukleinske kiseline, klice života. U toku od nekoliko meseci imali su helikoidu nukleinske kiseline od nekih pet biliona nukleotidnih šifara u stvaranju, a krajem godine napravili su jednu genetičku jedinicu od pedeset hromozoma, približno koliko iznose genetske potrebe čoveka, ali nešto više.

Početkom februara, Doni podnese izveštaj o stvaranju živog embriona, očigledno ljudskog.

Hanter dojuri u zgradu laboratorije da ga vidi. On prođe pored Fleminga, dok je išao kroz sobu sa kompjuterom, ali mu ne reče ništa. Fleming se držao svog posla, kako je i obećao, i nije pokušavao da pomogne u bilo čemu što je u vezi sa biohemijom. Hanter u laboratoriji zateče Doni nadnesenu nad jednu malu komoru sa kiseonikom, okruženu uređajima i izvesnim brojem svojih asistenata.

"Da li živi?"

"Da." Doni se uspravi i pogleda ga.

"Kako izgleda?"

"To je beba."

"Ljudska beba?"

"Rekla bih da jeste, mada sumnjam da bi se Fleming složio s tim." Ona se nasmeši zadovoljno. "I to devojčica."

"Jedva mogu da poverujem..." Hanter zaviri u komoru sa kiseonikom. "Smem li da pogledam?"

"Nema bog zna šta da se vidi; spakovan zamotuljak."

Pod prekrivačem komore od perspeksa nalazilo se nešto što je možda i predstavljalo ljudsko stvorenje, ali telo mu je bilo čvrsto omotano pokrivačem, a lice prekriveno maskom. Jedna gumena cevčica je pored njegovog vrata nestajala ispod pokrivača.

"Diše li?"

"Uz našu pomoć. Puls i disanje normalni. Težina tri kilograma. Kada sam prvi put došla ovamo, nije mi padalo na pamet..." Ona iznenada zastade, neočekivano ponesena osećanjima. Kada je nastavila, glas joj je bio blaži. "Obistinila se sva alhemija za pravljenje zlata, stvaranje života." Ona lupnu gumenu cevčicu i pređe na svoj uobičajen grub način govora. "Hranimo je intravenozno. Videćete da nema nagon za normalnim sisanjem. Moraćete je naučiti."

"Natovarili ste nam priličan posao", reče Hanter, ne ravnodušno, ali već zabrinut za formalne odgovornosti.

"Ja sam vam natovarila ljudski život koji su stvorila ljudska bića. Prirodi je bilo potrebno dve hiljade miliona godina da obavi takav posao; nama je bilo potrebno četrnaest meseci."

Hanter ponovo poprimi svoj zvanično uljudan način ophođenja.

"Dozvolite da budem prvi koji će vam čestitati."

"Kažete to kao da sam se stvarno porodila", reče Doni, uspevajući i da frkne i da se nasmeši u isto vreme.

Malo stvorenjce u komori kao da je bujalo od intravenozne hrane. Raslo je otrpilikе dva i po centimetra na dan, i bilo je očigledno da neće proći kroz uobičajen stadijum detinjstva ljudskog stvora. Džirs je obavestio generalnog direktora za istraživanja u Ministarstvu odbrane da će, pod ovakvim okolnostima, ono dostići potpun stas odraslih za tri do četiri meseca.

Zvanična reakcija na celokupan događaj bila je mešavina ponosa i tajanstvenosti. Generalni direktor zatražio je potpun izveštaj, klasifikujući ga u kategoriju strogo poverljivih dokumenata. Predao ga je Ministarstvu za odbranu, koje ga je u sažetom obliku prenelo zaprepašćenom i zbunjenom predsedniku vlade. Kabinet je

obavešten u okvirima najstriktnije poverljivosti, a Ratklif se vratio u svoju kancelariju u Ministarstvu nauke potresen i u nedoumici šta da preduzme dalje. Posle dužeg razmatranja, on naloži Ozbornu da pismeno zatraži od Fleminga samostalan izveštaj.

Fleming je odgovorio u dve reči: "Ubite je!"

U dogledno vreme pozvali su ga u Džirsovu kancelariju i zatražili da položi račune.

"Ne bih rekao", reče Džirs čkiljeći iza naočara kroz uske proreze između kapka, "da vi imate bilo kakve veze sa ovim."

Fleming udari pesnicom o glomazni sto.

"Jesam li ja još član ekipe?"

"U izvesnom smislu jeste."

"Onda ćete me možda saslušati. Ono stvorenje može da liči na ljudsko biće, ali ono to nije. Ono je dopuna mašinerije, kao i ona druga kreatura, samo je znatno razvijenije."

"Na čemu se zasniva ta teorija?"

"Zasniva se na logici. Prvo biće predstavljalo je prvi pokušaj da se stvori organizam kao naš i stoga prihvatljiv za nas. Ovo je bolji hitac, zasnovan na većem broju podataka. Radio sam na podacima i znam koliko je to hotimično."

Džirs malo razmače kapke. "I pošto ste ostvarili ovo čudo, vi predlažete da ga ubijemo?"

"Ako to ne učinite sada, više nikada nećete biti u mogućnosti."

"Ljudi će misliti da je to ljudsko biće. Reći će da ga mi ubijamo. Ono će imati nas - mašinerija će nas imati - tamo gde ona želi."

"A ako ne poslušamo vaš savet?"

"Onda je držite što dalje od kompjutera."

Džirs je za trenutak sedeo bez reči, svetlucajući naočarima. Tada ustade da bi okončao sastanak.

"Vi ste ovde samo na osnovu prećutne dozvole, Fleming, i ne uživajte naklonost ministra za nauku. Odluka u ovom slučaju ne zavisi od vas nego od mene. Biće učinjeno ono što ja budem ocenio kao najbolje, a tako ćemo postupiti i sada."

9. UBRZANJE

Devojka se, saobrazno Džirsovom predskazanju, potpuno razvila za četiri meseca. Većinu toga vremena provela je u komori s kiseonikom, mada su sve više produžavali periode za vreme kojih su je učili normalnom disanju. Krajem prvog meseca prestali su da je hrane preko creva i prešli su na hranjenje iz boce. Sem tog nije učinjeno ništa drugo što bi podstaklo njen um, a ona je ležala nepokretno kao novorođenče, buljeći u tavanicu. Džirsa je pomalo zbunjivao tok njenog razvoja, ali kad je dostigla visinu od 170 cm, do kada je postala već sasvim razvijena mlada žena, ona prestade da raste.

"Sasvim zgodno ženče", reče Hanter obliznuvši se.

Džirs nije dozvoljavao nikome da je vidi izuzev Hantera, Doni i njihovih asistenata. On je svakodnevno slao poverljive izveštaje Ministarstvu za odbranu, a dva puta ga je posetio i generalni direktor za istraživanja, s kojim je kovao planove za njenu budućnost. Bile su preduzete sve moguće mere da se njeno postojanje održi u tajnosti; oko kompjutera i u laboratorijskom bloku danonoćno su se smenjivale straže, a svi koji su bili upoznati sa njenim postojanjem bili su obavezni da to zadrže za sebe. Sem Rajnharta koji je za nju neslužbeno saznao od Ozborna, i nekolicine starijih službenika i političara u Londonu, niko izvan istraživačke ekipe u Tornesu nije znao ništa o njoj.

Fleming je, po Džirsovom mišljenju, bio najsumnjiviji u čitavoj grupi i Džudi je dobila poseban nalog da motri na njega. Njih dvoje bukvalno jedva da su progovorili od prošlog proleća. On je jednom, mrzovoljno i mlako, pokušao da joj se izvini, što je ona presekla u samom začetku; od tada, kad bi se sreli u logoru, nisu obraćali pažnju jedno na drugo. Najzad, reče ona sebi, ona nije ni motrila na njega - činjenica da se on ogradio od Doninog eksperimenta koji je posle Bridžerove smrti spadao u njenu nadležnost, značila je da on više nije prvenstveno njena briga. Ma koliko da ju je grizla savest zbog prošlosti, to je bilo prekriveno anestezijom nekakve ravnodušne apatičnosti. Ali, sada je bilo drugačije.

Prikupivši svu svoju odlučnost, ona ga potraži u prostoriji kompjutera, osećajući neku čudnu mlitavost u nogama. Pruži mu list sa instrukcijama.

"Hoćeš li da pročitaš ovo", reče bez ikakvog uvoda.

On ga letimice pogleda i vrati joj. "Ovo je dokument Ministarstva odbrane - ti ga čitaj. Ja biram šta dodirujem."

"Odnosi se na bezbednost novog bića", izusti ona sa naporom, uzmičući pred njegovim napadom. Fleming se nasmeja.

"Tebe to zabavlja..." upita ona. "Ja ću biti odgovorna za njegovu bezbednost."

"A ko će biti odgovoran za tvoju?"

"Džone!" Džudino lice prekri se rumenilom. "Da li uvek moramo biti na suprotnim stranama?"

"Tako nekako ispada, zar ne?" reče on tonom koji je izražavao mešavinu neke vrste saosećanja i ravnodušnosti. "Na žalost, to tvoje dragoceno biće je za mene poslednja briga."

"Ono nije moje. Ja obavljam svoj zadatak. Nisam tvoj neprijatelj."

"Nisi. Ti samo spadaš u onu vrstu devojaka koje se muvaju unaokolo." On se bespomoćno osvrte po sobi. "E, pa ja sam rekao šta sam imao da kažem!"

Ona učini poslednji pokušaj da mu se približi. "Kao da je prošla večnost od kad smo jedrili."

"I jeste."

"Ostali smo kakvi smo i onda bili."

"U jednom drugačijem svetu." On se pokrenu kao da želi da ode.

"Isti je to svet, Džone."

"U redu, ti im to reci."

Naiđe Hanter. "Izvodimo je."

"Koga?" Fleming se sa olakšanjem okrete od Džudi.

"Devojčicu - iz njene komore s kiseonikom."

"Je li to odobreno?" upita Džudi.

"Ovo je izuzetna prilika - priređujemo svečani izlazak." Hanter joj uputi bljutav seksi osmeh i ode u drugu prostoriju. Fleming pogleda za njim ogorčeno.

"Živo čudovište u prirodnoj veličini isporučeno u nagradnom pakovanju."

Džudi se iznenadi videvši ga kako se kikoće. Oseti da su se njih

dvoje iznenada znatno približili jedno drugom. "Odvratan mi je taj čovek. Kako je snishodljiv."

"Nadam se da će je ubiti", reče Fleming. "Verovatno je dovoljno loš lekar."

Zajedno prođu kroz laboratoriju. Hanter je nadgledao otvaranje donjeg dela komore s kiseonikom pod Doninim budnim okom. Ispod komore nalazio se uzan krevet na točkovima koji su sada dva asistenta pažljivo pomicala napred. Ostali su stajali unaokolo dok se krevet polako pojavljivao i na njemu potpuno odraslo stvorenje - devojka: najpre njena stopala prekrivena čaršavom, a onda telo, takođe pokriveno. Ležala je na leđima, a kada joj otkriše lice, Džudi zinu od zaprepašćenja. Imala je lepo i izražajno široko lice sa visokim jagodicama - baltička fizionomija. Njena duga svetla kosa bila je rasuta po jastuku, oči su joj bile zatvorene, a disala je ujednačeno, kao da spava. Ličila je na neku rafiniranu plavokosu verziju Kristine.

"To je Kristina!" prošapta Džudi. "Kristina."

"Nemoguće", odvrati osorno Hanter.

"Postoji izvesna površna sličnost", priznade Doni.

Hanter joj odbrusi. "Izvršili smo autopsiju one druge devojke. Sem toga, ona je bila smeđa."

Džudi se okrete Flemingu.

"Da li je ovo neka užasna šala?"

On odrečno odmahnu glavom. "Ne dozvoli da te obmane. Ne dozvolite da obmane bilo koga od vas. Kristina je mrtva. Kristina je bila samo uzorak."

Svi su ćutali kao zaliveni u trenutku kada Doni opipa devojčin puls i naže se razgledajući njeno lice. Ona otvori oči i pogleda odsutno u tavanicu.

"Šta to znači?" upita Džudi. U sećanju joj je još bio lik mrtve Kristine, a ipak ovo je bilo nešto živo, do u detalje nalik na nju.

"To znači", reče Fleming kao da odgovara svima njima, "da je kompjuter napravio kopiju ljudskog bića. U nekim stvarima je izgrešio - u boji kose, na primer - ali je u celini prilično dobro obavio posao. Ljudska anatomija može se izraziti ciframa, što je kompjuter i učinio, a onda ih je dao nama da ih preobratimo u prvobitno stanje."

Hanter pogleda u Doni i daje znak asistentima da odguraju krevet u

susedno odeljenje.

"U svakom slučaju, on nam je dao ono što smo tražili", reče Doni.

"Mislite? Važan je mozak, a ne telo. Kompjuter nije napravio ljudsko biće - napravio je strano biće koje liči na ljudsko."

"Doktor Džirs nas je upoznao sa vašom teorijom", reče Hanter odlazeći da bdi nad devojčinim krevetom. Doni se jedan trenutak kolebala pre no što pođe za njima.

"Možda si u pravu", reče ona. "U tom slučaju biće sve još zanimljivije."

Fleming se obuzdavao sa očiglednim naporom. "Šta nameravate da uradite sa tim?"

"Nameravamo da ga obrazujemo - to jest nju."

Fleming se okrenu i iziđe iz laboratorije u prostoriju kompjutera, a Džudi pođe za njim.

"Čega tu ima rđavog?" upita ona. "Svako drugi..."

On je pogleda i reče: "Kada viša inteligencija susretne nižu ona je uništava. Eto to je rđavo. Čovek gvozdene doba uništio je čoveka kamenog doba; bledoliki su potukli Indijance. Šta je ostalo od Kartagine kada su je Rimljani sredili?"

"Pa je li to u krajnjoj liniji loše?"

"Loše je po nas."

"Zašto bi to..."

"Jaki su uvek nemilosrdni prema slabima."

Ispitujući teren, ona položi ruku na njegov rukav. "Onda slabi treba da se drže jedni drugih."

"O tome je trebalo ranije da misliš", reče on.

Džudi je digla ruke od daljih pokušaja u vezi s njim; ponovo je živela za svoj račun, prepustivši ga vlastitim preokupacijama i sumnjama.

Proleće je kasnilo te godine. Loše i tmurno vreme koje je bilo u skladu sa tmurnim i turobnim raspoloženjem koje je vladalo u logoru, potraja do kraja aprila. Izuzimajući Donin eksperiment, ništa nije išlo kako treba. Džirsovo stalno osoblje i ekipe za razvoj projektila radili su naporno, ali bez nekog značajnog uspeha; probnih lansiranja bilo je više nego ikad, ali ona nisu davala nikakve stvarno zadovoljavajuće rezultate. Posle svakog neuspelog pokušaja, sivi ostaci oblaka nad Atlantikom ponovo su natkrivali rt, kao da su

predočavali da se nikada ništa neće izmeniti niti usavršiti.

Jedino se stvorenje u obličju devojke rascvetavalo poput egzotične biljke u staklenoj bašti. Jedno krilo Doninih laboratorija bilo je pretvoreno u bolnički blok, sa stambenim prostorijama za devojku. Tu su je dvorili i pripremali za njenu ulogu kao neku princezu iz bajke. Zvali su je Andromeda prema mestu odakle je poticala. Učili su je da jede i pije, da sedi i da se kreće. U početku je sporo učila kako da koristi svoje telo - nije imala, kako reče Doni, nijedan od normalnih dečjih instikata za fizički razvoj - ali uskoro postade jasno da ona poseduje neverovatnu sposobnost sticanja znanja. Nikad joj se nije moralo ponavljati. Kada bi jednom sagledala mogućnosti u bilo kojoj oblasti, ona bi ovladala time bez kolebanja i napora.

Tako je bilo i u pogledu govora. U početku je izgledalo kao da ga uopšte nije svesna. Nikada nije plakala kao normalna novorođenčad i morali su da primene metod kojim se uče govoru gluvonema deca - podsticanje svesti o vibracijama glasnih žica i o efektima tih vibracija. Ali čim je shvatila čemu služi govor, učila je onom brzinom kojom su joj oni sricali nove reči. Za nekoliko nedelja postala je obrazovana, komunikativna osoba.

Tokom nekoliko nedelja takođe je naučila i da se kreće kao ljudsko biće, pomalo nezgrapno, kao da joj se telo pokreće prema uputstvima, a ne kao da njime upravlja njena sopstvena volja, ali graciozno i nimalo nespretno. Najveći deo vremena provodila je pod okriljem svoje svite, mada su je svakoga dana kad nije padala kiša izvodili u pustaru u zatvorenim kolima i puštali je da se pod naoružanom pratnjom i van domašaja bilo čijeg pogleda, bilo izvan ili unutar logora, prošeta na svežem vazduhu.

Nikada se nije ni na šta žalila, ma čemu da su je podvrgavali. Podnosila je medicinske preglede, podučavanje i stalan nadzor kao da nije imala sopstvene volje ili želja. U stvari, ona nije pokazivala uopšte nikakve emocije sem gladi pre jela i umora pri smiraju dana, pa i tada je to bio fizički umor a ne psihički. Uvek je bila blaga, uvek popustljiva i veoma lepa. Ponašala se, u stvari, kao da je u snu.

Džirs i Doni su tempo njenog obrazovanja podesili tako da se za vreme koje bi odgovaralo vremenu potrebnom da se održi neki letnji kurs obuhvati celokupan univerzitetski plan. Kada je jednom shvatila osnove decimalne aritmetike, ona više nije imala teškoća s

matematikom. Računala je kao računska mašina; baratala je brojevima hitrom logikom nekog računara i nikada nije grešila. Bila je sposobna da drži u glavi najsloženije progresije, ne osećajući nikakav napor. Što se tiče ostalih predmeta, bila je puna činjenica kao enciklopedija. Džirs i nastavnici koje su dovodili u Tornes, u beskrajnom i, po učenosti, impresivnom nizu - ne da bi neposredno nju podučavali, jer za nju niko nije smeo da zna, već da bi upravili njene instruktore - postavili su temelje jednom opštem, nespecijalizovanom nivou znanja, tako da je do kraja ovog kursa, potkraj leta, teorijski znala o svetu koliko i neki inteligentan i lucidan svršeni školarac. Jedino su joj potpuno nedostajali ljudsko iskustvo i spontan stav prema životu. Mada je bila čila i prilično komunikativna, ostavljala je utisak kao da korača i govori u snu.

"U pravu si", priznade Doni Flemingu. "Ona nema mozak, ona ima računar."

"Zar to nije isto?" On pogleda u vitku plavušu koja je sedela i čitala za stolom u prostoriji određenoj da bude njena soba.

Bila je to jedna od retkih Flemingovih poseta Doninim prostorijama. Laboratorija je bila ispražnjena i pretvorena u niz soba koje su izgledale kao sobe u brošurama o uređenju stanova, sa devojkom kao jednim od komada pokućstva.

"Ona je nepogrešiva", reče Doni. "Ona ne zaboravlja. Nikada ne greši. Već sada zna više od većine ljudi."

Fleming se namršti. "A vi ćete je puniti informacijama dok ne bude znala više i od vas."

"Verovatno. Ljudi koji su za nas zaduženi imaju neke planove u vezi s njom."

Džirsov plan bio je sasvim providan. Gorući problemi odbrambene mašinerije nisu rešeni uprkos tome što je za njihovo rešavanje korišćen i novi kompjuter. Glavna teškoća je bila u tome što u stvari nisu znali kako da ga koriste. Preuzimali su ga od Fleminga na nekoliko sati dnevno i uspevali su da vrlo brzo dobiju priličan broj proračuna, ali nisu pronašli način da iskoriste njegov stvarni potencijal, ili da iskoriste njegov neizmerni intelekt za rešavanje problema koji se ne bi izražavali preko cifara. Ako bi, kako je smatrao Fleming, bića stvorena uz pomoć ove mašinerije bila njoj slična, onda bi bilo moguće iskoristiti jedno od njih kao posrednika.

Prvo čudovište očigledno nije bilo sposobno da saopšti kompjuteru ljudske zahteve, ali devojka je bila nešto drugo. Ako bi ona mogla da se iskoristi kao posrednik, onda bi se moglo postići nešto veoma uzbudljivo.

Ministar za odbranu nije imao ništa protiv ove zamisli, i mada je Fleming upozorio Ozborna kao što je upozoravao i Džirsa, Ozborna nije imao ovlašćenja koja su imali ljudi na vlasti. Fleming je mogao jedino da posmatra sa strane kako učinak mašinerije nerazumno koriste ljudi koji ne obraćaju pažnju na njegove primedbe. Njemu samom ostalo je jedino neuhvatljivo logičko stanovište prema kome se upravljao. Ako je grešio, onda je grešio od samog početka, a i sam život bio je drugačiji nego što je on zamišljao. Ali ako je bio u pravu, onda su srljali u veliku nesreću.

On se našao u prostoriji kompjutera kada su Džirs i Doni prvi put tamo uveli devojku.

"Za ime boga!" On pogleda u Džirsa pa u Doni, krajnje i beznadežno molećivo.

"Čuli smo vaše mišljenje, Fleming", reče Džirs.

"Onda je ne puštajte ovamo."

"Ako imate nešto protiv, žalite se ministru." On se okrete vratima. Doni sleže ramenima; njoj se činilo da Fleming diže buku ni oko čega.

Džirs je pridržavao vrata dok je Andromeda ulazila u pratnji Hantera, koji je išao postrance i malo iza nje, tako da su izgledali kao ličnosti iz nekog romana Džejn Ostina. Andromeda se kretala nezgrapno, ali bila je sasvim budna. Lice joj je bilo spokojno, a oči kao da su upijale sve što su videle. Sve je bilo nekako svečano i nestvarno kao da se spremaju da zaigraju menuet.

"Ovo je kontrolna prostorija kompjutera", reče joj Džirs, dok je stajala gledajući oko sebe. Govorio je kao dobrodušan, ali strog roditelj.

"Pričao sam vam o njoj, sećate li se."

"Zašto bih zaboravila?"

Iako je govorila polako i bombasto, njen glas je, kao i njeno lice, bio izražajan i prijatan.

Džirs je proveo kroz sobu. "Ovo je ulazna jedinica. Jedini način na koji možemo ubaciti informaciju u kompjuter jeste taj da je ovde otkucamo. To nam odnosi mnogo vremena."

"Tako mora." Razgledala je tastaturu sa nekim ravnodušnim interesovanjem.

"Ako želimo da opštimo sa njim", nastavi Džirs, "najbolje što možemo da učinimo jeste to da odaberemo nešto iz izlazne jedinice, zatim da mu to opet vratimo."

"To je veoma nespretno", reče ona sporo.

Doni priđe i stade s njene druge strane. "Kiklop iz one druge sobe može neposredno da se uključi pomoću ovog koaksijalnog kabla."

"Da li želite da ja to uradim?"

"Želimo da saznamo", reče Džirs.

Devojka podiže pogled i primeti da je Fleming posmatra. Ranije ga nije sretala; zurila je u njega bez ikakvog izraza na licu.

"Ko je to?"

"Doktor Fleming", reče Doni. "On je konstruisao kompjuter."

Devojka mu nezgrapno priđe i ispruži ruku.

"Milo mi je." Govorila je kao da ponavlja lekciju. Fleming ne prihvati pozdrav, nego je i dalje buljio u nju. Ona mu je, ne trepnuvši, uzvraćala pogled i, malo zatim, spustila ruku.

"Mora biti da ste pametan čovek", izgovori ona monotono.

Fleming se nasmeja. "Zašto to činite?"

"Šta?"

"Smejete se - da li se tako kaže?"

Fleming sleže ramenima. "Ljudi se smeju kada su srećni, a plaču kada su tužni. Ponekad se smejemo i kada smo nesrećni."

"Zašto?" Ona je i dalje zurila u njegovo lice. "Šta znači srećan ili tužan?"

"To su osećanja."

"Ja ih nemam."

"Svakako. Nećete ih ni imati."

"A zašto ih vi imate?"

"Zato što smo nesavršeni." Fleming joj uzvрати pogled kao da je izaziva. Džirs se nestrpljivo uzvrpolji.

"Fleming, da li ovo radi kako treba? Na razvodnoj tabli ne vidi se ništa."

"Koje je razvodna tabla?" upita ona okrenuvši se. Džirs joj pokaza, a ona se zagleda u nizove neupaljenih sijalica, dok su joj Džirs i Doni davali objašnjenja o njoj i o nameni priključaka.

"Želeli bismo da stanete između njih", reče on.

Ona slobodno priđe tabli. Kad se približila, sijalice počеше da svetlucaju. Ona stade.

"U redu je", reče Doni. Džirs skide obloge sa priključaka i reče devojci da se pomeri napred. Fleming ju je napregnuto posmatrao, ne govoreći ni reči. Ustežući se, ona priđe, napetog i ukočenog lica. Kada stiže do ploče, stade sa glavom između priključaka, po desetak centimetara postrance udaljenim od sebe, a sijalice počеше ubrzano da se pale i gase. Prostoriju ispuni zujanje uređaja u kompjuteru. Iako joj to nisu rekli, ona lagano podiže ruku prema pločama.

"Sigurni ste da je neutralizovan?" Džirs pogleda zabrinuto u Fleminga.

"Sam se neutrališe."

Kada devojka rukama dodirnu metalne ploče, ona uzdrhta. Stajala je, bleđa, kao u zanosu, a onda pođe zateturavši se. Doni i Džirs je prihvatiše i pomogoše joj da sedne u stolicu.

"Je li sve u redu sa njom?" upita Džirs.

Doni klimnu glavom. "Ali pogledajte ovo?"

Sve sijalice na ploči jako su svetlele, a zujanje kompjutera postade glasnije nego ikada dotad.

"Šta se dogodilo?"

"Govori mi", reče devojka, "Zna za mene."

"Šta kaže?" upita Doni. "Šta zna o tebi? Kako govori?"

"Mi... mi saobraćamo."

Džirs pogleda neprijatno iznenađen. "Preko cifara?"

"To se može izraziti i ciframa", reče ona zureći tupo ispred sebe.

"Trebalo bi mnogo vremena da se to objasni."

"A možete li vi da saobraćate...?" Snažna eksplozija u susednoj prostoriji prekide Doni. Sijalice na razvodnoj tabli se pogasiše, a zujanje prestade.

"Šta li se to dogodilo sa njim?" upita Džirs.

Fleming se okrete, ne odgovorivši mu, i ode brzo do prvog laboratorijskog krila u kome je bila smeštena nakaza u svojoj posudi. Iz kontaktnih žica iznad posude dizao se dim. Kad ih on izvuče, njihovi krajevi su bili crni, a dronjci ugljenisanog tkiva visili su sa njih. Pogleda u posudu stisnuvši usta u tanku liniju.

"Šta mu se dogodilo?" upade Doni praćena Džirsom.

"Ubijen je električnom strujom." Fleming zamlatara ostacima pred njom. "Došlo je do još jednog pražnjenja, i to ga je ubilo."

Džirs proviri u posudu i odskoči zgađen.

"Šta ste uradili sa kontrolnicima?" upita on.

Fleming baci ugljenisane ostatke provodnika. "Ništa nisam uradio. Kompjuter zna kako da prilagodi sopstveni napon - zna kako da sagori tkivo - zna kako se ubija."

"Ali zašto?" upita Džirs.

Svi instinktivno pogledaše na vrata prostorije kompjutera. Tamo je stajala devojka.

"Jer je to bila ona." Fleming joj priđe ljutito isturivši donju vilicu. "Vi ste mu rekli, zar ne? On zna da sada ima boljeg roba. Nije mu više potrebno to jadno stvorenje. To je rekao, je li tako?"

Ona je gledala pravo u njega. "Jeste."

"Eto vidite!" okrete se Džirsu. "Imate ubicu. Bridžer je možda bio žrtva nesrećnog slučaja, možda i Kristina, mada bih ja to nazvao ubistvom bez predumišljaja. Ali ovo je bilo obično ubistvo s predumišljajem."

"U pitanju je samo jedno primitivno stvorenje", reče Džirs.

"I suvišno!" Fleming se okrete devojci. "Je li tako?"

"Jeste, u izvesnom smislu", odgovori ona.

"A sledeći put možda ćete vi biti suvišni - ili ja, ili bilo ko drugi od nas?"

Ona je i dalje stajala, nepokretna i bezizražajna. "Mi smo samo uklanjali nepoželjan materijal."

"Mi?"

"Kompjuter i ja." Ona dodirnu prstima glavu. Flemingove oči poprimiše strog izraz.

"Vi ste isti, zar ne? Zajednička inteligencija."

"Da", reče ona muklo. "Ja razumem..."

"Onda shvatite ovo!" Fleming je govorio glasno i uzbuđeno, unoseći joj se u lice. "Ovo je jedno obaveštenje: rđavo je ubijati!"

"Rđavo? Šta znači rđavo?"

"Vi ste u svoje vreme govorili o ubijanju", reče Džirs.

"Oh, bože!" reče Fleming besno. "Zar ovde niko nije pri čistoj svesti?"

Još trenutak je zurio u Andromedu, a onda, gotovo trčeći, odjuri iz

prostorije.

Bulderšo Fel se gotovo nimalo nije izmenio od vremena kada je Rajnhart prvi put poveo Džudi da joj ga pokaže. Trava i vres prekrili su brazgotine koje su građevinari ostavili za sobom u okolnoj pustari, a niz zidove zgrada, iznad kojih su se za vreme zimskih nepogoda prelivali oluci, spuštale su se tamne pruge; ali prostrani svod je još nepomično lebdeo iznad velikog udubljenja, a u glavnom bloku opservatorije su uređaji i osoblje i dalje spokojno i metodično obavljali svoj posao. Harvi je još bio za kontrolnim stolom, ograđen sa obeju strana pultovima za vođenje i uređajima za proračunavanje koji su zaklanjali široki prozor, a fotografije zvezda još su visile po zidovima, mada više nisu bile tako razgovetne i nove kao ranije.

Jedini znak tugaljivog posla kojim su bili zaokupljeni bila je ogromna zastakljena zidna mapa sveta na kojoj su pisaljkom kojom se slika na porculanu označeni projektili u orbiri. Ona je odavala ono što je prividan mir ovog mesta skrivao - strepnju i grozničavost kojima su bila praćena njihova posmatranja putanja na nebu iznad njih, putanja kojih je neumitno bivalo sve više. Rajnhart se odnosio prema njima kao da su u pitanju predskazanja propasti, radeći danonoćno sa laboratorijskom ekipom, hvatajući svaku novu putanju kako bi se koja letelica vinula u orbitu, i šaljući sve hitnije i sumornije izveštaje u Vajthol.

Tokom proteklih meseci otkrivene su putanje bezmalo stotine zlokobnih neidentifikovanih projektila i ustanovljeno je da se prostor sa koga su lansirani nalazi negde u okeanu: u trouglu stranica dugih nekoliko stotina milja, sa temenima u Mandžuriji, Vladivostoku i na severnim ostrvima Japana. Nijedna od susednih zemalja nije ih priznavala za svoje. Kako reče Vandenberg, mogli su pripadati bilo kojoj od ove tri članice Ujedinjenih nacija.

Vandenberg je često posećivao teleskop i vodio je duge i jalove razgovore sa Rajnhartom. Jedino što su mogli objektivno da zaključe na osnovu svojih nalaza bilo je to da su u pitanju letelice sa pogonom, lansirane sa oko četrdeset stepeni severne širine, između sto trideset i sto pedeset stepeni istočne dužine, i da preleću iznad Rusije, zapadne Evrope i Britanskih ostrva brzinom od oko dvadeset pet hiljada kilometara na čas, na visini između pet stotina šezdeset i

šest stotina pedeset kilometara. Posle Britanije obično su preletale severni Atlantik, Grenland i polarni krug severno od Kanade, verovatno se uključujući u svoju putanju u istoj oblasti, iznad Severnog kineskog mora. Ma kakva da je bila njihova maršruta, skretale su da bi preletele Englesku ili Škotsku: njima se očigledno moglo upravljati, i one su očigledno sasvim hotimice usmeravane ka ovoj maloj meti. Mada se o njihovoj veličini ili obliku nije znalo ništa pouzdano, one su emitovale signal koji je omogućavao njihovo praćenje bez sumnje, bile su dovoljno velike da bi mogle biti snabdevene nuklearnim punjenjem.

"Ne znam čemu služe"; priznade Rajnhart. One su ga prosto opsedale. Ma kako da je bio nezadovoljan razvojem prilika u Tornesu, sada je bio sasvim zaokupljen ovim novim i neočekivanim obrtom događaja.

Vandenberg je imao uverljive i razumne teorije. "Njihova svrha sastoji se u tome da neko na Istoku želi da nam stavi do znanja kako su oni tehnički iznad nas. Paradiraju njima iznad naših glava da bi pokazali svetu kako nemamo načina da im vratimo milo za drago. Novi vid zveckanja sabljom."

"Ali zašto uvek iznad ove zemlje?"

Vandenberg kao da je pomalo žalio profesora. "Zato što ste dovoljno mali, a dovoljno značajni da biste predstavljali neku vrstu talaca. Ovo ostrvo je oduvek predstavljalo dobru metu."

"Pa", Rajnhart mahnu glavom prema mapi na zidu. "Eto vam dokaza. Zar Zapad to neće izneti pred Savet bezbednosti?"

Vandenberg odmahnu glavom. "Neće dokle god se možemo pogađati sa pozicija sile. Oni bi jedva dočekali da mi cmizdreći otrčimo pred Ujedinjene nacije i priznamo našu slabost. Tada bi nas imali u svojim rukama. Ono što je nama potrebno jeste neko sredstvo za odbranu."

Rajnhart kao da je bio skeptičan. "Šta preduzimate u vezi sa tim?"

"Napredujemo što brže možemo. Džirs ima teoriju..."

"Oh, Džirs!"

"Džirs ima teoriju", Vandenberg ne obrati pažnju na ovu upadicu, "da bismo prilično brzo došli do rešenja ukoliko bismo uspeli da spregnemo ono žensko stvorenje sa vašim kompjuterom."

"Ono je bio moj kompjuter", reče Rajnhart kiselo. "Želim vam mnogo

uspeha."

Iduće noći posle Vandenbergovog odlaska pojavi se Fleming. Te večeri Rajnhart je radio do kasno u noć, pokušavajući da utvrdi poreklo signala sa Zemlje koji su dovodili do toga da sateliti promene kurs u orbiti, dok ne začu prporenje iz auspuha Flemingovih kola. Fleming se bezmalo osećao kao da je ponovo došao kući; poznata prostorija, Harvi za kontrolnim stolom, malena, skladna, očinska figura profesora koji ga čeka raširenih ruku. Od sve trojice, Fleming je izgledao najiscrpljeniji.

"Ovde sve izgleda tako razborito." On se osvrte po velikoj urednoj prostoriji. "Spokojno i čisto."

Rajnhart se nasmeši. "Trenutno nije baš naročito razborito."

"Možemo li da razgovaramo?"

Rajnhart ga povede do udobnih stolica namenjenih posetiocima, oko omanjeg stola u stražnjem delu opservatorije. "Rekao sam ti preko telefona, Džone, da ja tu ništa ne mogu da učinim. Nameravaju da koriste to biće kao dodatak kompjuteru za Džirsov rad na projektilima."

"Što se upravo poklapa sa njegovim željama."

Rajnhart sleže ramenima. "Sada to više nije u mom delokrugu."

"To nije ni u čijem delokrugu. Ja se samo zubima hvatam za slamku. Sve one priče kako ćemo moći da ga isključimo kad god nam se prohte - e pa više ne možemo, je li tako?" Fleming se nervozno poigravao kutijom šibica koju je izvadio da bi pripalio cigaretu. "Sada je on svoj gazda. Ima svoje zaštitnike - svoje saveznike. Da je onaj stvor koji liči na ženu, kojim slučajem stigao nekim vasijskim brodom, do sada bi ga već uništili. Smatrali bi ga onim što jeste. Ali pošto je podmetnut na mnogo delikatniji način, pošto mu je dato ljudsko obličje, prihvaćen je zahvaljujući svojoj spoljašnosti. Beskorisno je apelovati na Džirsa ili onu gomilu; i to sam pokušao. Profo, ja se bojim."

"Svi se mi bojimo", reče Rajnhart. "Što više otkrivamo o svemiru, sve smo preplašeniji."

"Čujte." Fleming se značajno naže napred. "Mućnimo malo glavom. Ta mašinerija - taj zametak mozga nekog drugog sveta - otpisala je sopstveno jednooko čudovište. Otpisala je Kristinu. Otpisaće i mene ako mu stanem na put."

"Onda mu se sklanjaj s puta", reče Rajnhart umorno. "Ako si u opasnosti, sada mu se sklanjaj s puta."

"U opasnosti!" Fleming frknu. "Mislite li da želim da umrem na neki užasan način, poput Denisa Bridžera, radi vlade ili Intela? Ali ja sam sledeći na listi. Ako me isteraju, ili ubiju, šta će biti posle?"

"U ovom trenutku je pitanje šta će biti prvo." Rajnhart je govorio kao lekar koji se suočio sa beznadežnim slučajem. "Ne mogu ti pomoći, Džone."

"A Ozborn?"

"On više ne drži uzde u svojim rukama."

"Može nagovoriti svoga ministra da ode do predsednika vlade."

"Predsednika vlade?"

"On prima platu, zar ne?"

Rajnhart odmahnu glavom: "Nemaš šta da pokažeš, Džone."

"Imam neke dokaze."

"Sumnjam da je iko od njih raspoložen da ih sasluša." Rajnhart mahnu malom rukom prema mapi na zidu. "To nas brine u ovom trenutku."

"Šta time postižete?"

Rajnhart mu reče. Fleming je sedeo slušajući, napregnut i utučen, gnječeći prstima kutiju od šibica.

"Ne možemo uvek prednjačiti, zar ne?" Odbijao je profesorova objašnjenja. "Sa ljudskim bićima možemo barem postići sporazum."

"Kakvu vrstu sporazuma?" upita Rajnhart.

"Nije važno kakvu vrstu sporazuma - kad se uporedi sa onim sa čime ćemo se verovatno suočiti. Bomba je brza smrt za civilizaciju, ali sporo podjarmljivanje planete..." Glas mu se prekide.

Predsednik vlade nalazio se u svojoj hrastovinom obloženoj sobi u Donjem domu. Bio je to stariji gospodin, sportskog izgleda, sa svetlucavim plavim očima. Sedeo je u sredini velikog stola koji je zapremao pola prostorije, slušajući ministra odbrane. Sunčevi zraci blago su prolazili kroz prozorska okna podeljena po sredini. Neko zakuca na vrata, usled čega se ministar odbrane namršti. Bio je to prodoran mlađi čovek koji nije trpeo uznemiravanja.

"Aa, evo stižu i naučnici." Predsednik vlade se srdačno nasmeja kad uvedoše Ratklifa i Ozborna. "Vi ne poznajete Ozborna, zar ne,

Bardete?"

Ministar odbrane ustade i mehanički se rukova. Predsednik vlade im dade znak da sednu.

"Zar nije veličanstven dan, gospodo? Sećam se, bilo je isto ovako za vreme Denkerka. Izgleda da sunce uvek propraća smeškom nacionalne nesreće." Okrenu se Bardetu: "Hoćete li vi da izvedete početni udarac, drago momče?"

"Reč je o Tornesu", reče Bardet Ratklifu. "Želimo da preuzmemo kompjuter - i sve što je u vezi sa njim. U principu smo se složili, zar ne? A predsednik vlade i ja mislimo da je došlo vreme za to."

Ratklif ga pogleda bez naklonosti. "On vam je i do sada bio dostupan."

"Sada nam treba više od toga, je li tako, gospodine?" Bardet se obrati predsedniku vlade.

"Treba nam novi presretač, gospodo, i to što pre." Iza prijatnog i nehajnog, prilično staromodnog ponašanja probijale su se odlučnost i poslovnost. "Devet stotina četrdesete imali smo 'spitfajere', ali u ovom trenutku ni mi niti naši zapadni saveznici nemamo bilo šta čime bismo naudili tim napravama koje preleću preko nas."

"I nikakvih izgleda za tako nešto", upade Bardet, "pomoću konvencionalnih sredstava."

"Mogli bismo da saradujemo, zar ne?" upita Ratklif Ozborna, "u razvijanju nečega takvog?"

Bardet nije spadao u ljude koji gube vreme. "Možemo i sami da rukujemo njime ukoliko bismo sasvim preuzeli vaš uređaj u Tornesu i devojku."

"Kreaturu?" Ozborn izdiže svoju dobro istreniranu obrvu, ali mu predsednik vlade namignu umirujući ga.

"Doktor Džirs smatra da bismo, ukoliko iskoristimo tu tako čudnovato nastalu devojku kao tumača naših zahteva u odnosu na kompjuter i tumača njegovih proračuna, mogli prilično brzo da rešimo mnoge naše probleme."

"Ukoliko se može verovati njegovim namerama."

Predsednik vlade kao da se zainteresova. "Nije mi sasvim jasno na šta mislite."

"Neki od naših ljudi sumnjaju u njegove mogućnosti", reče Ratklif, ne savim ubeđen u ono što govori. Nijedan ministar ne voli da gubi

teren, čak i kad mora da koristi sumnjive argumente da bi ga zadržao. Predsednik vlade ga pozva u stranu.

"Oh, da, čuo sam o tome."

"Sve do sada, gospodine, to stvorenje bilo je predmet proučavanja naše ekipe", reče Ozborn. "Profesorka Doni..."

"Doni može da ostane."

"U ulozu savetnika", dodade brzo Bardet.

"A doktor Fleming?" upita Ratklif.

Predsednik vlade se ponovo okrete Bardetu. "Fleming bi bio koristan, zar ne?"

Bardet se namršti. "Biće nam potreban potpun nadzor i veoma solidna bezbednost."

Ratklif povuče poslednji adut. "Mislite li da je ona dorasla tome, ta devojka?"

"Nameravam da je propitam", reče predsednik vlade. On pritisnu jedno malo dugme na stolu i gotovo odmah zatim pojavi se jedan mladi džentlmen. "Molim vas zamolite doktora Džirsa da uvede svoju prijateljicu."

"Doveli ste je ovamo?" Raktlif prekorno pogleda u Ozborna, kao da je to bila njegova greška.

"Da, dragi mladiću." Predsednik vlade pogleda upitno u Ozborna.

"Da li je ona, ovaj...?"

"Izgleda sasvim normalno."

Predsednik vlade odahnu sa olakšanjem i ustade kada su se vrata otvorila da bi dočekaao Džirsa i Andromedu. "Uđite, doktore Džirs. Izvolite, mila moja."

Andromedi ponudiše stolicu nasuprot njemu. Sedela je spokojno, sa glavom malo nagnutom na stranu, ruku sklopljenih u krilu, kao neka daktilografkinja koja traži zaposlenje.

"Mora biti da vam sve ovo izgleda prilično čudno", reče predsednik vlade blago. Ona odgovori monotonim rečenicama.

"Doktor Džirs mi je objasnio."

"Da li vam je objasnio zbog čega vas je doveo?"

"Nije."

"Bardete?" Predsednik vlade odustade od daljeg ispitivanja.

Ratklif je zlovoljno posmatrao, a Bardet je sedeo na ivici stolice, naslonivši se laktovima na sto, stavivši vrhove prstiju i gledajući

preko njih prodorno u Andromedu.

"Ova država - poznajete li vi ovu državu?"

"Da."

"Ovu državu ugrožavaju orbitalni projektili."

"Mi znamo za orbitalne projekte."

"Mi?" Bardet je pogleda još prodornije.

Ona se nimalo ne uznemiri, niti njeno lice dobi bilo kakav izraz.

"Kompjuter i ja."

"Kako kompjuter zna?"

"Mi razmenjujemo informacije."

"Mi smo se i nadali da je tako", reče predsednik vlade. Bardet nastavi. "Mi imamo projekte presretače - rakete različitih vrsta - ali ništa što bi istovremeno posedovalo brzinu, domet i preciznost koji bi mogli da ih, ovaj..." Pokušao je da nađe pravi izraz u žargonu.

"Pogodi?" upita ona prosto.

"Tačno. Mi vam možemo dati potpune pojedinosti o njihovoj brzini, visini i pravcu kretanja; u stvari, možemo vam dati priličan broj podataka, ali nama je potrebno da nam se to prevede u odgovarajuće mehaničke termine."

"Da li je to teško?"

"Za nas jeste. Ono za čim mi težimo jeste neko veoma usavršeno presretačko oružje koje bi samo moglo da trenutno donosi odluke."

"Razumem."

"Mi bismo želeli da vi saradujete sa nama na tome", reče predsednik vlade nežno, kao da traži uslugu od nekog deteta. "Doktor Džirs će vam objasniti šta se od vas traži, a mi ćemo vam pružiti sve olakšice za stvarno konstruisanje oružja."

"A doktor Fleming", dodade Ratklig, "može da vam pomogne oko kompjutera."

Andromeda prvi put podiže pogled.

"Doktor Fleming neće nam biti potreban", reče ona, a njen spokojan i odmeren glas dobi neki prizvuk, kao kad hladna stena zakloni sunčev zrak.

Posle povratka iz Londona, Andromeda je većinu vremena provodila u projektantskom birou, dva tri bloka udaljenom od prostorije kompjutera, pripremajući podatke za mašineriju i šaljući ih na proračunavanje. Ponekad je neposredno saobraćala sa njim, a to je

dovodilo do toga da su posle iz printera izlazili duži i složeniji proračuni koje je ona kasnije prevodila u konstrukcione termine. Rezultat je sve više prevazilazio Džirsova očekivanja. Sa crtaćih tabli već su sišli nacrti jednog novog sistema navođenja i nove balističke formule čijem se sprovođenju u život moglo odmah prići, a kada su sprovedena ispitivanja, pokazalo se da oni odgovaraju svim specifikacijama. Mašinerija i devojka su zajednički, za jedan dan, obavljali poslove oko razvojne teorije, koji bi inače zahtevali jednogodišnji trud. Rezultati nisu bili samo prvorazredni nego očigledno i delotvorni. Postalo je jasno da bi za veoma kratko vreme bilo moguće konstruisati jedan suštinski nov projektil presretač.

Tokom radnog vremena, Andromeda je mogla slobodno da se kreće u krugu logora, i ona je, mada je po završetku radnog vremena praćena čuvarima nestajala u svojim stambenim prostorijama, uskoro postala poznata ličnost u logoru. Džudi je razglasila da je ona viši istraživački radnik, i da ju je Ministarstvo odbrane premestilo u logor.

Sledeće nedelje, iz Dauning-strita br. 10. izdat je kominike sledeće sadržine:

"Vlada Njenog Veličanstva je već izvesno vreme upoznata sa preletanjem sve većeg broja orbitalnih letelica, verovatno projektila, iznad ovih ostrva. Iako letelice koje su nepoznatog, ali ovozemaljskog porekla preleću velikom brzinom i na velikoj visini, nema neposrednog razloga za uzbunu. Vlada Njenog Veličanstva ističe, međutim, da one vrše promišljenu povredu našeg nacionalnog vazdušnog prostora i da su preduzeti koraci da se one presretnu i identifikuju."

Fleming je gledao TV-program na portabl-prijemniku u svojoj kućici u Tornesu. Više nije bio odgovoran za kompjuter, a Džirs mu je nagovestio da bi možda bilo bolje ako bi se držao podalje od njega. Međutim, on je ostao u logoru, delimično iz prkosa, a delimično zbog toga što je, posmatrajući napredovanje Andromede i dva mlađa operatora koji su bili određeni da joj pomognu oko mašinerije, osećao sve veću opasnost. Nije se približavao ni njoj, ni Džudi koja je i dalje cunjala okolo s nekom vrstom besciljne opreznosti, delujući kao veza između Andromede i upravne kancelarije; ali pošto je čuo emisiju, on odluta do bloka u kome je bio smešten kompjuter sa

neodređenom mišlju da nešto treba preduzeti.

Džudi ga zateče kako razmišljajući sedi na klavirskoj stolici za kontrolnim stolom. Nije mu prišla ni blizu otkako ju je poslednji put oštro prekoreo, ali je bdela nad njim sa zabrinutošću i osećanjem potisnute naklonosti koje je nikada nije napuštalo.

Ona priđe kontrolnom stolu i stade pred njega. "Zašto se ne okaneš toga, Džone?"

"To bi ti prijalo, je li?"

"Ne bi mi prijalo, ali ti ovde ne možeš ništa učiniti; samo se bez potrebe grizeš u sebi."

"Ovo je lepa trostruka igra, zar ne?" On je pogleda podrugljivo. "Ja vrebam nju, a ti vrebaš mene."

"To što činiš neće ti doneti ništa dobro."

"Da nisi ljubomorna?" upita on.

Ona nestrpljivo odmahnu glavom. "Ne budi glup."

"Svi su tako đavolski samouvereni." Zamišljeno je buljio u kontrolni uredaj. "Možda sam nešto propustio u vezi sa ovim - ili u vezi sa njom."

Dok su Džudi i Fleming razgovarali, u prostoriju kompjutera uđe Andromeda. Stajala je u do vratku, držeći hrpu papira, čekajući da oni završe. Bila je prilično krotka, ali nimalo skromna. Kada se obraćala Džudi i ostalima sa kojima je radila, iz nje je zračio nedvosmislen i nadmoćan autoritet. Nije ustupala čak ni pred Džirsom; bila je savršeno učtiva, ali se prema svima odnosila kao prema intelektualno inferiornima.

"Želim da razgovaram sa doktorom Džirsom o ovome, molim vas", reče ona s vrata.

"Sada?" Džudi pokuša da joj parira prećutnim prezirom.

"Sada!"

"Pogledaću da li je slobodan", reče Džudi i iziđe. Andromeda polako priđe kontrolnoj tabli, praveći se da ne primećuje Flemingovo prisustvo; ali njega nešto nagna da je zaustavi.

"Jeste li zadovoljni poslom?"

Ona se okrete i pogleda ga, bez reči. Zavali se u stolicu, iznenada na oprezu.

"Postajete sve potrebniji, zar ne?" upita on tonom kojim se obraćao Džudi.

Ona je dostojanstveno gledala u njega. Podsećala je na neku statuu, sa svojim lepim, kao isklesanim licem, dugom kosom i opuštenim rukama niz jednostavnu svetlu haljinu. "Molim vas pazite šta govorite", reče ona.

"Je li to pretnja?"

"Da", izgovorila je to bez naglašavanja, kao da naprosto saopštava neku činjenicu. Fleming ustade.

"Blagi bože! Ne nameravam da..." On se zaustavi i nasmeši. "Možda jesam nešto propustio."

Šta god da je on imao na umu, bilo je skriveno od nje. Ona se okrete da pođe.

"Čekajte trenutak!"

"Zauzeta sam." Ali, ona se ipak okrete prema njemu i pričekala. On joj polako priđe, odmeri je od glave do pete kao da je podrugljivo oponaša.

"Trebalo bi da nešto učinite od sebe ukoliko nameravate da postignete uticaj na ljude." Ona je mirno stajala, a on podiže ruku do njene kose i skloni je sa jedne strane lica. "Trebalo bi da zabacite kosu tako da možemo videti kako izgledate. Vrlo lepo."

Ona ustuknu i izmače se njegovoj ruci, ali zadrža pogled na njemu, zainteresovana i začuđena.

"Ili biste mogli da se namirišete", reče on. "Kao Džudi."

"Je li to ono što miriše?"

On klimnu. "Ne neki mnogo egzotičan miris. Lavanda ili tako nešto. Ali lepo."

"Ne razumem vas." Mala bora preseče njeno inače glatko čelo.

"Lepo-ružno. Dobro-rđavo. Nema logičke razlike."

On se i dalje smešio. "Priđite."

Ona je oklevala, a onda pristupi jedan korak. On je mirno i promišljeno uštinu za ruku.

"Jao!" Ona uzmače jedan korak, sa iznenadnim strahom u očima, i protrlja rukom mesto gde ju je povredio.

"Lepo ili ružno?" upita on.

"Ružno."

"Jer ste sazdani da registrujete bol." On ponovo podiže ruku, a ona uzmaknu. "Ovoga puta neću vas povrediti."

Ona je stajala ukrućeno dok joj je on prelazio rukom preko čela kao

kad dete miluje srnu, pokornu, ali spremnu na beg: pređe prstima preko njenih obraza sve do razgolićenog vrata.

"Ružno ili lepo?"

"Lepo." Ona je vrebela šta će on dalje da uradi.

"Sazdani ste da registrujete zadovoljstvo. Da li vam je to poznato?"

Blago povuče ruku i udalji se od nje. "Sumnjam da je to namerno učinjeno, ali dajući vam ljudski oblik... Ljudska bića ne žive logikom."

"To sam zapazila!" Sada je već bila sigurnija u sebe, kao što je bila i pre nego što je on počeo da govori; ali je njena celokupna pažnja i dalje bila upravljena na njega.

"Mi živimo preko naših čula. To je ono što nam daje instinkte, dobra ili zla - naša estetska i moralna rasuđivanja. bez njih bismo verovatno do sada već bili uništeni."

"Dajete sve od sebe, zar ne?" Ona pogleda svoje papire s prezrivo osmehom. "Vi ste kao deca, s tim vašim projektilima i raketama."

"Mene u to ne uplićite."

"Ne, neću." Ona ga zamišljeno pogleda. "Svejedno, ja ću vas ipak spasti. To je vrlo jednostavno, zaista." Ona kratkim pokretom pokaza na papire koje je držala.

Džudi uđe i, kao i Andromeda pre nje, zastade u dovratku. "Doktor Džirs vas može primiti."

"Hvala vam." Uloge su sada bile izmenjene. Na neki neizreciv način, njih troje su stajali u različitom odnosu jedno prema drugome. Iako je Fleming i dalje posmatrao Andromedu, ona mu je uzvraćala pogled sa nekom drugačijom vrstom svesti.

"Da li mirišem rđavo?" upita ona.

On sleže ramenima. "To ćete morati sami da otkrijete, zar ne?"

Sledila je Džudi do izlaza iz zgrade idući pored nje betonskom stazom, do Džirsove kancelarije. Nisu imale šta da kažu jedna drugoj, niti su imale bilo čega zajedničkog izuzev neke neprijateljske ravnodušnosti. Džudi je uvede u Džirsovu kancelariju i iziđe. Direktor je sedeo za svojim stolom i telefonirao.

"Da, napredujemo izvanredno", govorio je on. "Samo još jedna provera i možemo da počnemo građenje."

On spusti slušalicu, a Andromeda nehajno, kao da mu je donela šolju čaja, spusti papire na njegov sto.

"Ovo je sve što će vam biti potrebno, doktore Džirs", reče mu ona.

10. OSTVARENJA

Novi projektil napravljen je i isproban u Tornesu. Kad je lansiran i vraćen, i kada su izrađene kopije, predsednik vlade posla Bardeta kod Vandenbergga.

General je bio više nego uznemiren projektom u Tornesu. Činilo mu se da suviše brzo napreduje da bi bio solidan. Iako su njegovi šefovi tražili brzu akciju, morile su ga ozbiljne sumnje u vezi sa ovom tvorevinom strane tehnologije, i želeo je da ga pošalje na probu u Sjedinjene Američke Države; ali, neočekivano, vlada Njenog Veličanstva umeša svoje prste.

Bardet se suočio sa njim u podzemnoj operacionoj prostoriji.

"Jednom i mi imamo sredstava da sami vodimo stvar." Mladi ministar delovao je veoma okretno, uredno i prefinjeno u svom elegantnom teget odelu i sa kravatom na kojoj je bio amblem škole koju je u mladosti pohađao. "Naravno da ćemo saradivati sa vama kada dođe do njegove upotrebe."

Vandenberg progundža. "A možemo li znati kako ćete ga upotrebiti?"

"Izvešćemo jedno presretanje."

"Kako?"

"Rajnhart će nam dati obaveštenje o meti iz Bulderšoa, a Džirsova ekipa će izvršiti lansiranje."

"A ako ne uspe?"

"Uspeće."

Zagledaše se jedan u drugoga nepomirljivo: Bardet ugladen i nasmešen, a general postojan i tvrdoglav. Malo zatim, Vandenberg sleže ramenima.

"Ovo je iznenada postao sasvim domaći posao."

Cela stvar se završila na tome, a Bardet je naložio Džirsu i Rajnhartu da nastave.

U Bulderšou su gotovo svakog dana hvatali nove putanje letelica. Harvi je sedeo iza ogromnog prozora koji je gledao na Fel i ubeležavao ih je onako kako je koja preletala.

"...12. avgust, 03,50 časova po Griniču. Balistička letelica broj jedan

jedan-sedam preletela je po kursu 2697/451. Visina 600 kilometara. Brzina pribl. 28.000 kilometara na čas..."

Ogromno udubljenje spolja, koje je izgledalo prazno i zanemelo ispod visoke nadgradnje, bilo je sve vreme osetljivo i puno odbijenih signala. Svaka letelica koja je preletala emitovala je svojstven pozivni znak koji je otkrivao njeno približavanje sa druge strane Zemljine kugle. U opservatoriji su postojali elektronski radari koji su pokazivali putanju meta na ekranu sa katodnim zracima, dok je automatski dijagramski i daljinomerski sistem bio spojen telefonskom linijom sa Tornesom.

U Tornesu je na vrhu grebena bio postavljen bojni red raketa; 'prvo ispaljivanje', kako su ga nazvali, i dve rezerve. Tri projektila u obliku olovke, sa zašiljenim glavama i repovima poput peraja, bila su poredana na svojim rampama za lansiranje, srebrnasto se presijavajući osvetljena hladnom sivom svetlošću. Projektili su iznenađujuće mali, veoma vitki, i izgledali su prilično lepo. Ličili su na zapete strele, spremni da polete iz teške i složene opreme za lansiranje. Pored goriva i tovara preciznih uređaja svaki od njih je nosio i malo nuklearno punjenje u svojoj zašiljenoj glavi.

Kontrola na zemlji obavljana je pomoću kompjutera kojim su naizmenično rukovali Andromeda i njeni asistenti. Signali meta iz Bulderšoa dostavljani su preko prostorije kontrolnog uređaja i odmah su tumačeni i predavani presretaču. Letom presretača moglo se upravljati tačno u dlaku.

U to vreme je jedino Džirsu i operacionom osoblju bio dozvoljen pristup u kontrolnu prostoriju. Fleming i Doni dobili su kurtoazne monitorne povlastice u drugoj zgradi. Andromeda je spokojno preuzela kompjuter, a Džirs je usplahireno, ali i samosvesno šetkao od mesta za lansiranje do zgrade kompjutera i kontrolne prostorije za ispaljivanje. To je bio mali operacioni centar u kome je vršena kontrola mehanizama katapultova. Direktna telefonska veza povezivala ga je sa ministrom odbrane. Major Kvadring je zaposlio Džudi oko proveravanja svih koji su ulazili i izlazili.

Poslednjeg dana oktobra, Bardet je konferisao sa predsednikom vlade, a onda je telefonirao Džirsu i Rajnhartu.

"Sledeći", reče on.

Rajnhart i Harvi su čekali trideset i šest časova pre nego što su otkrili novu putanju. Tada, u osvit dana, oni uhvatiše jedan sasvim slab signal i pustiše u rad automatski sistem.

Pospano osoblje u Tornesu je došlo k sebi, a Andromeda, koja nije pokazivala nikakve znake naprezanja, nadzirala ih je dok su proveravali ovu informaciju u kompjuteru. Odmah dobiše optimalno vreme za lansiranje, koje dostaviše kontrolnom centru za ispaljivanje, i odbrojavanje započe. Uskoro se na ekranu radara mogla pratiti putanja mete. U prostoriji kompjutera nalazio se jedan ekran za Andromedu, u prostoriji za kontrolu lansiranja drugi za Džirsa, treći je bio postavljen u Londonu, u operacionoj prostoriji ministra odbrane, a glavni kontrolnik, za Rajnharta, u Bulderšou. U Bulderšou se takode čuo i signal sa satelita: ujednačeno blip-blip-blip-blip koje je bilo pojačano i emitovano preko zvučnika, tako da je ispunjavalo opservatoriju.

Zvučnici su prenosili odbrojavanje u Tornesu, a ekipa za lansiranje radila je užurbano oko postolja raketa na vrhu grebena. Kad odbrojavanje stigne do nule, trebalo je ispaliti 'prvi hitac', a ukoliko on ne bi uspeo, onda drugi; ukoliko bude bilo potrebno, ispaliće se i treći sa novim podacima o letu, zavisno od vremena njihovog uzletanja. Andromeda je smatrala da za to nema potrebe, ali ostali su bili suviše svesni ljudske pogrešivosti. Ni Džirs ni bilo ko od njegovih pretpostavljenih nisu mogli sebi da dozvole neuspeh.

Odbrojavanje stiže do jednocifrenih brojeva i do nule. Na tmumoj jutarnjoj svetlosti koja je obasjavala obronke, rakete određene za prvo ispaljivanje odjedared se obliše crvenilom. Vazduh se ispuni bukom, zemlja se zatrese, a visoka vitka olovka vinu se u vazduh. Ona se kroz nekoliko sekundi izgubi među oblacima. U kontrolnim prostorijama, operacionoj prostoriji i opservatoriji, ljudi su uzbuđenih lica posmatrali njeno pojavljivanje na katodnim ekranima. Jedino je Andromeda izgledala nezainteresovana i samouverena.

Rajnhart, Harvi i njihova ekipa u Bulderšou pratili su dve putanje, mete i presretača, kako se polako približavaju jedna drugoj, slušajući blip-blip-blip-blip iz satelita koje je sve glasnije i razgovetnije odzvanjalo u njihovim ušima što se on više približavao. Tada se putanje sretoše i, u istom trenutku, buka prestade.

Rajnhart se uzvrpolji i, sebi nesvojstveno, munu Harvija žestoko u

leđa.

"Uspeli smo...!"

"...Pogodak!" Džirs podiže slušalicu svog telefona povezanog sa Londonom. Andromeda napusti svoj ekran u kontrolnoj prostoriji kao da se okončalo nešto sasvim beznačajno. U Londonu, Vandenberg se obrati svojim britanskim kolegama u operacionoj prostoriji:

"Pa, šta ste saznali?" upita on.

Te večeri data je zvanična izjava za štampu:

Ministarstvo odbrane izveštva da je nova britanska raketa presrela jedan projektil šest stotina kilometara iznad ove države. Ostaci projektila, nepoznatog porekla, i presretača izgoreli su pri ulasku u Zemljinu atmosferu, ali je presretanje praćeno auto-radarskim uređajem i može se, prema navodima Ministarstva, dokazati u najsitnijim detaljima.

U Vajtholu su svi odahnuli sa olakšanjem, proprativši to pljeskom samočestitanja. Kabinet je održao jedan neuobičajeno ugodan sastanak; u roku od nedelju dana, predsednik vlade ponovo pozva Bardeta.

Ministar odbrane se pojavi, elegantan i nasmejan, odišući samosvešću i losionom za brijanje.

"Ima li novih putanja?" upita predsednik vlade.

"Nijedne."

"Ničega u orbiti?"

"Od presretanja, iznad ove države nije bilo nikakvih letelica, gospodine."

"Odlično." Predsednik vlade se zamisli. "Rajnhart je svakako zaslužio plemićku titulu."

"A Džirs?"

"Oh, da. Verovatno orden."

Bardet pređe na poslovne stvari. "A kompjuter i njegov, ovaj, posrednik, gospodine?"

"Mladu damu možemo proizvesti za baronesu", reče predsednik vlade, proprativši to jednim od svojih prikrivenih tikova.

"Mislio sam", poče Bardet, "šta će biti sa njima? Ministarstvo nauka želi da se oni vrate pod pređašnji nadzor."

Predsednik vlade je i dalje izgledao kao da se nečemu čudi. "To je nemoguće, zar ne?" reče on.

"Predvideli smo obiman vojni program za njih."

"I obiman ekonomski program."

"Kako to mislite, gospodine?"

"Mislim", reče predsednik vlade ozbiljno, "da ako je ta čudnovata kombinacija mogla da nam ovo obavi, onda može da postigne i mnogo drugih stvari. Naravno, oni moraju nastaviti da rade na odbrani, ali oni istovremeno poseduju i veoma veliki industrijski potencijal. Mi želimo da budemo bogati, znate, isto toliko koliko i jaki. Naučnici su nam dali - i ja sam im na tome veoma zahvalan - najsavršeniji instrument koji misli na svetu. To će nam omogućiti da kao država učinimo veliki skok napred u mnogim oblastima. A takođe i što se tiče vremena."

"Nameravate li da ih zadržite u svojim rukama, gospodine?" Bardet je govorio sa mešavinom besa i mirnoće.

"Da. Uskoro ću dati izjavu za naciju."

"Nećete valjda da to razglasite?"

"Koješta, čoveče." Predsednik vlade ga pogleda blago. "Reći ću nešto o rezultatima, ali će sredstva pomoću kojih su postignuti ostati strogo poverljiva. Za to ćete vi biti odgovorni."

Bardet klimnu. "Šta da kažem Vandenbergu?"

"Recite mu da odmori noge. Ne, možete mu reći da ćemo ponovo postati velika mala zemlja, ali da ćemo i dalje sarađivati sa našim saveznicima. U stvari, možemo uspeti sa bilo kakvim saveznicima." Zaćuta za trenutak dok je Bardet ućtivo čekao. "Ići ću lićno u Tornes ćim uzmognem."

Poseta je organizovana za nekoliko dana - ona je oćigledno zauzimala najistaknutije mesto meću planovima predsednika vlade. Džudi i Kvadring su morali da savladaju izvesne teškoće kako bi posetu prikriili od novinara, jer je ljubopitljivost javnosti bila na vrhuncu; ali, konaćno, sve je sredeo tako da je oćuvana odgovarajuća tajnost, a logor i njegovi stanovnici bili su tiho i diskretno pripremljeni. Džirs se upadljivo promenio otkako je postigao uspeh. Pouzdanje je predstavljalo novost za njega. Kao da mu je spao teret sa pleća. Bio je žustar ali ljubazan, i ne samo da je dozvolio Doni i Flemingu ponovan pristup kompjuteru nego ih je nagovorio da prisustvuju smotri prilikom posete predsednika vlade. Źeleo je, kako reće, da svako dobije ono što je zaslužio.

Fleming lično nije mnogo polagao na to lickanje, ali to je zadržao za sebe, računajući da će mu se možda pružiti prilika da progovori. Stigao je u zgradu kompjutera rano na dan posete, i tamo je zatekao samo Andromedu. I ona kao da se izmenila. Njena duga kosa bila je začušljana i uklonjena s lica, a umesto svoje uobičajene jednostavne haljine imala je neku vrstu grčke tunike koja joj se pripijala uz grudi i bedra, lepršajući za njom.

"Oho!" uskliknu on. "Desiče vam se nešto što se događa ljudima ako takvi budete išli unaokolo."

"Mislite na ove haljine?" upita ona slabo zainteresovana.

"Vi biste ionako napravili đavolski utisak, ali ovako - to ste već postigli. Sada vas više neće obuzdavati, zar ne?" upita on kiselo. Andromeda je gledala u njega ne odgovarajući. "Verovatno će vas zamoliti da preuzmete sve u svoje ruke, a pretpostavljam da mislite kako ćemo se mi lagodno izležavati sada kad smo videli koliko ste moćni. Čini mi se da smatrate da smo mi svi budale."

"Vi niste budala", reče ona.

"Da ja nisam bio budala, vas sada ne bi bilo ovde! Oborili ste malo parče metala sa neba - što je vrlo prosto ako znate kako da to izvedete - i uskoro ste u komandujućem položaju."

"Tako je bilo smišljeno." Ona ga je gledala bezizrazno.

"A šta je smišljeno kao sledeće?"

"To zavisi od programa."

"Da." On joj se primače: "Vi ste rob, zar ne?"

"Zašto ne odete?" upita ona.

"Da odem?"

"Sada. Dok još možete."

"Naterajte me!" On se zagleda u nju oštro i neprijateljski, ali ona okrete glavu.

"Možda ću biti primorana na to", reče ona. On je stajao izazivajući je da nastavi, ali više ništa nije mogao izvući iz nje. Malo zatim pogleda na svoj sat i progundā:

"Voleo bih da već jednom počne taj diplomatski cirkus, i da se što pre završi."

Kad stiže predsednik vlade, okružen svitom službenika, političara i telohranitelja iz Skotland jarda, Džirs ga uvede. Za njima su išli Bardet u Hanter, kao i mnoštvo nižih ličnosti među koje se umeša i

Džudi, idući na kraju povorke i zatvorivši vrata za njima. Džirs mahnu rukom prema kontrolnoj prostoriji.

"Ovo je dotični kompjuter, gospodine."

"Za mene su takve stvari potpuno neshvatljive", reče predsednik vlade kao da je to neka prednost. On ugleda Andromedu. "Dobar dan, mlada damo. Čestitam."

On joj priđe ispruživši ruku, koju ona prihvati i stisnu nezgrapno.

"Vi razumete sve ovo?" upita je on. Ona se učtivo nasmeši. "Siguran sam da razumete, i mi smo vam svi veoma obavezni. Za nas, u ovoj drevnoj državi, predstavlja prijatnu promenu to što smo u mogućnosti da pokažemo zube. Moraćemo vam posvetiti veliku pažnju. Da li se dobro brinu o vama?"

"Da, hvala." Posetioci su stajali u polukrugu, posmatrajući je i diveći joj se, ali ona ništa više ne reče. Fleming uhvati Džudin pogled i mahnu glavom prema predsedniku vlade. Ona nije odmah shvatila šta on želi, ali se doseti i progura se do Džirsa.

"Mislim da predsednik vlade nije upoznao doktora Fleminga", došapnu mu ona. Džirs se namršti; njegova blagonaklonost kao da je povremeno doživljavala padove.

"Odlično, odlično." Predsednik vlade nije mogao da smisli šta bi još rekao Andromedi. Onda se okrete Džirsu: "A gde držite opremu za rakete?"

"Odmah ću vam pokazati, gospodine. Bilo bi dobro da vidite i laboratoriju."

Oni kretoše, ostavljajući Džudi za sobom. "Doktor Fleming..." pokuša ona bezuspešno, ali je oni ne čuše. Fleming priđe.

"Izvinite za trenutak..."

Džirs se namrgođeno okrenu prema njemu. "Ne sada, Fleming."

"Ali..."

"Šta želi ovaj mladi čovek?" upita predsednik blago. Džirs se na silu nasmeši.

"Ništa, gospodine. Ne želi on ništa."

Predsednik vlade taktično produži dalje, a kad Fleming ponovo krete napred, Hanter položi ruku na njegovo rame.

"Za ime sveta!" prosikta Hanter.

Na vratima laboratorije, Džirs se okrenu i obrati se Andromedi, ignorišući ostale: "Bilo bi dobro da i vi počete sa nama."

"Izvolite, mila moja", reče predsednik vlade, propuštajući je ispred sebe. "Najpre um i lepota."

Cela povorka sem Džudi krenu u laboratoriju.

"Hoćeš li da uđeš?" upita ona Fleminga koji je stajao buljeći za njima.

On odmahnu glavom. "Bilo je veličanstveno, zar ne?"

"Učinla sam sve što sam mogla."

"Veličanstveno."

Džudi je gužvala maramicu. "Trebalo je bar da ti dozvole da govoriš sa njim. Pretpostavljam da je oštrouman, mada pomalo podseća na neku staricu."

"Na onu staricu."

"Koju?"

"Iz Rige." On joj se slabašno osmehnu. "Koja je uzjahala tigra. Jahanje se završilo tako što je dama dospela u tigrov stomak, a osmeh na tigrovo lice."

Ona je znala tu pošalicu.

"Znači svi ćemo da pojašemo sem tebe?"

"Znaš li šta mi je malopre rekla?"

"Ne znam."

On se predomisli i svrnu pogled sa Džudi na kontrolnu tablu. "Imam ideju."

"Neku koju ću i ja moći da shvatim?"

"Gledaj kako divno otkucava - kako je slatkorečiv i ritmičan." Kompjuter je radio bez prekida, nežno redući i ujednačeno svetlucajući sijalicama. "Unutra smišlja kako da nas ukloni. Kako bi bilo da ga sada isključim?"

"Ne bi ti to dozvolili."

"Ili ako uzmem ćuskiju i razbijem ga."

"Ne bi odmakao daleko stražarima. Ipak bi ga popravili."

On izvadi jednu beležnicu i neke hartije iz fioke kontrolnog stola.

"Onda ćemo morati da ga intelektualno uzdrmano, zar ne. Pomalo sam uzdrmao mladu damu. Bilo bi dobro da sada pređemo i na njega." Primetio je da ga ona gleda sumnjičavo. "Ne brini, nećeš morati da duvaš u pištaljku. Da li se vraćaju ovuda?"

"Ne. Izići će kroz laboratoriju."

"Odlično." On počeo da prepisuje u beležnicu cifre sa hartije.

"Šta je to?"

"Skraćena formula za ono stvorenje."

"Andromedu?"

"Zovi je kako god hoćeš." On nešto nažvrlja. "Ovako se ona zove za mašineriju. U stvari, to i nije formula - nego više kao neki nadimak."

"Šta ćeš da uradiš?"

"Malo ću da ga ispreturam."

"Nećeš valjda da učiniš neku štetu?"

On se nasmeja. "Bilo bi bolje da se pridružiš svojoj grupi; ovo će potrajati."

"Upozoriću stražare."

"Upozori koga god hoćeš."

Ona je oklevala, zatim diže ruke od toga i ponovo se pridruži grupi. Kada je otišla, on proveri cifre i počne sa beležnicom prema ulaznoj jedinici.

"Daću ti nešto o čemu ćeš moći da razmišljaš!" reče on glasno mašineriji, sede i počne da otkucava poruku.

Tek što je završio, Andromeda se vratila.

"Mislio sam da ste otišli da razgledate opremu za rakete."

Ona sleže ramenima:

"Nije zanimljivo."

Sijalice na razvodnoj tabli počese brže da se pale i gase, a kad izlazni printer poče besomučno da otkucava, začu se neobičan štropot.

Andromeda iznenadeno podiže pogled. "Šta se to dešava?"

Fleming hitro priđe printeru i pročita cifre koje se ukazaše na papiru.

On se nasmeši. "Izgleda da se vaš prijatelj iznervirao."

Ona prede preko sobe i pogleda preko njegovog ramena.

"Ovo je glupost."

"Tačno." Isto tako iznenadno kako je i počeo, printer stade, ostavljajući ih u tišini.

"Šta ste to uradili?" upita devojka. Ona pročita brojeve ne razumevajući. "Ovo ništa ne znači."

Fleming joj se isceri. "On se za trenutak izgubio. Mislim da je psihički uznemiren."

"Šta ste mu učinili?" Ona se uputi prema priključcima, ali je on zaustavi.

"Dalje odatle."

Ona nesigurno stade. "Šta ste učinili?"

"Samo sam mu dao jednu malu informaciju."

Gledajući okolo, ona ugleda beležnicu povrh tastature ulaznog printera. Polako priđe i pročita.

"Pa to je moja šifra - obrnuto napisana!"

"Okrenuta naopačke", reče Fleming.

"Pomisliće da sam mrtva!"

"Upravo sam to i želeo."

Ona ga pogleda začuđeno: "Zašto?"

"Mislio sam da ću mu tako dati do znanja da ne može da radi sve kako mu se prohte."

"To je bilo veoma glupo od vas."

"Izgleda da vas veoma ceni", reče on prezrivo.

Ona se okrenu prema priključcima. "Reći ću da sam živa."

"Ne!" On je zgrabi za ruke.

"Moram. On misli da sam mrtva, moram mu reći da nisam."

"Onda ću mu ja to reći. Ja mogu da igram ovu igru sve dok on ne zaboravi kako se zove."

On joj pusti jednu ruku i podiže beležnicu sa tastature.

"Dajte mi to." Ona oslobodi drugu ruku. "Ne možete pobediti, to znate." Ona se ponovo odmače od njega, a kad se Fleming pokrete da je zaustavi, ona iznenada viknu na njega. "Ostavite me na miru! Odlazite! Odlazite odavde!"

Stajali su jedno prema drugome, oboje usplahireni, kao oduzeti. Tada je Fleming zgrabi obema rukama i privuče je sebi.

On iznenadeno šmrknu. "Namirisali ste se!"

"Pustite me. Pozvaću stražu."

Fleming poče da se smeje. "Onda otvorite usta."

Ona razdvoji usne, a on je poljubi. Ona je odmače rukama, posmatrajući je ispitivački.

"Lepo ili ružno?"

"Ostavite me, molim vas." Glas joj je bio nesiguran. Gledala ga je nekako zbunjeno, onda obori oči, ali je on nije puštao.

"Na čijoj si strani?"

"Pripadam tamo gde mi mozak naredi."

"Onda mu reci ovo..." On je opet poljubi, senzualno ali bez strasti,

dugo.

"Nemojte", molila je ona sklanjajući usne. On ju je držao priljublenu uza se, nežno joj govoreći.

"Zar ne voliš ukus usana? Ili ukus hrane, ili miris i dah svežeg vazduha napolju, ili brežuljke izvan žice, obasjane suncem i zasenčene, i pevanje ševa? I društvo ljudskih bića?"

Ona sporo odmahnu glavom. "Oni nisu važni."

"Zar nisu?" Govorio joj je primaknuvši svoje usne sasvim uz njene. "Njih ne priznaje nekakva bestelesna inteligencija, tamo gore, kojoj se moraš pokoravati, ali oni su neophodni za organski život, kao što ćeš i sama zaključiti."

"Sve se može uzeti u obzir", reče ona.

"Ali oni nisu bili u proračunima."

"Mogu se naknadno ubaciti." Ona podiže oči prema njemu. "Ne možete nas pobediti, doktore Fleming. Okanite se toga pre nego što se opečete."

On je pusti. "Hoću li se opeći?"

"Da."

"Zašto si me upozorila?"

"Jer mi se dopadate", reče ona, a on joj uputi jedan poluosmeh.

"Govoriš kao ljudsko biće."

"Znači da moram prestati sa tim. Molim vas, sada idite." On je tvrdoglavo stajao, ali u njenom glasu se osećao neki molećiv prizvuk kojega ranije nije nikad bilo, a njeno lice poprimi utučen izraz. "Molim vas... Zar hoćete da budem kažnjena?"

"Od koga?"

"Šta mislite?" Ona pogleda na kontrolne pultove kompjutera. Fleming je bio razoružan: to je bilo nešto što mu nikada nije palo na pamet.

"Kažnjena? To je nešto novo." On stavi u džep beležnicu sa ciframa i ode do vrata. Zastade u dovratku i okrenu se, učinivši poslednji pokušaj: "Na čijoj si strani?"

Ona ga je posmatrala dok je odlazio, a potom se protiv volje okrenu razvodnoj tabli i priđe joj polako, ustežući se. Podiže ruke do priključaka, a onda zastade, oklevajući napregnutog lica, onda još više izdiže ruke i dodirnu priključke. Za trenutak se ne dogodi ništa sem što sijalice počеше brže da se pale i gase, dok je mašinerija sumirala informaciju koju je dobila od nje. Tada, odjednom, voltmetar

ispod ploče pokaza maksimalan napon.

Andromeda jeknu od bola i pokuša da otrgne ruke sa priključaka, ali ju je struja držala kao prikovanu. Kazaljka pokazivača napona se spusti, ali odmah zatim ponovo odskoči nagore, i Andromeda opet kriknu... A onda treći put, pa četvrti, pa opet i opet...

Džudi je i ovog puta prva nabasala na nju. Naišla je nekoliko trenutaka kasnije tražeći Fleminga i, na svoj užas, ugledala devojkicu kako leži zgrčena na podu, na mestu gde je ranije našla Kristinu.

"Oh, ne!" ote joj se i ona pritrča i okrenu telo. Andromeda je bila živa; zaječa kad je Džudi dodirnu, opruživši se i tiho plačući, milujući ruke jednu drugom. Džudi podiže njenu plavokosu glavu i stavi je u svoje krilo, a potom rastvori njene šake. Bile su ugljenisane sem na mestima gde je crveno meso bilo pečeno do kosti.

Džudi ih pažljivo spusti. "Kako se to dogodilo?"

Andromeda opet zaječa i otvori oči. Džudi joj reče: "Vaše ruke."

"Lako ih možemo izlečiti." Devojin glas je bio jedva čujan.

"Šta se dogodilo?"

"Nešto je ispalo naopako, to je sve."

Džudi je ostavi i pozva telefonom doktora Hantera.

Od toga trenutka, događaji su se odvijali gotovo kataklizmičkom brzinom. Hanter stavi privremeni zavoj na Andromedine ruke i pokuša da je ubedi pa pređe u bolničko odeljenje, ali ona odbi da napusti kompjuter sve dok ne stigne Madlena Doni.

"Na kraju, ovako će se brže srediti", reče im Andromeda. Iako je bila potresena od šoka, ona je istrajno razgledala Donine papire sve dok nije pronašla ono što je tražila. Hanter joj je davao lokalne injekcije da bi joj ublažio bolove u rukama, što ju je, pored zavoja, činilo prilično nespretnom, ali ona ipak pronađe listove koji su joj bili potrebni i dade ih Doni. Oni su se odnosili na proizvodnju enzima u formuli nukleinske kiseline.

"Šta ćemo sa ovim?" Doni ih je razgledala sumnjičavo.

"Dobićete odvojenu formulu tkiva", reče Andromeda i stavi papire u kompjuter. Bila je slaba i bleđa i jedva se držala na nogama. Doni, Hanter i Džudi zabrinuto pogledaše u nju kad ponovo stade između priključaka, stavivši na njih svoje ruke omotane zavojima. Ovog puta nije došlo do nesreće, a malo zatim mašina počeo da otkucava.

"To je formula enzima. Lako ga možete zgotoviti." Ona pokaza Doni

iskucan list, a onda se okrete Hanteru. "Sada bih želela da legnem, molim vas. Enzim se može naneti na moje ruke sa lekovitom osnovom kad ga profesorka Doni pripremi, ali to treba da bude što pre."

Bila je bolesna nekoliko dana, a Hanter joj je mazao ruke nekakvom mašću koju je Doni spravila prema dobijenoj formuli. Lek je bio čudotvoran: novo tkivo - meko prirodno meso, a ne grubo tkivo ožiljka - ispunilo je rane za nekoliko časova, obrazujući novi sloj bledoružičaste kože na njenim šakama. Za vreme dok se oporavljala od posledica električnih šokova, njene ruke se zaceliše.

Hanter je u međuvremenu izvestio Džirsa, i Džirs pozva Fleminga. Direktor, za koga su posledice nesrećnog slučaja još uvek bile neizvesne, ljutito je i zabrinuto stiskao usne; kratko doba njegove slave je prošlo.

"Tako znači, vi ste odlučili da je izbacite iz ravnoteže!" istrese se on na Fleminga preko svoga politiranog stola udarajući pesnicom po njemu. "Ni sa kim se ne savetujete - vi ste isuviše pametni. Toliko pametni da se mašinerija kvari, postaje opasna i gotovo ubija devojkju."

"Ako nećete čak ni da saslušate šta se dogodilo", Fleming podiže glas da bi nadjačao Džirsa, ali ga ovaj prekide.

"Znam šta se dogodilo."

"Jeste li bili tamo? Ona je znala da će biti kažnjena. Trebalo je da me izbaci, trebalo je da izbriše ono što sam ja stavio u kompjuter; ali ona to nije uradila - ne dovoljno brzo. Oklevala je i upozorila me i pustila me da odem, a onda je otišla i dodirnula komunikacione priključke..."

"Mislio sam da ste vi otišli", podseti ga Džirs.

"Svakako da sam otišao. Pričam šta se neizbežno dogodilo: saopštila je mašineriji da je živa, da joj je dostavljena lažna informacija, da je izvor informacije u blizini i da ga ona nije sprečila. Zato je ona bila kažnjena nizom električnih šokova. Mašinerija zna kako se to radi - naučila je na Kristini."

Direktor je slušao prikrivajući nestrpljenje. "To su samo nagađanja", reče on najzad.

"Nisu to nagađanja, Džirs. Sve je bilo pripravljeno da do toga dođe, samo što ja to nisam shvatio na vreme."

"Imate li propusnicu?" Džirs ga pogleda kroz naočari. "Za zgradu

kompjutera."

Fleming šmrknu i poče da pretura po džepovima. "Ne možete me okriviti za ovu. Sasvim je u redu."

On mu je predade preko stola. Džirs je uze, pregleda je i lagano iscepa.

"Šta time postižete?"

"Dozlogrdili ste nam, Fleming. Dosta je bilo."

Sada Fleming lupi rukom o sto. "Ostajem na licu mesta."

"Ostanite gde hoćete, ali vaša veza sa kompjuterom je gotova. Žao mi je."

Džirs se osećao bolje kad se otarasio Fleminga, a još bolje kada je čuo da se Andromeda oporavlja. Pokupio je od Doni i Hantera sve moguće podatke o enzimu, a onda uključio svoju direktnu vezu sa Vajtholom. Reagovali su onako kako je on i očekivao. Pozvao je Andromedu da je ispita, i posle toga se osetio veoma zadovoljnim.

Da se to dogodilo pre godinu ili dve dana, Fleming bi se prihvatio boce, ali ovoga puta nije čak ni za to bio raspoložen. Isti motivi koji su ga vezivali za kompjuter prisiljavali su ga da ostane u logoru; iako tu sada nije imao nikakvog posla, niti je imao nekakvih planova, on ostade u logoru, usamljen i u neizvesnosti, prinuđen na duge šetnje i izležavanje. Zima je bila u punom jeku, ali bez vetra i tmurna, kao da u sebi krije nešto kobno.

Nedelju dana posle nesrećnog slučaja - ili kažnjavanja, kako ga je Fleming shvatao - vraćajući se iz šetnje po pustari, on ugleda jedan ogroman i preterano izglangan automobil ispred Džirsove kancelarije; a kada je prolazio pored njega, iz kola iziđe mali zdepast čovek ćelave glave.

"Doktore Fleming!" Ćelavko podiže ruku da ga zaustavi i pozdravi.

"Šta vi tražite ovde?"

"Nadam se da vam ne smetam", reče Kaufman. Fleming se obazre da vidi ima li nekoga u okolini. "Odlazite", reče on.

"Ali, molim vas, Herr doktor, nemojte se uzbuđivati." Kaufman mu se nasmeši. "Ovde sam sasvim legalno. I to kao željeni posetilac. Neću vas kompromitovati."

"Kao što niste kompromitovali ni Bridžera?" Fleming mahnu glavom prema glavnoj kapiji. "Tamo je izlaz."

Kaufman se ponovo nasmeši i izvadi tabakeru s cigarilosima. "Pušite?"

"Pomalo", reče Fleming, "kad sam iznerviran. Ne zanimaju me nikakve vaše ponude. Pokušajte kod nekoga drugog."

"To i činim." Kaufman se nasmeja i stavi malu cigaru među zube. "Upravo to i činim. Zaustavio sam vas, Herr doktor, da vam kažem da vas više neću uznemiravati. Raspoložem drugačijim sredstvima, mnogo boljim, mnogo poštenijim."

Opet se nasmeši, upali cigaru i bez predomišljanja se uputi hodnikom prema Džirsovoj kancelariji. Fleming otrča do bloka u kome su bile smeštene kancelarije organa obezbeđenja, ali Kvadring je bio negde izišao, a isto tako i Džudi. Najzad mu pođe za rukom da pronađe Džudi telefonom, ali dok je ona stigla do Džirsove kancelarije, direktor je upravo ispraćao Kaufmana. Ponašali su se kao da između njih vladaju najsrdačniji odnosi, a Džirs je pušio jedan cigarilos.

"Za one koji znaju šta je posao", govorio je Kaufman, "proces je nevažan. Mi nismo ljubopitljivi: to je rezultat, ne?"

"Ovde je reč o trgovini rezultatima." Džirs navuče na lice svoj najrepresentativniji osmeh. On mu pruži ruku. "Auf Wiedersehen."

Džudi je posmatrala kako se Kaufman rukuje i odlazi do svoga automobila. Kad se direktor okrenu da pođe u svoju kancelariju, ona reče: "Mogu li za trenutak da porazgovaram sa vama?"

Osmeh nestade sa Džirsovog lica. "Prilično sam zauzet."

"Ovo je važno. Vi znate ko je on?"

"Zove se Kaufman."

"Iz Intela."

"Tačno." Džirsovi prsti posegoše za kvakom.

"Kaufmanu je doktor Bridžer prodavao..." poče Džudi, ali je Džirs prekide.

"Poznat mi je čitav Bridžerov slučaj."

Dok je on govorio, do Džudi je dopirao zvuk automobila koji se udaljivao. Taj zvuk je na nju delovao tako da joj ono što je osećala postade strahovito važno: morala je to utuviti i njemu.

"To je bio Intel. Oni su dolazili u posed tajni..." Džirs prođe kroz dovratok. "Oni od mene ne dobijaju nikakve tajne", reče on bahato.

"Ali..." Ona uđe za njim, iako je on nije pozvao, i naiđe na Doni koja

je strpljivo čekala u kancelariji. Ona se oseti kao da je iznenada banula unutra i promrmlja nekakvo izvinjenje.

"Ne obraćaj pažnju na mene", reče Doni nezainteresovano i ode u drugi kraj sobe. Džirs sede za svoj sto i pogleda u Džudi nepristupačno kao da joj daje do znanja da ima suviše posla da bi gubio vreme sa njom.

"Sklapamo trgovinski sporazum."

"Sa Intelom?" Užasna besmislenost čitave te stvari prosto je smlavi: vizija ludosti počinjenih proteklih meseci i godina. Zurila je u njega preko uglačanog stola dok nije sakupila dovoljno snage da progovori: "Ja sam angažovana na ovom poslu zbog toga što nismo imali poverenja u njih. Doktora Bridžera su oterali u smrt - i ja, pored ostalih - jer je..."

"Klima se promenila."

Ona pogleda njegovo glatko čisto lice i potpuno izgubi nerve. "Vreme kao stvoreno za političare!"

"A sada je dosta", reče Džirs oštro.

Doni se tiho promeškolji u svom uglu. "Dete je u pravu, znaš, i mi naučnici smo ponekad ljubomorni zbog toga. Mi smo prepušteni na milost i nemilost elemenata. Mi ne možemo da podvaljujemo."

"I ja sam naučnik", reče Džirs osetljivo.

"Nekad bili." Ovo nehotice izlete iz Džudinih usta. Očekivala je eksploziju, ali Džirsu nekako pođe za rukom da se savlada. On nastavi ledeno.

"Strogo uzevši, ovo ne spada u vaš posao. Ono što je vladi sada potrebno jeste prodor na svetsko tržište. Kada su devojci Andromedi izgorele šake, ona je izvela sintezu za laborante profesorke Doni. Da li ste videli njene šake?"

"Videla sam ih izgorene."

"Sada nema ni traga od opekotina. Ni ožiljaka, ništa. Preko noći."

"A vi to prodajete Intelu?"

"Preko Intelu. Svakome kome je potrebno."

Pokušala je da smisli šta tu nije u redu, a onda je shvatila. "A zašto ne preko svetske zdravstvene organizacije?"

"Mi ne težimo rasprodaji milosrđa. Mi težimo razumnoj trgovinskoj ravnoteži."

"Znači da je vama svejedno s kim sklapate pogodbu?" upita ona

prezrivo. Zatim zaboravi na sve obzire i okomi se na Doni: "Da li i vi učestvujete u ovome?"

Doni je oklevala. "Enzim još nije spreman za tržište. Potrebna nam je prečišćenija formula. Andre - devojka - priprema podatke za izračunavanje." Svima je prešlo u naviku da Andromedu zovu Andre. "Znači čitava stanica radi za Intel?"

"Nadam se da nije tako", reče Doni, a to je nekako zvučalo kao da je ona na njenoj strani. Džirs upade.

"Čuj, Madlena, dosta je bilo."

"Onda vam neću oduzimati vreme." Džudi priđe vratima. "Ali ja ne učestvujem u tome, a ni doktor Fleming."

"Poznat nam je sadašnji položaj doktora Fleminga", reče Džirs podrugljivo.

"A sada vam je poznat i moj", reče im Džudi i ode zalupivši vrata.

Želela je da ode pravo do Fleminga, ali nije mogla da reskira da se suoči sa još jednom raspravom. U stvari, Doni ode do njega u smiraj dana, vraćajući se iz kancelarijskog bloka kompjutera. Zatekla ga je u njegovoj kućici kako gleda televizijsku emisiju u kojoj je govorio predsednik vlade.

"Uđite", reče on ravnodušno, i napravi joj mesta u dnu kreveta. Ona pogleda na treperav zeleni ekran i pokuša da veruje samopouzdanom, postarijem, sportskom, civilizovanom licu i odmerenom razvučenom glasu predsednika vlade. Fleming je sedeo, gledao i slušao zajedno sa njom.

"Još od sretnih dana kraljice Viktorije", objavi bezizražajno lice, "nije ova zemlja tako jasno prednjačila na polju industrije, tehnike i - pre svega - bezbednosti koja je sada u našem domašaju..."

Ona oseti da joj pažnja popušta. "Žao mi je ako sam te uznemirila."

"Niste." On se izbekingli na televizor. "Isključite tog matorog idiota."

Ustade i sam isključi televizor, a onda joj spravi piće. "Društvena poseta?"

"Upravo sam pošla u zgradu kompjutera kad ugledah svetlost na tvom prozoru. Hvala." Ona prihvati čašu.

"Radite prekovremeno?" upita on.

Ona podiže čašu i pogleda ga preko nje. "Doktore Fleming, rekla sam neke prilično nepovoljne stvari o tebi u svoje vreme."

"Niste vi jedini."

"O tvom stavu."

"Nisam bio u pravu, zar ne? Tako kaže predsednik vlade. Nisam bio u pravu, i u zdravlju da se vidimo." Govorio je više tužno no ljutito, nasuvši i sebi malo pića.

"Pitam se", reče Doni. "Počinjem da se pitam."

On ne odgovori, a ona dodade: "Džudi Adamson počinje da se pita takođe."

"Jedino ako to ne pomogne!" reče on prezrivo.

"Izazvala je pravi sukob sa Džirsom danas posle podne. Moram priznati, to me je nateralo da razmislim." Ona povuče gutljaj i polako ga proguta, gledajući staloženo preko čaše i pretresajući situaciju u svojoj glavi. "Izgleda sasvim na mestu da upotrebimo ono što imamo - ono što si nam ti dao."

"Ostavimo to po strani."

"A ipak, ne znam. Ima nečeg iskvarenog u takvoj vrsti moći. Njeno dejstvo se zapaža na ovdašnjim ljudima i na vladi." Ona pokaza glavom prema televizoru. "Kao da su sasvim obični, osećajni ljudi opsednuti odlučnošću koja im nije svojstvena. Mislim da smo to oboje osetili. Pa ipak, sve mi izgleda prilično bezopasno."

"Zar?"

Ona mu ispriča o proizvodnji enzima. On je blagotvoran. On jednostavno regeneriše ćelije. Dejstvovaće na sve - od kalemljenja kože do starenja. Biće to najznačajnije medicinsko sredstvo od otkrića antibiotika.

"Božji dar milionima."

Kada je stigla do poduhvata sa Intelom, on gotovo nije ni reagovao.

"Kuda sve to vodi?" upita ona. U stvari, ona nije ni očekivala odgovor, ali ga dobi.

"Pre godinu dana, ta mašinerija nije raspolagala nikakvim uticajem izvan zgrade u kojoj je smeštena, a čak i tamo je bila pod našim nadzorom." Govorio je bez žara, kao da ponavlja nešto što je svima poznato. "Sada čitava država zavisi od nje. Šta će se dogoditi posle toga? Čuli ste, zar ne? Ici ćemo napred, opet ćemo postati vodeća sila u svetu; a na čemu će počivati taj presto?"

On pokaza na televizor, kao i ona ranije; izgledalo je kao da se umorio od razgovora. Ode do gramofona i uključi ga.

"Da li si mogao da ga kontrolišeš?" Doni nije htela da se udalji od

teme.

"U poslednje vreme ne."

"A šta si mogao da učiniš?"

"Da ga spetljam koliko god je to moguće." On počeo da prebira po gomili longplej ploča. "On zna da sada ima biće koje će ga izveštavati o meni. Odbacio me je. Ne možete pobediti, rekla mi je ona."

"Tako je rekla?"

Fleming klimnu, a Doni se namršti u svoju polu praznu čašu. "Ne znam. Možda je to neizbežno. Možda je to evolucija."

"Čujte..." on namesti ploču. "Mogu da predvidim vreme kada ćemo stvoriti viši oblik inteligencije kojoj ćemo se na kraju potčiniti. A to će verovatno biti neko neorgansko obličje, kao i ovo. Ali to će biti nešto što smo mi sami stvorili i što smo mogli projektovati tako da služi našem dobru, ili onome što mi pod tim podrazumevamo. Ova mašinerija nije smišljena za naše dobro, ali ukoliko i jeste, nešto se u njoj poremetilo."

Ona dokrajči piće. Ono što je on govorio bilo je verovatno - i više od toga, neka vrsta zdrave logike koja je njoj nedostajala u poslednje vreme. Kao naučnik-empirist osećala je da mora postojati neki način na koji bi se to moglo proveriti.

"Može li to da razazna još neko sem tebe?" upita ona.

Fleming odmahnu glavom: "Niko iz ove gomile."

"Mogu li ja?"

"Vi?"

"Meni je dozvoljen pristup kompjuteru."

On namah izgubi interesovanje za ploču. Lice mu se ozari kao da se unutar njega uključilo neko strujno kolo. "Da - zašto da ne? Možemo pokušati mali eksperiment." On podiže sa svoga stola beležnicu sa izokrenutim imenom. "Imate li nekoga tamo ko bi mogao da ovo ubaci?"

"Andre?"

"Ne. Ne ona. Šta god budete preduzeli, nemojte se pouzdavati u nju."

Doni se seti operatora. Ona uze beležnicu, a Fleming joj pokaza deo koji je trebalo ubaciti.

"Moram priznati da ovo prevazilazi moje moći poimanja", reče ona,

potom spusti čašu i iziđe.

Dok je išla kroz logor čula je za sobom početak nekog post-Šenbergovog muzičkog dela koji je dopirao iz Flemingove kućice; kada je stupila u zgradu kompjutera nije se ništa čulo sem zujanja uređaja. Andre je bila u prostoriji kontrolnog uređaja zajedno sa mladim operatorom. Posle nezgode sa šakama, Andre se još više povukla u sebe. Boravila je u bloku kompjutera kao providna senka i retko ga je napuštala. Nije pokušavala da saobraća ni sa kim i mada nikada nije bila neprijateljski raspoložena, sada je bila potpuno povučena u sebe. Kada je Doni ušla, ona je pogleda gotovo nezainteresovano.

"Kako napreduje?" upita Doni.

"Stavili smo u njega sve podatke", reče Andre. "Trebalo bi da uskoro dobijete formulu."

Doni se ukloni i pridruži se operatoru kod ulazne jedinice. Bio je to mlađi čovek, novajlija postdiplomac, koji nije postavljao pitanja, nego je postupao kako mu je rečeno.

"Hoćete li staviti i ovo?" Doni mu dodade beležnicu. On je postavi iznad tastature i poče da otkucava.

"Šta je to?" upita Andre čuvši zveket.

"Nešto što želim da mi se izračuna." Doni je nije puštala da priđe sve dok sijalice na razvodnoj ploči ne počeše iznenada da se besomučno pale i gase.

"Šta to stavljate u njega?" Andre posegnu za beležnicom i pročita.

"Odakle vam ovo?"

"Šta te se tiče", reče Doni.

"Zašto se ne klonite ovoga?"

"Ostavite nas nasamo", reče Doni operatoru. On poslušno ustade i iziđe iz sobe. Andre sačeka da on ode.

"Ne želim vam nikakvo zlo", reče ona potom, a njen glas nije izražavao emocije, nego veliku sugestivnost. "Zašto se ne držite po strani?"

"Kako se usuduješ da sa mnom tako razgovaraš?" Doni ču svoj glas kako zvuči slabašno i neubedljivo, ali mogla je da govori samo onako kako se osećala. "Ja sam te stvorila - ja sam te načinila."

"Vi ste me načinili?" Andre je pogleda prezrivo, potom priđe kontrolnoj ploči i stavi ruke na priključke. Sijalice se odjedared

smiriše, ali su se i dalje palile i gasile sve dok je devojka tu stajala, jaka i samouverena, slična mladoj boginji. Malo zatim, ona se ukloni i pogleda u Doni.

"Ovo već počinje da biva dosadno - ova mala šala", reče ona smireno, kao da prenosi poruku. "Ni vi, ni doktor Fleming, niti bilo ko drugi ne možete da nas razdvojite."

"Ako pokušavaš da me uplašiš..."

"Ne znam šta ste sada smerali. Ja ne mogu da snosim odgovornost." Izgledalo je kao da Andromeda gleda kroz nju, u prostor iza nje. Izlazni printer bučno stupi u akciju, i Doni se prenu od te buke. Sledila je Andre koja mu priđe, a dok su one stigle do njega, poruka beše već završena. Andre prouči papir, odcepi ga i pruži ga Doni.

"Vaša formula enzima."

"Je li to sve?" Doni oseti olakšanje.

"Zar vam to nije dovoljno?" upita Andre i pogleda za njom dok je odlazila sa odlučnim i neprijateljskim izrazom na licu.

Doni je u to vreme imala tri asistenta. Jednog višeg naučnog istraživača, hemičara, i dvoje postdiplomaca, mladića i devojku, koji su pomagali. Oni su izveli hemijsku sintezu na osnovu novodobijene formule. To je iziskivalo mnogo rada u laboratoriji, ali niko od njih nije se brinuo zbog toga pošto sredstva kojima su baratali nisu imala nikakav nadražujući efekat. Međutim, kroz dan-dva svi su počeli da osećaju znake umora i malaksalosti. Pošto je izgledalo da je do toga došlo bez nekog određenog uzroka, oni nastaviše rad, ali potkraj trećeg dana, devojka pade u nesvest, a sledećeg jutra onesvestiše se i Doni i hemičar.

Hanter ih smesti u bolesničko odeljenje, gde im se uskoro pridruži i mladić. Kakva god da je bila bolest koja ih je napala, ona je brzo napredovala; nije bilo ni groznice ni zapaljenja - njene žrtve su naprosto kopnele. Čelije su izumirale, osnovni procesi metabolizma bili su usporeni ili su sasvim stali, i njih četvoro su, jedno za drugim, sve više slabili dok ne zapadoše u stanje kome. Očajni Hanter obrati se Džirsu, koji čitavu stvar obavi velom tišine.

Fleming je saznao za detalje tek četvrtog dana, kada mu je Džudi sve ispričala kršeći pravila bezbednosti. On odmah pozva Rajnharta

telefonom i zamoli ga da dođe iz Budleršoa, a Džudi je nagovorio da mu pronađe papire prema kojima su oni radili.

Kada mu ih ona dade, on se zatvori u svoju sobu i, pošto ih je proučavao cele noći, ujutru se pojavi natmuren, ali zadovoljan. Međutim asistentkinja je već bila mrtva.

11. PROTIVOTROV

Upravo su joj prekrivali lice kad je Fleming stigao u bolesničko odeljenje. Ostalo troje ležahu tihi i nepomični u svojim posteljama, lica iscrpljenih i bledih poput jastuka na kojima su počivali. Doni, koja je ležala u pregrađenom prostoru pored devojke, održavana je u životu samo uz pomoć transfuzije. Ležala je nepomično kao mramorna statua nekog starog ratnika na njegovoj nadgrobnoj ploči. On je stajao gledajući u nju kad mu priđe Hanter.

"Šta želite?" Hanter je bio iscrpljen i nervozan. Odustao je od napora da bude ljubazan prema Flemingu.

"Ja sam pogrešio", reče Fleming posmatrajući iscrpljeno lice na jastuku.

Hanter se osmehnu krajičkom usana. "Poniznost nije ranije spadala u vaše osobine."

"U redu, onda - nije tako!" Fleming se naglo okrenu prema njemu, plamteći, i izvuče iz džepa nekoliko papira spojenih spajalicom. "Ali došao sam da vam ovo predam."

Hanter sumnjičavo uze papire.

"Šta je to?"

"Formula enzima."

"Kako vam je ona do đavola dopsela u ruke?"

Fleming uzdahnu. "Protivzakonito. Kao što moram i sve ostalo da radim."

"Zadržaću je ako nemate ništa protiv", reče Hanter. On je ponovo pogleda. "Zašto je precrtana?"

"Jer je pogrešna." Fleming ukloni gornji list otkrivajući list ispod njega. "Ovo je prava formula. Bilo bi dobro da je što pre napravite."

"Prava formula?" Hanter je izgledao pomalo pometen. "Ono što je kompjuter dao Doni, suprotno je onome što je ona želela. Dao joj je negativ umesto pozitivna, tako reći da joj vrati milo za drago zbog male igrarije na koju sam je ja naveo."

"Kakve igrarije?"

"Dao joj je antienzim umesto enzima. Degeneratora ćelija umesto

regeneratora. On verovatno deluje preko kože, pa su ga oni apsorbovali dok su radili na njemu." On podiže Doninu ruku koja je mlitavo počivala na čaršavu. "Ne možete ništa učiniti ukoliko ne spravite na vreme pravi enzim. Zato sam vam i doneo ispravljenu formulu."

"Da li zaista mislite...?" Hanter se sumnjičavo namrtši na papire, a Fleming, podigavši pogled sa Donine ruke koju je još uvek držao, prezrivo pogleda u njega.

"Zar ne želite da steknete ugled?"

"Želim da spasem život", reče Hanter.

"Onda iskoristite pravu formulu. Trebalo bi da deluje kao protivotrov onome što je Doni dobila, pa bi u tom slučaju trebalo da ima suprotno dejstvo. Možete bar probati. Ako ne..." On sleže ramenima i spusti Doninu izmršavelu ruku na čaršav. "Ova mašinerija napraviće svaku moguću gadost dokle god joj to odgovara."

Hanter šmrknu. "Ako je tako proketo pametna, zašto onda pravi ovakve greške?"

"Nije ona pogrešila. Jedina greška sastoji se u tome što se sve ovo sručilo na pogrešnu osobu - na pogrešne ljude. Gonila je mene, i nije marila koliko će ljudi stradati u toku tog procesa. Jedan od vaših trgovinskih sporazuma sa Intelom, i to je moglo zadesiti polovinu čovečanstva!"

On ostavi Hantera koji se mrgodio na formulu, ali se očigledno osećao obaveznim da je isproba.

Toga poslepodneva umro je i hemičar, ali je novi enzim bio sačinjen i dat dvoma preživelim. U početku se nije dogodilo ništa dramatično, ali uveče je bilo jasno da se razaranje usporava. Džudi posle večere poseti bolesničko odeljenje i krenu ka glavnom ulazu u susret Rajnhartu, koji je trebalo da stigne večernjim vozom. Kad je prolazila pored bloka u kome je bio smešten kompjuter, ona oseti neki poriv da uđe. Nije bilo dežurnog operatora i ona zateče Andre kako sedi sama za kontrolnim stolom, zureći pred sebe. Mesecima nagomilavana mržnja i godinama nagomilavana razočaranja iznenada uzavreše u Džudi.

"Još jedna smrt", reče ona besno. Andre sleže ramenima, a Džudi oseti neodoljivu potrebu da je udari. "Profesorka Doni se bori za život. I mladić."

"Znači da ima izgleda da će preživeti", reče devojka bezbojno.

"Zahvaljujući doktoru Flemingu, a ne vama."

"Nemam ja veze sa tim."

"Vi ste dali formulu profesorki Doni."

"Mašinerija joj je dala."

"Dali ste je zajedno!"

Andre opet sleže ramenima. "Doktor Fleming ima protivotrov. On je pametan - on ih može spasti."

"Nije vam stalo, zar ne?" Džudi oseti da joj se oči užariše kad pogleda u nju.

"Zašto bih marila?" upita devojka.

"Mrzim vas." Džudi se osuši i grlo, tako da je jedva mogla da govori. Imala je želju da dohvati nešto teško i da joj time razbije glavu; ali tada je zazvonio telefon i ona je morala da ode do glavnog ulaza da bi dočekala Rajnharta.

Devojka je sedela sasvim nepomično još dugo posle Džudinog odlaska, buljeći u kontrolnu tablu, a u očima joj se nakupi nekoliko suza - pravih ljudskih suza - koje se lagano skotrljaše niz obraze.

Džudi odvede Rajnharta pravo u Flemingovu kućicu i tu mu izložiše stanje stvari.

"A Madlena?" upita starac. Delovao je umorno i nesamopouzđano.

"Hvala bogu, još je živa", reče Fleming. "Njih dvoje ćemo možda spasti."

Rajnhart kao da se malo opusti i više nije izgledao tako umoran. Prihvatiše njegov kaput, smestiše ga u stolicu kraj radijatora i nasuše mu piće. Džudi se učini da on sada izgleda daleko stariji nego ikad ranije i prosto vredan sažaljenja. Bio je sada ser Ernest, i izgledalo je kao da ga je dodeljivanje ove titule konačno učinilo starim. Mogla je da shvati koliko je za njega bila daleko veza sa Doni iz mladih dana, i mogla je da oseti da se on uhvatio za njen život kao da je i njegov povezan sa njim na neki način. On uze svoje piće i pokuša da se seti šta je hteo da kaže.

"Jeste li već rekli Džirsu?"

"Šta bi Džirs učinio?" upita Fleming. "Jedino bi žalio što nisam ja u pitanju. Da je mogao, izbacio bi me iz logora i iz države. Još od početka sam govorio da je ovo podmukla stvarčica, ali svima je tako

prirasla za srce. Koliko još treba da dokazujem pre nego što uspem da nekoga ubedim?"

"Meni više nemaš šta da dokazuješ, Džone", reče Rajnhart umorno.

"Pa, i to je nešto."

"Ni meni", reče Džudi.

"Oh, lepo, lepo. To znači da nas je troje protiv celokupnog ustrojstva."

"Šta misliš da bih ja mogao učiniti?" upita Rajnhart.

"Ne znam. Već čitavu jednu generaciju, vi imate za sobom polovinu nauke u ovoj zemlji - bar polovinu. Svakako da će vas neko slušati."

"Možda Ozborn?"

"Dokle god može da ostane čistih ruku." Fleming se zamisli za trenutak. "Može li on da mi izdejstvuje dozvolu za pristup kompjuteru?"

"Mućni malo glavom, Džone. On odgovara vladi."

"Možete li ga dovesti ovamo?"

"Mogao bih da pokušam. Šta smeriš?"

"O tome možemo i kasnije razgovarati", reče Fleming. Rajnhart izvuče vozni i avionski red vožnje iz džepa.

"Ako sutra odem u London..."

"Zar ne možete noćas?"

"Ser Ernest je umoran", reče Džudi.

Rajnhart joj se nasmeši. "Ser Ernesta možete sačuvati za vrtne zabave. Odleteću noćas."

"Zašto se to ne može odložiti nekoliko časova?" upita Džudi.

"Ja nisam više mlad, gospođice Adamson, ali nisam ni moribund."

On se podiže. "Pozdravite Madlenu ako je..."

"Svakako", reče Fleming, dohvativši starčev kaput i pomogavši mu da ga obuče. Rajnhart se uputi vratima zakopčavajući se u hodu. Tu se priseti. "Uzgred budi rečeno, poruka više ne stiže."

Džudi pogleda u njega, pa u Fleminga. "Poruka?"

"Odozgo." Rajnhart pokaza prstom na nebo. "Prestala je da stiže pre nekoliko nedelja. Možda je više nikad nećemo ni uhvatiti."

"Možda smo uhvatili kraj nekog dugačkog prenosa", reče Fleming mirno, odmeravajući implikacije. "Da nije bilo onog neočekivanog uspeha u Bulderšou, možda je nikad ne bismo ni čuli i ništa se od ovoga ne bi dogodilo."

"To je i meni palo na pamet", reče Rajnhart, uputivši mu još jedan umoran osmeh, zatim ode. Fleming je tumarao po sobi ramišljajući o onome što su rekli jedan drugome, a Džudi je čekala. Čuli su kako je Rajnhart pokrenuo motor svoga automobila i odvezao se, a kada je buka uminula Fleming se smesti pored Džudi da bi se odmorio, obgrlivši je rukom preko ramena.

"Učiniću sve što želiš", reče mu ona. "Makar me izveli i pred vojni sud."

"U redu. U redu." On povuče ruku.

"Možeš mi verovati, Džone."

On joj se zagleda u lice, a ona pokuša da ga očima uveri da može imati poverenja u nju.

"Da, dakle..." izgledalo je da je manje-više ubeđen. "Znaš šta. Uspostavi internu vezu sa Londonom, privatno, odmah ujutru. Pokušaj da uhvatiš Ozborna kad profa bude sa njim i reci mu da povede sa sobom još jednog posetioca."

"Koga?"

"Ne tiče me se koga. Pripadnika reda podvezice, predsednika Kraljevske akademije, nekakvog uštirkanog tipa iz Ministarstva. Pa i ne mora da dovede gospodina, samo njegovo odelo."

"Ne uštirkanu košulju?"

On se nasmeja. "Biće dovoljni šešir, tašna i kišobran na sklapanje. Ah, da, i kaput. Ti u međuvremenu nabavi za njega posebnu propusnicu. Je li u redu?"

"Pokušaću."

"Dobra si ti devojka." On je opet zagrlji i poljubi. Ona se raspilavi, ali se onda izmače i upita ga: "Šta ti to nameravaš?"

"Još ne znam ni sam." On je još jednom poljubi, a onda se odmače. "Sada ću malo da dremnem, ovo je bio paklen dan. Bolje bi bilo da odeš - moram malo da odspavam."

On joj se ponovo nasmeši, a ona stište njegovu ruku i iziđe kao na krilima, topeći se od miline.

Fleming se sanjivo svlačio kujući planove i sanjareći. Baci se u krevet i zaspao čim ugasi svetlo.

Posle Rajnhartovog i Džudinog odlaska, logorom zavlada mir. Noć je bila mračna, sa severoistoka su nadirali oblaci, noseći sa sobom hladan vazduh i mogućnost da zasneži, zaklanjajući pun Mesec. Ali

on je povremeno prosijavao kroz njih obasjavajući jednu vitku nerazgovetnu figuru koja se iskrade kroz prozor na zadnjem delu bloka kompjutera i, poput duha, krenu preko logora. Niko od stražara nije je ni opazio, a kamoli prepoznao kao devojkicu Andre, a ona, šunjajući se između kućica, krenu ka Flemingovoj kućici, napregnutog lica, noseći u rukama dvožilni izolovan provodnik.

U Flemingovu sobu jedva se probijalo malo svetlosti kroz prozor, jer je on namakao zastore pre nego što je legao. On se ne pokrenu kad se vrata polako otvoriše i Andre se ušunja. Bila je bosonoga i vrlo oprezna, a na rukama je imala debele gumene rukavice. Uverivši se da Fleming spava, ona kleče do zida pored njegovog kreveta i uvuče dve žice sa jednog kraja svoga provodnika u utikače, čvrsto ih uglavljujući i izokrećući da bi došli u kontakt sa priključcima. Drugi kraj provodnika držala je podalje od sebe, razdvajajući žice palcem i kažiprstom, dva-tri centimetra od mesta sa kojih je izolacija bila skinuta, odakle su štrčale gole neizolovane žice. Zatim ustade i pođe polako prema Flemingu. Pošto je spavao, šanse da preživi pun napon bile su neznatne, pošto je ona mogla računati na to da će držati kontakte na njemu dovoljno dugo da bi njegovo srce prestalo da radi.

Nije pustila ni glasa od sebe dok je primicala krajeve žice njegovim očima. Iznenada, bez nekog određenog razloga, on se probudi. Razaznavao je jedino nečiju siluetu nad sobom i, više po nagonu negoli svesno, on podavi nogu i, ispruživši je, šutnu je svom snagom kroz čaršav i ćebe.

Uhvati je za struk i ona se zanese preko sobe bolno zaječavši. On potraži prekidač noćne lampe i uključi je. Za trenutak ga svetlost zaseni, i on se uspravi u krevetu zbunjen i teško dišući dok se devojkica podizala na kolena, i dalje držeći krajeve žica. Shvativši šta se događa, on skoči sa kreveta, izvuče žice iz utikača i okrenu se njoj. Do tada je Andre već bila skočila na noge i dospela gotovo do izlaznih vrata.

"Ne, nećeš!" On se baci na vrata. Držeći ruke za leđima, ona se postrance primicala stolu za kojim je on večeravao. Za trenutak je izgledalo kao da diže ruke od svega, ali se iznenada baci na njega držeći u desnoj ruci nož za sečenje hleba.

"Droljo!" On je uhvati za zglob i, izvrnuvši ga, izbaci joj nož iz ruke, a

zatim je odgurnu na pod.

Ona je dahtala previjajući se na podu i držeći se za uvinut zglob, gledajući u njega više očajno nego besno. On se smiri i podiže nož, držeći je celo vreme na oku.

"Neka - ubijte me." Sada se na njenom licu, a i u glasu, ogledao strah. "To vam neće ništa koristiti."

"Neće?" Glas mu je podrhtavao, i on je halapljivo grabio vazduh.

"To će samo malo odložiti stvari, i to je sve." Ona ga je napregnuto posmatrala dok je otvarao fioku i stavljao nož unutra. To kao da je ohrabri i ona sede.

"Zašto hoćeš da me likvidiraš?" upita on.

"To je bilo prvo na redu što je trebalo učiniti. Upozorila sam vas."

"Hvala." On se uzmuva, zakopčavajući pidžamu, nazuvajući papuče i dolazeći k sebi.

"Predvidljivo je sve što god vi činite." Ona je ponovo delovala pribrano. "Ne možete ništa, što već nije uzeto u obzir."

"Šta je sada na redu?"

"Ako odete, idite odmah i ne mešajte se..."

On joj priđe. "Diži se." Ona ga pogleda iznenađeno.

"Diži se." Pričeka dok je ona ustajala, a onda joj pokaza stolicu.

"Sedi tamo."

Ona ga još jednom začudeno pogleda, pa sede. On priđe i stade iznad nje.

"Zašto činiš samo ono što mašinerija želi?"

"Vi ste takva deca", reče mu ona. "Vi mislite da smo nas dvoje rob i gospodar, mašinerija i ja, ali mi smo oboje robovi. Mi smo kontejneri - koje ste vi napravili - nečega što vi ne shvatate."

"Da li ti shvataš?" upita Fleming.

"Mogu da sagledam razliku između naše inteligencije i vaše. Mogu da sagledam da će naša nadvladati, a da će vaša izumreti. Vi verujete da predstavljate vrhunac i krunu svega, najsavršeniji svet..."

Ona začuta i poče da masira zglob na mestu gde joj ga je zavrnuo.

"Ja tako ne mislim", reče on. "Jesam li te povredio?"

"Ne tako strašno. Vi ste pametniji nego većina ostalih, ali ne dovoljno - vi ćete nestati kao i dinosaurusi. I oni su nekada vladali Zemljom."

"A ti?"

Ona se nasmeši, i to je bilo prvi put da je video kako je učinila tako

nešto. "Ja sam karika koja nedostaje."

"A ako te uništimo?"

"Napraviće oni drugu."

"A ako uništimo mašineriju?"

"Isto."

"A ako uništimo i vas dvoje i poruku i naš rad na njoj tako da ništa ne ostane? Poruka više ne stiže - jesi li znala za to?" Ona odmahnu glavom. Njemu sinu u glavi da je ona potvrdila sve čega se on plašio, ali isto tako i plan kako da se tome suprotstavi. "Tvoji prijatelji gore umorili su se od razgovora sa nama. Sada ste prepušteni sami sebi, ti i kompjuter. Pretpostavimo da uništimo vas dvoje?"

"Tada ćete za izvesno vreme oterati jednu višu inteligenciju sa Zemlje."

"Onda je to ono što moramo učiniti."

Ona ga pogleda samouvereno. "Ne možete."

"Možemo pokušati."

Ona opet odmahnu glavom, sporo i nekako setno. "Odlazite. Živite životom kakvim želite, dok možete. Ne preostaje vam ništa drugo."

"Ukoliko mi ti ne pomogneš." On joj uzvratil pogled i upilji se u nju kao što je to učinio ranije u zgradi kompjutera. "Ti nisi samo mašina koja misli. Ti si stvorena prema našem obličju."

"Nisam!"

"Imaš čula - osećanja. Tri četvrtine tebe pripadaju ljudskom biću prinudno povezanom sa nečim što je stvoreno da nas uništi. Sve što treba da učiniš da bi nas spasla, a sebe oslobodila, jeste to da promeniš poredak ubacivanja." On je uhvati za ramena kao da hoće da je prodrma, ali ona otrese njegove ruke.

"Zašto bih?"

"Jer to želiš, tri četvrtine tebe..."

Ona ustade i udalji se od njega.

"Tri četvrtine mene predstavlja nesretan slučaj. Zar ne mislite da dovoljno patim i bez toga? Zar ne shvatate da bivam kažnjavana čak i zato što vas samo slušam?"

"Hoćeš li biti kažnjena noćas?"

"Neću ukoliko vi odete." Ona krenu prema vratima oklevajući, kao da očekuje da je on zaustavi, ali on je pusti da ode. "Poslao me je da vas ubijem."

Bila je veoma bleđa i lepa dok je stajala u tamnom dovratku, govoreći bez uzbuđenja ili zadovoljstva. On je pogleda cereći se. "Dakle, ratna sekira je iskopana", reče.

Pored železničke stanice u Tornesu postojao je jedan mali cafe u kome Džudi ostavi Fleminga dok je ona čekala voz iz Aberdina. To se dešavalo odmah sledeće večeri. Rajnhart je bio hitar. Fleming je čekao u zadnjoj sobici koju su ranije rezervisali. Bila je to bedna i nevesela sobica. U njoj su se isticali jedan stari seoski sto i nekoliko stolica. Zidovi su bili trošni, bedno okrečeni i prekriveni bezbojnim reklamama za koka-kolu i kiselu vodu. On otpi gutljaj iz svoje flaše. Čuo je kako vetar, huji napolju, a potom kloparanje dizelke koja je stizala sa juga. Ona se zaustavi u stanici, bučno dašćući. Malo zatim začu se zvižduk i pisak sirene; ona ode, ostavljajući za sobom tišinu koju ponovo narušiše fijuk vetra i koraci na šljunku ispred cafea. Džudi uvede Rajnharta i Ozborna u sobu. Bili su umotani u zimsku odeću, a Ozborn je nosio prilično velik kofer.

"Duva kao da će mećava", reče on spuštajući kofer. Izgledao je nesrećan i potpuno van sebe. "Možemo li ovde da razgovaramo?"

"Rezervisano je za nas", reče Džudi. "Ja sam se pobrinula za čoveka."

"A dežurni operator?" upita Rajnhart.

"I za njega sam se pobrinula. On zna šta treba da radi i neće nas odati."

Rajnhart se okrete Flemingu. "Kako je Madlena Doni?"

"Izvući će se. I momak, takode. Enzim dobro dejstvuje."

"Pa, hvala bogu." Rajnhart raskopča kaput. Put nije nepovoljno uticao na njega; u stvari, aktivnost kao da ga je osvežila. Izgledalo je da je Ozborn najpotišteniji od svih.

"Šta ćete da učinite sa kompjuterom?" upita on Fleminga.

"Pokušaću da mu izbrišem pamćenje, inače..."

"Inače šta?"

"To bismo i želeli da saznamo. On je ili namerno zao, ili se zapetljao. Ili je programiran da radi ovako, ili se nešto poremetilo. Ja mislim da je u pitanju ovo prvo. Uvek sam tako mislio."

"Nikada niste uspeli da to dokažete."

"A ovo sa Doni?"

"Potrebno nam je nešto određenije."

"Ozborn će se obratiti ministru", ubaci Rajnhart. "Obratiće se i predsedniku vlade ako bude potrebno. Zar ne?"

"Ukoliko dobijem dokaze", reče Ozborn.

"Ja ću vam dati dokaz! Sinoć je još jednom pokušao da me ubije."

"Kako?"

Fleming im ispriča. "Na kraju sam izvukao istinu iz nje. Treba ponekad da pokušate - tada biste poverovali u to."

"Potrebno nam je nešto naučnije."

"Dozvolite mi da provedem nekoliko časova sa njim." On pogleda u Džudi. "Jesi li mi donela propusnicu?"

Džudi izvadi iz tašne tri propusnice i dade svakome od njih po jednu. Fleming pročitava onu koju je dobio i isceri se.

"Tako znači, ja sam službenik Ministarstva? Ala će biti gužve."

"Zbog ovoga ja stavljam na kocku svoju reputaciju", reče Ozborn nesrećno. "To samo treba da posluži ispitivanju terena, a ne nekakvoj nepotrebnoj akciji."

Fleming prestade da se smeje. "Želite li da mi budu vezane ruke?"

"Zar ne shvatate kakvom se riziku izlažem?" reče Ozborn.

"Riziku! Trebalo je da sinoć budete u mojoj kućici!"

"Voleo bih da sam bio, tako bih bar znao na čemu sam. Ova država, mladi čoveče, zavisi od te mašinerije..."

"Koju sam ja napravio."

"Potencijalno, ona nam znači više od parne mašine, atomske energije, ili bilo čega drugog."

"U tom slučaju, sve postaje još značajnije..." počeo Fleming.

"Znam! Nemojte vi meni da solite pamet. Zar mislite da bih uopšte i bio ovde kada ne bih smatrao da je značajno i da nisam visoko cenio vaše mišljenje? Ali, ima načina i načina."

"Znate li vi neki bolji način?"

"Što se tiče proveravanja - ne. Međutim, dalje od toga se ne sme ići. Čovek u mom položaju..."

"Kakav je to vaš položaj?" upita Fleming. "Najplemenitiji od svih Rimljana?"

Ozborn uzdahnu. "Dobili ste svoju propusnicu."

"Dobio si što si tražio, Džone", reče Rajnhart.

Fleming uze kofer i stavi ga na sto. Otvori ga i izvadi tamni kaput od

velura, crn šešir i tašnu, i pripremi se za svoju ulogu. Sve je ovo bilo pogodno za tamnu noć, ali se nije baš suviše slagalo sa njegovim licem.

"Više ličiš na neko strašilo nego na državnog službenika", reče Rajnhart smešeći se.

Džudi se savlađivala da se ne počne kikotati. "Neće te mnogo zagledati ako budeš sa mnom."

"Shvataš li da bi te zbog ovoga streljali?" reče Fleming nežno.

"Neće ukoliko nas ne otkriju."

Ozborn nije voleo šale kojima se prikivala napetost kod drugih; on ih nije shvatao - i sam je bio suviše napet.

"Ostavite to, hoćete li?" Zatim pogleda koliko je sati.

"Moramo sačekati da padne mrak, kad dnevna smena završava posao", reče Džudi.

Fleming zavuče ruku pod kaput i izvadi flašu. "Kako bi bilo da popijemo po jednu pred napad."

Sneg je uveliko padao kada stigoše do logora. Vetar sa severa nije doneo lelujav sneg, nego je žestoko nanosio bockave zaleđene pahuljice. Dvojica stražara pred blokom kompjutera zadigla su kragne svojih kabanica, iako su stajala pod nejakim zaklonom što ga je pružala mala nadstrešnica iznad dovratka. Kroz belinu koja se slivala sa tamom čkiljili su u četiri figure koje su im se približavale.

Džudi prođe napred i predade im propusnicu, a tri čoveka ostadoše u pozadini.

"Dobro večer. Ovo je grupa iz Ministarstva."

"Razumem." Jedan od stražara, s velikim kaplarskim širitom na rukavu kabanice, salutira i pregleda propusnice.

"U redu", reče on vraćajući ih.

"Ima li koga unutra?" upita ga Džudi.

"Samo dežurni operator."

"Zdržaćemo se svega nekoliko minuta", reče Rajnhart izbijajući napred.

Stražari otvoriše vrata i skloniše se u stranu dok je Džudi ulazila praćena Rajnhartom, Ozbornom i Flemingom između njih.

"Šta je s devojkom?" upita Rajnhart pošto su već bili odmakli hodnikom.

"Većeras nije dežurna", reče Džudi. "Pobrinuli smo se za to."

Hodnik je bio dug i dva puta je skretao nadesno, završavajući se kod vrata koja su vodila u prostoriju kompjutera, dobro zaklonjenih od pogleda i van domašaja zvukova sa glavnog ulaza. Kada je Džudi otvorila vrata i uvela ih, oni zatekoše prostoriju kontrolnog uređaja jarko osvetljenu, ali praznu, izuzimajući jednog mladića koji je sedeo i čitao za stolom. On ustade kad oni udoše.

"Zdravo", reče on Džudi. "Je li sve dobro prošlo?"

Asistent je bio veoma mlad. Izgledalo je da uživa u situaciji.

"Bolje uzmite svoje propusnice." Džudi vrati propusnice Rajnhartu i Ozbornu, a Flemingovu dade operatoru. Fleming skide šešir i stavi ga na mladićevu glavu.

"Šta sve ne nose budžovani!"

"Ne morate od toga praviti predstavu", reče Ozborn i nelagodno pogleda na vrata dok je operator izlazio u Flemingovom kaputu i nosio njegovu tašnu. On se čak i sa podignutom kragnom upadljivo razlikovao od čoveka koji je ušao, ali, kako reče Džudi, noć je bila neprozirna, a i njeno prisustvo je kod stražara razvejavalo sve sumnje, tako da će se oni verovatno ograničiti na to da vode računa o njihovom brojnom stanju.

Čim se momak obuče, Ozborn otvori vrata.

"Od vas zavisi da li će sve ispasti kako treba", reče on Flemingu.

"Imate li probni test?"

Fleming izvuče iz džepa već poznatu beležnicu i sačeka da svi odu.

"Vratiću se", reče Džudi. "Čim ih ispratim pored stražara." Fleming je bio iznenađen. "Nećeš, znaš i sama."

"Žao mi je", reče mu Ozborn. "To je jedan od uslova."

"Ne želim nikoga..."

"Ne budi lud, Džone", reče mu Rajnhart, i oni odoše.

On priđe kontrolnoj jedinici i zagleda se u nju, smejućajući se u sebi iz čiste napetosti, a potom prionu na posao na ulaznoj jedinici, otkucavajući cifre iz beležnice koju je poneo sa sobom. Gotovo je bio završio dok se Džudi nije vratila.

"Šta radiš?" upita ga Džudi. I ona je bila u napetom stanju uprkos olakšanju koje je osetila kad je uspela da zavara stražare.

"Pokušavam da ga uništim." On otkuca i poslednju grupu cifara. "Za početak će biti dovljna stara šala sa nadimkom."

Bilo je potrebno da prođe nekoliko trenutaka da bi kompjuter počeo

da reaguje, potom kontrolne lampe počeše besomučno da se pale i gase. Oni su čekali osluškajući zveketanje printera, ali se začuše koraci koji su se približavali hodnikom. Džudi je stajala kao prikovana i paralizovana sve dok je Fleming ne uhvati za ruku i povuče u mrak laboratorijskog krila, odakle su mogli da posmatraju kroz poluotvorena vrata, a da ne budu primećeni. Koraci se zaustaviše kod ulaza u prostoriju kontrolnog uređaja. Oni videše kako se kvaka dvokrilnih vrata okreće, potom se vrata otvoriše i - Andre uđe iz hodnika.

Džudi se ote uzdah, ali ga zujanje kompjutera priguši, a Fleming je steže za ruku upozoravajući je. Sa mesta na kome su stajali ugledaše Andre blizu vrata kako lagano koraća prema kontrolnim policama. Paljenje i gašenje sijalica i zujanje mašine kao da ju je začudilo, a kad stiže na metar od kontrolne table, ona stade kao ukopana. Imala je na sebi stari sivi anorak sa spuštrenom kapuljačom i delovala je zaista divno i nepokolebljivo, osvetljena jarkom svetlošću sijalica; ali lice joj je bilo napregnuto i, posle nekoliko trenutaka, mišići oko usana i slepoočnica počeše da se grče usled sve veće napetosti njenih živaca. Kretala se napred, polako i odlučno, prema ploči, a potom se ponovo zaustavi, kao da je do nje doprla opomena neke snažne reakcije - kao da je shvatila njeno znamenje, ali ju je ipak mašina privlačila kao magnetom.

Njeno lice se sada presijavalo od znoja. Ona načini još jedan korak napred i podiže polako ruke prema priključcima. I pored sve svoje mržnje, Džudi oseti bolnu želju da ode k njoj, ali je Fleming zadržao. Devojka se pred njihovim očima polako i bojažljivo ispruži i dodirnu kontaktne ploče.

Njen prvi krik i Džudin sliše se u jedan. Fleming poklopi šakom Džudina usta, a Andre je i dalje vrištala. Krici su prelazili u cviljenje kad bi kazaljka koja je pokazivala napon padala, i ponovo se pojačavali kada se penjala.

"Za ime boga", zavrišta Džudi u Flemingovu šaku. Borila se da se otme, ali ju je on zadržavao sve dok krikovi Andre ne umukoše, i dok mašinerija, verovatno osetivši da ona više ne odgovara, ne popusti svoj zahvat, pa se ona sroza na pod. Džudi se oslobodi i pritrča joj, ali ovoga puta ona nije ni ječela, ni disala, niti je davala bilo kakvog znaka života. Oči su joj bile kao prevučene glazurom, a usta

otvorena.

"Mislim da je mrtva", reče Džudi neumesno.

"A šta si ti očekivala?" Fleming joj priđe. "Videla si napon. Do toga je došlo zato što nije mogla da se oslobodi mene - jer sam je ja neutralisao. Jadni đavolak."

On pogleda zgrčeno telo u sivom uprljanom ogrtaču i njegove oči otvrdnuše. "Sledećeg puta će bolje odgovoriti zadatku. Proizvešće nešto do čega uopšte nećemo moći da dopremo."

"Ukoliko ti ne pronađeš šta to nije u redu sa njim." Ona se okrete, podiže Flemingovu beležnicu sa ulazne jedinice i pruži mu je.

On joj je istrže iz ruke i baci je preko prostorije.

"Kasno je za to! Sa tim je sve u redu." On pokaza na devojčinu zgrčenu figuru. "Ovo je jedini odgovor koji mi je bio potreban. Sutra će tražiti drugi eksperiment, a sutra i sutra..."

On hitro ode do signala za uzbunu, pričvrsti priključke za dvokrilna vrata, obema rukama uhvati za žicu i povuče. Oni popustiše, ali se ne odvališe; on odupre nogom o zid.

"Šta to radiš?"

"Hoću da svršim sa ovim. Ovo je trenutak, možda jedini trenutak."

On ponovo povuče žice; a onda odustade od toga i poseže za vatrogasnom sekirom koja je visila na zidu pored njih. Džudi mu pritrča.

"Ne!" Ona ga zgrabi za ruku, ali on je odgurnu i, nastavivši gde je stao, udari sekirom po žicama i razdvoji ih, a potom se okrete i pogleda po prostoriji. Sijalice na kontrolnoj tabli još su se besomučno palile i gasile. On priđe i razmrskala ih sekirom.

"Jesi li poludeo?" Džudi opet potrča za njim i uhvativši za držalju sekire pokuša da mu je otme. Izvinuvši sekirom, on se oslobodi.

"Pusti! Rekao sam ti da se ne petljaš u ovo."

Ona se zablenu u njega i shvati da ga jedva poznaje: lice mu je bilo obliveno znojem, kao što je ranije bilo i devojčino, i preplavljeno besom i odlučnošću. Ona shvati šta mu je sve vreme bilo na umu.

"Uvek si nameravao da ovo učiniš."

"Ako bi došlo do toga."

Stajao je sa sekirom u rukama gledajući okolo i razmišljajući; ona je znala da treba da stigne do vrata pre njega, ali on joj umače i nasloni se leđima na njih sa istim nepokolebljivim izrazom i setnim osmehom

u uglovima usana. Pomislila je da je sada zaista lud. Ona ispruži ruku prema sekiri i poče da mu govori kao detetu.

"Molim te, daj mi je, Džone." Ona se leću kad se on nasmeja. "Obećao si."

"Nisam ništa obećao." On čvrsto steže držalju jednom rukom, a drugom zaključa vrata.

"Vikaću", reče ona.

"Pokušaj." On spusti ključ u džep. "Nikada te neće čuti."

Odgurnuvši je, on ode do odeljaka za pamćenje, otvori prednji deo najbliže jedinice i udari po njoj. Ču se slaba eksplozija usled kolapsiranja vakuuma.

"Džone!" Ona pokuša da ga zaustavi kad je krenuo ka sledećoj jedinici. "Znam šta radim", reče on otvarajući prednji deo i udarajući sekrom. Još jedna eksplozija začu se iz uređaja. "Zar misliš da će mi se ikada pružiti ovakva prilika? Hoćeš li da me izdaš? Ako misliš da grešim, idi."

On je pogleda otvoreno, mirno i osećajno, mašivši se rukom u džep da uzme ključ. "Dovedi i ceo vod ako želiš; to je ionako tvoje omiljeno zanimanje. Ili ti možda smeta što činim ono što je ispravno? Ozborn je to želeo, zar ne? Ono što je pravo."

Pruži joj ključ, ali ga ona iz nekog neobjašnjivog razloga ne uze. On sačeka još malo, a potom vrati ključ u džep, okrenu se i pođe prema ostalim jedinicama.

"Čuće te straža." Shvativši da ipak nije lud, ona se oseti obaveznom prema njemu. Stade kod vrata, stražareći dok se on probijao prema uređaju udarajući, razbijajući i kvareći složeni kompleks mašinerije i pretvarajući milione elektronskih ćelija u gomilu razmrskanih otpadaka na podu, na metalnim policama i iza slomljenih pločica sa nazivima na kabinetima. Jedva je uspevala da pazi dok je kroz lupu i razaranje osluškivala svaki šum u hodniku.

Ništa ih nije uznemirilo. Snežna oluja napolju, koja se nije mogla ni videti ni čuti u zaklonjenom središtu zgrade, podizala je buku, skrivajući tako buku koju su oni izazivali. Fleming je u početku radio metodično, ali to je bio ogroman posao, pa je počeo sve više da ubrzava, osetivši da ga savlađuje umor, sve dok se nije zateturio, očajan, halapljivo grabeći vazduh, gotovo zaslepljen znojem koji mu se slivao niz čelo. Razarao je po celom kompjuteru, a onda se vratio

središtu kontrolne jedinice i razmrskao i njega.

"Evo ti, kopile jedno!" ote mu se poluglasno. "I ovo, i ovo." Zatim spusti glavu sekire na pod i nasloni se na držalju da bi došao do daha.

"Šta će se sad dogoditi?" upita Džudi.

"Pokušaće da ga ponovo sagrade, ali neće znati kako."

"Imaće poruku."

"Ne stiže više."

"Imaju original."

"Neće. Neće imati ni njega, niti isprekidanu šifru, ili bilo šta - jer to je tamo." On pokaza na čvrsta metalna vrata u zidu iz kontrolnog stola, a onda zamahnu sekirom i udari po šarkama. Spuštao je udarac za udarcem, ali bez rezultata. Džudi je stajala u šoku napetosti, pošto je izgledalo da zvuk metala odjekuje po čitavoj zgradi, ali niko ga ne ču. Posle dužeg vremena, Fleming odustade i ponovo se, teško dišući, nasloni na sekiru. Prostorija je bila sasvim tiha; sada kad je kompjuter prestao da radi, a ta tišina je bila u skladu sa nepokretnim telom devojke na podu.

"Moraćemo nabaviti ključ", reče Fleming. "Gde je ključ?"

"U kancelariji majora Kvadringa."

"Ali, ona je..."

Ona potvrdi njegovu bojazan. "Uvek je pod prismotrom." reče ona. "A ključ drže u sefu."

"Mora biti da postoji i neki drugi."

"Ne. To je jedini."

Pokušala je da smisli neku drugu mogućnost, ali nije postojala nijedna. Koliko je njoj bilo poznato, niko, pa čak ni Džirs nije imao duplikat. Fleming joj u prvi mah ne poverova, a kad mu ne ostade ništa drugo, on odjednom pomahnita. Podiže sekiru i poče ponovo da udara besno po vratima, jedva se zaustavivši i strovalivši se u ono što je nekada bila stolica za kontrolnim stolom. Dugo ostade tako razmišljajući, smišljajući i pokušavajući da skuje neki plan.

"Zašto mi, do đavola, nisi rekla", reče on najzad.

"Nisi me ni pitao." Džudi je podrhtavala od besa i osećanja nevolje, i jedino joj je uz veliki napor uspevalo da se obuzda. "Nikada me nisi pitao. Zašto me nisi upitao?"

"Ti bi me sprečila da sam to učinio."

Pokušala je da govori razumno i da zaustavi podrhtavanje. "Nekako ćemo ga dobiti. Smisliću neki način, možda odmah ujutro."

"Biće suviše kasno." On zavrtne glavom i zagleda se u leš na podu. "Sve što biste vi mogli da učinite, predviđeno je - tako je rekla. Ne postoji ništa što biste vi smisli, a da se na to nije računalo. Ne možemo pobediti."

"Dobićemo ga uz Ozbornovu pomoć, ili već nekako", reče Džudi. "Ali sada se moramo izvući odavde."

Ona nade kaput i šal mladog operatora, prebaci ih preko njegovih ramena i izvede ga iz zgrade.

12. UNIŠTENJE

Bilo je već veoma kasno kada su se vratili u cafe. Divljala je snežna oluja, a sneg se nagomilavao uza zidove okrenute severu.

Unutra, u zadnjoj sobici, ogrnuti kaputima, potišteni i dekoncentrisani, Rajnhart i Ozborn igrali su partiju šaha na džepnoj garnituri.

Fleming je bio suviše ošamućen da bi mogao da se opravdava. On prepusti Džudi da im objasni i sede zgrčen na jednu od masivnih seoskih stolica; Rajnhart im je postavljao pitanja, a Ozborn im održao jednu plačljivu besedu, krajnje beznadežnu i punu prezira.

"Kako ste se usudili da me upetljate u ovako nešto?" Iščezla je i poslednja trunka njegove uobičajene uljudnosti. I pored sveg diplomatskog vaspitanja i odgoja, on je bio nepodnošljivo očajan. "Pristao sam da učestvujem u ovome u nadi da ćemo uspeti da pružimo ministru dokaze. Ali ovo će biti kraj njegove karijere, a i moje."

"I moje", uzdahnu Rajnhart. "Mada mi izgleda da bih je rado žrtvovao ako je mašinerija uništena."

"Nije uništena", primeti Ozborn. "Nije mogao ni to da učini. Ako je originalna poruka nedirnuta, oni je mogu ponovo sagraditi."

"Ja sam upropastio stvar", reče Fleming. "Možete me s pravom prekorevati. Ja snosim odgovornost."

Ozborn mu prezrivo odvrati. "Zbog toga nas neće mimoći zatvor."

"Ah, to vas brine? A šta će biti ako ponovo sagrade mašineriju i stvore neko drugo stvorenje i uspostave prevlast koje se nikada nećemo moći osloboditi?"

"Zar ne možemo preduzeti baš ništa?" upita Džudi.

Svi, gotovo bez nade, pogledaše u Rajnharta. On zajedno sa njima razmotri situaciju, korak po korak, kao da proverava neki proračun, ali na kraju ne dođoše ni do čega. Nije bilo nade da će do jutra doći do ključa, a do tada će Džirs saznati i sve će ponovo biti stavljeno u pokret. Sada više nisu sumnjali u ispravnost Flemingovih teorija; zabrinjavalo ih je to što ih Fleming nije sproveo u delo.

"Jedina mogućnost je", reče Rajnhart, "da se Ozborn vrati u London prvim vozom i da se pravi kako je iznenađen kad se vest bude pročula."

"A gde bi trebalo da sam bio?" upita Ozborn.

"Bio si ovde, obavio jednu kratku inspekciju i otišao. Ostalo se dogodilo pošto si već otišao, a to je i tačno. Nije ti poznato ništa o tome."

"A službeno lice koje sam uveo sa sobom?"

"Ostalo je sa tobom."

"A ko je ono?"

"Bilo ko kome možeš verovati. Pripreti nekome ili ga podmiti da izjavi da je došao sa tobom iz Londona i da ste se zajedno vratili. Moraš otkloniti krivicu sa sebe i zadržati svoj uticaj. Svi moramo otkloniti krivicu sa sebe ukoliko budemo mogli. Oni će ga ponovo sagraditi, kako Džon reče; a moraju prihvatiti savete bar jednoga od nas."

"A na koga će onda da padne krivica da je upropastio kompjuter?" upita Fleming.

Profesor se zadovoljno nasmeši. "Na devojkju. Može se prihvatiti da je iskliznula iz koloseka i da se okrenula protiv njega, pa je ili ubijena električnom strujom dok ga je rasturala, ili je umrla od šoka pošto je kazna suviše dugo trajala, šoka pojačanog mahnitošću do koje ju je mašinerija dovela. Ili bilo šta drugo što se reše da prihvate. Kako god da se uzme, ona je mrtva, tako da to ne može da porekne."

"Sigurni ste da je mrtva?" upita Ozborn Fleminga.

"Želite li da pogledate leš?"

"Pitajte mene", reče Džudi s nekom gorčinom i mukom. "Videla sam sve koji su umirali."

"U redu." Fleming ustade i okrenu se Rajnhartu. "A šta smo za to vreme radili Džudi i ja?"

Profesor mu spremno odgovori. "Niste bili tamo. Koliko znamo, tamo smo ostavili operatora sa gospođicom Adamson. Oni su otišli zajedno, kako se posle stvarno i dogodilo."

"Neće poverovati", reče Ozborn. "Biće silnih preslišavanja."

"To je najbolje što možemo učiniti." Rajnhart malo zadrhta. "Kako god okreneš, nastala je zbrka."

Sedeli su u kaputima oko stola kao četiri učesnika neke spiritističke seanse koji čekaju da prođe noć i da se predstava završi.

"Misliš li da će ovo zavejati prugu?" upita malo zatim Ozborn.

Rajnhart naže glavu na stranu osluškujući nalete vetra po krovu. "Ne bih rekao. Kao da se malo stišava." On upravi pažnju na Fleminga:

"Šta ćemo sa tobom, Džone?"

"Džudi i ja ćemo se kolima vratiti u logor. Put je bio prolazan kada smo malopre dolazili."

"Onda je bolje da odmah krenete", reče Rajnhart. "Pravite se kao da ste se samo malo provozali i idite pravo u svoje sobe."

"Niste videli ništa i nikoga."

"Kakva noć za vozanje!" Fleming umorno ustade i pogleda od jednog do drugog. "Žao mi je, zaista mi je žao."

Natrag je vozio oprezno kroz olujni sneg dok je Džudi svaki čas brisala vetrobransko staklo, ali je oluja već malaksavala. On ostavi Džudi pred njenom kućicom i odveze se do svoje. Bio je toliko umoran da mu se nije izlazilo iz automobila. Bilo je oko jedan sat posle ponoći i logor je snevao mrtvim snom, prekriven belim pokrovom. Kad otvori vrata, unutrašnjost kućice učini mu se, nasuprot snegom prekrivene zemlje mračnijom nego ikada. Pipao je po zidu tražeći prekidač, a kad ga pronađe, jedna ruka u zavojima poklopi njegovu ruku.

Za trenutak ga obuze strašna panika, a onda je odgurnu i upali svetlo.

Pred njim je stajala Andre, držeći jednu zavijenu ruku u drugoj, ječeći, samrtno bleđa i skrhana, ali ne i mrtva. On se zagleda u nju, prosto ne verujući, onda zatvori vrata i priđe prozoru da navuče zavese.

"Sedi i ispruži ruke." On uze zavoje i tubu sa lekom iz police i poče nežno i metodično da zamenjuje grube zavoje novima.

"Mislio sam da ni slučajno nećeš preživeti", reče joj dok je previjao.

"Video sam napon."

"Videli ste?" ona sede na krevet i pruži ruke prema njemu.

"Da, video sam."

"Onda ste to bili vi."

"Ja - i sekira." On pogleda u njeno bleđo oprljeno lice. "Da sam samo pomislio da je u tebi preostalo i trunke života..."

"I mene biste dovršili." Ona to reče bez zajedljivosti, jednostavno konstatujući činjenicu. Potom za trenutak zažmuri od bola. "Imam jače srce... od ljudi. Teško me je izbaciti iz stroja."

"Ko ti je previo ruke?"

"Ja."

"Kome si rekla?"

"Nikome."

"Zna li neko za kompjuter?"

"Ne verujem."

"Zašto im nisi rekla?" Čudio se sve više i više. "Zašto si došla ovamo?"

"Nisam znala šta bi se dogodilo - šta se dogodilo. Kad sam se osvestila, mogla sam u prvi mah da mislim samo na bol u rukama. Tada sam pogledala oko sebe i videla sve u ruševinama."

"Mogla si da pozoveš stražu."

"Nisam znala šta da činim. Nisam imala nikakvo uputstvo. Osećala sam se izgubljenom bez kompjutera. Znate li da je potpuno pokvaren?"

"Znam."

Njene užarene oči još više su se isticale na bledom licu. "Jedino što sam mogla da smislim bilo je da nađem vas. I da se pobrinem za ruke. Previla sam ih i došla ovamo. Stražarima ništa nisam rekla. A pošto vi niste bili ovde, ja sam čekala. Šta će se dogoditi?"

"Ponovo će ga sagraditi."

"Ne!"

"Zar to ne želiš?" upita on iznenađen. "Šta je sa tvojim višim ciljem - tvojim višim oblikom života!"

Ona ne odgovori. Kad je završio previjanje, ona ponovo zatvori oči od bola i on primeti da ona drhti.

"Skočanjila si se, zar ne?" reče opipavajući joj čelo. Uze svoj jorgan sa kreveta i obavi ga oko njenih ramena. "Drži to oko sebe."

"Mislite da će ga ponovo sagraditi?"

"Svakako." On nađe bocu viskija i napuni dve čaše. "Sad popij ovo. Neću im biti potreban ja da im pomažem nego ti."

"Nateraće me da to učinim?" Ona otpi viski i pogleda ga užarenim zabrinutim očima.

"Zar će biti potrebno da te nateraju?"

Ona se gotovo nasmeja. "Kad sam ugledala kompjuter onako razmrskan, bilo mi je tako milo."

"Milo?" upita on, zastavši na pola gutljaja.

"Osetila sam se slobodnom. Osetila sam..."

"Kao grčka Andromeda kad ju je Persej oslobodio okova?"

Nije bila sigurna u to. Ona vrati čašu. "Kad je kompjuter radio, ja sam ga mrzela."

"Nisi. Ti si nas mrzela."

Ona odmahnu glavom. "Mrzela sam mašineriju i sve što je u vezi sa njom."

"Zašto si onda...?"

"Zašto se ljudi ponašaju onako kako se ponašaju? Zato što se osećaju primoranima! Zato što su vezani onim što misle da su logične potrebe, svojim radom ili porodicama ili svojom domovinom. Vi mislite da su te veze emocionalne? Logika kojoj se ne može protiviti jeste najčvršća veza. Znam to." Glas joj je podrhtavao i postade nesiguran. "Učinila sam što sam morala, sada je nestalo logike i ne znam šta... Ne znam."

Fleming sede pored nje. "Mogla si mi to i ranije reći..."

"Rekla sam sada." Ona ga pogleda u lice. "Došla sam vama."

"Suviše je kasno." Fleming pogleda na gazu i zavoje na njenim rukama, misleći na ožiljke koje je još nosila, načinjene voljom mašinerije. "Ništa ih na svetu neće zadržati da ga ponovo ne sagrađe."

"Ali ne mogu bez šifre plana."

"Ona još postoji."

"Niste...?" Čak i ako je posumnjao u njene ranije proteste, nije bilo sumnje u očajanje koje je sada izbijalo iz njenog glasa i očiju.

"Nisam mogao da razvalim orman, a jedini ključ je kod Kvadringa."

Ona počne da pretura po džepu svoga anoraka. "Ja imam jedan."

"Ali rekli su mi da je onaj jedini."

Ona izvadi ključ, trgnuvši se kada zavojima dotače poklopac džepa.

"I jeste izuzimajući ovaj moj, ali za njega niko nije znao." Ona mu ga pruži. "Možete da odete i da dovršite."

Bilo je tako lako, tako neverovatno, eto nečega što mu je bilo potrebno iznad svega, a sada nije imao sredstava da se vrati u blok kompjutera da to upotrebi.

"Moraćeš ti da odeš." Ona se zašuška jorganom, ali ga on strgnu i uhvati je za ramena. "Ako ga stvamo mrziš... ako zaista želiš da ostaneš slobodna... sve što treba da uradiš jeste da uđeš, otključaš orman i izvadiš original poruke, on je na traci, i moje proračune koji

su na hartiji, i program na izbušenim karticama. Spali sve papire, a kada to središ možeš uključiti magnetofon. To će izbrisati traku. Onda brzo beži napolje."

"Ne mogu."

On je prodrma, a ona tiho zaječa od bola. "Moraš da odeš tamo."

Bio je preplavljen uzbuđenjem ne prestajući da misli na posledice po sebe ili po nju i na sudbinu svih njih, sada kada je ona živa, a pogotovu na ono što je bilo bitno i neodložno.

"Moći ćeš da prođeš pored stražara bez uznemiravanja. Ovo će ti biti potrebno da sakriješ zavoje." On uze par velikih vozačkih rukavica iz fioke i počeo da ih navlači na njene ruke.

"Nemojte, molim vas!" Ona uzdrhta kad rukavice dodirnuše zavoje, ali je on ipak navlačio, veoma lagano i krajnje pažljivo.

"Možeš spaljivati na podu. Daću ti šibice."

"Ne šalžite me. Molim vas, ne šalžite me." Oči su joj plamtele od straha, a njeno lice beše i dalje blede uprkos viskiju. "Ne mogu to da učinim."

"Možeš." On ugura šibice u njene džepove, nežno je dovede do vrata i otvori ih. Pred njima se ukaza tama noći koja se rasprostirala iznad beline tla. Sneg je prestao da pada i vetar je malaksao. Logorske svetiljke bacale su hladnu svetlost koja je bila jedva dovoljna da se nazru tamne konture zgrada sa krovovima prekrivenim belim prahom. On reče: "Ti to možeš uraditi."

Ona je oklevala, a on je uze za ruku. Malo zatim ona iziđe, uputivši se preko snega u blok kompjutera. Fleming ju je ispratio dokle je smeo. Kada su stigli gotovo u vidno polje straže, on je blago dotaknu po ramenu.

"Srećno", reče i vrati se protiv volje u svoju kućicu. Temperatura je spala i bilo je veoma hladno. On oseti kako drhti; zatvori vrata, ode do prozora i, namakavši zavese, namesti se da motri odatle. Do toga trenutka nije osećao napore prošlih nekoliko časova, ali dok je stajao čekajući, oni se sručiše na njega preplavivši ga umorom. Čeznuo je za tim da legne u postelju i zaspi, a kada se probudi da sve bude gotovo. Pokušavao je da zamisli šta devojka radi, da smisli alternative šta se sve može dogoditi i kakav bi bio ishod, ali njegov um nije mogao da prevaziđe događaje te večeri i sliku male blede figure koja se kreće po snegu.

A nije se mogao ni zagrejati. Uključi električni radijator i nasu još malo viskija. Bi mu krivo što ga je ranije tako izdašno trošio, pa je sada njegov efekat bio umanjen. Krojio je raznovrsne planove o sebi i Džudi ako se ikada sasvim izvuku iz svega ovoga. Naslonivši se na prozorsku dasku čekao je, strašno dugo kako mu se činilo, zureći u nenarušen mir noći.

Okolo tri sata ponovo počeo sneg, ali sada bez vetra, tromo i uporno, a sijalice koje su na pojedinim mestima oko logora svetlele cele noći, jedva su se nazirale, zaklonjene slapovima belih pahuljica.

Jedno vreme nije bio siguran da li je ugledao dim u svetlosti sijalice koja je gorela pored zgrade kompjutera, ili je to bio samo sneg, potom začu zvono za uzbunu i uzbuđene uzvike stražara. Podigavši kragnu kaputa, on otvori prozor, i odmah je mnogo jasnije čuo i video šta se dešava. Bilo je sasvim sigurno da je to dim.

Nagon ga je terao da istrči i da se lično uveri šta se dogodilo, da nađe devojkicu i da otkloni sa sebe bilo kakvu sumnju u vezi s vatrom, ali znao je da tu ne može ništa da učini sem da se osloni na to da će zabuna i pomrčina učiniti svoje i da će devojkica imati dovoljno vremena. Sa toliko dima u prostoriji kompjutera mora biti da sad vlada pravi pakao, tako da je bilo prilično verovatno da ništa neće preostati, možda ni sama Andre. On iznenada oseti da su njime ovladala osećanja; naravno da je želeo da ona nestane i da se ukloni sa puta, ali mu ipak nije palo na pamet da je šalje u smrt. Jedan deo u njemu želeo je da ona živi, i on se oseti veoma odgovornim za nju. Šta god da je predstavljala, tri četvrtine nje koje je on razumevao pripadale su biću sa osećanjima, strahovanjima i uzbuđenjima kojima je on pomogao da se razviju, jer sada, pošto je veza između nje i intelekta koji je njome upravljao bila presečena, ona je bila u paklu, i možda je jedino on mogao da dosegne do nje i da je spase. Ukoliko već nije bila mrtva.

Iznenada počeo da zavija logorska sirena, žalosno i preteće, i izgledalo je da su se upalile sve svetiljke u logoru i da poigravaju zamagljene pahuljicama. Kroz zavijanje sirene čulo se kako se motori stavljaju u pokret, a iza glavne stražare naglo izbi beli zrak reflektora i polako počeo da kruži logorom.

Zamislio je plimu uzbuna i naređenja koja poput talasa preplavljuje instituciju: stražar poziva stražaru, komandir straže Kvadringa,

dežurni oficir patrolu za obezbeđenje, vatrogasnu četvu i logorsku stražu, Kvadring Džirsa, a Džirs verovatno London, pospanog ministra i komandanta oblasti koji nespretno skaču iz postelja u pidžamama da bi se uključili u sprečavanje sabotaže ma kakva ona bila.

Naprezao je oči ne bi li video šta se događa iza svetlošću obasjanog snežnog zastora, proklinjući sirenu koja je nadjačavala ostale zvuke. Požarna kola projuriše kraj njegove kućice, zvoneći i urlajući, a njihovi farovi i zrak reflektora osvetljavali su siluete ljudi koji trče - ljudi u kabanicama koje su zakopčavali u hodu i vojnika sa automatskim puškama i puškomitraljezima. Prođe još jedan automobil - landrover sa radarom koji se obrtao na njegovom krovu - a onda se sijalice pogasiše i sirena umuknu, ostavivši za sobom metež zvukova i snegom prikrivenih kretnji u tami. Trenutak kasnije sinu još jedan reflektor, oblivajući svetlošću otvoreni prostor između stambenih četvrti i tehničkog dela logora u kome se nalazila zgrada kompjutera i, uza sve to, besomučno ulete još jedno vozilo. Bio je to otvoreni džip, i on razgovetno ugleda Kvadringa kako sedi pored vozača i govori u slušalicu poljskog telefona. Jedna figura pretrča ispred kola i za delić sekunde on pomisli da je to devojka, a onda prepoznade Džudi, sa kaputom prebačenim preko ramena i raščupanom kosom koja joj je bila rasuta preko lica. Džip se zaustavi, Kvadring joj nešto reče odsečno, a vozač ponovo krenu. Džudi preseče nazad i potrča Flemingovoj kućici.

Gurnu vrata bez kucanja i pogleda unezvereno unaokolo pre no što ga spazi.

"Šta se dogodilo?" upita zadihano.

Odgovorio je ne okrećući glavu od prozora: "Uspela je, Andre je to učinila. To gori šifra."

"Andre?" Ona mu pride ne razumevajući. "Ali ona je mrtva."

Nije bilo mnogo vremena za objašnjavanje, ali on joj ukratko ispriča dok je stajala pored njega zureći napolje.

"Mislila sam da si ti", reče ona, shvatajući delimično. "Ipak hvala bogu na tome."

"Šta je rekao Kvadring?" upita on.

"Samo da ga sačekam ovde."

"Da li ju je pronašao?"

"Ne znam. Mislim da nema pojma o čemu se radi. Izdavao je naređenja patrolama da raščiste logor, a ukoliko neko ne poslušava - streljanje na licu mesta."

Odjeci pucnjave i vozila u pokretu još više se prigušile; šta god da se dešavalo - dešavalo se s druge strane logora. Stub dima iz zgrade kompjutera bio je sve veći i gušći, a plameni jezik koji se izvijao iz njenog središta, jasno se uočavao između belih mrlja koje su činili reflektori. Fleming i Džudi su posmatrali i osluškivali bez reči, potom se iz te zbrke ispred njih začu oštro pucketanje rafala, za njim je sledio još jedan, pa još jedan.

Fleming se ukoči.

"Znači li to da su je pronašli?" upita Džudi.

On ne odgovori. Sada je prostor ispred kućice bio prazan. Svetlost reflektora koja se bila malo udaljila, sada se delimično vratila, bacajući manji tračak nejasne svetlosti preko nje; u prvi mah ne osvetli ništa sem snega koji je padao. Tada se na toj ničijoj zemlji pojavi sićušna figura, bleđa i gotovo nevidljiva, doteturavši se iz senke između dveju zgrada.

"Andre!" prošapta Džudi.

Devojka je napola trčala, napola se saplitala, izgubivši pravac. Ona utrča u zrak svetlosti, stade za trenutak, trepćući i vrati se nazad. Izgledalo je da je posada reflektora nije opazila, ali odjeknu još jedan pucanj, bliže njima, i tane profijuka između zgrada.

Džudini prsti se zgrčiše u Flemingovu ruku. "Ubiće je."

Odgurnuvši je; on se okreće i pritrča vratima.

"Džone! Ne izlazi!"

"Ja sam je poslao!" On dohvati svetiljku koja je stajala pored kreveta i iziđe ne osvrćući se. Džudi pođe za njim do vrata, ali on odmah nestade u snežnoj pomrčini između kućica.

Držao se zaklona iza kućica koliko god je mogao, a onda pretrča preko mlaza svetlosti ode u mrak sa druge strane. Ovoga puta, posada reflektora beše na oprezu. Beli zrak ga osvetli zasenivši zgrade iza njega, ali njemu je to samo pomoglo. Dok je trčao, on ugleda devojku naslonjenu na zid pred njim. Sneg je otežavao hodanje, ali njemu pođe za rukom da trči sve dok ne stiže do nje i dok je, povukavši je iz sve snage, ne skloni iza ugla u mrak.

U prvi mah ona ga nije prepoznala kad se zajedno skljojakaše

dašćući. On ju je pridržavao jednom rukom.

"Ja sam", reče on i setivši se flaše u džepu, izvuče je i silom joj sasu u usta ostatak viskija. Ona se zakašlja i naglo proguta, a onda uspe da se s naporom podigne na noge.

"Učinila sam", reče i, mada je bilo suviše mračno da bi joj video lice, on je znao da se smeši.

"Kako si izišla?"

"Kroz prozor u zadnjem delu."

"Pst." Stavi joj prst na usta i privuče je k sebi. Na otvorenom prostoru reflektor je pretraživao tamo-amo, a grupa ljudi u ratnoj opremi, dvojica po dvojica, prođe pokraj njih zavirujući na sve strane, sa puškama na gotovs. Pokušao je da smisli šta da radi dalje. Da se vrate u njegovu kućicu bilo je neizvodljivo, a ako bi se sakrili negde drugde u logoru, verovatno bi ih iznenadili i pokosili mecima ljudi koji bi najpre pucali, a tek onda pogledali na koga su pucali. Čak bi i predaja verovatno značila izazivanje smrti u tami i histeriji ove noći. Činilo mu se da im je jedina nada da se održe do zore, kada će traganje postati manje uzrujano i kontrolisanije. Postajao je samo jedan put da sa mesta na kome su se nalazili stignu do ograde logora, a da ne pređu snop jednog od reflektora; njime bi mogli da se domognu žičane ograde iznad staze na grebenu koja je vodila do pristaništa u zalivu. Obuze ga jedna uspomena - veoma daleka uspomena - i ispuni mu misli, tako da se sve one usmeriše ka pristaništu i čamcu. On čvrsto obuhvati Andre oko struka, pridržavajući je.

"Hajde", reče. On ju je napola vodio, napola nosio preko snegom prekrivenih delova zemljišta između zgrada, idući u cik-cak iz jednog zaklona u drugi, skrećući kad god bi se začuli glasovi i pri tom idući novim pravcem. Izgledalo je nemoguće da ih za trenutak ne otkriju, ali sneg je ublažavao bat njihovih koraka. Andre je ubrzano i isprekidano disala i očigledno nije mogla još dugo da ide; on se seti da će naići na kružnu žičanu ogradu kada budu stigli do grebena - posle Bridžerove smrti ona je pojačana - a na ulazu najbližem stazi, sigurno će se nalaziti stražar. Na prvi pogled izgledalo je beznadežno, ali nešto skriveno u njegovom umu teralo ga je da istraje i on se kretao teškom mukom napola zaslepljen od snega, dok se devojka svom težinom naslanjala na njega, saplićući se. Tada

se priseti šta je to što je sve vreme tražio.

Čitavog prethodnog dana ljudi su pri kraju logorskog kruga na grebenu raskršćivali zemljište za novu zgradu, odmah pored žičane ograde, buldožerom koji su ostavili kada su prekinuli posao. Bilo je možda suviše hladno da bi uspeo da mu pokrene motor, ali s druge strane, on je projektovan tako da može ostati napolju preko noći, a da se ipak ujutru lako pokrene. Vredelo je pokušati ukoliko budu uspeli da stignu do njega.

I on je jedva dolazio do daha kad su stigli do poslednjih zgrada, a ostalo je još dobrih pedesetak metara zatavljenog zemljišta da bi se domogli tamnog obličja buldožera. On i devojka se nasloniše na zid prema moru; on sa bolom napuni pluća hladnim vazduhom. Nije pokušavao da progovori, a ona kao da to nije ni očekivala, ili mu je verovala bez pogovora, ili je bila suviše iscrpljena da bi razmišljala, ili i jedno i drugo. Jedna motorizovana patrola prođe pored njih i žice - vojni kamion sa reflektorom na krovu kabine i nerazgovetne figure voda ljudi u crnom - a onda zavlada mir.

"Sad!" reče on; pokazujući napred i podigavši je, on pretrča preko snegom prekrivene trave. Još pre nego što su prešli pola puta, ona se dvaput saplete, a poslednjih dvadesetak metara nosio ju je: glava i grudi su mu pucali kada su stigli do buldožera, a kada ju je spustio, ona se jeknuvši ispruži na zemlju.

On se pope na buldožer i pogleda unaokolo. Očigledno ih niko nije video, i on se počeo nadati da će ga, ako motor krene, smatrati za neko od vozila obezbeđenja. Motor se pokrete pri prvom okretaju startera i on ga posle nekoliko opreznih turiranja ostavi u pogonu, pa siđe da pomogne devojci da se popne. Ona u prvi mah ne htjede ni da se pokrene.

"Hajde", reče on teško dišući. "Požuri. Još malo."

Ona odgovori slabašnim glasom. "Ostavite me. Ne brinite za mene."

On je podiže i, ne znajući ni sam kako, stavi je na neku kutiju pored sedišta za vozača.

"Sad se drži čvrsto", reče i namesti je da se nasloni na njega. Do tog vremena je patrolni kamion već bio obišao položaj logorskog kruga i vraćao se k njima. Do sada je Kvadring verovatno stigao u njegovu kućicu po Džudi i saznao da su on i Andromeda pobjegli. Prostorija sa kompjuterom verovatno je već predstavljala sagorelu masu

pepela i ugaraka koja se dimila, a poruka sa daljine od hiljadu miliona, miliona kilometara i sve što je proizašlo iz nje nestali su zauvek. Ostalo je jedino da se devojka negde skloni, da se nekako sakrije, i da preživi. On opkorači sedište, pritisnu nogom kvačilo i ubaci u brzinu.

Kada je popustio kvačilo, buldožer skoči napred i gotovo stade, ali on snažno pritisnu papučicu gasa i teško ga okrenu prema ogradi. Preko ramena je video svetlost koja se približavala, ali sada se nije moglo natrag. Pritisnuo je papučicu gasa do kraja i držao je tako dok prednji deo branika ne udari u ogradu. Žičana ograda puče i iskida se pod gusenicama, otvarajući prolaz.

On isključi motor i siđe vukući devojku sa sobom. Masivna mašina stajaše u otvoru na ogradi, ispunivši ga kao čep, a on i Andromeda behu napolju na snegu. Oprezno ju je vodio okolo prema ivici grebena i, pognuvši se, potrča u zaklon iza žbunja koje je zaklanjalo gornji deo staze prema pristaništu. Svetlost sa kamiona koji se približavao bila je sve jača, i on iz žbunja vide da ona osvetljava buldožer. Bio je suviše zaslepljen svetlošću i snegom da bi video sam kamion, a strepeo je da bi to moglo biti patrolno vozilo puno ljudi. Tada svetlost skrenu, sneg se iščisti za trenutak i on vide da se to kola sa radarom probijaju kroz žicu. Radar se beznadežno okretao unaokolo iznad kabine.

On uze Andre pod ruku i povede je do staze na grebenu. Posle druge krivine upali baterijsku lampu i pođe brzinom koju je ona mogla postići bez njegove pomoći. Ona je odnekud izvukla još malo energije i išla je za njim, čvrsto se držeći za njegovu ruku. Na kraju staze nije bilo stražara, a tišinu pristaništa narušavalo je samo šljapkanje talasića o nasipe.

Izgledalo je kao da su hiljadu kilometara udaljeni od ludnice iznad sebe, i to im je u neku ruku otežavalo napredovanje.

Tokom zime svi mali čamci bili su izvučeni na obalu i privezani; u vodi je bio jedino dežurni čamac, neka vrsta malog kitolovca s motorom u sredini; on se očešavao i lupkao o bok keja. Fleming ga je ranije koristio u letnjim mesecima kad je želeo da se osami, i osećao je prema njemu neku mešavinu ljubavi i mržnje, kakvu mora biti oseća i jahač prema upornom i tvrdoglavom starom konju. On ugura Andre u njega, otkači užad na pramcu i na krmi i poče da

tumara lampom po mraku tražeći kurbu. Njega nije bilo tako lako pokrenuti kao buldožer. Obrtao je ručicu sve dok mu niz lice ne poteče znoj pomešan sa snegom, i on počne da se kaje što ga je uopšte i dirao. Andre se sklopča ispod jedne od ivica čamca, dok je sneg padao na njih, topeći se u vodi koja je prodirala u korito čamca. Ona nije postavljala nikakva pitanja dok je on, teško dišući i znojeći se, obrtao zarđalu ručicu, samo bi povremeno zaječala. On ne reče ništa, već nastavi da okreće ručicu sve dok se motor ne pokrenu posle niza trzaja.

On ga pusti da malo radi na prazno; čamac je podrhtavao praporeći iz auspuha iznad same vode, a potom pokrete ručicu i otvori leptir karburatora. Pristanište namah iščeze, i oni behu sami u praznoj pomrčini nad vodom. Fleming nikada ranije nije plovio po snežnom vremenu. Vladao je čudnovat mir. Pahuljice su kružile oko njih topeći se pri dodiru sa vodom. U stvari, izgledalo je da je toplije nego na kopnu dokle god su bili u zaklonu zaliva.

Ispred točka kormila - koji je ličio na upravljač nekog veoma starog automobila - nalazio se mali kompas, i Fleming ga je upravljajući jednom rukom, drugom rukom osvetljavao baterijskom lampom. Znao je pravac prema ostrvu bez razmišljanja, kao i to koliko se otprilike treba prepustiti struji. Po ovom mirnom moru mogao je približno da odredi brzinu čamca i, gledajući na časovnik svakih nekoliko minuta, udaljenost od ostrva. Toliko je to ranije često izvodio da je računao da ima dobre šanse da uspešno pristane naslepo. Jedino se nadao da će čuti razbijanje talasa o stene ostrva pre nego što stignu na dužinu čamca udaljenosti od njih.

Zamolio je Andre da stane na pramac i da osmatra, ali ona isprva ne odgovori. Nije se ni za trenutak usuđivao da napusti kormilo i kompas.

"Ako možeš da odeš napred, kreni", reče on ponovo, "i osmatraj."

On ugleda kako se ona polako kreće prema pramcu.

"Neće još dugo trajati", reče joj s više nade nego što je osećao.

Čamac se teško probijao deset, petnaest, trideset minuta. Kada malo odmakoše od obale, uleteše u mali kovitlac; malo su propadali i valjali se, ali sneg prestade i noć postade nešto manje mračna. Fleming se pitao da li su dovoljno daleko od grebena da bi mogli biti primećeni na ekranu radara, a takođe i šta se dešava iza njih u

logoru i šta ih čeka u pomrčini ispred njih. Bolele su ga oči, glava i leđa - u stvari svaki delić tela - i morao je stalno da se hrabri podsećajući se na devojčine izgorele ruke sa otvorenim ranama.

Posle četrdesetak minuta, Andre ga pozva. On smanji gas i upravi čamac prema tamnijem obličju pred njima, a zatim okrenu kormilo tako da su sada jurili pored glatke stenovite strane ostrva. Nastavili su veoma sporo, gotovo pipajući, osluškujući udare talasa koje je podizao pramac broda, sve dok se, desetak minuta kasnije, zid stene ne razmače i oni začuše nežno udaranje talasa o žal.

Fleming nasuka čamac i prenese devojku na pesak preko gorke vode koja mu je dopirala do kolena. Na nebu se sada već pomaljalo svetlost; nije to bilo svitanje, nego verovatno mesečina, i on prepoznade uzan peskovit zaton kao onaj koji je otkrio sa Džudi onog ranog prolećnog popodneva; pre toliko vremena, kada su pronašli Bridžerove papire u pećini. Bilo je to tužno, ali u isto vreme i utešno sećanje, pa on na neki iracionalan način oseti prisnost prema zatonu.

Pogleda okolo tražeći mesto gde bi se odmorili. Bilo je suviše hladno da bi se usudili da spavaju pod otvorenim nebom, čak i ukoliko bi mogli zaspati, tako da se on uputi ka ulazu u pećinu i duž tunela koji je istraživao sa Džudi. Više nije imao snage da pridržava Andre, nego je polako išao napred, govoreći joj preko ramena kako bi je ohrabrio.

"Osećam se kao Orfej", reče on sam sebi. "Legende se prepliću - ranije sam se osećao kao Persej."

Osećao je ošamućenost i slabu vrtoglavicu tako da dva puta zaluta u mračnim tunelima. Tražio je visoku odaju u kojoj su našli jezero, jer se sećao da je imala peskovito dno na kome su mogli da se odmore; ali posle izvesnog vremena shvati da je pošao pogrešnim putem. Okrenu se, šetajući lampom da bi upozorio Andre. Ali nje više nije bilo iza njega.

Iznenada uspaničen, on potrča nazad saplićući se putem kojim je došao, pozivajući je po imenu i obasjavajući lampom jednu i drugu stranu tunela. Echo njegovog glasa bio je jeziv, a to je bio jedini zvuk sem onoga što su ga proizvodile njegove cipele po šljunku. Na strmom ulazu se zaustavi, pa se ponovo vrati. Ovo je neverovatno, reče on samom sebi, jer nisu daleko odmakli. On prvi put oseti

mržnju prema devojci koja je bila sasvim nelogična; ali logika mu je sve manje i manje značila. Kada je ponovo sišao u tunel primeti da ima više ogranaka nego što ih se on sećao; izgledalo je da to što su se oni neprimetno množili u tami spada u tajanstvenu besmislenost ovoga mesta. Ispitao je neke od, njih, ali morao je da se vrati istim putem jer su oni, na ovaj ili onaj način, postajali neprohodni, a onda se iznenada nađe u visokoj odaji koju je promašio.

Zastade i ponovo zovnu, polako okrećući lampu na sve strane. U svakom slučaju, zaključiti, ona mora biti ovde: nije mogla daleko da odmakne, umorna i po tami. Upravi snop svetlosti lampe na peskovito dno i spazi tragove njenih stopala. Oni su vodili do sredine pećine i tu su naglo nestajali. Njega prođe jeza od glave do pete. Poslednji otisak bio je u mulju na steni pored jezera, a pri obali je plivala jedna od njegovih rukavica. Ništa sem toga.

Nikada nije našao ništa sem toga. Naučili su je tolikim stvarima, razmišljao je tužno, ali nikada je nisu učili da pliva. Osetio je jako probadanje tuge i griže savesti; sledeći sat je proveo u morbidnom i beznadežnom pretraživanju pećine, a potom se umorno vratio na obalu i tu između dve stene preležao do zore. Nije se plašio spavanja; imao je veći, poludelirijumski, strah od nečega neizrecivog što će izići kroz otvor tunela - nečeg neuhvatljivog sa udaljenosti od hiljadu miliona, miliona kilometara - nečeg što se njemu prvom obratilo jedne tamne noći kao što je ova.

Ne iziđe ništa, a posle jednog ili više časova od svanuća sa pučine uplovi jedan torpedni čamac. Nije ni pokušavao da se pokrene, čak i kada brod pristade na ostrvo, i posada ga zateče kako zuri u uvek promenljivo more.

Sadržaj

- [1. DOLAZAK](#)
- [2. OBJAVLJIVANJE](#)
- [3. PRIHVATANJE](#)
- [4. IŠČEKIVANJE](#)
- [5. ATOMI](#)
- [6. OPREZ](#)
- [7. ANALIZA](#)
- [8. AGONIJA](#)
- [9. UBRZANJE](#)
- [10. OSTVARENJA](#)
- [11. PROTIVOTROV](#)
- [12. UNIŠTENJE](#)